הארץ

1.30 ש"ח יום ד', כ"ד באייר התשמ"ח, 11 במאי 1988 VOL.69/20984 MAY 11 1988

חָבֵר
חברה לשרותי כוח־אדם
חָבֵר עובד יותר טוב אצלך
ת"א טל. 03-5101420, י־ם טל. 02-234265
חיפה טל. 04-663966, ראשל"צ 03-9666139

לגרוי: כמיהה לחוקה – בריחה מהמציאות
(עמ' 3)

רק 3 ח"כים הגיעו לוועדה – והישיבה בוטלה
(עמ' 3)

הוסרה הצעה להסיר חסינות ח"כים מסיתים או ממרידים
(עמ' 3)

הירידה בטיסות־שכר רצינית אך לא "מפולת"
(עמ' 5)

הוצאות השכר של מנכ"ל בנק טפחות: 29,000 שקל לחודש
(עמ' 10)

בגליון זה 18 עמודים

מזג האוויר

עליה קלה בטמפרטורות.
● ירושלים: 28–14
● תל־אביב: 25–17
● חיפה: 25–17
● באר־שבע: 33–15
רמת־הגולן: 29–13, צפת: 27–12, טבריה: 32–16, עפולה: 31–15, השומרון: 31–16, נתב"ג: 28–15, יריחו: 36–20, עזה: 25–17, אילת: 38–22

זכו בלוטו:

בהגרלת הלוטו אתמול עלו המספרים: 14, 22, 23, 24, 25, 29 והמספר הנוסף 26.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.565	−0.004
נוסעים	1.861	−0.004
שחור	1.650	−0.010

שער הסל

יציג	1.716	−0.002

ערכה את העמוד: אורית גלילי

שולץ ושוורדנדזה נפגשים היום בז'נווה לארבעה סיבובי שיחות

להכין פסגת רייגן גורבצ'וב בסוף החודש ● הממשל מקווה שההסכם לחיסול הטילים לטווח בינוני שנחתם בחודש דצמבר שעבר יאושר על ידי הסנאט עד מועד ועידת הפסגה ב־29 במאי

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). על רקע החשש לאי אישורו של ההסכם לחיסול הטילים לטווח בינוני ולאור חילוקי הדעות בין ארה"ב לבריה"מ בנושאים האזוריים, יצא אתמול שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ להפגש בז'נווה עם עמיתו הסובייטי אדוארד שוורדנדזה. פקיד אמריקאי בכיר שתדרך עתונאים לקראת יציאתו של שולץ אמר כי הוא מקווה שההסכם לחיסול הטילים לטווח בינוני שנחתם בחודש דצמבר

(סוף בעמוד 8)

צעירים מעזה בתור לקבל תעודות זהות חדשות. (צילום: אלכס ליבק, "חדשות")

מי שלא יחליף תעודת זהות יצטרך "לרדת למחתרת או לעזוב את עזה"

מבצע רחב היקף של החלפת תעודות זהות ל־350 אלף תושבי עזה החל אתמול ללא הפרעות

עדות ראיה

/ איתן רבין

"כשעה חמש בבוקר נכנסו לתוך הבית שלנו ארבעה חיילים, העירו אותנו ולקחו לנו את תעודות הזהות. הם אמרו לנו כי אנחנו חייבים ללכת לבית הספר שזה אשרין ולהחליף את תעודות הזהות" כך סיפרו אתמול תושבים בעזה לסופר "הארץ" במהלך מבצע רחב היקף שבו החל הממשל האזרחי וצה"ל. בשעה בוקר מוקדמת והגבלת עוצר

שוטטים, ברחוב נראים רק חיילי צה"ל. המקום היחידי השוקק חיים הוא בית הספר שיזהאשרין ואל־בחורי, שם התמקם צה"ל במבצע להחלפת התעודות. במקום עשרות חיילים המפקחים על עשרות תושבים הנגיעים קצת מפוחדים לתוך המתקן שהוכשר במיוחד. צה"ל הכין במקום אוהל גדול ומאות התושבים מתקבצים בתוך האוהל ומחכים בתור להצטלם ולהחליף תעודה. למקום מגיעים ראשים של בית החולים שיפא הצובשים: "זה בשביל התושבים שלא יתייבשו בשמש" אומר אחד הרופאים.

בתוך בתי הספר עשרות פקידות

(סוף בעמוד 8)

עימותים אלימים ושביתת מסחר כללית ציינו מלאת 5 חודשים להתקוממות

אלוף מרדכי: האינתיפאדה מתפוררת

מאת אמרי זיו הורוני רבין סופרי "הארץ"

בשטחים שררה גם אתמול שביתת מסחר כללית, לציון מלאת חמישה חודשים ל"התקוממות". מרכזי הערים הגדולות היו ריקים מאדם, וגם התנועה ברחובות הייתה משותקת. בכמה מוקדים בגדה המערבית וברצועת עזה היו עימותים אלימים בין תושבים, ערבים

(סוף בעמוד 8)

פרס במדריד: גיליתי פתיחות בעמדה הסובייטית על המזה"ת

אלכסנדר זוטוב: יש הסכמה עקרונית לביקור משלחת ישראלית במוסקווה ואין נסיגה מכך ● סניורה ואבו רחמן בוועדה לענייני המזה"ת של האינטרנציונל: אין לנו שום דבר נגד קיום ישראל ● ראש ממשלת ספרד גונזלס תקף את שמיר "המעכב התקדמות מדינית באזור"

מאת דניאל דגן
סופר "הארץ" באירופה

מדריד (מיוחד ל"הארץ"). הנציגים הסובייטים בוועידת האינטרנציונל הסוציאליסטי במדריד לא נתנו אמש הבהרות ברורות בקשר לעיכוב הנמשך במתן אשרות למשלחת הקונסולרית הישראלית העתידה לבקר במוסקווה. הנושא הועלה אתמול בשיחות בין שר החוץ שמעון פרס ועוזריו לבין שני הנציגים אלכסנדר זוטוב ואלכסנדר חבר.

בשיחה ל"הארץ" אמר אמש זו־טוב: "אינני עוסק בנושא באופן ישיר. ידוע לי, שיש הסכמה עקרונית לביקור משלחת ישראלית במוסקווה. הדבר הזה ברור לחלוטין, ואין נסיגה מכך. המועד המדויק יקבע בוודאי במגעים בין משרדי החוץ".

בתשובה לשאלה אם העיכוב במתן האשרות הוא בעל משמעות פוליטית הוסיף זוטוב: "בוודאי שלא. זה ענין טכני בלבד. אינני רואה כאן כל בעיה".

על השאלה אם שיחות מדריד אתמול הביאו לקידום תהליך הנורמליזציה בין בריה"מ לישראל אמר זוטוב: "לא הצבנו לעצמנו מטרה כזאת. עסקנו בתהליך השלום והחלפנו דעות שמענו ממקור ראשון על עמדות ישראל, ויש בסיס מוצק להמשך. שיתוף הפעולה, אם כי יש גם חילוקי דעות ברורים".

פרס אמר אתמול לאחר שיחה ממושכת עם נציגים רשמיים של בריה"מ, כי הוא גילה פתיחות

(סוף בעמוד 8)

שר החוץ שמעון פרס נראה מתבדח עם אלכסנדר זוטוב (מימין), מומחה סובייטי למזרח התיכון המשמש באינטרנציונל הסוציאליסטי, לאחר פגישת־עבודה בין השניים שנערכה אתמול במדריד. (צילום: איפי)

המצרים נואשו מפשרה בטאבה; הם מעדיפים להמשיך בתהליך בוררות

– הודיע רשמית שגריר מצרים בז'נווה ● בחודש יולי יפסקו הבוררים אם טאבה תישאר בידי ישראל או תועבר לידי מצרים ללא אפשרות של שותפות בבעלות וגישה חופשית לאזרחי ישראל

מאת עקיבא אלדר
סופר המדיני של "הארץ"

שגריר מצרים בז'נווה, ד"ר נביל אל ערבי, הודיע אתמול רשמית לצוות הבוררים בסכסוך טאבה ובמעמד נציג שגרירות ישראל, כי מצרים אינה רוצה להפסיק את הליך הבוררות לצורך גישושים לפשרה. בכך נפסק באורח פורמלי הנסיון למצוא פשרה במסגרת שני הבוררות, וה־ליך הבוררות ישאר על תוקפו, אלא אם כן יודיעו שני הצדדים לבוררים כי הגיעו לפשרה.

אתמול התכנסו הבוררים בז'נווה לצורך ניסוח פסק הדין בסכסוך הגבול, לאחר שארה"ב הודיעה לישראל כי מצרים דוחה את הצעת ממשלת ישראל לפתוח במשא ומתן ישיר על פשרה שאינה קשורה לפשרה האמריקאית. המצרים עומדים על כך שכל משא ומתן לפשרה אם תושג פשרה יבקשו הבוררים

הניסיון להשיג פשרה במסגרת הבוררות המתוים איפוא אמש באופן פורמלי. התגובה עתה, אפשרות להשיג פשרה מחוץ למוסגרת הבוררות מבינה שני הצדדים המעורבים בסכסוך. יהיה מבוסס על מסירת הריבונות למצרים, בעלות משותפת של המלון וניהול ישראלי, תוך מתן גישה חופשית לישראלים לשטח.

מהבוררים להעניק לה תוקף של פסק בוררות.

מקור מדיני בירושלים אמר אתמול כי בכל שיתקדמו הבוררים בכתיבת פסק הבוררות, כן יקשה יותר להשיג פשרה. נראה כי בחודש יולי יפסקו הבוררים אם טאבה תישאר בידי ישראל או תועבר לידי מצרים, ללא אפשרות של שותפות בבעלות וגישה חופשית לאזרחי ישראל.

מיטראן ורוקאר ישלימו בתוך יומיים הרכבת ממשלה בחסות רוב סוציאליסטי

בתוך זמן קצר היא תוכל להתייצב בפני בית הנבחרים ותיבחן תקפותה של ברית חדשה בין מחנה השמאל לבין אחדים מראשי הנהגת המרכז והימין

מאת יואב טוקר
סופר "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). זמן קצר לאחר התפטרותו אתמול של מנהיג הימין המתון, ז'אק שיראק, מראשות הממשלה, מינה אמש הנשיא מיטראן ראש ממשלה חדש: מישל רוקאר, בן 57, המזוהה עם האגף המתון של המפלגה הסוציאליסטית.

מינויו של רוקאר אמור להדגיש את "נטיות הפתיחה" של מיטראן לכיוון המרכז והימין המתונים, במגמה להבטיח לממשלה החדשה רוב באספה הלאומית. לפי הערכה שרווחה אמש בפאריס ישלימו מיטראן ורוקאר בתוך יום־יומיים את הרכבת הממשלה החדשה; זו תוכל להתייצב תוך זמן קצר בפני בית הנבחרים, לבחינת תקפותה של "ברית־שקטה" חדשה בין מחנה השמאל לבין אחדים מראשי הנהגת המרכז והימין.

אם יעלה התמרון יפה – תוכל הממשלה לתפקד בחסות רוב פר־למנטרי של המפלגה הסוציאליסטית ואגפים אחדים מקרב גוש המרכז והימין המתון. אם יווצרו קשיים בקבלת אמון האספה או בהסדרת "שיתוף פעולה קונסטרוקטיבי" של האספה עם הממשלה החדשה – יכריז הנשיא במהירות על פיזור בית הנבחרים ועל עריכת בחירות לפרלמנט, בחודש יוני.

(סוף בעמוד 8)

נשיא צרפת, פרנסואה מיטראן, (מימין) בחברת מישל רוקאר אותו מינה לראש הממשלה החדש.

"משקיעי ישראל" ביטלו את מכירת נשר וג'רוזלם פוסט לוינטר־בנק

בעקבות הפרסום ב"הארץ" ● חברת "כור" מסבירה שהעסקה אמנם נערכה אך כתבי העברה חוקיים טרם נחתמו ולכן ניתן לבטלה ● מועצת המנהלים טוענת: לא ידענו כלום

מאת נחמיה שטרסלר
ויונתן שרמן

בישיבה מיוחדת של מועצת המנהלים של חברת משקיעי ישראל, שהתקיימה אתמול בניו־יורק בהשתתפות בני גאון מנכ"ל כור ושבתאי אפיר הושב, הוחלט לבטל את העסקה עם וינטר־בנק. משמעות ההחלטה היא שהמניות של הג'רוזלם פוסט ונשר שנמכרו לבנק הדיסאי, יחזרו לידיה של חברת משקיעי ישראל.

כור מודה בפירוש, כפי שפורסם לראשונה ב"הארץ" בשבוע שעבר, שעסקת המכירה של המניות לוינטר בנק" אושרה על ידי מועצת המנהלים של משקיעי ישראל, והיא נערכה אמנם עם הבנק הדיסאי, אך כור טוענת שהעסקה לא הושלמה כי טרם נחתמו כתבי העברה חוקיים עם הבנק, ולכן ניתן לבטלה.

אם היתה העסקה הסיבובית מושלמת, כלומר, אם המניות היו מועברות מווינטר־בנק לחברת העובדים, היה בכך משום עבירה פלילית תמורה על חוקי ניירות הערך האמריקאיים, האוסרים על חברה רוכשת "משקיעי ישראל" לבצע עסקאות עם בעלי עניין שלה.

בעקבות הפרשה הודיע בני גאון באישורו של דני רוזולין לבטל את התוכניות השונות למכירתה של משקיעי ישראל, כלומר גם לא לבי־סות ולמכור אותה לחברות אחרות שבבעלות בנק הפועלים. כור

(סוף בעמוד 8)

מחר שביתה ארצית של רופאי המדינה

מאת נורית אמיתי

רופאי המדינה החליטו אמש לקיים שביתת מחאה ארצית ביום ה' השבוע בכל מערכת הבריאות הממלכתית, לאחר שבמגעים שהת־קיימו עד כמעט חצות לא הושגה פריצת־דרך כלשהי.

הפגישה היתה בין נציגי רופאי המדינה והאוצר.

ביחד עם ההחלטה על שביתת מחאה ביום ה', סוכם לקיים באותו יום פגישה של ועדה של כלל רופאי בתי החולים בישראל, לתיאום עמדות ונקיטת צעדים משותפים בהמשך.

מחר ישבתו בתי החולים של קופת חולים ויופעלו במתכונת שבת.

שר החוץ הירדני יגיע בסוף החודש הבא לישראל

תומך במדינה פלשתינית

מאת עקיבא אלדר

בראשונה בתולדות יחסי ישראל־יפן יגיע שר יפני לביקור בירושלים. אתמול נודע במשרד החוץ כי בסוף החודש הבא יגיע שר החוץ סוסקה אונו לביקור במזרח התיכון שיכלול את סוריה, ירדן, מצרים וישראל. אונו, שמונה לתפקיד בדצמבר האחרון, שייך לסיעתו של ראש הממשלה לשעבר ישהירו נקסונה, המפלגה הליברלית דמוקרטית.

הביקור בישראל יהיה קצר ביותר והמהלכו ייפגש האורח עם ראש הממשלה ועם שר החוץ ויקיים עמם שיחות בנושאים מדיניים ובילטר־ליים. בביקור שערך לא מכבר ראש ממשלת יפן נבוזו טקשיטה באזור ופה הוא התייחס בהרחבה לסכסוך במזרח התיכון והביע עניין לתרום לתהליך השלום. יפן מצדדת בהקמת מדינה פלשתינית ובתמיכה פעולה ביצירת קבועה של אש"ף.

שוק ההון

התחדשו הביקושים

מאת יהודה שרוני

מגמת הביקושים למניות חז־פשית בבורסה התחדשה אתמול, וזאת לאחר יומיים של מימוש רוו־חים. מדד המניות הכללי ללא בנקים עבר את מחסום 90 הנקודות. בבורסה גורסים כי הפעילות תמשך גם היום. בשוק אגרות החוב בלטה הפעילות באגרות השנייה הצמודות בעוד חמש שנים במטבע. במערכת הבנקאית, כמעט ולא היו אתמול שינויים בשערי הריבית.

כרטיס "מד־אופק" – שירות חדש ובלעדי ללקוחות אופק

הדרך היחידה להתעדכן בתיק ההשקעות בזמן אמיתי

חדש: "מד־אופק" – כרטיס אישי לקבלת מידע עדכני בכל עת על תיק ההשקעות שלך.

"אופק" ניירות ערך והשקעות בע"מ מציגה חידוש נוסף: "מד אופק". כרטיס מגנטי אישי המאפשר לך לקבל בכל עת וללא תשלום ובכל אחד מ־400 מכשירי מידע לאומי בסניפי בנק לאומי בכל רחבי הארץ דווח עדכני ומדויק על מצב תיק השקעותיך ב"אופק".

כל שעליך לעשות הוא להעביר את כרטיס "מד אופק" שלך במסוף – וזה הכל. מחשב אופק ידפיס עבורך מיד פירוט מלא ושערוך מדויק של שווי השקעותיך.

אם בתיק ההשקעות שלך סכום של 50,000 ש"ח או יותר, תוכל גם אתה ליהנות מהחידושים, מהשרותים המתקדמים ומהייעוץ המקצועי האישי שמעניקה "אופק" ללקוחותיה.

עליך רק לבוא אל אחד מ־12 סניפי אופק, או להתקשר טלפונית לקביעת פגישה.

אופק
ניירות ערך והשקעות בע"מ
מקבוצת בנק לאומי

תל אביב, בצלאל יפה 10 (פינת אחה"ע 64) טל. 03-290811 באר־שבע, רח' העצמאות 51-49 טל. 057-77868, 33838, 37481 חדרה, רח' הנשיא 59 טל. 06-322114, 323968 חולון, כנר ויצמן 8, טל. 03-5055866, 846925 חיפה, מלון פנורמה מרכז הכרמל טל. 04-383371, 383376, 380738, 380753 ירושלים, רח' יפו 97 בית כלל טל. 02-245683 נתניה, רח' אוסישקין 2 טל. 053-611949, 338756 פתח תקוה, רח' העליה השניה 6, טל. 03-912491 רחובות, רח' הרצל 208 טל. 08-475589, 468041/2 רמת־גן, שדי ירושלים 50, טל. 03-779422, 779415, 776116, 773033 רמת־השרון, רח' אוסישקין 5/11 טל. 03-5402477, 5402480/3 רעננה, רח' ביאליק 3, טל 052-34441, 23178

صكنا من الاهل

صورة عن الأصل

וטו אמריקאי סיכל גינוי לישראל באו"ם על הפעולה הצבאית בלבנון

מאת שלמה שמיר

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). ארצות הברית הטילה וטו על הצעת החלטה שכללה גינוי לישראל על הפעולה הצבאית בדרום לבנון. שאר 14 חברות המועצה הצביעו בעד ההחלטה. בהסבירו את התנגדות ארצות הברית להחלטה אמר השגריר האמריקאי הרברט ולטרס, כי הצעת ההחלטה היא שכל זמן שאלמנטים מורים קיצוניים משתמשים בדרום לבנון כבסיס לפיגועי טרור נגד ישראל, הגבול לא יכול להיות בטוח. הוא ציין, כי בארבעת החדשים האחרונים היו נסיונות חדירה כדי לבצע פעולות אלימות בישראל על ידי אלמנטים פלשתינאיים המושים הנתמכים על ידי החיזבאללה, וארצות הברית איננה יכולה להתעלם ממעשים עוינות נגד ישראל שמקורן בלבנון.

שגריר לבנון הביע צער על שההחלטה סוכלה ואמר כי עובדה זאת תעודד גורמים קיצוניים בישראל להמשיך לתקוף את לבנון. נציג סוריה אמר כי מדיניות ההתפשטות של ישראל דומה למדיניות הנאצים של מהלך מחיה. שגריר ישראל בפועל יוחנן ביין השיב לסורי ואמר כי זה מגוחך שנציג של מדינה השואפת לסוריה גדולה והנותנת חסות לרב מרצחים נאצי, אלואיס ברונר, עושה שימוש במונחים נאציים.

משקיפים במרכז האו"ם התייחסו לתמיכת מדינות המערב בהחלטה ואמרו, כי גם מדינות המערב מרעות היטב לחד־צדדיות של נוסח ההחלטה, אך הם מעדיפים להסתתר מאחורי הוטו האמריקאי ולא לעורר את רוגזן של ארצות ערב.

שני לוחמים של מיליציות אמל יורים במטול רקטות ובנשק אוטומטי לעבר יריביהם מחיזבאללה במאבק בין שני הארגונים על השליטה בפרוורים הדרומיים של ביירות. בארבעת ימי הקרבות, עד אתמול, נהרגו, לדברי משטרת ביירות, במאה ושלושים אנשים ונפצעו מעל שלוש מאות. (צילום: איפי)

ראיתי שמעתי

ויצמן נהנה להיות שר חוץ

השר עזר ויצמן לוקח ברצינות את מילוי מקומו של שר החוץ, שמעון פרס. הוא הפתיע את עובדי משרד החוץ בהזמנה לישיבת הנהלה בהשתתפות כל ראשי האגפים במשרד. הפקידים הבכירים נהנו מאד מההזדמנות להשמיע את דבריהם, בהם גם הערכות על יחסי המעצמות ומעמדו של מנהיג ברית־המועצות, מיכאיל גורבצ'וב. רבים מהם לא הסתירו את קורת הרוח שגרם להם ויצמן, נוכח הריחוק המתמשך בינם לבין השר הקבוע, פרס. ויצמן לא נשאר חייב, ואמר כי יש להצטער על כך שהממשלה אינה שומעת את מומחי משרד החוץ בנושאים מדיניים, כפי שהיא נהנית לשמוע את רשמם של הרמטכ"ל וקציני צה"ל בנושאים בטחוניים.

א. לם

סוף שבוע צרפתי ליבין ולבראל

מנהל הטלוויזיה, חיים יבין, ומנהל הטלוויזיה בערבית, יוסף בראל, ייצאו בסוף השבוע ליומיים בפאריס כאורחים של מועצת המנהלים של מגדל אייפל ורשת הטלוויזיה "אנטן 2". השניים הוזמנו לכנס שדרים בכירים מכל העולם, הנערך במסגרת חגיגות מאה שנה למגדל המפורסם, שיחולו בשנה הבאה.

במהלך ביקור הבזק, יתארחו יבין ובראל בתוכנית היוקרה "ישאנו אליוה", בהנחייתו של השדר הצרפתי מישל דרוקר, וישתתפו בסימפוזיון בינלאומי בנושאי שידור.

לילי גלילי

"סאלח" לקה בצרידות

גם להצלחה יש מחיר. בתיאטרון הבימה ראו שלאגר בידם ושיבצו בלוח ההופעות בין שבע לשמונה הצגות בשבוע של "סאלח שבתי". אלא שהמאמץ נתן את אותותיו בגרונו של זאב רווח, הנושא את ההצגה על כתפיו. שתי הצגות בוטלו בגלל הצטרדותו, ועתה יש צורך לקצץ במספר ההופעות השבועיות ולוותר על הצגות אחר־הצהריים. בתוך כך מקבל רווח מדי יום טיפול בפיתוח קול, ואף מטופל בביתו־לים בגין גרונו הרואב.

שלוות המנצח

במסוק שהוביל את פרנסואה מיטראן מן העיירה הקטנה שאטו־שינון לפאריס, שעה קלה לאחר היוודע נצחונו בבחירות לנשיאות צרפת, נראה מחזה מוזר למדי: על רקע ההמולה הכללית של בני משפחה ועוזרים קרובים, התיישב הנשיא בנוחיות שליד חלון המסוק, והוציא מתיק יד ספר עטוף בכריכה ישנה: "ההסטוריה של המהפכה הצרפתית". הנשיא חיפש את סימן הקריאה שהשאיר בספר, כנראה ערב קודם לכן: עמוד 155. משך הטיסה לפאריס המשיך מיטראן בקריאה שלווה.

יואב מוקד
פאריס

מינץ גם בגליל העליון

הכנר שלמה מינץ, שרק לאחרונה נטל על עצמו לשמש יועץ מוסיקלי של התזמורת הקאמרית הישראלית, ישתתף במפעל נוסף שעניינו העיקרי מוסיקה קאמרית: אלה הם "ימי המוסיקה הקאמרית בגליל העליון" – מפעל משותף של קול המוסיקה, המועצה האזורית גליל עליון, בעריכתה ובהפקתה של עידית צבי.

השתתפותו של מינץ היתה בגדר אפשרות, אבל לא פורסמה עד עתה כתוצאה מניסיון מר בעבר: לפני שלוש שנים הבטיח כריסטוף אשנבאך לבוא, והלך ב"טנגלווד" הישראלי הזה, וברגע האחרון ביטל.

ב.ש.

אלינוער תשיר תאודורקיס במאוטהאוזן

ב־15 במאי יערך קונצרט מיצירות מיקיס תיאודורקיס באתר מחנה הריכוז מאוטהאוזן, במסגרת קונגרס המאורגן על־ידי הנוער הסוציאליסטי באוסטריה. במרכז הקונצרט תעמוד "הקנטטה על מאוטהאוזן", שנכתבה על־ידי תיאודורקיס לשירים של יעקובוס קמבלים, משורר יווני־יהודי שהוא ניצול אותו מחנה.

לפי בקשתו של תיאודורקיס תבוצע היצירה במעמד זה שלוש פעמים, בשלוש שפות: ביוונית תשיר אותה מריה פרנטורי, בגרמנית ג'יזלה מאי ובעברית אלינוער מר־אבי. אלינוער כבר שרה בביצוע של תיאודורקיס, בעת קונצרט שערך בארץ לפני כשנה וחצי בבנייני האומה.

ב.ש.

רביב דובר שנית

לאחר פסק זמן של שלוש שנים חזר בימים אלה אבנר רביב (42) לכהן כדובר חברת החשמל, עם יציאתו של יוסי קרזון בשליחות המגבית לשוויץ. עתה נבחר רביב לתפקיד כעובר קבוע הנמנה על "הסגורים", קרי, המחזיקים בסולם השכר הבכיר הקיים בחברת החשמל לכ־70 עובדיה הבכירים.

אלי אלגר

תייר חייכן זה, הניצב בכיכר האדומה, הוא שחקן הקולנוע האמריקאי רוברט רדפורד שהגיע למוסקווה לפתיחת סמפוזיון בן ארבעה ימים, בו יוקרנו מסרטיו. (תצלום אי־פי)

בעריכת עידית רוזנבלום

שיחת היום / גדעון אלון

עם: עדי צמח, פרופסור לפילוסופיה ועורך סדרת ספרי מדע בדיוני

על: דמותו של רוברט היינליין, מגדולי סופרי המדע הבדיוני

היינלין הוא אנטי דמוקרט אבל בהחלט איננו פאשיסט

היינליין, שנפטר שלשום בקליפורניה, נחשב קלסיקאי של ספרי מדע בדיוני. מדוע זכה להצלחה רבה כל־כך בתחום זה של ספרות?

הוא היה ללא ספק מגדולי הסופרים של מדע בדיוני. היינליין היה הוגה דעות מרתק־מעניין. כל ספריו החשובים מבולים נימה אנטי־דמוקרטית מאד אליטיסטית. ספרו "זר בארץ נכריה" שהיה המפורסם בספריו, מילא תפקיד מרכזי במהפכת הנוער של שנות השישים. ביצירותיו הוא הירבה לעסוק בספקולציות סוציאליות של מדע הגנטיקה. הוא טיפל בכמה מספריו בנושא של הארכת החיים, כמו למשל בספרו "ילדי מתושלח", תוך שהוא מפתח תנכויות מאד מעניינות.

העובדה שיש 50 הספרים שכתב תורגמו ל־28 שפות מלמדת שיצירותיו זכו לפרסום לא רק באמריקה?

ליצירותיו היתה השפעה רבה, משום שספרות המדע הבדיוני עוסקת בנושאים שהספרות הלגיטימית חוששת לעסוק בהם. ההנחה המוזרה שספרות העוסקת במדע בדיוני, איננה ספרות, היא לחלוטין בלתי נכונה. היינליין העז לעסוק בספריו בנושאים כגון מין, דת, קניבליזם וכו'. אחדים מרוצחיה של שרון טייט השתמשו מהספר "זר בארץ נכריה".

במה היה ייחודו של היינליין לעומת סופרים אחרים שעוסקים במדע בדיוני?

היתה לו רגישות רבה לבעיות פוליטיות. היינליין היה סופר פוליטי שניסה לשאול שאלות רדיקליות על פוליטיקה ולטפל בכל מיני פרות קדושות. הוא גם ידע לכתוב עלילה מרתקת בסגנון מאד אישי. הסיפורים שלו הם מאד אמריקאים. בין כל סופרי המדע הבדיוני הוא הכי אמריקאי. בדרך כלל עומדת במרכזם אישיות מאד חזקה ומסתפקת שהגיעה למה שהגיעה בכוחות עצמה והיא מנהלת מאבק עם הממסד (הממשלה, המשטרה והצבא) שבציבין מוצגים כאידיוטים ובלתי מוצלחים. האינדיבידואליזם עומד בדרך כלל מעל המוסר.

האם היה יותר הוגה דעות או סופר מותחן?

הוא השכיל לשלב את האידיאות שלו ביצירות שכתב. אחד הגורמים לניוון של הספרות בת ימינו הוא ההתנגדות מרעיונות. בכל התקופות של הספרות הגדולה, הסופרים היו אנשים ששיחקו עם אידיאות וניסו להביע אותן ולגלם אותן בגיבורים. הדבר הזה נעלם מן הספרות כשהחלו לחשוש מאידיאות. הסופר היחיד במאה ה־20 המדבר על אידיאות, הוא תומס מאן.

מבקריו של היינליין טוענים כי הוא נוטה ביצירותיו להאדיר את המלחמה ולנקוט עמדות גזעניות־שוביניסטיות. זה מקובל עליך?

בשום פנים ואופן לא. אנטי דמוקרט איננו פשיסט. היינליין הוא אליטיסט. הוא איננו מאושר מן המלחמה, אבל הוא מאמין שהמלחמות עדיין לא נסתיימו. נכון שיש בספרים שלו הרבה תיאורי מלחמה פנטסטיים. כך למשל הוא מתאר יחידת קומנדו ששוטטת עם נשק ומכשירים משוכללים ביותר ואנשיה קרבים למרחקים של חצי קילומטר כל־שעה, אבל זו עדיין איננה הסיבה לכך שהוא מאדיר את המלחמה.

מת סופר המדע הבידיוני הנודע – רוברט היינליין

כרמל, קליפורניה (ע"ר). רוברט היינליין, אחד מסופרי המדע הבידיוני הפורים ביותר באמריקה, מת שלשום בביתו בכרמל.

היינליין, 80, שכתב בין היתר את הספר הקלאסי "זר בארץ נכרייה", סבל לאחרונה מבעיות לב וריאות. היינליין כתב קרוב ל־50 ספרים שראו אור ב־28 שפות. הוא התחיל לכתוב לאחר מחלת שחפת אילצה אותו לפרוש מחיל הים האמריקאי באמצע שנות ה־1930. "זר בארץ נכרייה", שפורסם ב־1961, היתה יצירתו הידועה ביותר והיא הדליתה מעין פולחן.

מבקר ב"ניו־יורק טיימס" הגדיר לפני שנתיים את היינליין כאחד הסופרים בעלי ההשפעה הרבה ביותר בספרות האמריקאית. כתיבתו היתה מבוססת על ידע נרחב במדעים ובמתמטיקה.

מאות מפועלי אליאנס הפגינו; עשרות מתבצרים במפעל בציפיה לסיום המו"מ

(ע). מאות מפועלי מפעל הצמיגים אליאנס הפגינו מול מועצת פועלי חדרה במחאה על יחסם המתבגר של מועצת הפועלים ומזכיר מועצת הפועלים, לסעותם, למצוקת פועלי אליאנס.

פקקי תנועה קשים היו בשעות הצהרים בעיר חדרה, כאשר פועלי אליאנס, בדרכם להפגנה, סתמו את הכבישים המרכזיים ונשאו שלטים על גבי מכוניות.

ההפגנה, שנערכה בישיון המשטרה, הסתיימה לאחר שמפקד משטרת חדרה, סנ"צ עמיקם, המקיים כל העת שיחות עם אנשי הוועד, ביקש מהעובדים להתפזר והם נענו.

סמוך לשעה 11 בבוקר הולו עשרות פועלי אליאנס להבעיר צמיגים מחוץ לשער המפעל. לאחר שהועד הפעולה התבשר על ידי חברי הועד שהיו בבית הועד הפועל בתל אביב, כי לא חלה התקדמות במשא ומתן עם אנשי האגף לאיגוד מקצועי. כ־800 פועלי אליאנס הגיעו לשטח המפעל תוך התפרצות ועם המריבות. חלקם הבעירו צמיגים והולו להשתולל.

"כל הסכרים נפרצו, איבדנו את השליטה, כמה אפשר עוד להחזיק מעמד במתח כזה, כאשר שומרים על איפוק ולא חלה כל התקדמות?" התריע יהודה בוחבוט, מחברי ועד הפעולה. "היום אנחנו שורפים צמיגים בחוץ, איננו יודעים מה יקרה מחר בפנים. שמרנו כל העת על המפעל, אך לא שמרו עלינו. לא ניתן עוד לעצור את התפרצות. אין לנו מה למכור לפועל שמבקש לעבוד ולהביא פרנסה למשפחה".

בשעת מסירת הידיעה מתבצרים עדיין עשרות הפועלים במפעל ומסתינים למידע מחברי הועד, המנהלים את המאבק בבית הועד הפועל זה היום החמישי.

מצרים תובעת החזרתם של אלפי פריטים ארכיאולוגיים שנחשפו בחפירות בסיני

העתיקות מאוחסנות בעיקר באוניברסיטאות וחלקן מוצגות במוזיאונים • באחרונה פורסם מאמר ב"אל־אהרם" שתקף בחריפות רבה את ישראל על "שוד העתיקות העצום שביצעה בסיני"

מאת ירח טל, סופר "הארץ"

ממשלת מצרים חזרה והעלתה באחרונה דרישה אולטימטיבית מישראל להשיב לה ללא דיחוי אלפי פריטים ארכיאולוגיים שנחשפו באתרי עתיקות בסיני במהלך הכיבוש הישראלי של חצי האי. המדובר בממצאים שנתגלו בחפירות שביצעו בסיני ארכיאולוגים ישראליים ואשר הועברו לארץ ומאוחסנים במקומות שונים, בעיקר באוניברסיטאות וחלקם אף מוצגים במוזיאונים. עיקר הממצאים בהם מדובר, מצויים במחלקות לארכיאולוגיה של אוניברסיטאות תל־אביב ובן־גוריון בנגב – כך גילה אתמול לסופר "הארץ" הארכיאולוג וחוקר תולדות האמנות, פרופ' אשר עובדיה המשמש כראש המרכז האקדמי הישראלי בקהיר.

פרופ' עובדיה, השוהה בימים אלה בחופשה בארץ, סיפר כי באחרונה פורסם מאמר ב"אל־אהרם" שתקף בחריפות רבה את ישראל על מה שהוגדר במאמר כ"שוד העתיקות העצום שביצעה בסיני". עוד סיפר פרופ' עובדיה, כי הרגישות של המצרים בנושא היא רבה ביותר.

המצרים סרבו עד היום בתוקף לאשר לחוקרים ישראליים לחפור באתרים ארכיאולוגיים בסיני ובמצרים ואף לא מאפשרים להם להשתתף במשלחות ארכיאולוגיות זרות החופרות במצרים. לדברי פרופ' עובדיה הדרישה המצרית להשבת העתיקות מסיני התקבלה בהפתעה, ובדאגה רבה בידי ציבור הארכיאולוגים בישראל, שנבוכים מהעניין ולא יודעים כיצד לנהוג. בכל הידוע ממשלת ישראל טרם השיבה לדרישה המצרית ובמחלקות לארכיאולוגיה באוניברסיטאות שבהן מצויים אוספים ארכיאולוגיים מסיני לא התקבלה כל הוראה להכין האוספים לשם החזרתם למצרים.

מנכ"ל משרד החוץ, אברהם תמיר, ציין בתגובה כי המו"מ בנושא העתיקות מתנהל לשביעות רצון שני הצדדים.

שר החוץ השוודי: בתוך יומיים ישיב לי עראפת – האם אש"ף יכיר בישראל

הסביר לעיתונאים מישראל מדוע נעדר ממסיבת יום העצמאות ה־40 בשגרירות

מאת אילן שחורי, שליח "הארץ" לשוודיה

שטוקהולם. (מיוחד ל"הארץ"). שר החוץ השוודי סטן אנדרסון פועל באחרונה אצל ראשי אש"ף כדי שיכירו במדינת ישראל כתרומה משמעותית מצידם לזינוק מחודש לתהליך השלום באזור. אנדרסון שנועד אתמול לפגישה מיוחדת בלשכתו עם קבוצה של כתבים ישראלים לענייני מפלגות הנמצאים בסיור בשוודיה כאורחי ארגון סבקיב (ארגון ידידי הקיבוץ) אמר כי הוא מצפה תוך יום יומיים לתשובתו של ערפאת. בפגישה שאל אנדרסון את הכתבים הישראלים כיצד עלולה להיות התגובה הישראלית להכרה כיום במדינת ישראל מצידו של ערפאת ומה העם הישראלי עשוי לתת בתמורה.

שר החוץ השוודי עורר באחרונה את זעמה של הקהילה היהודית בשוודיה וגורמי ממשל בישראל לאחר שהחליט להעדר באופן מופגן במסיבת יום העצמאות ה־40 שאירגנה שגרירות ישראל בשטוקהולם. אנדרסון טען אז כי עשה זאת בעיקבות רציחתו של אבו ג'יהאד בתוניס. בפגישתו עם הכתבים הישראלים ניסה אתמול אנדרסון להסביר במשך שעה ארוכה מדוע נקט צעד מחאתי זה למרות ידידותו הרבה לעם הישראלי.

לדברי אנדרסון רציחתו של אבו ג'יהאד היתה בתקופה בה התקיימו מהלכים שונים לקרב את השכנת השלום באזור. הוא עצמו נועד ימים אחדים קודם לכן עם שר החוץ הסובייטי אדוארד שוורדנדזה ודן עימו על תוכנית השלום במזה"ת ועל כן רגזו ביותר כששב לשטוקהולם ונודע לו על רצח אבו ג'יהאד. "לא יכולתי להימנע מתגובה חריפה. אם הייתי מגיע לקבלת הפנים הייתי נאלץ לשאת נאום חריף ביותר בגנותה של מדינת ישראל שוודאי לא היה במקומו בעת חגיגות. ביקורי במסיבה של השגרירות ועי־כך הזדהות נוספת מצידי עם מדינת ישראל היתה אולי שמה גם קץ לקשרים שלי עם מדינות ערב וגורמים פלשתינאים אחרים הרואים בנו בשוודיה גורם נייטראלי המבקש להשכין שלום באזור" – אמר אנדרסון.

לדברי שר החוץ השוודי הוא מקורב למדינת ישראל מאז 1963 עת ביקר בה לראשונה כשהיה מזכ"ל המפלגה הסוציאל־דמוקרטית השוודית. זמן קצר לאחר מכן שלח את בנו בכורו שנאר בן ה־15 לעבוד כמתנדב בקיבוץ בצפון הארץ. "הבן שלי חזר הביתה והבהיר כי הוא מעריץ גדול של משה דיין אך גם ידיד של הערבים שראה אותם מושפלים בעת עבודתו בקיבוץ. הוא פקח את עיני ומאז נעשיתי עד לנעשה בישראל ולמערכת היחסים היהודית ערבית באזור" – אמר אנדרסון.

אנדרסון גינה בחריפות רבה את הבטחתו של רה"מ יצחק שמיר שאמר לפני כשבועיים בישיבת מרכז תנועת החרות כי לעולם ישראל לא תוותר על יהודה שומרון ועזה: "זה פשע בין לאומי לא להחזיר שטחים כבושים. אי החזרת השטחים תהיה גם פשע נגד העם הישראלי. איך ישראל תמשיך להישאר עם החזקת השטחים. איך היא תישאר כמדינה דמוקרטית יהודית. מה תעשה עם כל הערבים בשטחים לאן תגרש אותם איך תמשיכו להיות מדינה דמוקרטית" אמר אנדרסון.

שר החוץ השוודי אמר כי מפגישותיו האחרונות במוסקווה ובשיחות שהיו לו עם שר החוץ הסובייטי התרשם כי ההנהגת בריה"מ מעוניינת ביותר לשפר ולשקם את קשריה הדיפלומטיים הרשמיים עם ישראל. לדבריו התרשם כי אין הרוסים רואים כתנאי בלתי יעבור את קיומה של הוועידה הבין לאומית לחידוש הקשרים הדיפלומטיים עם ישראל.

שר החוץ השוודי הבהיר כי שוודיה לא תשנה את עמדתה כלפי ישראל גם אם לאחר הבחירות ימשיך הליכוד להוביל את השלטון בישראל.

מחבל נהרג בהיתקלות עם צה"ל

מאת דן סגיר והמנחם הורוביץ, סופרי "הארץ"

מחבל נהרג ביום שני לאחר הצהרים בהיתקלות של כוח צה"ל בחוליית מחבלים על גבול אזור הבטחון שבדרום לבנון, דרומית מערבית לעיירה בינת אל־ג'ביל. אין נפגעים לכוחותינו. המגע עם חוליית המחבלים נוצר על גבול אזור הבטחון באזור הכפר איטירי, בשעה שחוליית המחבלים היתה בדרכה להחדר לאזור הבטחון במטרה להטמין מוקשים נגד רכב על צירים שבהם נעים כוחות צה"ל, ולשגר טילי קטיושה.

משלחת ציבורית מברה"מ תגיע מחר לישראל

מאת סופר "הארץ"

מחר תגיע לישראל משלחת ציבורית מברית המועצות ובראשה יו"ר ברית החברות עם ארצות חוץ של הרפובליקה האוקראינית וסילי אוסנק, הארכיטקט חתן פרס לנין, הסופר היהודי אנטולי סנדלר והסוציולוג אלכסנדר קיריקוב. תחלתה אליהם משלחת אמנותית. הביקור נערך לרגל יום הנצחון ה־43 על גרמניה הנאצית והאורחים ישתתפו בכנס שייערך בסוף השבוע ביער על שם הצבא האדום בהרי ירושלים.

"איטק" תפתח מחשבים צבאיים עם מעבדי מוטורולה 88000

מאת אורי גרנר

חברת איטק מתרהליה פיתוח הודיעה על כוונתה לפתח סדרת מחשבים צבאיים המבוססים על סדרת המעבדים מוטורולה 88000.

הודעת איטק פורסמה בארה"ב, כחלק מסדרת הודעות דומות של כעשרים חברות מכל העולם המתכוונות לעשות שימוש במעבד החדש.

המחשב החדש אותו תציע החברה הישראלית יהווה פתרון נוסף לצורכי מיחשוב צבאי מקטי בביצועים גבוהים. המערכת מיועדת לשימוש במטוס, על גבי רכב קרבי משוריין בספינות ובצוללות.

סדרת מעבדי מוטורולה 88000, שהוכרזה השבוע, מציעה ביצועים גבוהים במיוחד. היא מבוססת על טכנולוגיית RIFC (אוסף מופחת של הוראות חישוב).

ויכוח על סמים מונע הפלגת 3 אוניות מחיפה לביירות

מאת מנחם הורוביץ, סופר "הארץ" בצפון

שלוש אוניות סוחר תקועות כבר ארבעה ימים בנמל חיפה משום שהכוחות הלבנוניים אינם מאפשרים להם להגיע לנמל ביירות בגלל מחלוקת שפרצה על רקע של הברחת סמים. מדובר בשלוש אוניות העושות דרך קבע את דרכן מנמל חיפה לנמל נקורה באזור הביטחון ומשם לרציף מס' 5 בביירות המוחזק ע"י הכוחות הנוצריים.

צוות האוניות לא נענה באחרונה לדרישות הנוצרים להבריח חשיש מביירות לאזור הבטחון ולכן לא מורשות יותר האוניות להגיע לנמל ביירות. בנמל סחורות בשווי של חצי מיליון דולר.

אל על

	טמפ' מינימום	טמפ' מקסי'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	10	14	גשום	9	15
אתונה	15	25	מ. חלקית	15	24
בוקרשט	12	21	גשום	7	18
בריסל	14	17	גשום	15	20
וינה	10	20	מ. חלקית	8	18
ז'נבה	12	15	מ. חלקית	12	19
לונדון	10	14	מעונן	12	18
ליסבון	14	18	מ. חלקית	14	20
מדריד	12	20	גשום	10	20
ניו־יורק	10	18	גשום	9	18
פאריס	9	19	גשום	14	19
פרנקפורט	13	16	מ. חלקית	11	19
ציריך	12	17	מ. חלקית	13	19
קהיר	22	35	בהיר	16	33
קופנהגן	8	16	מ. חלקית	9	15
רומא	16	21	בהיר	15	24
שטוקהולם	3	13	מ. חלקית	7	10

EL AL אל על

"בזק" מבקשת צו מניעה נגד העובדים שייעדרו ביום ששי

הנהלת "בזק" פנתה לבית הדין לעבודה בבקשה שיוציא צו מניעה שיאסור על העובדים להיעדר מהעבודה ביום ו', ובכך לעבור באורח חד־צדדי ובלתי חוקי לשבוע עבודה בן 5 ימים.

ההנהלה החליטה לנקוט בצעד זה נוכח החלטתם בשבוע שעבר של 9,000 עובדי החברה לעבור לשבוע עבודה מקוצר, אף שהדבר לא סוכם.

הנהלת "בזק" הודיעה כי היא רואה בחיוב הנהגת שבוע עבודה של 5 ימים, צעד העשוי לתרום להתייעלות החברה ובעבר אף נוהלה שיחות הסכם מפורש בנושא זה עם נציגות העובדים, אך נכתב במפורש כי ההסכם ייכנס לתוקף רק לאחר קבלת אישורים ממועצת המנהלים של "בזק", רשות החברות הממשלתיות ומחלקות השרים לענייני... אישורים אלה לא התקבלו.

הנהלת "בזק" הודיעה לעובדים כי היא רואה בצעדים של העובדים צעד בלתי חוקי שגורם לאנדרלמוסיה בשירותים ובתפקוד החברה. הנהלת החברה החליטה לגבות משכרם של העובדים שיעדרו ביום ו'. יצויין כי ביום ו' האחרון הולו אלפי עובדים ב"בזק" בעבודה של 5 ימים בשבוע ולא הגיעו לעבודתם.

דובינין לראשי הקונגרס היהודי: הוועידה לא תאכוף פתרונות

בין המוזמנים לפגישה הסגורה: דיניץ, קפלן ושטרית

מאת שלמה שמיר, סופר "הארץ" בניו יורק

שגריר ברית המועצות בוושינגטון, יורי דובינין, נאם אתמול בפני כנס של מנהלי השלוחות של הקונגרס היהודי העולמי, שנערך במנהטן, ואמר, כי גם לפי השקפת ברית המועצות אין להעניק לוועידה בינלאומית סמכות לאכוף פתרונות. לדבריו, מעוניינת ברית המועצות בוועידה בה ייערכו בפורומים שונים דיונים עוקבים בבעיות האיזור ובקבוצות עבודה בשותפות כל הצדדים.

בתשובה לשאלה אמר דובינין, כי מוסקווה מודה שהעדר יחסים רשמיים עם ישראל הוא מצב לא נורמלי – אך כל זמן שישראל ממשיכה בשליטתה על שטחים כבושים יימשך מצב זה.

בהתייחסו להגירת יהודים, אמר השגריר הסובייטי כי יהודים יכולים עתה לצאת מברית המועצות וההגבלה היחידה היא על אלה שעבדו בפרויקטים סודיים.

הפגישה בין השגריר לראשי הקונגרס היהודי העולמי היתה סגורה, וצויין כי זאת הפעם הראשונה שנציג סובייטי בכיר הופיע בפני ארגון יהודי עולמי. את הפגישה ניהל נשיא הקונגרס אדגר ברונפמן ובין הנוכחים היו יושב ראש הסוכנות היהודית שמחה דיניץ, מנכ"ל קפלן וגזבר הסוכנות מאיר שטרית.

הזמרת ג'ואן באאז מוצפת פניות של הימין והשמאל להביע הזדהות

מאת לילי גלילי

הזמרת ג'ואן באאז, המבקרת היום ארצה, מוצפת בפניות של תנועות מחאה מן השמאל וגופים מן הימין לביקורים או הבעת הזדהות ותמיכה. בין השאר, פנו לבאאז גם מגוש עציון, והזמינו אותה לביקור. עם זאת, הדגישו אתמול נציגותיה שהגיעו כבר לישראל, כי "המטרה העיקרית של הביקור היא שתי הופעותיה, המוקדשות סיבוב הופעות של 3 חודשים באירופה".

מרונה הנדרסון, המנהלת בפועל את ארגון "הומניטאס" לזכויות האדם, שהקימה באאז ב־79, וג'ין פרידנבורג, מנהלת מסע ההופעות של הזמרת, הכחישו כי תקדיש מזמנה לפעילות למען מרדכי ואנונו. עם זאת אישרו כי היתה פניה לבאאז בעניין זה מטעם הארגון לחקר אי האלימות בארה"ב וכי גילתה עניין בנושא.

ערכה את העמוד: אורית גלילי

אמש בתיאטרון / מיכאל הנדלזלץ

שחקן מבריק בטקסט מרתק

התיאטרון העירוני חיפה מעלה את "מר מאני" מאת א.ב. יהושע. בימוי: אילן תורן. תפאורה: אבנר אילת. תלבושות: גילה לתבוז. ביצוע: דורון תבורי.

המונולוג המרתק, המרגש והמעורר הרבה חומר למחשבה, שכתב א.ב. יהושע, מביא לבמה שלוש דמויות: פרקליט צבאי אנגלי־יהודי בראשית השלטון הבריטי בפלשתינה, הבא לתדרך שופט בריטי "גוי" לקראת משפטו של אחד, מר מאני, אזרח בריטי הנאשם בבגידה בעת מלחמה.

מתברר שאותו מאני קיבל מן התורכים בתמורה לבגידתו את האפשרות לנסות ולעורר את ההתם הלאומית של הערבים תושבי פלשתינה, אחרי פרסום הצהרת בלפור. יהושע מצליח לרקום בדרך מעוררת סיפור אנושי פוליטי מן העבר, המבטא את המורכבות של הקיום הלאומי בפלשתינה, ועוד כמה מורכבויות אנושיות אחרות.

הבימוי, התפאורה, המוסיקה והלבוש יוצרים אווירה אמינה, מלאה בדקויות ומשמעויות. אך העיקר היא הופעתו של דורון תבורי, שכמעט ואין די מלים כדי לשבח כראוי את הישגו. הוא יוצר על הבמה שתי דמויות, המשתקפות דרך התנהגותו של הפרקליט האנגלי־יהודי המופץ במרוצה מקסנדר לסגינור. זהו סוג־הישג של שחקן בעל שליטה מוחלטת במימונתו, בקולו, בגופו, באינטלקט שלו והרגשותיו, והוא מרתק, מרגש ומשכנע בכל דבר שהוא עושה על הבמה, בעיקר בשירותו של טקסט מעולה כזה.

נכון אמנם שטקסט כזה תובע מן הקהל מידה של ריכוז. באולם הקטן של תיאטרון "הבימה" היו כ־20 צופים, שעבורם היה מונולוג טעון ומעולה זה של כשעה וחצי קשה מנשוא. אני אלהם על זכותם לעזוב את האולם, אבל צריך להיות גם רוח וגם לב במיוחד כדי לעזוב אותו ברעש כפי שהם עשו.

בשקט, בשקט...
הוא שאב את אמריקה, אירופה ויפאן.

רק שואב אבק פיליפס נותן לך
5 שנות אחריות

מהרו ודרשו את שואב האבק העולמי של פיליפס.
רק עד 30.5.88 תוכלו לקבל אחריות מוגדלת ל־5 שנים על חשבוננו.
* אפשרות לתנוע טורבו.

PHILIPS
האיכות הגדולה בעולם

בכנסת

אומצה הצעה לשינוי שיטת הבחירות אך היא לא תיושם בבחירות הקרובות

הרמטכ"ל: יועמדו לדין מתנחלים על אי־תיאום הטיול לביתא; כשאבן נזרקת ואין סכנת חיים – לא צריך לירות אלא לדווח לצה"ל ● שריד: החקירות נגד מתנחלים שהרגו ערבים לא הושלמו אך רוצים להעמיד לדין את האשה מביתא שראתה את אחיה ובעלה מתבוססים בדמם

בוועדות ובסיעות

/ דן מרגלית

ועדת החוקה חוק ומשפט, בראשות אלי קולאס (ליכוד), החליטה אתמול ברוב קולות להעביר לקריאה ראשונה בכנסת הצעה לשינוי שיטת הבחירות, אבל לא הכריעה בין שתי גירסאות: גירסה אחת הנקראת על שם גד יעקבי ומרדכי וירשובסקי, שאושרה כבר לפני כשנה וקוראת לבחור 40 ח"כים בשיטה היחסית הקיימת ו־80 בשיטה אזורית־יחסית; הצעה אחרת התומכת על־ידי אריאל לין (ליכוד), דוד מגן (ליכוד) ודוד ליבאי (מערך), המציעה כי 60 ח"כים ייבחרו בשיטה היחסית, ו־60 בשיטה האזורית־רובית.

מעטים הסיכויים כי ההצעה לשנות את שיטת הבחירות תאושר בכנסת הנוכחית. היא לבטח לא תיושם במערכת הבחירות הקרובה.

שומרון: המתנחלים גורמים מתח

הרמטכ"ל, רב־אלוף דן שומרון, הודיע אתמול לועדת החוץ והביטחון כי כמה מהמתנחלים המעורבים בתקרית על אירועי כפר ביתא "יצטרכו לעמוד לדין לשפוט לגבי נושא תיאום הטיול". יש עניין שהצדק ייראה וייעשה. עם זאת נכון שהמערכות השיפוטיות שמטפלות ביהודים ובערבים אינן פועלות בקצב אחיד, אם כי בסופו של דבר הדין יעשה עם כולם.

בנגוה הבוצעה יש מתח מתמיד הנגרם, בין השאר, גם על־ידי המתנחלים. הערבים חוששים מבואם של המתנחלים, כפי שאירע שלשום בהורישה.

עד כה נהרגו באינתיפאדה 144 מתושבי השטחים מידי של חיילי צה"ל ועוד 23 בני סיבות אחרות, כולל ידי של מתנחלים. הוא מסר כי לקראת סיום חודש צום הרמדאן ישוחרו חלק מהעצורים בערבותם של נכבדים מקומיים.

אי־אפשר למנוע כליל את ידויי האבנים, אמר, אך ניתן לקיים את הביטחון בימים הנוכחיים למשך זמן ממושך. כאשר אבן נזרקת ואין סכנת חיים, לא צריך לירות אלא לדווח לצה"ל והוא יטפל בזה – אמר שומרון כמה שנחשב כביקורת סמויה על התנהגות חלק מהמתנחלים.

יש חיילי מילואים המתנדבים לשרת בלבנון, הוסיף שומרון. הוא ציין כי פעולת צה"ל בדרום לבנון היתה מוצלחת והשיגה את יעדיה, והשתתפו בה כוחות קטנים מכפי שפורסם.

ח"כ יוסי שריד (רצ) העיד כי צה"ל פעל כמו תחת פיקוד המתנחלים. מה עלה מ־25 חקירות שנפתחו בעקבות הריגת התושבים על־ידי מתנחלים? הן לא הושלמו, ציין – אבל רוצים להעמיד לדין את האשה מכפר ביתא שראתה את אחיה ובעלה מתבוססים בדמם. "הרצונו גם שמענו".

מעבורה ליחסי ערבים־מתנחלים

לדעת בנימין בן־אליעזר (מערך) יש מתנחלים המבקשים להרוס את התקווה לחיים משותפים. אחרים יודעים זאת אך פוחדים להתבטא. לפי אליעזר גרנות (מפ"ם) הדו"ח של ביתא מביך. יש עכשיו פוגרום במזרח, ומדוע לא עוצרים את הגורמים לו – שאל. דן מרידור (ליכוד) קרא שלא להפוך את היוצרות: מי שצריכים לחשוש מפני התנכלות הם היהודים המתגוררים ביהודה ושומרון. אין להחלק את האשמה לאותם כהנה ולהדחפי חוק וסדר. מנחם גולדשטיין (ליכוד) שולל את שיטת דדי צוקר (רצ) העורך סיורי ביקורת במתנות המעצר בשטחים.

גדעון גדות (ליכוד) מצא כי הרמטכ"ל הדביק תוויות מטוכנות וכזובות במתיישבים היהודים, הנאלצים להתמודד עם האלימות הלאומנית־ערבית. בדברי ראל"ל שומרון יש לכך צידוק עקיף. חיים דרוקמן (מפד"ל) מצא כי יש הסתה מכוונת נגד המתנחלים, שמטרתה להכפישם.

אך היו"ר אבא אבן (מערך) השיב כי הכפר ביתא הוא כמעבדה המאפשרת לבחון את יחסי המתנחלים והערבים, שלא הכל בהם תקין. הוראת בית המשפט לאפשר לערער על פיצוץ בתים לפני ביצוע הפעולה, מעידה על אוהדה שלא לפעול בעיוורון ודייקנות.

שבח וייס (מערך) טען להכפשה אחרת – של אלה המגנים את פעולת צה"ל בלבנון בלי לדעת מה היה היקף הכוח שפעל. מקור הביקורת ב"חרות ההכפשה". מיכה חריש (מערך) הסתייג מהסתייגויות שרי סיעתו, יצחק נבון ועזר וייצמן, מהפעולה הצבאית – אבל בעיקר מאריאל שרון שניסה להשוותה למלחמת־לבנון.

מי מעבב הערוץ השני

יו"ר ועדת החינוך, נחמן רז (מערך), האשים אתמול את הליכוד בעיכוב גמר חקיקת חוק הערוץ השני. הוא תבע ממנחם גולדשטיין (ליכוד) לכנס מיד את הוועדה המטפלת בנושא זה, ולא – "אבין שהליכוד אינו מעונין לפתוח ערוץ שני". גולדשטיין השיב כי שרי המערך נבון ויעקובי הכבידו מחלוקת פוליטית לעבודות הוועדה ועיכבוה. האולטימטום שנתן לדבריו שר התקשורת, שלפיו יש לכנס את הוועדה לערוץ השני עד אמצע מאי, הוא "הצגה שאין דוגמתה". אך רז – שהוא יו"ר ועדת הערוץ השני במקביל לגולדשטיין – הודיע כי יכנס את הוועדה כדי להגיש את החוק לקריאה שניה ושלישית.

הוסרה הצעה להסיר חסינות ח"כים המסיתים או ממרידים נגד המדינה

ח"כי השמאל והמרכז הצביעו נגד הצעת גאולה כהן ● שריד: ירידה בתיירות; ראשונים שלא באים: יהודים; אשמה – התקשורת בעולם ● נבון מציע חוק שעות מינימום בבתי"ס

באולם המליאה

/ עמוס בקרוד

תוך סערת־רוחות וברוב רופף – 21 מול 19 – הוסרה אתמול מעל הפרק הצעת חוק פרטית של גאולה כהן (התחיה), שביקשה למנוע חסינות פרלמנטרית מח"כ במקרה שהוא מגלה אי־נאמנות למדינה, מסית נגדה או מרדיד, והוא טוען שהדברים אינם שפיטים, בוודאי נעשו במסגרת מילוי תפקידו – שלגבי קיומה "החסינות המהותית" שאינה ניתנת להסרה.

שר המשפטים, אברהם שריד, הסביר כי בית המשפט העליון דן בעבר בשאלות אלה, בקשר הרשימה המתקדמת לשלום. נשיאו, מאיר שמגר, סבור שאין זה המקום להסיר הסינות כאמת, ואילו המישנה לנשיא, מרים בן־פורת, קבעה שאין צורך בחוק, מכיוון שממילא אין החסינות חלה על מקרים מסוג זה. בכל זאת הציע השר להעביר את ההצעה לוועדת החוקה חוק ומשפט, מכיוון שאין הממשלה צריכה – לדבריו – להתערב בנושא השייך בלבדית לכנסת.

תופיק טובי (חד"ש) הציע אפוא להסיר את ההצעה, מכיוון שהיא מכוונת למנוע את חופש הביטוי ממתנגדי המציעה.

הליכוד וכל הסיעות הדתיות הצביעו עם התחיה בעד ההצעה, ואילו המערך – ששבעה מח"כיו נכנסו לאולם בזמן ההצבעה עצמה – וכן המרכז וכל סיעות השמאל הצביעו להסיר אותה.

התקשורת פגעה בתיירות

"לא איש בשורות אנוכי הפעם" – במלים אלו פתח שר התיירות, אברהם שריד, את סקירתו על התיירות, שעמדה בסימן האירועים בשטחים. שריד לא מסר מספרים לגבי הירידה בתיירות, אולם אמר שהיא ניכרת, והראשונים שפנו לנו עורף היו דווקא התיירים היהודים.

במלים חריפות גינה את התקשורת העולמית, שלדבריו סילפה את האירועים בגדה המערבית וברצועת עזה תוך הבלטת השלילי וניפוח הצדדים האפלים ביותר של שלטון ישראל. התקשורת עוסקת בסילוף הכמעט־יומיומי של המדינה, באמצעים האלקטרוניים המשוכללים ביותר. עם ישראל כולו חייב להתגייס להדוף את הנסיון הנפשע לצייר אותנו כעם פאשיסטי כובש ומדכא, אמר השר.

הוא קרא לאזרחי ישראל להירתם למסע ההסברה של משרד התיירות, "לקבל את אורחינו מחו"ל בסבר פנים יפות".

רבים מבין המתדיינים המפרים על סקירת השר הפכו את הדיון לסיבוב נוסף בוויכוח הפוליטי על השטחים ועל הנעשה בהם.

הצעת חוק שעות לימוד

הצעת חוק שתקבע מינימום שעות־לימוד בגנים ובבתי־ספר עומד להגיש לממשלה שר החינוך יצחק נבון, שמסר על כך אתמול בכנסת, בתשובה על הצעה לסדר היום. השר מבקש באמצעות חוק כזה להבטיח שבעתיד לא יקצצו עוד שעות לימודים, ולהגן בכך על רמת הלימודים.

התוכנית הנוכחית נקבעה בשנת תשל"ט, ומאז חלו שני שינויים עיקריים בתחום זה. מצד אחד גדלה כמות המידע הדרושה כדי לתפקד בחברה של ימינו, ומצד שני מוטלות משימות חינוך נוספות על המערכת, כגון מניעת שימוש בסמים, חינוך לדמוקרטיה וכיו"ב.

נבון השיב על הצעה לסדר היום של אהרון הראל (מערך), שביקש להעמיד את החינוך בראש סולם העדיפויות של המדינה. זה היה נאומו האחרון בכנסת של הראל, שכן התפטרותו נכנסת לתוקפה היום, עקב התמנותו לתפקיד יו"ר הוועד המנהל של רשות השידור.

עם התפטרות הראל ייכנס במקומו לכנסת ראש עיריית ערד, אברהם (בייגה) שוחט.

רק 3 ח"כים הגיעו לוועדת הכספים – והישיבה על חוק ההיטלים בוטלה

בוועדת הכספים

/ צבי זרחיה

ישיבת ועדת הכספים בעניין חוק ההיטלים, שנועדה לאתמול, התבטלה בשל מיעוט מספר החברים שהגיעו לישיבה. הח"כים הבודדים שהגיעו לאולם הדיונים היו אריאל ויינשטיין (ליכוד), דדי צוקר (רצ), ויורם אריהוד (ליכוד).

הם החליטו על ביטול הישיבה, משום לדעתם לא יאה לקיים ישיבה שאליה הוזמנו מוזמנים רבים, בנושא חוק ההיטלים, שהוא חוק מרכזי במשק, במספר דל של חברי־כנסת.

מ"מ יו"ר הוועדה, ויינשטיין, נעל את הישיבה והתנצל בפני המשלחות של אירגונים שהתבקשו להביע דעתם בפני ועדת הכספים. הוא אמר כי היו"ר הקבוע של הוועדה יתבקש לדון בסדרי עבודתה של הוועדה המתוכננים למרוצת החודשים הקרובים – ובמיוחד באופן שמיעת משלחות – מאחר שבתקופה הקרובה מתקיימת פעילות בקשר לבחירות הפנימיות של המפלגות, הגורמת לח"כים להעדר מהישיבות. אחדים מחברי הוועדה מחו אתמול על מיעוט המשתתפים בימים האחרונים בישיבות הוועדה – היות שח"כים עסוקים עתה בפגישות עם חברי מרכז מפלגתם, לקראת הבחירות הפנימיות במפלגות.

קודם לנעילת הישיבה, אישרה הוועדה את המלצות ועדת המשנה למיסוי בראשות אריאל ויינשטיין, להעלות את תשלום החובה על שמרי רגים: טונה, בוניטו, מקרל ודרכון, מ־70 סנט לקילוגרם לדולר אחד לק"ג, בגלל שחיקת הערך היחסי של הדולר, עליה של ההוצאות המקומיות וגידול ביקור ביבוא.

וויינשטיין: התיקון בוועדת הכספים שבה הייתי הח"כ היחיד שנכח – תקף

בפגישה שיום עם היו"ר הלל, עמד על דעתו שהתיקון שהציע לחוק יסודות התקציב על הגברת מעורבות האוצר במוסדות נתמכים אושר בוועדה – למרות שלא נכלל בפרוטוקול

מוכירות ועדת הכספים של הכנסת תיקנה את הפרוטוקול הכביל את "תיקון ויינשטיין", על־פי הוראת ח"כ אריאל ויינשטיין, והסיפה לו שהתיקון שמדובר בו אכן אושר, והוחזה את דעתה של הוועדה. הוקיעתו של תיקון פרוטוקול נתונה במחלוקת חריפה בין חברי הוועדה, וכן אינה על דעתם של כמה אנשי משפט העוסקים בשאלות מסוג זה.

השאלה אם "תיקון ויינשטיין" לחוק יסודות התקציב – המסמיך את שר האוצר לפקח על השכר בגופים נתמכים על־ידי הממשלה – אכן אושר בוועדת הכספים של הכנסת בטרם הובא למליאה, הועלתה אתמול בפגישה שקיים ויינשטיין, ביוזמתו, עם יו"ר הכנסת שלמה הלל.

ויינשטיין אישר כי התיקון אומנם לא נכלל בפרוטוקול בנירסתו המקורית; אולם בשלב כלשהו של הדיונים הוא אמר שאם האוצר לא יתנגד לתיקון שהציע – יראו בכך הוחלטה של הוועדה. על־פי דבריו, סגרה הקצרנית קודם לכן את מכשיר ההקלטה שלה, מתוך הנחה שהישיבה ננעלה. אולם בישיבה מסוג זה, שבה היה ח"כ יחיד, אי־אפשר להפריד בין דברים רשמיים כביכול, לבין דברים בלתי־רשמיים.

על־פי דברי ויינשטיין, מוכנים להסמך בנירסתו היועצת המשפטית של משרד האוצר תמר הקר שנכחה בישיבה, וכן מוכיר הוועדה אברהם קירשנר והיועץ המשפטי של הוועדה אליעזר רובינר. רובינר גם הסביר לתיקון הפרוטוקול לאחר מעשה, בתנאי שוויינשטיין יכתוב מכתב ובו יבהיר את העובדות.

היו"ר הלל עדיין לא הבריע אם אכן ניתן לתקן פרוטוקול של ועדה – דבר שמשמעויות לו עתה תקדימיות.

הוארך מעצר יעקב בן־אפרת מ"דרך הניצוץ" ב־5 ימים

לאחר 25 ימי מעצר טרם פורסמה ההאשמה

מאת כתבת אמיתי סופרות "הארץ"

מעצרו של יעקב בן־אפרת, מעורכי "דרך הניצוץ", הוארך אתמול על־ידי שופטת בית־משפט השלום בפתח־תקווה בחמישה ימים.

הדיון התקיים בפני השופטת שרה פריש בדלתיים סגורות, והוטל איפול על מהלך הדיונים. בארכות המשטרה, רב פקד בני ופרופ מהר חידה לחקירת פשעים, ביקש להאריך המעצר בחמישה ימים נוספים – לאחר 25 ימים שבהם כבר נמצא בן־אפרת במעצר. אם תבקש המשטרה הארכה נוספת, יהיה עליה לקבל אישור היועץ המשפטי.

בכניסה לבית המשפט בפתח תקווה נפגש בן־אפרת עם ילדיו ואחותו, אך שמר על שתיקה ולא הפר החוק. עורך־דינו נכח בדיון בבית המשפט.

אנשי "דרך הניצוץ" עצורים בחשד לעבירות בישטחניות. ביום שישי תבקש המשטרה להאריך מעצרו של מיכל שורץ הדס להב, העצורות בפרשה זו. כן עצורה רוני בן־אפרת.

ערך את העמוד: דוני עבער

משה לנדוי, נשיא בית המשפט העליון לשעבר, בהופעה נדירה:

"כמיהה לחוקה היא בריחה מהמציאות"

אמר בכנס האגודה הישראלית למדע המדינה: סביב ועדות אגרנט ולנדוי נוצרו מיתוסים לא נכונים ● זאב סגל: אגרנט לא שחררה הדרג המדיני מאחריות, רק נמנעה מהמלצות פוליטיות

מאת סופרת "הארץ"

נשיא בית המשפט העליון לשעבר, משה לנדוי, כיבד אתמול בהופעה נדירה את האגודה הישראלית למדע המדינה, והביע בפניה תמיכה בעמדה – המושמעת בעיקר על־ידי אנשי מדע־המדינה – כי "כמיהה לחוקה היא בריחה מהמציאות". על המשפטנים התבטא בהקשר זה, כי "הם חושבים על הקטיגוריות הצרופות ושוכחים את שקרה בשטח". הוא דחה את ההערכה הרווחת, שלפיה "מה שלא אשיג לפי יחסי כוחות פוליטיים קיימים, אני יכול להשיג על־ידי חוקה".

הוא הביע תמיכה רק בשריון החוק המגביל כהונת הכנסת לארבע שנים ובחירות שופטים, וקרא להכריע בסוגיית שיטת הבחירות ולשריין כל הולטה שתתקבל ברוב מיוחס.

ד"ר גדעון דורון מאוניברסיטת תל־אביב ציין כי החוקה נתפשת כתנאי הכרחי להגבלת חופש הפעולה של השלטון, אך אינה תנאי מספיק. לדבריו, השלטון בישראל מוגבל בכל זאת, בזכות התרבות הרב־מפלגתית והצורך של הממשלה להתבסס על קואליציות.

בהמשך ציינו דורון ואיש הדרג משה מאור, כי המפלגות הגדולות אינן תומכות בהעלאת אחוז החסימה לבחירות לכנסת – הואיל שהדבר יביא לריכוז מצביעים סביב מפלגות קטנות, ועקב כך להצלחתן בבחירות, בעוד שהמצב הקיים יוצר תחרות ופיצול בין המפלגות הקטנות, ורמת האיום של המפלגות הקטנות – קטנה.

בציבור התעתה מיתוס

המשפטן ד"ר זאב סגל, ציין כי "בציבור התפתח מיתוס, שלפיו שיחררה ועדת אגרנט מאחריות את הדרג המדיני, אך הדבר אינו נכון. הוא הוכיר כי הוועדה קבעה שחלה אחריות מיניסטריאלית על הדרג המדיני, אך סירבה לקבוע מסקנות המלצות, משום שראתה בזאת שאלה פוליטית". משה לנדוי, שהיה חבר בוועדה, הגיב: "אכן התפתח מיתוס כזה, ואמנם הוא אינו נכון – אך קשה לעקרו". הוא הוסיף מבלי לפרש, כי עתה מתפתח מיתוס גם סביב ועדת לנדוי בעניין חקירות השב"כ, שבראשה עמד. "מי שמבקש להגיב על ועדת לנדוי, נדרש תחילה לקרוא את הדו"ח על כל חלקיו. עיתון 'הארץ' היה היחיד שפירסמו בשלמותו", הוסיף.

החוקרים ברוך מבורך וגיורא גולדברג ציינו כי מאז השיג הליכוד את עליית כוחו בשנות ה־70, חלה התייצבות בתמיכה בו. לדבריהם, התמיכה בליכוד אינה עולה דווקא כשמתרחקים ממרכזי הערים הגדולות, והתמיכה בליכוד אינה מצויה רק באזורים מסויימים בארץ.

אין התקדמות בהוראת הנושא

פרופ' יחזקאל דרור מהאוניברסיטה העברית המליץ בפני באי הכנס לערוך מחקרים של ממש על "מדע המדינה בישראל", בין השאר כבסיס לפעולה משותפת לקידום התחום. לדבריו, הוראת מדע המדינה בישראל אינה נמצאת בתהליך ברור של התקדמות, ודרושה התעוררות מודעת לשיפור וקידום הוראת מדע המדינה בישראל. הוא הציע לשלב את נושא לימוד מדע המדינה במוגי הלימוד השונים, "כדי שמסיימי תואר ראשון בכל המקצועות יבינו טוב יותר את הבעיות של מדינת ישראל".

יו"ר האגודה למדע המדינה, פרופ' אפרים טורגובניק, הדגיש בחלקו בהרצאה שנשאה: "ארבעים שנות המדינה – המערכת הפוליטית כיום, השלכות ושינויים לקראת שנות האלפיים", כי הבעיה המרכזית של מדינת ישראל כיום היא המבנה המפלגתי המאובן והבלתי־משתנה, מול החברה הישראלית שעברה שינויים בתחומים חברתיים, מגזריים וכו'. כן הדגיש את הסכנה למהות הדמוקרטיה בישראל, משום שאין מתמודדים עם נושא השטחים כבעיה ביחסים בינלאומיים, "והדבר נכון לגבי כל המפלגות הגדולות", הדגיש.

משה לנדוי

במסגרת "שבוע הילד" אירח אתמול יו"ר הכנסת, שלמה הלל, בבית המוזיקים ילדים מהמוסדות "אילנות". (תצלום: יצחק הררי)

נאמני הר הבית ביטלו את עתירתם

בעניין סגירת ההר ביום ירושלים

(ע). נאמני הר הבית חזרו בהם אתמול מעתירתם לבג"ץ, שבה דרשו להורות למשטרה לאפשר להם לסייר על הר הבית ביום ירושלים, החל ביום א' הקרוב.

לאחר שעיין בחומר מודיעני חסוי שבידי המשטרה והשב"כ, הודיע פרקליטם של נאמני הר הבית, עו"ד משה דרורי, כי הם חוזרים בהם מהעתירה. על־פי החומר קיימת התארגנות גבוהה לפגיעה בביטחון הציבור בהר הבית וסביבותיו; ומתן היתר לסיור מאורגן של נאמני הר הבית במקום ביום ירושלים עלול לגרום ללכידי יצרים ולמהומות.

לאחר ביטול העתירה, הודיע יו"ר נאמני הר הבית, גרשון סלומון, כי במחאה על שהשלטונות לא התירו להם לעלות להר, יקיפו הוא וחבריו ביום ירושלים שבע פעמים את הר הבית, כשהם מלווים את הסיור בתקיעת שופרות וחצוצרות, כדי למחות על כך שהשלטונות מגלים אוזלת־יד כלפי התביעה הצודקת – לאפשר ליהודים לסייר ולהתפלל על הר הבית.

בעת הדיון בעתירה הוגש לשלושת השופטים, אהרון ברק, גבריאל בך וחנוך אריאל, תצהיר שעליו חתום מפקד משטרת מרחב ירושלים, תת־ניצב יוסף יהודאי.

יהודאי אומר בתצהיר כי הוחלט שלא להתיר את קיום הסיור ביום ירושלים בשל כמה סיבות, בהן – מנהג המוסלמים שלא להתיר ביקורים בחגים מוסלמים על הר הבית למי שאינו מוסלמי, כאשר ביום א' הקרוב חל ערב עיד אל־פיטר. לדבריו, מהנסיון בעבר התפתחו על הר הבית התפרעויות המוניות בעקבות ביקוריהם של נאמני הר הבית, והוא חושש ללבוי יצרים, מאחר שעשרות־אלפי מתפללים מוסלמים ישהו על הר הבית במשך החג.

נאמני הר הבית הסעימו שהסכמתם לביטול העתירה לא תהווה תקדים לגבי בקשות לעלות על ההר בחג השבועות הקרוב ובסוכות בשנה הבאה.

גרשון סלומון ציין כי בכוונת אנשיו לבקש אישור לעלות להר הבית בחג השבועות, אך המשטרה טרם החליטה בעניין.

בקצב הזה אתה מקבל ריבית של פקדון על היתרה בחשבון.

צובר ושב 12%

כשאתה פותח עכשיו חשבון עו"ש "צובר ושב" כספך עובד עבורך. על כל יתרה מעל 1,000 ש"ח אתה מקבל ריבית זכות יומית של 12% לשנה.
אינך צריך לבדד יתרה, גם לא למסור הוראות קניה או מכירה לחשבון פח"ק (חפ"ס).

עכשיו נותרה רק שאלה אחת...
האם אתה עובד בקצב של בנק אגוד?

פרטים בכל סניפי בנק אגוד
הבנק שומר לעצמו את הזכות לשנות את תנאי התכנית או להפסיקה בכל עת.

האם אתה עובד בקצב של בנק אגוד?

בנק אגוד
מקבוצת בנק לאומי

ברגע זה ממש מישהו חותר נגדך
האם אתה מוגן?
• חקירות מסחריות
• חקירות כלכליות
• חקירות נזיקין
• חקירות פליליות
• חקירות אישות (גירושין)
לשם חקירות
ת"א, אחד העם 93, 03-292871

صكنا من الاحل

هكذا عن الاصل

קנס ו־6 חודשים על־תנאי לאשר טורקניץ על מתן שוחד למזכיר בית משפט לתעבורה

נתן לאברהם פלאי טובות הנאה בקניית ברזים ובתיקון רכב תמורת זירוז הטיפול בתיקים

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ"

אשר טורקניץ (61), שהורשע במתן שוחד לאברהם פלאי, המזכיר לשעבר בית המשפט לתעבורה בתל אביב, נקנס ב־2,500 שקלים ונידון לשישה חודשי מאסר על תנאי לש־לוש שנים.

טורקניץ הורשע במתן שוחד לעובד ציבור, עבור פעולות שעובד הציבור היה חייב לעשות על־פי דין.

טורקניץ, בעל תיזין רכב וגריזה ברמת גן, היה בקשרים עם פלאי. הוא האשם כי במסגרת הקשר ביניהם ביקש הנאשם מפלאי לזרז טיפול בשלושה תיקים של מקורביו, ובתמורה נתן לו טובות הנאה בקניית ברזים ובתיקון רכב של קרוב משפחתו.

השופטת עדנה בקנשטיין קבעה בגזר הדין כי "אין ספק שעבירות שוחד היא מהחמורות ביותר במישור הציבורי... מדובר במזכיר ראשי שניצל מעמדו לקבלת טובות הנאה במישורי חיים שונים".

בטיעונים לעונש על גל ביצן, שמכר האקדח שבו נורה יגאל שחף

הסניגוריה מבקשת עונש קל בהתבסס על "יסורי הנאשם" ודו"ח של קצינת מבחן

(ע). פרקליטות מחוז ירושלים מבקשת להטיל מאסר בפועל לת־קופה ממושכת על גל ביצן (28) מירושלים, שהודה והורשע בהתפר־צות לדירה ובגניבת אקדח לחבר חוליית המחבלים שרצחה את יגאל שחף באוקטובר בעיר העתיקה.

אתמול נשמעו בבית המשפט המחוזי בירושלים הטיעונים לעונש במשפטו של גל, לפני השופט צבי כהן. התובע עו"ד אלי אברבנל דרש להטיל על גל מאסר ממושך בפועל, מאסר על תנאי וקנס כספי משמ־עותי, שיבטא, לדבריו, את הסלידה מהעבירה אותה ביצע.

לדברי אברבנל, יזם גל את העסקה שבה מכר את האקדח ליסין אברהראר, איש חוליית המחבלים. גל הציע לו אקדח שגנב בפריצה לדירה בנתניה, תמורת כיסוי חובות בסך 100 ש"ח במכולת ותשלום של 400 ש"ח במזומן.

"הנאשם הוסיף חטא על פשע כש־לימד את המחבל להשתמש באקדח", אמר התובע. הוא הדגיש, כי התוצאה הקטלנית חייבת להוות סיבה ל־החמרה בעונשו, משום שגל גרם בעקיפין למותו של אדם ולסבל רב לבני משפחתו.

לקראת הדיון במשפטו הכינה קצינת מבחן למבוגרים תזכיר מקיף על ביצן גל, שבו המליצה, בשל נסיבותיו האישיות הקשות, להטיל עליו רק עונש מאסר לתקופה של חודשים ספורים.

הסניגור, עו"ד יאיר גולן, קרא לשופט לאמץ את המלצת שירות המבחן ולהטיל עונש מאסר מתון, בהתחשב בכך שהוא יושב במעצר כמעט ארבעה חודשים.

"בעקבות תוצאות מכירת האקדח הוא סובל מייסורים אדירים", אמר הסניגור. "הוא הרגיש, אך אי־אפשר להטיל עליו את האחריות למעשה הרצח".

בתום הדיון קרא אביו של הנרצח, יום טוב משרופי, והודיע, קריאות גנאי לעבר הנאשם ובני משפחתו. האב הבטיח לדרוש את בני המשפחה, משום שלדבריו, "לא הערבי הוא הרוצח. בעיני, גל ביצן הוא הרוצח האמיתי". בני המשפחה דרשו להטיל על ביצן שנות מאסר ארוכות.

השופט צבי כהן הודיע שיגזור את דין הנאשם ב־29 במאי.

גדי רכליס – אלוף ישראל בשחמט

מאת ישראל שרנצל

אליפות ישראל בשחמט הסתיימה אמש בירושלים בניצחון מרשים של האמן הבינלאומי גדי רכליס (21) מבאר־שבע. רכליס צבר 11 נקודות ב־14 משחקים, והקדים בחצי נקודה את רב־האמן הוותיק ולדימיר ליבר־זון.

גם למקום השלישי הרביעי הגיעו נציגי הדור הצעיר: אילן מנור (19) השיג 9.5 נקודות ודגן לב (20) צבר 9 נקודות.

8 מפצועי מיידון שוחררו אתמול לבתיהם

(ע). שמונה מפצועי פעולת צה"ל בכפר מיידון שבלבנון שוחררו אתמול מבית החולים רמב"ם בחיפה. מבית החולים, שבו אושפזו 16 מפצועי הפעולה, שוחררו עד כה 10 פצועים.

התערוכה "צבע מרי" נפתחה אתמול במוזיאון ת"א לאמנות. בתערוכה מוצגות יצירותיהם של 43 אמנים צעירים שנולדו לאחר קום המדינה. בתמונה: האמנים סטמצקי (מימין) ושוורייכמן על רקע אחת העבודות. (צילום: נאוה שמש/ישראל סאן)

תיקו בוועדה המחוזית לאישור בנייה גבוהה בשכונת הבוכרים

מאת אלי אלעד
סופר "הארץ" לאיכות הסביבה

גם הסיבוב השני בקרב שמנהלים החברה להגנת הטבע והמועצה לשי־מור מבנים ואתרים היסטוריים, כדי למנוע הקמתם של מבנה ומגדל מגורים בגבול שכונת הבוכרים בבירה, הסתיים אתמול בתיקו. עתה צפוי סיבוב שלישי בישיבת הוועדה המחוזית, שתתכנס בעוד כשבועיים.

התוכנית, של עיריית ירושלים, הובאה בפני הוועדה המחוזית לפני כשבועיים, בעקבות התנגדויות.

על־פי התוכנית, יוקם ברחוב שמואל הנביא, על שטח של כ־11 דונם המשמש כיום את המוסך העירוני, מבנה מדורג וסופרמרקט גדול שמהם יתנשא מגדל מגורים. גופי השימור מתנגדים לתוכנית מכיוון ששטח המוסך נכלל בתוכנית המאושרת של שכונת הבוכרים, המיועדת ברובה לשימור.

גופי השימור מציינים בהתנג־דותם כי שכונת הבוכרים מאופיינת בבתים נמוכים, והחשש הוא שאישור התביעה הנקודתית על המגרש העירוני יהווה ראשיתו של סחף לבנייה צפופה ורבת־קומות במרכז ירושלים.

פורת אישר סדרה חדשה: "ארצ'י באנקר" ישראלית

מאת לילי גלילי, סופרת "הארץ"

מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, אישר אתמול להקרנה את הסדרה "שכנים" שהופקה בטלוויזיה בערבית. הסדרה, שה"פיילוט" המוזהב שלה מיועד להקרנה בקרוב, עוסקת בבעיות הרדיקום בין יהודים לערבים, בגישה קומית.

הסדרה מבוססת על סיטואציה סימבולית של משפחה יהודית (גדי יגיל ועופרה וינגרטן), הנכנסים לדירה חדשה ומגלים להפתעתם כי שכניהם ממול הם זוג ערבי – השחקן באסם זועטט (מהמסעדה הגדולה) והשחקנית מרלן. הפרק עוסק בתגובות שני הצדדים למצב שאליו נקלעו.

בעקבות צפייה בסדרה, ששידורה היה מותנה באישורו, אמר פורת כי "זהו ארצ'י באנקר הישראלי".

בהקרנה בפני עיתונאים סיפרו מנהל הטלוויזיה בערבית, יוסף בראל, התסריטאית דליה כהן והבמאי ויקטור קאמר כי הקהל היהודי־ערבי בפניו הוקרנה הסדרה שלשום הגיב בהתלהבות. גם לשחקן באסם זועטט, שהתנה את השתתפותו בסדרה ב"אי־סירוסה", לא היו הסתייגויות מן התסריט.

בחודשים הקרובים יוקלטו פרקים נוספים, בהם מתוארות התמודדות גם עם נושאים קשים, כמו מעצרו של קרוב משפחתם של השכנים הערבים באשמת פעילות חבלנית.

בטלוויזיה בערבית מבטיחים כי הסדרה תשודר בכל מקרה, גם אם יוקצן עוד יותר המצב הפוליטי.

מאז קום המדינה עלו לארץ 75 אלף מצפון־אמריקה

(ע). ב־40 שנות המדינה עלו 75 אלף יהודים מארה"ב וקנדה לישר־אל. על בסיס סקרים שנערכו מסתבר כי שני שליש מבין העולים נמנים על ציבור דתי מסורתי במובן הרחב של המושג – כולל אורתודוכ־סים, קונסרבטיביים ורפורמים – אמר אורי גורדון ראש מחלקת העליה של הסוכנות היהודית וההסתדרות הציו־נית העולמית.

בפגישה שערך השבוע בניו יורק עם צעירים מרחבי ארה"ב, ציין גור־דון בדאגה את העובדה שמתחילת 1988 עלו לישראל פחות מ־500 עו־לים מצפון אמריקה.

עוד אמר, כי בתכניתו לקצץ במספר שליחי העליה ולהכשיר מנ־היגות מקומית. זו תודרך בישראל במשך שלושה חודשים ותחזור לפעול בקרב הקהילות.

הקניה הטובה

רנו 400/9

אוטומטית

מזגן מקור

רנו 9 החדישה, המכונית האדיאלית למשפחה.
המושבים הנוחים ביותר "סלון על גלגלים"
הגה קל, קפיצים רכים ונסיעה מהנה.
רנו 9 עכשיו בדגם אוטומטי נוח לנהיגה ובתוספת
מזגן מקורי. מנוע 1400 סמ"ק ועיצוב סלוני חדשני
לכבוד הקיץ גם מחיר מבצע מיוחד - רק 28,990 ש"ח
כולל מע"מ, כולל אביזרי רישוי.

בוא לבקר באולם התצוגה
ותוכל להתרשם
מכל דגמי רנו החדישים

לא תמצא מכונית כזו, ברמה כזו ובמחיר כזה.

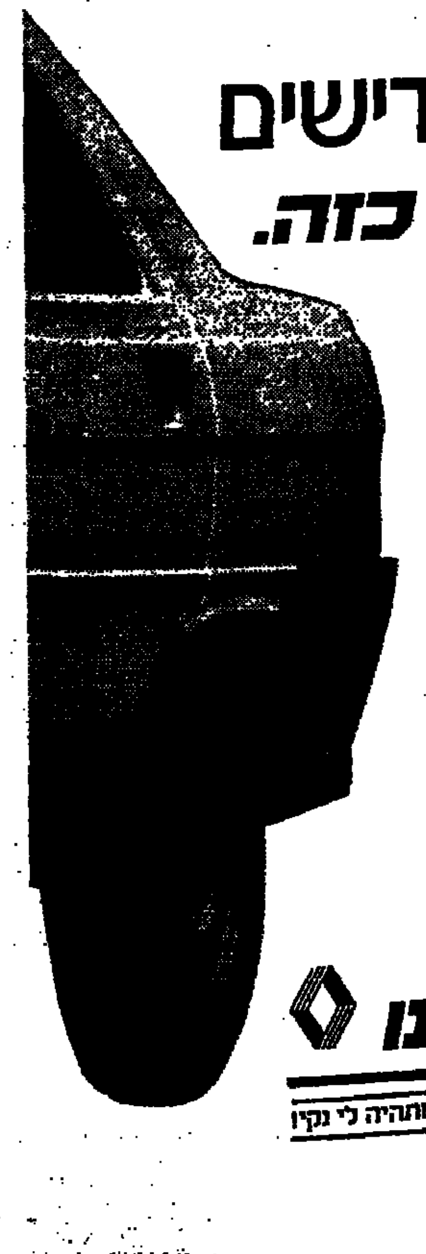

RENAULT

בני משה קרסו
■ ת"א טל. 627151 ■ חיפה טל. 723294
■ ירושלים טל. 226491 ■ באר-שבע טל. 70911
■ חיפה טל. 510296 ■ נתניה טל. 40404
■ ק. גת טל. 888534

אין מחיר לאמינות של רנו

מדינה אחת לנו שתהיה לי נקיה

מאסר לשישה קצינים וחייל על הברחת דברי חשמל מלבנון

מאת נורית בהנא
סופרת "הארץ"

מפקד פלוגה, חמישה קצינים וחייל בשירות קבע נידונו אתמול לתקופות מאסר שונות לאחר שהו־דעו בהברחת ציוד חשמלי מלבנון.

החיילים האשמו כי בתקופת המתיחות שלאחר ליל הגלשונים בלבנון, פנו מספר קצינים וחייל לקצין ששירת עמם, וביקשו ממנו שיתווך בינם לבין סוחר למוצרי חשמל ברחוב לבנון. במשך מספר פעמים רכשו כ־20 מכשירי ווידיאו, שאותם הביאו לבתיהם בארץ.

את הפרשה חשף חייל בשירות קבע, שהודח מהיחידה והחליט להתנקם במפקדיו בדרך זו.

בעקבות חשיפת הפרשה ביקש מפקד הגדוד להחזיר את כל הציוד שהוברח. לאחר מכן נערך חיפוש בבתיהם של המעורבים בפרשה, ובבתיהם של שני קצינים התגלה גם ציוד צבאי רב.

מפקד הגדוד הדיח את הקצינים בעקבות המעשה.

מפקד הפלוגה, המואשם שבמקום למנוע את המעשה נגרר אחרי החיי־לים, נידון לחודש מאסר בפועל ול־הורדה לדרגת סג"מ. שני נאשמים נידונו ל־10 ימי מחבוש, ואחרים ני־דונו למאסר של שבעה ימים.

על כל הנאשמים הוטל עונש מאסר על תנאי למשך שנתיים.

פרופ' בן־סירה הפסיד בערעור ופוטר סופית מבי"ח בילינסון

נורית אמיתי
סופרת "הארץ"

פרופ' יצחק בן־סירה, שהיה מנהל מחלקת העיניים במרכז הרפואי בי־לינסון בפתח תקוה, פוטר מעבודתו לאחר שהורשע במעילה באמון ובשימוש לרעה בסמכות. הפיטורים אושרו שלשום על־ידי רשות השי־פוט של מחוז השרון המרכז בהסתדרות, והם בתוקף מה־1 באפ־ריל.

בן־סירה הורשע לפני כחודשיים בבית משפט השלום בפתח תקווה בשימוש לרעה בסמכות ובמעילה באמון. הוא הודה כי העדיף את מטופליו הפרטיים במסגרת בית החולים וכי השתיל, בתשלום, קרניות שנלקחו מבילינסון למטופ־לים שנותחו בבית חולים פרטי בהרצליה.

עם הגשת כתב האישום נגדו הוא הושעה מעבודתו, ולאחר גזר הדין החליט מרכז קופת חולים על פי־טוריו. אך בן־סירה עתר בעקבות פי־טוריו לרשות השיפוט האזורית של ההסתדרות.

לאחר הגשת העתירה הוציא ראש הרשות צו מניעה ארעי למניעת הפיטורין, עד לדיון המשפטי בנושא. שלשום החליטו חברי בית הדין – עו"ד עמנואל שופמן, צבי ויקלמן ויצחק סדי – לאשר את הפיטורים.

בהחלטתו קבע בית הדין כי עצם הרשעתו של בן־סירא בעבירות שיוחסו לו היא "עילה מספקת ומוצדקת להליך הפיטורין, כמי שנבקש על־ידי קופת חולים".

פלאטו ואמו נתבעים לשלם 350 אלף ש"ח – משיכת יתר של מזכירתו

קלרה חורי

(ע). בנק לאומי תובע את איש העסקים שמואל פלאטו־שרון, אמו אסתר שייביץ ומזכירתו קלרה חורי לשלם כ־350 אלף ש"ח.

בכתב התביעה, שהוגש לבית המשפט המחוזי בתל אביב, נאמר כי מזכירתו האישית של פלאטו, קלרה חורי, ניהלה חשבון עובר ושב בסניף בנק לאומי, והגיעה ליתרת חוב של כ־350 אלף ש"ח. לצורך כיסוי ריבית החובה קיבלה חורי אשראי, ופלאטו ואמו ערבו ללא הגבלה לסי־לוק החובות.

לטענת התביעה, פיגרה חורי בתשלומי החוב האשראי, ולמרות הפניות אליה ואל הערבים לא שולמה ההלוואה. לכן הועמדה ההלוואה לפרעון מיידי.

טרם הוגש כתב הגנה.

החשוד ברצח שלום טאוויל נלכד במירון חודש לאחר ביצוע המעשה

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ"

חיים גורש, החשוד ברצח שלום טוויל במושב מאור לפני כחודש, נעצר אתמול בוואדי סמוך להר מירון. מעצרו התאפשר לאחר פרסום תמונתו ותיאורו באמצעי התקשורת, ובעקבות חקירה מאומצת של אנשי משטרה ומשמר הגבול.

לפני כחודש יצא טוויל עם בני משפחתו לחגיגת המימונה. בנו שמע רחשים סמוך לרכב, האב יצא ואז נשמע צרור שפגע בו והרגו.

לאחר המקרה התקשו בני המש־פחה להתקשר ולהזעיק עזרה, ואז התברר כי קווי הטלפון למושב נותקו.

בתחילה חשדו במשטרה כי מדובר ברצח על רקע חבלני. במשך החקירה התמקדו החשדות בחיים גורש, שהתגורר בעבר במושב. החוקרים ניסו לאתרו, אך התברר כי נעלם.

בעקבות הפרסום באמצעי ה־תקשורת התקבלו ידיעות במשטרה כי החשוד משוטט באזור הר מירון. צוות החוקרים של המשטרה, בסיוע אנשי משמר הגבול, איתרו את גורש אתמול בבוקר ועצרו אותו.

מפקד מרחב חיפה תת־ניצב יעקב תביב הודה לציבור שנענה לקריאה בעיתונים וסיפר על מקום הימצאות החשוד.

שש שנות מאסר לסוכן סמוי לשעבר שהורשע בהתפרצויות ובגניבת רכב

(ע). סוכן סמוי לשעבר של המשטרה, יוסף כהן (24), תושב אור עקיבא, נידון אתמול בבית משפט המחוזי בחיפה לשש שנות מאסר בפועל ולשלילת רשיון נהיגה למשך 10 שנים.

הסוכן הסמוי, שהופעל על אזור אור עקיבא, הורשע על־פי הודאתו בביצוע שורה של התפר־צויות וגניבת רכב שביצע באזורי אור עקיבא, שדות־ים וקיסריה. הוא הודה, בין השאר, בביצוע התפרצות נועזות במשך השנה למשרדי המועצה המקומית באור־עקיבא, משם גנב רכוש בשווי אלפי ש"ח.

תיירים שהורשמו לאחר הנופש בקיסריה נפלו גם הם קורבן למעלליו של הנאשם, שפרץ את רכבם, גנב משם רכוש והשתמש ברכב.

השופט אליהו כהן ציין כי הנאשם גרם לבהלה, מלווה בטוגמת נפש, לרבים מתושבי האזור. בית המשפט גזר עליו ארבע שנות מאסר בפועל והפעיל שנתיים מאסר על־תנאי שהיו תלויות נגדו מפרשה אחרת. הוא ירצה את שני העונשים באופן מצטבר.

השופט הפנה את תשומת לב שירות בתי הסוהר לכך שהנאשם, שהיה בעבר סוכן סמוי של המש־טרה, הוא בבחינת אסיר טעון־הגנה.

מאסר ע"ת ו־250 ש"ח קנס על 2 תושבי יפו שהתפרעו

(ע). מוחמד אבו־עקלין (23) ועאדל סייף (20), תושבי יפו, נידונו אתמול בבית משפט השלום בתל־אביב לשנת מאסר על־תנאי ולקנס של 250 ש"ח כל אחד, בגין השתת־פות בהתפרעות ברחוב הרואים ביפו, שבמהלכה הושלכו אבנים ובקבוקים לעבר אנשי משמר הגבול.

בכתב האישום צויין כי ההתפר־עות אירעה לפני כחמישה חודשים, ומטרתה היתה להפר את הסדר ולה־טיל אימה על הציבור. התביעה טענה בבית המשפט כי בשל הרקע הלאומני של מעשי הנאשמים, יש להרתיע אחרים מלחזור על מעשים כאלה.

פרקליטם של הנאשמים טען, לעומת זאת, כי מדובר באירוע חד־פעמי של השתלהבות יצרים, וכי הנאשמים הודו באשמה והביעו חרטה.

בגזר הדין ציין השופט חיים אילת כי זוהי עבירה חמורה, אך הוא התחשב בכך שהנאשמים הודו באשמה והתחרטו על מעשם.

"בנסיבות אלו, מטרת הענישה תושג אם הנאשמים יורתעו בעתיד מלחזור על מעשים כאלה", קבע השופט.

ערך את העמוד: ישראל עמרני

"יורים ובוכים" בדשא המרכזי

...יום הסטודנט נערך אתמול בקמפוס אוניברסיטת תל אביב, שבמסגרתו הופיעו אמנים על הדשא המרכזי. בתמונה: מי דיימן ו"להקה מקומית" בעת ביצוע השיר "יורים ובוכים", שנאסר לשידור בגלי צה"ל. (צילום: דוד מאיר)

מח' היולדות ב"אסותא" נסגרת; חולים סיעודיים יפונו לבתי־חולים אחרים

מאת סופרת "הארץ"

מחלקת היולדות בבית החולים "אסותא" בתל אביב תיסגר בהדרגה, החל מיום ראשון, בעקבות קשיים כספיים. מבית החולים נמסר כי למחלקה נגרמו הפסדים רבים מכיוון שהביטוח הלאומי אינו משלם את העלות הריאלית של הלידות.

הסגירה תתבצע בהדרגה. נשים האמורות ללדת בבית החולים "אסותא" יופנו באמצעות לשכת הבריאות בתל אביב לבתי חולים אחרים באזור.

דובר משרד הבריאות מסר אתמול כי ההחלטה התקבלה בצער אך גם בהבנה, עקב התשלום הנמוך ללידות, המכסה רק 65 אחוזים מהעלות בפועל. עלות זו גדלה במקרים של סיבוכים בלידה [illegible].

(ע). במקום מחלקת היולדות יוקם בשטחה מכון צינתורים, שבהקמתו מתכוון בית החולים להשקיע מאות אלפי שקלים. פרופ' אלכס אבירם, מנהל בית החולים, מסר שבית החולים חייב לצעוד קדימה לרפואה מתוחכמת יותר, המעניקה את השירות הרפואי היעיל ביותר לציבור.

כבית חולים פרטי יוכל "אסותא" להחליט באופן עצמאי להשקיע בתחומי רפואה ייחודיים.

"אסותא" מתכוון להעביר גם חלק מהקשישים במחלקה הסיעודית לבית חולים סיעודי אחר, ובמקומם לאפשר לחולים פרטיים להתאשפז בו.

בביקורה לפני שבועיים ב"אסותא" ביקשה שרת הבריאות: "אל תסגרו את מחלקת היולדות, כי רפואה אינה רק עסק אלא ענין לאומי וממלכתי". כאמור, הנהלת בית החולים החליטה אחרת.

5 מתדלקים בצפון חשודים בהונאה עם נהגים חיילים

מאת מנחם הורוביץ

חמישה מתדלקים בתחנות דלק בגליל העליון וברמת הגולן נעצרו בחשד זיוף ורמאות בשיתוף פעולה עם נהגים חיילים.

החמישה חשודים כי תוך פעולה עם נהגים צבאיים היו מקבלים תלושי דלק צבאיים, אך במקום להעניק תמורת התלוש 50 ליטר דלק, הם מילאו רק 10 ליטר. את יתרת הדלק היו מחלקים ביניהם והנהגים.

ביקורת חריפה על מכבי האש והעירייה עקב השריפה ב"משען"

מכבי האש ידעו על הליקויים ובכל זאת נתנו את האישורים

דובר העירייה: ההנהלה לא ביצעה כל השינויים למרות פניות חוזרות

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל אביב

מכבי האש נתנו בשנים האחרונות אישורים להנהלת "משען" להפעיל את בית האבות שלה ברמת אביב, שבו פרצה דליקה בסוף השבוע, על אף שהיו קיימים ליקויים בטיחותיים במבנה.

האישורים הם אישורי הפעלה שמנפקים מכבי האש ל"משען", לצורך קבלת תקציבים ממשרד הרווחה.

מקורות בכירים בעירייה מתחו ביקורת חריפה על שמכבי האש ועיריית תל אביב לא נקטו במשך השנים צעדים מתאימים נגד "משען", למרות שהסיכונים הבטיחותיים בקומות העליונות של הבניינים היו ידועים.

דובר עיריית תל אביב בני כהן מסר בתגובה כי בית האבות מורכב משלושה מבנים נמוכים ומבנה אחד גבוה בן 12 קומות. במשך השנים התריעה העירייה על ליקויים, והחלק הגדול תוקן. עצם העובדה שפרצה שריפה אינה אומרת שאישור מכבי האש לא ניתן כשורה. בכל מקרה, אמר כהן, כל הנושא נבדק בימים אלה באורח יסודי.

דובר "משען" אמר בתגובה כי לא ידוע לו מה נעשה בתחום זה בשנים האחרונות, וכי עתה יבנו מחדש את הקומות הבעייתיות [illegible].

שבתאי שי, מתאם פעולות משרד התיירות באירופה:

הירידה בטיסות־שכר לישראל – רצינית אך רחוקה מ"מפולת"

מזים הטענות שבוטלו 407 טיסות עד אוקטובר ● "לאופר": בוטלו 43 מ־46 טיסות אחרות ● צליינים מפולין יתארחו בארץ

מאת זוהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ" לענייני תעופה

מתאם פעולות משרד התיירות באירופה, שבתאי שי, העביר אתמול למשרד הראשי בירושלים מסמך המזים את הנתונים שהעבירה חברת "לאופר", המייצגת בישראל 30 חברות זרות לתעופת־שכר, לשרי התיירות והתחבורה, שלפיהם בוטלו בפועל 407 טיסות מתוכננות בתקופה שבין אפריל לאוקטובר. במקביל מסרה אתמול "לאופר" על רשימה נוספת של ביטולים בטיסות־שכר מתוכננות באמצעות חברות זרות.

שי ציין כי אמנם יש האטה רצינית והמורה בהזמנות חדשות, אך אין לתאר את המצב במפולת "תוך כדי שימוש בנתונים לא נכונים ומטעים".

מחברת "לאופר" נמסר אתמול על שורה של ביטולים חדשים, כמו קיומן של שלוש טיסות בלבד מתוך 24 טיסות־שכר מתוכננות, על־ידי חברת "אייר ליברטה" הצרפתית; ביטול כל 22 הטיסות של חברת "טראנס־אוויה", הפועלת במשך 10 שנים רצופות בין הולנד לישראל, ועוד.

הירידה בתנועת הנוסעים מארה"ב לישראל מורגשת גם בחברות התעופה האמריקאיות "טאואר אייר" ו"פאן אמריקן". שיעור הירידה ב"טאואר" הוא כ־10 אחוזים.

מנכ"ל "פאן אמריקן" בישראל, גד מוריץ, אמר כי התנועה מארה"ב לישראל היא "מאכזבת", אך יש התעוררות בתנועה יוצאת לארה"ב. לדבריו, בדומה ל"סיוראיר" [illegible], קיץ, לתואר, גם החברה, להנהיג כרטיס־טיסה מוזל לצעירים במחיר של 299 דולר לכיוון אחד לניו־יורק.

צליינים מפולין

השפל בתיירות איפשר את [illegible] באון של קבוצות צליינים מאורגנות מפולין, הבאות ממצרים, שלפני כן [illegible] לא נמצאו להן מקומות בבתי המלון בארץ.

מנכ"ל חברת "שלום טורס", בועז הר־זהב, המאגדת 30 סוכני נסיעות ותיירות, דן באחרונה בפולין בהגברת תיירות זו ובגיבוש "חבילת תיירות" חדשה, כמו סיורים המשלבים את קפריסין וישראל.

גידול של ארבעה אחוזים בתנועת תיירות הפנים לאילת נרשם בשליש הראשון של השנה בחברת ארקיע, לעומת התקופה המקבילה אשתקד. תיירות זו תוליך כנראה את התיירות מחו"ל, ולחודשים מאי ויוני יש הזמנות רבות לטיסות ולמלונות באילת, בעיקר מטעם ועדי עובדים.

הפעלה מערכת "אפולו"

מערכת הזמנות בין־לאומית ממוחשבת חדשה, "אפולו", הופעלה בהצלחה באופן ניסיוני במגזר הנסיעות והתיירות בישראל. אמש הוצגה "אפולו" בראשונה בישיבה חגיגית של מועצת המנהלים של החברה החדשה "ישראליין", שהקימה התאחדות סוכני הנסיעות והתיירות.

סופו המוחלט של מפעל הטקסטיל בקריית־אתא

"אזורים" תבנה שכונת וילות על שטח "אתא"

מאת ירח טל
סופר "הארץ" בחיפה

חברת "אזורים" תבנה שכונת וילות על השטח ששימש את בית החרושת "אתא" בקריית־אתא. את השטח, בן כ־50 דונם, רכשה בסוף השנה שעברה תשלובת "כיתן" מידי כונס הנכסים של "אתא", תמורת 2.8 מיליון דולר.

תוכניות להפעיל במקום מחדש בית־חרושת לטקסטיל ירדו מהפרק בעקבות בדיקות כלכליות שעשו אנשי הקונצרן "כלל", החברה־האם של "כיתן", לאחר שהקונצרן רכש את מפעל הטקסטיל "שלגת".

לאחר בדיקות ודיונים ב"כלל" התגבשה המגמה להעדיף את ניצול הנכס לבנייה ולא לתעשייה, ובעלי השטח מתכוונים לבקש שינוי ייעוד השטח מתעשייה לבנייה, כדי ש"אזורים", חברת הבנייה של "כלל", תוכל לבנות שם שכונת וילות.

מנכ"ל תשלובת "כיתן", בעלת הקרקע, עמרי פדן, פנה בימים לראש עיריית קריית־אתא, יעקב בן דניאל, וביקש לשנות את החישובים שעליהם הם נקבעה הארנונה שבה חייבה "כיתן" בגין קרקע "אתא". "כיתן" מבקשת לעבור מתעריף של בתי חרושת לתעריף של בנייה למגורים, שהוא נמוך יותר.

בן־דניאל הודיע כי יסכים לשינוי בתעריף הארנונה, בתנאי ש"כיתן" תתחייב לעיריית קריית־אתא לבנות על השטח דירות למגורים, ושתגיש תוכניות מפורטות ולוח זמנים מוגדר לביצוע.

כתבי טלוויזיה עלולים "לפחוד" לצאת לשטחים במחאה על תשלום

ההנהלה אינה עומדת בהקצבת אירוח במלונות 5 כוכבים במקום תשלום

מאת לילי גלילי
סופרת "הארץ"

"התקוממות" של צוותי הטלוויזיה, על רקע סכסוך עם ההנהלה, מסכנת את סיקור השטחים בטלוויזיה. המחלוקת התעוררה בעקבות סחבת שנוקטת ההנהלה, לדעת העובדים, בעניין התגמול המיוחד שהובטח להם תמורת היציאה לשטחים, והפרת הבטחה.

לאחר שהתברר כי אין ההנהלה יכולה לגלם את תוספת השכר במשכורת, הבטיחה להם ההנהלה אירוח בבית מלון של חמישה כוכבים בתמורה למספר יציאות לשטח. ההנהלה התנגדה להצעת העובדים כי התמורה תינתן מדי שמונה יציאות לשטח, ותבעה להעמיד את התגמול על כל 15 יציאות. העובדים טוענים כי גם בכך לא עמדה ההנהלה ונקטה סחבת של שבועות.

באסיפת עובדים אתמול הועלו הצעות תגובה שונות, החל מקריאה להשבתת יומן "מבט" וכלה בהצעתו של יו"ר ועד עיתונאי החדשות, בני ליס, לסרב לצאת לשטחים. הצעה זו נתקלה בהתנגדות כמה מהעובדים, שטענו כי צעד כזה ישחק הישר לידי ההנהלה.

בסופו של דבר סוכם כי כל עובד ינהג על־פי שיקוליו, ובכל מקרה יוכל להצהיר כי הוא פוחד לצאת לשטחים, כפי שעשו כבר עובדים בעבר. ליס הודיע כבר כי יצהיר שהוא פוחד, כאשר יתבקש לצאת לכתבה הבאה בשטחים, והביע תקווה כי עובדים אחרים ילכו בעקבותיו.

שלמה קור: רפיק לא נתן את הכבוד המגיע לנשיא

מאת לילי גלילי, סופרת "הארץ"

בישיבת הוועד המנהל אתמול תקף המשנה ליו"ר, שלמה קור, את רפיק חלבי, על שיבוץ טכס השבעת הנשיא ברקה ה־20 ב"מבט". קור טען, כי "אי־אפשר שחלבי יהיה מעל המדינה ולא יאפשר לשמוע את דברי הנשיא".

השידור הישיר של טכס ההשבעה היה בשידורי הערבית, אשר הציבור לא רגיל לצפות בו. מנכ"ל הרשות אורי פורת השיב כי הטכס הועבר בשידור זה בזמן צפיית שיא, ונשיא המדינה הוא גם הנשיא של קהל היעד שאליו משדרת הטלוויזיה בערבית.

יו"ר הרשות אהרן הראל טען בתגובה כי השידור כולו היה מתואם עם לשכת הנשיא, ו"הנשיא אף ביקש להודות לי על אופן השידור".

טענה אחרת של קור היתה נגד הצמדת התואר "ד"ר" לשמו של [illegible] עוזאר בשידורי "קול ישראל", "כאילו היה ראש קהילת הר־לים", בעוד שאין מצמידים את התואר לשמם של שרי [illegible], משה ארנס האחרים.

דב תבורי התנצל ותביעת הדיבה בוטלה

דב תבורי

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ"

ראש עיריית פתח תקווה דב תבורי התנצל אתמול בפני ג'קי קרמר, חבר תנועת "שינוי" בפתח תקווה, לאחר שכינהו במאמר בעיתון כ"בחור שאינו מיושב כל כך בדעתו".

ההתנצלות באה בעקבות תביעה ל־20 אלף ש"ח פיצויים בגין לשון הרע שהגיש קרמר לבית משפט השלום בנתניה.

השופטת עינה צ'רניאק המליצה לקבל את נוסח ההתנצלות כפשרה, והדגישה שבעל תפקיד ציבורי צריך לשמש דוגמא לאחרים. בעקבות ההתנצלות בוטלה התביעה.

הפגנה נגד מחלבת תנובה בתל־יוסף על פיטורי עובדים ארעיים

(ע). מזכיר מועצת פועלי בית שאן פיני קבלו, ראשי ועדי עובדים מבית שאן ומזכירי האיגוד המקצועי במועצת הפועלים הפגינו אתמול מול שערי מפעל "תנובה תל־יוסף" נגד פיטורי עובדים ארעיים.

המפגינים טענו כי במחלבה מקובל לפטר עובדים זמניים לפני תום תשעה חודשי עבודה רצופים, כדי למנוע מהם מעמד קביעות.

קבלו קרא לוועד העובדים של המחלבה להצטרף להפגנה, אך גם הוועד וגם ההנהלה התעלמו ממנה.

דוד לוי, עוזרו האישי של מנכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, שוחח עם ההנהלה ועם ועד העובדים. הוא הבטיח למפגינים כי בשבוע הבא תתקיים פגישה כדי למצוא דרך לצמצם ככל האפשר את היקף הפיטורים.

מפעל המלט "נשר" צמצם את פליטת האבק ממתקניו

מאת אלי אלטר
סופר "הארץ" לאיכות הסביבה

מפעל המלט "נשר" ברמלה צמצם באחרונה את פליטות האבק ממתקניו, לאחר שהשלים את ביצוע הוראות "הצו האישי" הראשון שהוצא למפעל בראשית 1987. הצעדים שננקטו הם במסגרת הפעולות להקטנת הפליטות ממתקני המפעל שננקטו בשנים האחרונות.

מנכ"ל "נשר" יהודה ירושלמי מסר אתמול כי במפעל הושלמו עבודות לשיפוץ מסנן האבק הישן של הכבשן הגדול, ובנוסף לכך צומצמו באופן משמעותי פליטות האבק ממקורות הקרקע בחצר המפעל.

בין השאר הותקנה מערכת שינוע חדשה להעברת האבק הנצבר במסננים, צעד המקטין את מספר השעות שבהן מושבתים המסננים בשל תקלות בתמסורת המערכת.

כן נסלל קטע כביש פנימי חדש, שבעבר היה מקור למטרדי אבק, ונרכשה משאית שואבת־אבק המטאטאת את הדרכים הפנימיות של המפעל. בנוסף לאלה הותקנה מערכת המטרת מים, המופעלת כאשר מפונה האבק הדק מאוד הנצבר במסננים, פעולה המצמצמת את פליטת האבק ממקור קרקע זה.

ערך את העמוד: ישראל עמרני

ביותר היום
סמ"ק
רק
28,990
ש"ח
כולל המזגן
הזדרז המבצע על מלאי מוגבל

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

כל הכרטיסים לדרבי השלישי נחטפו אתמול

מיקי עדיין מתרגש כמו ילד: מ־1969 לא הפסדתי אליפות

ויינקרנץ העדיף אחרי הניצחון עיתון על קלטת־המישחק

גמר־סל

מאת שאול לילוב
כתב "ספורט הארץ"

החדשות הכי טריות מהדרבי השלישי בסידרה, הקרב הבא אין כרטיסים. אתמול נחטפו האחרונים שבהם. במכבי ראו את הנולד והדפיסו מראש. מאתמול בבוקר השתרכו תורים ארוכים ליד משרד הכרטיסים, האוהדים נקבו במחיר לא רק עבור כרטיס – אלא גם תמורת מקום המתנה מועדף בתור... יד־אליהו יהיה גדוש כפי שמעולם לא היה.

ושמלוק יהיה ביד־אליהו בוודאי שיהיה. אתמול שאלו אותו, את מנהל מכבי ת"א, מדוע לא ראו אותו שלשום באוסישקין. "הייתי שם", השיב שמלוק, "היתה לי פינה מיוחדת". הדרבים האלה לא מוסיפים לו בריאות.

שתי הקבוצות קיימו אתמול אימונים קלילים במטרה להרפות את המתח והשרירים. קליעות לסל, תרגילי מתיחות והרבה חיוכים היו במחנה הפועל. לאוון מרסר לא התאמן, והעדיף לאגור כוחות לקראת האימון הערב, שיתקיים – שוב – ביד־אליהו, למרות התנגדותו של רלף קליין.

"זה פשוט בא לי"

חיים זלוטיקמן תיאר שוב את ארבע השניות האחרונות, שבסיומן קלע את סל הניצחון. "יצאנו לתרגיל מספר 4. היה עיכוב של כמה שניות בחידוש המישחק, וכל פעם ביצעתי תנועה כאילו בכוונתי להתרוקן מהסל. מיקי התפתה להגיב לי, או שהיתה אי הבנה בינו לבין ג'מצ'י, ועליתי לג'אמפ־שוט. באילו הכביס לי מרפק, אבל הצלחתי לסיים את הקליעה וראיתי את הכדור רק כאשר ירד מהסל. אז גם הבנתי שניצחנו".

מה התרחשה במצבים כאלה? אתה זוכר משהו?

"למעשה, זו פעולה שאתה מבצע באינסטינקט. אין טעם לתכנן, כי תאר לך שהייתי מסתובב לאט מדי, מאבד שתיים־שלוש שניות בגלל חסימה, וקולע תחת לחץ גדול יותר. זה פשוט בא לי".

מיקי ברקוביץ': "אנו מכירים היטב את תרגיל מספר 4 שלהם. לא הצלחתי לשמור אותו כהלכה, והוא קלע עם הרבה מזל. זה חלק מהמישחק. אני לא מתרגש".

תאר לך, מיקי, שבכל זאת הפועל מנצח ביום חמישי. זה סוף העולם עבורכם?

"לא יודע להגיד. מעולם לא הפסדתי את האליפות, ואני במכבי מ־1969. ההרגשה הזו כלל לא מוכרת לי. תמיד הייתי אלוף. למרות הנסיון הרב שלי, אני מתרגש בכל פעם כמו ילד לפני מעמדים כאלה. הם מתסיסים לי את הדם, מחדדים את המוח והתחושות, וגורמים לי להיות בשיא. אני בנוי לאירועים כאלה. מדובר בשתי קבוצות שוות, פחות או יותר, וביום טוב הפועל מסוגל לנצח שוב – אבל הכל עדיין תלוי בנו. לדעתי, מע יצא מתוק. הרבה יותר נעים לגזור את הרשתות ביד־אליהו...".

מיקי, אגב, מסרב להתייחס להחלטתו של קליין לקחת את הכדור מהצד בשניות האחרונות, במקום לקלוע. "נו, קומנט", אמר בחיוך.

אבל רבים במועדון סבורים שהיה זה מישגה.

מפצח הגרעינים

צבי רול, שר האוצר של מכבי: "24 שנה אני בקבוצה, וראיתי כבר הכל. אין עוד דבר שיכול להפתיע אותי, כולל המישחק האחרון. אין ספק שזו היתה חוויה אדירה לכל הנוגעים בדבר, אבל לי תודה שמועדון כרמתו של מכבי ת"א לא מצליח לנצח מישחק שכבר היה מונח בכיסנו. ב־4 השניות האחרונות אסור היה לנו לשמוט את היתרון. זה לא מתאים לנו".

נדירה ויינקרנץ על ה"פוקר פייס" של בעלה, המאמן מישל'ה: "גם בבית הוא כזה. רגוע, לא מתרגש, שקט וחביב עם הילדים. לפני מישחק חשוב יש לו מינהג, לא ללכת לישון. אחרי הניצחון הלכנו ישר הביתה והוא פיצח גרעינים. ככה הוא מתפרק. למרות שהיתה בידו הקלטת של המישחק, העדיף לפתוח עיתון ולקרוא. האופי המיוחד הזה מוסיף המון כח לסובבים אותו".

שוב מיקי: "לא הייתי אומר שזה היה אחד המעמדים הגדולים בקאריירה שלי, אם כי נכון שהיה זה אחד הדרבים הגדולים שבהם השתתפתי".

בהפועל עדיין מנסים לאתר את הסיבות ל"היסוגמות המפסקה". זה המישחק החמישי ברציפות שהקבוצה שומטת יתרון מבטיח, שהושג בעמל רב במחצית הראשונה, ונקלעת לפיגור. קאל איימוס אומר: "אין לי הסבר. אולי זו נפילת מתח. אני בטוח שביום חמישי זה לא יקרה שוב". ויינקרנץ ועוזרו, רוני לירוד, משכים בכתפיים. גם להם אין צל של מושג מדוע זה קורה. אגב, לירוד, שיסיים ביום חמישי את תפקידו בקבוצה, יצא לארה"ב להשלים את הדוקטורט בחינוך גופני באוניברסיטה של פלורידה.

האמרי לאסוף: "שש פעמים זכיתי עם מכבי באליפות, ואני רוצה להיות הראשון שעבר לקבוצת הפועל וזכה עמה בתואר. מה צריך כדי לנצח? הרבה מזל. אנחנו מסוגלים בהחלט. אני צריך לשים לב לנקודה חשובה: כשאני חוסם שחקן שעולה לצעד־וחצי, או שאני מונע ממנו לקלוע בכלל, או שאני עוזב אותו לנפשו. אסור לי לחזור על הטעות, שהעניקה למכבי סל וקליעת עונשין, ובסך הכל 3 נקודות בהתקפה אחת".

הפועל: ההחלטה בעניין המאמן קליין – לאחר הדרבי השלישי

מאת סופר "ספורט הארץ"

פורום "הכרינג", של נציגי הפועל באיגוד הכדורסל, החליט אמש שלא לקבל כל הכרעה בעניין רלף קליין אלא לאחר המישחק ביום חמישי. נציגי המרכז זועמים על התפרצותו של מאמן מכבי במישחק הראשון כנגד המזכאי ואנשי המזכירות. נודע, כי ההחלטה (שנתקבלה ברוב קולות) הושפעה מהרצון שלא להפוך את קליין ל"קדוש מעונה".

שלום גרינבוים, נציג אליצור בנשיאות, ששימש משקיף באותו מישחק, התייחס לארבעת האירועים החריגים (השלכת שקית המשקה, התנפלותם של אנשי הקבוצות על המזכירות והיריקות שספגו מהקהל, והתקרית עם קליין). גרינבוים הציע לקבוע תקנה, שתחייב הקמת מסך שקוף מפלסטיק קשיח, שיחצוץ בין שולחן המזכירות והיציע – אך קלושים הסיכויים שוועדת האירגון, אשר תכריע בעניין, תקבל את ההמלצה כיוון שזו בלתי מעשית.

גרינבוים העלה הצעות נוספות: לאסור על עסקנים לרדת לעבר המזכירות, לאפשר למשקיף לפסוק עבירות טכניות ולחייב את קליין להתנצל בכתב בפני המזכאי, בורשטיין, וכן בפני נשיאות האיגוד.

ובעניין אחר: אתמול התקבל מלקס ממשרדי איגוד הכדורסל הצרפתי, ובו הזמנה לנבחרת הנוער של ישראל להשתתף בטורניר בין לאומי בהשתתפות צרפת, איטליה ושוויץ, ב־12–14 ביולי. הוועדה המקצועית תמליץ ותאשר.

● מישחק הגומלין בפלייאוף לנוער בכדורסל על אליפות הליגה ייערך הערב (20.00) באולם אלון בגבעתיים, ובו יארח הפועל גבעתיים את מכבי ת"א. במישחק הראשון שהיה בשבוע שעבר בת"א ניצחו הצהובים 104–93.

● נבחרת ישראל תחנוך את אולם הכדורסל החדש בכפר־בלום במישחק הגיגי עם הפועל גליל עליון, ב־22 בחודש.

שמשון ת"א ולסטר־סיטי

על רגל אחת

מאת יחיאל ארזי

לא הייתי בשבת שעברה במישחק בין הפועל תל אביב לשמשון תל אביב בבלומפילד, אבל באמנה עלי תגובת יו"ר שמשון עמי פוסל, כי משהו לא היה בו בשורה. הפועל ניצח 2–0, ואילו שחקני שמשון, כך מאשים יו"ר המועדון, הציגו מישחק פרושל, שפגע קשה בתדמית ובאופי של שמשון. "זו בושה מה שעשו השחקנים במגרש. לא היתה להם שום מוטיבציה", אמר פוסל, שהודיע כי לראשונה בתולדות המועדון יוטל על כל שחקן קנס בגובה של משכורת חודשית ושל מענק צבירת 3 נקודות ליגה. "אם הם מוחלים על כבודם, האגודה אינה מוחלת על כבודה".

אכן, צעד חריג ולא כל כך מקובל בנוף הספורטיבי שלנו, בו נוטים רבים להתייחס בדרך כלל בזלזול מופגן לתופעות כאלה. שחקני שמשון שילמו מחיר כבד על מה שאצל אחרים נהוג לעבור בשתיקה. ולמוד היום: כי מישחקים כאלה, כשרק לקבוצה אחת איכפת מה קורה בהם, ורק שחקנים מסויימים מרבים להשקיע מאמץ כלשהו – הפכו אצלנו לנורמה, המעוררת בחוגים מסויימים רק חיוכים בנוסח "שטויות, מה זה כבר חשוב".

פרשת שמשון מקבלת מימד נוסף, רב־משמעות, כאשר משדרים מה קרה בסוף השבוע במישחקי ההכרעה בליגה האנגלית. ומסתבר, כי עדיין יש ארצות שבהן מתייחסים ברצינות מופגנת גם לאותם מישחקים, שלכאורה ברור כיצד יסתיימו. אלא שאצל האנגלים, אין זה בדיוק כך.

מידלסבורו איזהה בשבת את לסטר סיטי היתה זקוקה לנקודה בלבד, כדי להבטיח את עלייתה לליגה הראשונה. לסטר, אישם במרכז הליגה השניה, יכלה לשחק להנאתה ולאפשר ל־27 אלף הצופים לחגוג. אבל מידלסבורו לא רק לא סיימה בתיקו, אלא הפסידה 2–1, והיה עליה לחזור ולהגיע בעונה הבאה בעוד 44 מישחקים. במקומה עלתה אסטון וילה, שהיתה זקוקה לנקודה אחת והשיגה גם אותה אך בקושי במיגרשה של סווינדון, המדורגת 12, שלא היה לה לכאורה שום עניין במה שקורה. לא באנגליה, כנראה. מפני שגם קבוצה נוספת, בראדפורד סיטי, עשתה מאמץ עילאי לעלות – והפסידה 3–2 בביתה לאיפסוויץ', שאינה מעורבת במאבקי האליפות או הירידה, אבל שחקניה רוצים לנצח בכל מישחק. כך לימדו אותם מנעוריהם. בראדפורד המסכנה, שבהרבה מדינות אחרות היתה מנצחת בקל, תחרוק שיניים ותשתתף במישחקי המיבחן – בלי שתהיה לה, אפילו, הזכות לכעוס על איפסוויץ'.

לעולם לא אזהה תכם די המודך, כדי להבין את האנגלים המוזרים האלה.

זולה באד חזרה הביתה בגלל התמוטטות עצבים

לונדון (איפי ועי"ת). האתלטית הדרום אפריקאית זולה באד, שהוטרדה ללא הרף על ידי מתנגדי האפרטהייד מאז קיבלה אזרחות בריטית ב־1984, הודיעה על פרישתה מפעילות בינלאומית וחזרה אתמול למולדתה. בבואה ליוהנסבורג הצהירה האתלטית בת ה־21, שאינה יודעת אם תשוב בעתיד לפעילות תחרותית.

צעדה של באד יסייע בפיזור "עננים כבדים" שסיבכו את מישחקי הקיץ האולימפיים בסיאול: עתה אין עוד חשש לחרם אפריקאי חדש, והוסר האיום שלא לאפשר שיתוף משלחת האתלטיקה הבריטית במישחקים.

"זולה לקתה בהתמוטטות עצבים חמורה, מצבה לא תתאושש כמה חודשים", גילה אתמול מאמנה ג'ון בריאינט. "היא סובלת מדכאון עמוק ובכתה הרבה. רופאיה אמרו לי כי אינה מסוגלת למחשבה ראציונלית. זה נורא לראות אדם שהידרדר למצב כזה". עד שתתאושש מהפרישה המעיקה, תהיה זולה בהשגחת אמה בבלומפונטיין, דרומית ליוהנסבורג.

באד, המשתתפת לרוב במירוצים יחפה, הגיעה במארס 1984 לבריטניה כאשר היתה בת 17. היא קבעה שיא עולמי בלתי רשמי ב־5,000 מטר וכן 12 שיאים עולמיים לנוער בין השנים 1982 ו־1984. באולימפיאדת 1984 נתקבלה בקריאות בוז במירוץ 3,000 מטר, בו סיימה במקום השביעי, לאחר שהאמריקאית מרי דקר נתקלה בעקבה של זולה, מעדה ונפלה. ב־1985 שולם לה סכום של 173 אלף דולר תמורת תחרות־חוזרת עם דקר, בה ניצחה הספורטאית האמריקאית בקל.

בכדורגל זה קצת אחרת: מכבי ת"א ניצח בהארכה

שער של בני טבק בדקה ה־109 הכניע את באר־שבע ברבע גמר הגביע בר"ג ● שמשון – הפועל פ"ת 1–1

בני טבק (מספר 15 משמאל) צוהל יחד עם אלי דריקס, אחרי כיבוש שער הניצחון למכבי, בשבלם באר־שבע שלמה אילה אינו מצליח למנוע תרית הכדור. (צילום: עודי קרן)

אחרי האכזבות: לפחות חצי גמר

מכבי תל אביב – הפועל באר שבע 0–1 (0–0, 0–0)
השער: בני טבק (109).
★ המצטיין: אלי דריקס.

מאת פנחס ויטל

מי אינו מכיר את המשפט הנדוש: לכל דבר טוב יש סוף? לפעמים מתברר, כי גם הדברים הרעים אינם נמשכים לנצח. זו על כל הפנים התחושה במכבי תל־אביב, ממועדוני הצמרת, שנאלץ לבלוע בעונה זו מנה גדושה של מרורים.

מחזיק הגביע, היה זקוק אמש ל־109 דקות כדי להמתיק – ולוא במעט – את הגלולה המרה שנאלצו לבלוע אוהדיו. הפתיחה לא בישרה על הבאות. שחקניה הצעירים של באר־שבע גילו מישחק דינאמי ומאורגן, והצליחו להביך את הגנת המכבים, אולם חוסר דיוק של חלוציהם – בעיקר ביטון ואביטן – היה בעוכריהם.

לעומתם התבססו המכבים על שיגור כדורי עומק לעבר טבק ודריקס, שאמנם הטרידו את הגנת באר־שבע אך לא עד כדי סיכון ממשי של השער. המישחק לוקה בפגיעות בו־פניות רבות.

בתום המועד החוקי נותרו השערים ריקים, אם כי פה ושם היו הזדמנויות. הבדיקה של המכבים במחצית השני של ההארכה הקנתה להם את הניצחון. כדור נשלח לעבר של החלוץ אלי דריקס. הוא הניח לו לעבור, והותיר את גריאני חופשי מול השוער. גריאני בעט מ־16 מטר לקורה, הכדור חזר לקו השער ובערבוביה שנוצרה הצליח טבק לדחוק את הכדור פנימה ולקבוע. מחזיק הגביע הוא הראשון שהעפיל לחצי הגמר.

● מכבי תל־אביב: מרכוס, מיקי כהן, גולדברג, שמעונוב, שאול כהן (קריים), לולו, נתן, גריאני, איזגיר (בראל), טבק, דריקס. המאמן: דרור בר־נור.

● הפועל באר־שבע: אנסמן, אורן (בן־שושן), דידי, אילוז, גוגן, חיון, עזרן, צרפתי, אוחנה, ביטון (וייצמן), אביטן. המאמן: נסים בכר.

שפט עובדיה צבי, 8,000 צופים, באיצטדיון רמת־גן.

הכל נגמר ב־2 דקות – אבל הכרעה לא היתה ב־120 דק'

שמשון תל־אביב – הפועל פתח־תקוה 1–1 (1–1, 1–1)
השער לשמשון: שלמה אדרי (25). לפתח־תקוה: ניר לוין (23).
★ המצטיין: אבינעם עובדיה.

מאת אילן פיש

מוניטין הוא דבר שאסור לקלקל אותו. אולם בכדורגל הישראלי, המשעמם בדרך כלל, אין מוניטין אותו אפשר לאבד. כך בכל אופן היתה התחושה בתום חצי המישחק, אולם 45 הדקות הראשונות הכילו שפע מעט רצון, גם צבר ממוצע יכול להפיק מעצמו מעל המעבר למה שהוא מורגל לתת בכל יותר מישחקי הליגה.

המחצית הראשונה, שהיתה קיצבית וטובה למדי, חיזקה את הדעה, כי היציעים הריקים מקהל, הם פרי עצלנותו של הכדורגלן הישראלי ולא בגלל חוסר כישרון. אולי בגלל שמדובר במישחק גביע – חשבנו – נתנו השחקנים בקצב משביע רצון. המחצית השניה חיזקה עוד יותר את התיזה. כדבר העצלות. מה קרה בתפר בין שתי המחציות, רק המשתתפים יודעים.

שליטה מוחלטת של שמשון במרכז המיגרש במחצית הראשונה, גרמה במישרין ללחץ על שער פתח־תקוה. אולם שמשון לא ניצל היטב את יתרונו.

פתח־תקוה נשענה על מישחק הסוב של אלי מחפוד. כל מסירה – בול. הרבה תיזמים במישחקו. די לו בנגיעה כדי להותיר את חבריו בעמדות קרבות. יכולתו הטובה של מחפוד לא איזנה אומנם את יחסי הכוחות בשדה, אבל תרמה רבות לאירועים המעניינים, שבאו במחצית הראשונה בקצב מעורר התפעלות, לעיתים.

פתח־תקוה עלתה ליתרון בדקה ה־23 משער נאה של החלוץ הבין לאומי, ניר לוין שניצל מסירה טובה של אלי מחפוד. 0–1 לפתח־תקוה. כדי לצאת מתהלם, היו זקוקים השמשונים לתגובה מהירה. זו לא איחרה לבוא. דקה 25: יהושע שוקרון הגביה לרחבה. שלמה אדרי ניצל חוסר עירנות של השוער רוני גרוצי ונגח לרשת 1–1.

לגבע מרכוס מפתח־תקוה יהיה עכשיו די זמן, עד למישחק החוזר בשבוע הבא, כדי להרהר במחדל הפרטי שלו בדקה ה־39. הוא פרץ לשער ממרחק 20 מטר, עבר שוער ועוד שחקן ושוב חזר לרחבה. יבקשו לא. לשם מה, אם אפשר לעבור עוד אחד. זה מה שעשה וכאשר סוף סוף החליט לבעוט, כבר לא היה לו כח והשוער אבי חדד אסף את הכדור בקלות.

במחצית השניה האט קצב המישחק. אבינעם עובדיה הצייר והתנהבולן יכול היה למנוע הארכה, אבל מה הוא עשה כמו מרכוס, רק שהבעיטה שלו נבלמה הרחק מאחורי השער.

על דקות ההארכה אין להרחיב. תעמיד די אפשרי לדקות ארוכות אלה עייפות, שרירים תפוסים, וחולשה. חוץ מזה היה שער שני של אדרי, בדקה ה־101, שנפסל בטעות.

● שמשון תל־אביב: חדד, זוהר, ברדה, אורי כהן (הללי), שוקרון, שמעונוב (יוסי כהן), מזרחי, אבינעם עובדיה, הלוי, אדרי, דמתי. המאמן: יעקב גרונדמן.

● הפועל פתח־תקוה: גרוצי, קושווילי, בורניק, ניר אלון, דוד לוי, מרכוס (חוג), מחפוד, אליה, שושני, לוין, רביבו (כסון). המאמן: אברהם גרנט.

שפט יצחק בריצחק, 4,000 צופים, ברמת־גן.

כדורגלן הונגרי – לחיפה

אימרה בודה יגיע ביוני לשלוש שנים

מאת אברהם ציבין
סופר "ספורט הארץ"

הכדורגלן ההונגרי אימרה בודה בן ה־26 מקבוצת האשאש החתם ע"י הנהלת מחלקת הכדורגל של מכבי חיפה לשלוש שנים. אימרה עשוי להגיע לישראל כבר ב־6 ליוני יחד עם רעייתו היהודיה.

אמש חזר לארץ יו"ר מחלקת הכדורגל של מכבי חיפה יצחק אביעד, המאמן אמציה לבקוביץ והמנבד יונתן הדרי. הם ראו את אימרה במישחק הדרבי בין האשאש לקבוצת מ.ט.ק, בו ניצחה האשאש 1–2 ואימרה הבקיע בנגיחה את השער הראשון. הכדורגלן ההונגרי נמנה עם סגל נבחרת הונגריה.

האשאש מבקשת בעד כרטיס השחקן של בודה 150 אלף דולאר, וראשי מכבי חיפה מקווים לסיים את העיסקה תוך כמה ימים בגבולות 100 אלף דולאר.

ליגה אנגלית

ליוורפול אלופה בלי שיא

לונדון (איפי). האלופה ליוורפול נכשלה בנסיונה לשבור את שיאה של ארסנל, אבל הצליחה להשתוות וסיימה בראש הדירוג עם 90 נקודות, אחרי תיקו ביתי 1–1 עם לוטון במישחק הנעילה. בלם ליוורפול גארי גילספי נפגע במצחו ולא ברור, אם יהיה כשיר לגמר הגביע נגד ווימבלדון בשבת. ג'ון אלדרידג' הבקיע לליוורפול בדקה ה־17 (שערו ה־29 העונה), אבל כעבור 11 דקות השווה דיוויד אולדפילד. מנהל ליוורפול קני דלגליש "העלה את עצמו" במחצית השניה.

ליוורפול מקדימה ב־9 נקודות את מנצ'סטר יונייטד, שניצחה 1–2 את ווימבלדון משני שערים של בריאן מקלייר, שהעלה את מאזנו ל־31 והוכתר מלך־השערים של הליגה הראשונה. טרי גיבסון הבקיע לווימבלדון אך יצא בצליעה בהפסקה, והוא מסופק לגמר הגביע בשבת.

כדורעף

הערב המחזור האחרון

שיא המחזור האחרון בליגה הלאומית יהיה הערב ברחובות: הפועל המקומי יארח את מכבי נתניה במאבק על המקום הרביעי.

המישחקים האחרים: אליצור הרצליה – הפועל נוף־ים (מכבן ויגבים), מכבי קרית־שרת/חולון – מכבי רחובות, הפועל רמת־גן – מכבי ראשון־לציון (רמת־אביב), הפועל פתח־תקוה – מכבי פתח־תקוה (יהוד), הפועל ראשון־לציון – מכבי אורים רמת־גן. השעה הראשית למישחקים 20.30.
יוסי זמם

גביע המדינה

מאת משה הר־געש

חציו הראשון של מתחם רבע הגמר הגביע היה אמש מאכזב, לשונות מכוונת התשוקה. רק קבוצה אחת עלתה לחצי הגמר: מחזיקת הגביע מכבי תל־אביב שגברה בקושי, רק לאחר הארכה, 1–0 על הפועל באר־שבע. המישחק השני באיצטדיון רמת־גן לא הכריע. שמשון תל־אביב והפועל פתח־תקוה נפרדו בתיקו 1–1 לאחר 120 דקות. הם יתמודדו שוב בשבוע הבא על הכרטיס לחצי הגמר.

גיבור היום הראשון היה ללא עוררין בני טבק. החלוץ הותיק של מכבי תל־אביב שב והוכיח עד כמה הוא חיוני לקבוצתו, והכריע את גורל המישחק בדקה ה־109.

היום יהיו שני מישחקי רבע הגמר האחרים באיצטדיון רמת־גן. בשעה 17.00 יתמודדו מכבי נתניה וצפרירים חולון, ולאחר מכן יהיה דרבי תל־אביבי בין הפועל וביתר.

כדורגל

הוקדמו כל מישחקי הליגה הלאומית

בגלל שידור הטלוויזיה הישיר מוומבלי בשבת

מאת סופר "ספורט הארץ"

כל המישחקים בליגה הלאומית בכדורגל הוקדמו בשעתיים, לפחות, במחזור הרביעי של הגמר־רגל שיהיה בשבת. הסיבה: השידור הישיר בטלוויזיה (משעה 17.00) של גמר הגביע האנגלי מאיצטדיון וומבלי, בין האלופה ליוורפול לקבוצת ווימבלדון.

המוליך הפועל תל־אביב (יארח את כפר־סבא) והמוביל אחריו מכבי נתניה (יארח את שמשון) ישחקו בשעה 15.00. שלושה מישחקים יחלו בשעה 11.00 לפני הצהריים: מכבי פתח־תקוה – הפועל לוד, צפרירים חולון – הפועל באר־שבע ובני־יהודה – בית"ר ירושלים. שני מישחקים יחלו בשעה 13.00: מכבי חיפה – מכבי תל־אביב, בית"ר תל־אביב – הפועל פתח־תקוה.

גם בליגה הארצית הוקדמו שלושה מישחקים. שניים יהיו בשעה 15.00: הפועל ירושלים – הפועל חדרה, הפועל חיפה – הפועל טבריה, ואחד כבר ב־11.00: הפועל רמת־גן – מכבי יבנה. ארבעה מישחקים יחלו בשעה הראשית 17.00.

גלזר הכניע את הודורוב

מאת רוני דיאמנט
סופר "ספורט הארץ" בירושלים

נבחרת שחקני הטלוויזיה הבקיעה אמש 3–0 את נבחרת חברי הכנסת במישחק כדורגל שהיה במלחה, ירושלים. המישחק המסורתי אורגן זו השנה הרביעית ברציפות ע"י אגודת "אליסר" למלחמה בנגע הסמים. את השערים הבקיעו: זוהר כהלול, רפיק חלבי והחלוץ העבר שוויק את השרדונים, יהושע גלזר. הוא הבקיע את בן דוזו, השוער יעקב הודורוב, שהגן על שער נבחרת הכנסת. שפט הבין לאומי לשעבר, אהרון שושני.

לאחר מישחק זה נבעטו כדורי־11 מטר ע"י אורי מלמיליאן, מישל דיין ושייע גלזר לשער בו ניצב הודורוב. בתום סידרת הבעיטות זכו הודורוב ומלמיליאן בגביע.

איצטדיון רמת־גן ואולם כפר המכביה הנקיים ביותר בארץ

תא כתבי הספורט בחר באיצטדיון רמת־גן ובאולם הכדורסל בכפר המכביה כנקיים בין מיתקני הספורט בארץ.

תא כתבי הספורט נענה בזה לקריאת רעיית נשיא המדינה אורה הרצוג, העומדת בראש מיבצע "ישראל לובשת נקיון במגרשי הספורט". הכתבים נתבקשו לבחור בנקיים שבין איצטדיוני הכדורגל ואולמות הכדורסל בליגה הלאומית, על פי הקריטריונים של נקיון האסתטיקה מבית ומחוץ, חדרי שירותים, מזנונים, קופות, מיגרשי חניה, וחדרי הלבשה ועוד.

מנהלי האיצטדיון והאולם יקבלו תעודות הוקרה מרעיית הנשיא בטכס הסיום של המיבצע, שיהיה ב־17 בחודש.

אוניברסיטת ת"א זכתה במישחקי אס"א

(עש"ת). ספורטאי אוניברסיטת תל אביב זכו במקום הראשון בדירוג הכללי של מישחקי אס"א ה־20, שננעלו אתמול, בהקדימם את הטכניון ב־87 נקודות לעומת 83. במקום השלישי דורג מכון וינגייט עם 62 נקודות.

דניס ברגקאמפ (מימין) עם חברו ארון וינטר (מספר 21) והגי מאוויה. אמש באימון איאקס לגמר גביע אירופה למחזיקות גביע, שיהיה הערב בשטראסבורג. (צילום איפי).

הערב בגמר המסקרן בשטרסבורג

אוחנה מקווה למנוע גביע נוסף מאיאקס

מחזיקות גביע

מאת שאול אייזנברג

שטראסבורג, צרפת (מיוחד ל"ספורט הארץ"). התרגשות רבה שוררת כאן בקרב קומץ העיתונאים מישראל, שבאו לסקר את האירוע השני בחשיבותו בכדורגל האירופי – גמר גביע אירופה למחזיקות גביע (הערב 21.15 שעון ישראל) בין מאלין הבלגית לאיאקס ההולנדית, שזכתה בגביע אשתקד.

לראשונה בתולדות הגמרים האירופיים רשאית גם ישראל הקטנה לראות עצמה שותפה לחגיגה. הכל, כמובן, בזכות החלוץ הירושלמי אלי אוחנה העומד לסיים עונת־בכורה מוצלחת ביותר בקריירה האירופית שלו. אוחנה הבקיע כמה שערים חשובים בדרכה של קבוצתו למעמד הרם, ואין זה פלא שאמנו אד מוס, ואוהדי קבוצת מאלין השחורים הבלגים תולים בו תקוות רבות. אתמול, במהלך האימון של מאלין באיצטדיון המינאו, אמר לי אוחנה לעיני עשרות הצלמים ומאות אנשי התקשורת: "אני משחק למען הקריירה האישית שלי ובשביל הקבוצה, אך בראש וראשונה למען מדינת ישראל".

אוחנה מגדל־השיער, שותפי וקנו גיבורים היטב, מעורר תשומת לב לא מעטה ומצוי על הכוונת של כמה מועדונים אירופיים, שניים מהם מאיטליה, אטאלאנטה ובולוניה שעלו לליגה הראשונה. אטאלאנטה הודחה כזכור בחצי הגמר ע"י מאלין שניצחה פעמיים 2–1.

ישראל כבר היתה מיוצגת בעבר בגמר אירופי. דוד פיננסי הופיע בגמרי פ.צ. קלן בגמר גביע אופ"א ואבי כהן היה בסגל ליוורפול כאשר זכתה באחד מגביעי האלופות.

במועדון מאלין מודעים ליתרון האיכותי של איאקס ובעיקר לניסיונו הרב. אך המאמן מוס – בעבר מאמן איאקס – מקווה להפתיע באמצעות רוח הלחימה, מישחק צוות והרצון לעשות היסטוריה.

גם ההולנדים ערכו אמש אימון קל באיצטדיון המכיל 50 אלף מקומות. איאקס שבעת ההישגים, שזכתה כמעט בכל תואר אפשרי בכדורגל העולמי, אינה מתכוונת לוותר וגם לא להתחשב בשאיפות הרבות של מאלין. אם להתעלם מהנקודה הישראלית, הרי שאיאקס פייבוריטית ולא בזכות ניסיונה הרב שנצבר.

מהלך המישחק ישודר ב"קול השלום" אחרי השעה 9 בערב.

טולאן הדיח את בקר בסיבוב הראשון ברומא

טניס

רומא (איפי, רויטר). בקר הודח אתמול במפתיע כבר בסיבוב הראשון של אליפות איטליה הפתוחה, הנערכת כאן על מיגרשי החימר המאיימים, על פרסים בסך כולל של 825 אלף דולאר.

בקר, שדורג כאן שלישי, נוצח 4–6, 6–7, 7–6 על ידי הצרפתי תיירי טולאן תוך שעה ו־45 דקות. טולאן, ה־67 בדירוג העולמי, ניצח 7–1 בשובר השיוויון במערכה השניה וניצל עד תום את המישגים הרבים של בקר, ששיחק ברשלנות ומעולם לא ניצח בטורניר על מיגרשי חימר.

המדורג 13, מיכאל פרנפורס משוודיה, נוצח 3–6, 6–1 לצ'כי תומאס שמיד. שחקני אחר, אשתקד מאטס וילאנדר, גבר 7–6 (11–9), 6–1 על האיטלקי פראנצ'סקו קאנצלוטי. שחקן נוסף מנבחרת איטליה בגביע דייויס, פאולו קאנה, הדיח 3–6, 7–5, 6–4 את האוסטרלי ג'ייסון סטולטנברג. מרטין חייטה מארגנטינה, שנוצח לפני שנה בגמר, הפסיד 2–6, 1–6 לאוסטרלי תומאס מוסטר.

עמית נאמן ומול שלום ניצחו במירוץ ההדר

(עש"ת) עמית נאמן ממכבי ת"א זכה במקום הראשון במירוץ ההדר ל־8 ק"מ בזמן של 24.59 דקות, לפני חבריו לאגודה שמחה סגב (25.51) ושלמה פתוס מאילת (26.14) דקות. מירוץ ההדר ע"ש אריה מאיר ז"ל אורגן על ידי הפועל מחוז יהודה, בשיתוף עיריית רחובות, מועצה אזורית ברנר וקבוצת שילה.

בין הנשים ניצחה מול שלום מהפועל באר־שבע בזמן 28.48 דקות, לפני עדית קדיצבי מאס"א ת"א (32.27) ואילת שבית מיד מרדכי (34.16) דקות.

במירוץ הנערים (19) ניצח עופר אבירן מהפועל עמק חפר ב־29.25 דקות; מעל גיל 40 – מוטי מור מרמת השרון ב־29.46; מעל 45 – יורם קסטי מהפועל אשקלון ב־27.58; מעל 50 – אלי רון מהפועל עין גדי ב־29.55; מעל 55 – אליהו קומאי מאילת ב־29.49; מעל 60 – שלמה עטרי מהפועל רחובות ב־34.55 דקות.

במירוץ התחרותי ל־8 ק"מ השתתפו כ־250 רצים. כן השתתפו מאות בני נוער במירוץ התחרותי העממי למרחק 3 וחצי ק"מ.

בסיום המירוץ חילקו את הפרסים לזוכים ראש עיריית רחובות יחזקאל הר מלך, מנכ"ל הפועל יצחק אטמק ובני משפחת אריה מאיר ז"ל.

נבחרה נשיאות איגוד הטניס

נשיאות איגוד הטניס נבחרה אתמול ע"י הנהלת האיגוד שהתכנסה לישיבה חגיגית ראשונה בהשתתפות כל חברי ההנהלה.

בנשיאות האישים הבאים: יו"ר ההנהלה קלי פרידשטיין; נשיא האיגוד מרדכי מאירי; יו"ר ועדת הכספים שוקי פורה; יו"ר ועדת ליגה והגביע רפי מלוך; יו"ר ועדת ארגון אהרון אישר; יו"ר ועדת הנוער אשר פרומן; יו"ר הועדה לתאום נבחרות וטניס איכותי אורי בראל; יו"ר הועדה לטניס נשים פורי קריביק; יו"ר הועדה לתפקידים מיוחדים איאן פרומן, גזבר משה חביב. כן יוזמן לישיבות הנשיאות נשיא הכבוד אברהם פייגר.

ברקו ברנשטיין נבחר ע"י איגוד הטניס כמנכ"ל בנוער העצמאי של ישראל אשר ייצג את ישראל באירועי ההצדעה המאורגנים בארה"ב. ברנשטיין יופיע במיבצע הצדעה לאירועי שנת ה־40, שיהיה בפלושינג מדו, ויכלול מישחק ראווה המאורגן בשיתוף עם ארגון הטניס האמריקאי.

● נבחרת הנערים של ישראל בטניס תצא בתחילת השבוע הבא להונגקונג שם תשתתף בתחרויות הבית והסיאצאי, הקדם־עולמי לבני 16, לקראת אליפות העולם.

מגן צ'לסי צורף לסגל האנגלי

לונדון (ע"ת). מנהל נבחרת אנגליה בובי רובסון כלל בסגל הלאומי החדש למיפגשים עם סקוטלנד, עם קולומביה ושוויץ את המגן הצעיר של צ'לסי, טוני דוריגו, קפטן נבחרת אנגליה עד גיל 21. רובסון כלל לגייס את דוריגו לאחר ששני מגיניה, קני סאנסום מארסנל וסטיוארט פירס מנוטינגהאם, פצועים.

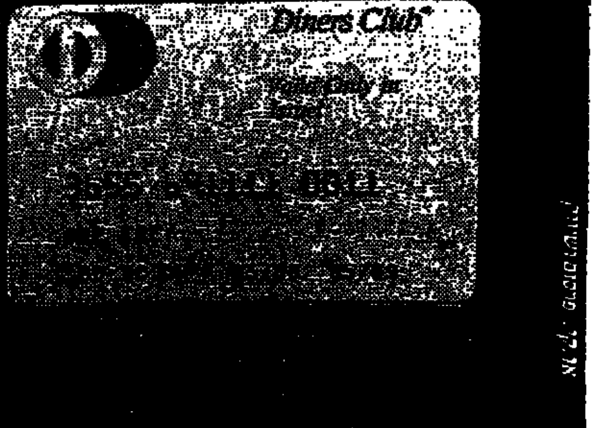

דיינרס הארץ
כרטיס לאנשים חושבים

השנה גם בתל־אביב!

מוגש לתושבי העיר
ע"י עיריית תל־אביב – יפו

עיריית תל־אביב–יפו וקרן תל־אביב לפיתוח מביאות לתל־אביב את מיטב ארועי התרבות מהארץ ומהעולם. לנוחותכם, תוכלו להנות ממופעי פסטיבל ישראל, ירושלים, בתל־אביב.

באולמות: היכל התרבות, הבימה, מוזיאון תל־אביב, אודיטוריום דוהל בשכונת התקוה, תאטרון הקאמרי, אמפיתאטרון והאהל, אוהל־שם וההאנגר בנמל יפו.

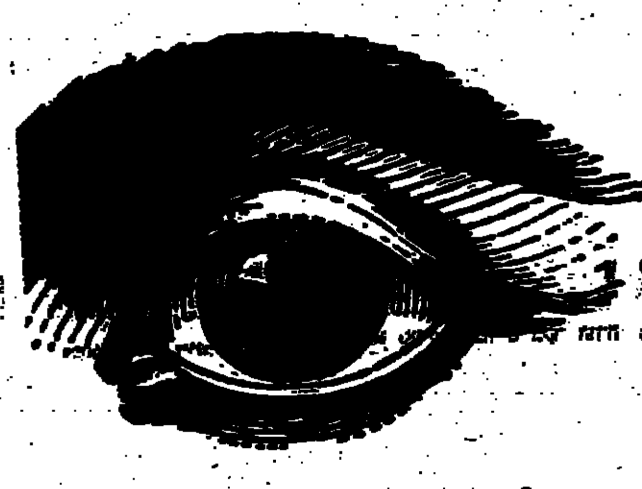

פרטים מלאים במרכז המידע בהיכל התרבות -
טל: 03-299032/5, 299319
כניסה מנך־יעקב.

קונצ'רטו גרוסו

איוו פוגורליץ'

בטבעת החנק

פרופסור ברנהרדי

צור ירושלים

בלט בז'אר

האינדיארה

תיאטרון השמש

השנה הולכים לפסטיבל ישראל, ירושלים, בתל־אביב!

مكذا عن الأصل

נסתיימה השביתה במספנה בגדאנסק – ללא הסכם בין סולידריות לשלטונות

גדאנסק (ע"ד). הפועלים במספנה ע"ש לנין שבגדאנסק בפולין סיימו אתמול שביתה בת 9 ימים – על כך הודיע דובר מטעם ארגון "סולידריות".

הוא הקריא בפני עיתונאים גילוי דעת מטעם השובתים אשר בו נאמר: "החלטנו מרצוננו לעזוב את המספנה. אנו עוזבים את המקום ללא הסכם "עם השלטונות, מרצוננו החופשי".

עוד נאמר בגילוי הדעת "סיום השביתה אין פירושה שנטשנו את מאבקנו. נמשיך במאבק בעתיד. אין חירות ללא סולידריות".

כאלף שובתים, ובהם מנהיג "סו־לידריות" לך ואלנסה, דחו שוב ושוב הצעות כיבוד העלאת שכרם והשבת אחרים, במהלך מו"מ שניהלו עם הנהלת המספנה ועם שלטונות פו־לין. השובתים עמדו בתוקף על כך שהשלטונות יעניקו מעמד חוקי לארגון "סולידריות", שהוצא אל מחוץ לחוק בשנת 1981.

מאוחר יותר עזבו מאות שובתים את מספנת לנין, תוך השמעת קריאות: "סולידריות, סולידריות".

כוחות משטרה גדולים ניצבו בצד כאשר זרמו השובתים משערי המספנה, כשהם מניפים את דגלי פולין בצבעי אדום־לבן, וצועדים אל הכנסיה הקרובה ע"ש בריגידה הקדושה, המשמשת למעוז של ארגון "סולידריות".

עוואד נחקר לפני 11 שנה בארה"ב על מעורבות בסחר סמים; לא הוגש אישום

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). מובארק עוואד נחקר לפני כ־11 שנים על חשד מעורבות בסחר בס־מים, אך לדברי התובע המחוזי דאז לא העלתה החקירה חשד מבוסס ולא הוגש נגד עוואד כתב אישום.

סיפור מעורבותו של עוואד בסחר בסמים עלה לפני ימים ספורים, כאשר התובע המחוזי של מחוז שלבי במדינת אוהיו, שם התגורר מובארק עוואד, התקשר לשגרירות ישראל ומסר לעוזר הנספח הצבאי כי לאחר שצפה בטלוויזיה וראה את מובארק עוואד, נזכר שזה האיש שנחקר בד־בר עבירות אלה. בשיחה עם "הארץ" אמר התובע לשעבר, שביקש לא לפרסם את שמו "מחשש להתנכלותם של ידידי עוואד", כי כאשר עוואד ניהל לפני כעשר שנים מוסד לטיפול בעבריינים בעיר סי־דני באוהיו, התלוננו כמה אנשי צוות וחלק מן העבריינים שהיו מטופלים על ידו, כי עוואד סוחר בסמים. חלק מן המתלוננים מסר כי יש בידיהם מכתבים המצביעים על קשריו של עוואד עם אש"ף והביעו סברה כי סחר הסמים כביכול נועד לממן את פעילותם.

במהלך החקירה נגבו תצהירים של כמה מתלוננים אך חשד המשטרה היה שהתלונות נובעות מסכסוכים אישיים בין אנשי הצוות לעוואד ולא מבוססות על עובדות של ממש. "החקירה לא הניבה תוצאות של ממש ולא הוכן כל כתב אישום נגד עוואד" אמר התובע לשעבר ל"הארץ". אך עוואד עזב את תפקידו והמוסד כולו נסגר עד שנ־מצאו אנשי צוות חדשים.

פרשת עוואד עוררה התעניינות רבה בקרב חברי קונגרס אשר ביקשו מנציגים ישראלים להבהיר להם מה הרקע לדרישה לגרשו. חלק מחברי הקונגרס קיבל לידיו העתק של מכתב ההסבר שהוציא משרד החוץ אך לאחר עיון בו הם הביעו תמיהה על כך שבשל "סיבות שאינן מצ־טברות לכדי סכון בטחוני ממשי עושה ממשלת ישראל מעוואד גיבור לאומי". לפי ההסברים במכתב שהוציאה שגרירות ישראל היה עוואד מעורב בקריאה לשביתה, הנפת דגלי אש"ף, השתתפות בהפ־גנה בכפר עיסאוויה. באורח כללי מדבר מכתב ההסבר על כך שעוואד תומך בטרור אך לא ניתן פירוט משכנע.

מקורות בקונגרס מסרו כי בכוונת כמה חברי קונגרס להעלות את הנושא באחת הישיבות הקרובות של ועדת החוץ והחשש הוא שישראל עלולה לזכות "במנה של ביקורת על הדרך האומללה בה ממשיכה ישראל לעשות. כתורות דווקא בתקופה שי־דידיה מנסים להלצה מויכוחים ציבוריים מיותרים".

אלמנתו של מרטין לותר קינג, קורטה קינג, יצאה אתמול בקריאה פומבית לממשלת ישראל לשחרר את מובארק עוואד, אותו היא מכירה, ואשר הגיע, לדבריה, כר־עיונתיו של בעלה.

מצרים דחתה פנייה ישראלית להקים גדר בטחון בגבול

מוסר העתון "אל־ספיר" ● מובארק נועד עם שליח של ערפאת

מאת סופר "הארץ" לענייני ערביים

מצרים סירבה לקבל בקהיר מקו־רים ישראליים בכירים לדיון "ברעיונות ישראליים חדשים" בנושא השלום. העתון הביירותי "אל־ספיר" מסר אתמול מפי כתבו בקהיר כי מצרים דחתה גם פנייה ישראלית, באמצעות השגריר משה ששון, להקמת גדר בטחון לאורך הגבול בין שתי המדינות.

העתון "אל־אתיחאד" המופיע באבו־דבי מסר אתמול מפי מקורות מהימנים בפאריס כי מבצעי פעולת חיסולו של אבו־ג'יהאד הצליחו לתפוס מסמכים חשובים מתוך עבודתו. העתון מציין כי בין היתר נתפס ספר טלפונים אישי וסודי של אבו־ג'יהאד בתוך תיקו האישי שהוכן ערב נסיעתו לבגדד.

בקהיר נועד אמש הנשיא מובארק עם שליחו ויועצו של ערפאת, האני אל־חסן. סוכנות הידיעות המצרית מסרה כי ראש לשכת הנשיא, ד"ר אל־באז, ונציג אש"ף בקהיר, סעיד כמאל נכחו בשיחות.

מיטראן ורוקאר ישלימו בתוך יומיים

(סוף מעמוד 1)

בממשלה החדשה שתקום עתה, כנראה על בסיס מספר קטן של שרים ומספר גדול של תת־שרים ומזכירי מדינה, צפויה השתתפותם של רבים מבכירי המפלגה הסוצי־אליסטית ואחדים מראשי "הפריצה לכיוון המרכז".

מספר הערכות רווח אמש כאשר למינויים הבכירים בממשלה החד־שה: הוזכרו בעיקר שמותיהם של מזכיר המפלגה הסוציאליסטית ליונל ז'וספין (לתפקיד שר החוץ) ואיש "האגף השמאלי־הלאומני" ז'אן־פייר שבנמאן (לתפקיד שר ההגנה).

מישל רוקאר, בעל רקע כלכלי־מינהלי בעיקרו, ההנהגה מיוקרה אישית גבוהה ביותר בצרפת, היה משך שנים ארוכות יריבו של מיטראן במרוץ על מועמדות המפ־לגה הסוציאליסטית לנשיאות. לאחר נצחון מיטראן בבחירות לנשיאות ב־1981 הכריזו בין השניים "התפי־סות קירור" ורוקאר מונה לתפקידים שוליים או "מיצוי שי", הוגנות השר לענייני תכנון ולתפקיד שר החקלאות. ב־1984 התפטר רוקאר באורח ראוותני מממשלתו הסוציאליסטית של לורן פאביוס, לאחר הנהגת שיטת ההצבעה היחסית בבחירות לפרלמנט (שיטת בחירות שאפשרה את כניסתה של סיעה ניכרת של צירי "החזית הלאומית" הניאו־פאשיסטית).

גם בתחילת השנה האחרונה, לפני שנודע במפורש על כוונתו של מיטראן לרוץ בבחירות לכהונה נשיאותית שנייה, הצהיר רוקאר כי בכוונתו לנסות ולהשיג את מינוי המפלגה לנשיאות. זמן קצר לפני הבחירות הושג, לפחות למראית עין, "פיוס של ממש" בין רוקאר למיטראן.

רוקאר מקובל כמנהיג האגף המתון של מחנה השמאל בצרפת ור־בות מהשקפותיו בנושאי כלכלה וחברה אומצו לבסוף, לאחר שנים של פולמוס, על־ידי הזרם המרכזי של המפלגה הסוציאליסטית. בחוגי השמאל הקיצוני מאשים רוקאר מזה שנים ב"נטיות סוציאל־דמוקר־טיות", האשמה שמשמעותה בחוגים אלה מקבילה ל"בגידה" בשליחות ההסטורית של השמאל.

בחוגים יהודיים ופרו־ישראליים בצרפת נחשב רוקאר כ"דמות בעייתית" בהקשר המזרח־תיכוני: מפגש (יוזמה) שלו עם יאסר עראפאת "יוזף" אחריו מזה כשמונה שנים הדביק לו בחוגים פרו־ישראליים תגית של "מדינאי חשוד". רוקאר ניסה מאז פעמים אחרות, בהצלחה מוגבלת, להציג את השקפותיו בנושא הישראלי־ערבי־פלשתינאי באורח זהיר במיוחד.

במסגרת ההנהגה הסוציאליסטית לא היה אמנם רוקאר מזוהה מעולם עם האגפים היותר שמאליים, עם השקפות פרו־פלשתינאיות מובהקות, או עם אנשי "האנטי־ישראליות של העולם השלישי" (המקבילה בהקשר זה לציר הו־ משטר בסוגיית ישראל) מהשמטים הקמת מדינה פלשתינאית בהנהגת אש"ף. אולם גם מעבר לעמדותיו בהקשר לסכסוך במזה"ת, השים אישים רבים בהנהגה היהודית "חוסר רגישות" או אף "רגישות מוטעה" בהקשר היהודי, למשל הסביר רק לפני חודשים אחדים בפגישה עם צעירים יהודיים כי "יש לו המון חברים יהודים", התבטאות שגליליה צורמים למדי במסיבה יהודית־מיליטנטית. להבדיל מאישי מדינה סוציאליסטיים רבים – והנשיא מיטראן בראשם – המציגים היטב בהסטוריה היהודית ואינם מסתירים את התפעמותם נוכח התקומה המדינית של העם היהודי, נחשב רוקאר ל"מודרניסט של ריאל־פוליטיק" גם בהקשר הזה.

במסגרת סדרה של פגישות שקיים שגריר ישראל בצרפת עובדיה סופר עם ראשי המפלגה הסוציאליסטית בימים שקדמו להכרעה בבחירות, נועד סופר בסוף השבוע שעבר גם עם רוקאר. הפגישה הוגדרה "מצויינת".

נעצרו הסרבנים ה־21 וה־22 לשירות בשטחים

מאת לילי גלילי

העיתונאי סמ"ר (מיל') אבשלום קוה (42) נידון אתמול ל־30 ימי מחבוש על סרובו לשרת מעבר לקו הירוק. מהאי (מיל') יוסי גולדנק (36) נידון ל־28 ימי מאסר באותה אשמה.

דובר "יש גבול" ציין כי מספר חיילים ביחידתו של קוה הביעו הערכה רבה לצעדו, ואמרו לו כי היו עושים כמוהו, אך אין בהם די אומץ לצעד כזה. הדובר הוסיף כי באחרונה התרבו פניותיהם של אנשי מילואים המבטאים את מצוקתם בשל המשימות המוטלות עליהם בשטחים.

עם שני הסרבנים האחרונים מגיע סך החיילים שנשפטו מאז התקוממות בשטחים ל־21, מתוכם 7 כלואים היום.

דובר "יש גבול" מסר כי שלטונות הכלא הצבאיים מונעים העברת מכתבים שנשלחו לאסירים, בטענה כי "אין לעודד תמיכה בעבירות שבגינה כלואים הסרבנים".

תושב הרצועה תכנן פיגוע התאבדות בתחנה המרכזית בת"א

תכנן להחביא על גופו עשרות ק"ג חומר נפץ

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

זרועות הביטחון ברצועת עזה חשפו בשבוע האחרון חוליית מחבלים שאחד מחבריה, תושב דיר־אל־בלח, תכנן לבצע פיגוע התאבדות בתחנה המרכזית בת"א.

אחד מחברי החוליה תכנן להחביא על גופו עשרות ק"ג של חומרי נפץ, להגיע לתחנה המרכזית בת"א ולהתפוצץ במקום.

גורם צבאי בכיר אמר אתמול ל"הארץ": "נמנע אסון כבד הודות לפעילותם של כוחות הביטחון ושירות הביטחון הכללי".

מקורות צבאיים מסרו כי חוליית המחבלים שנחשפה ברצועת עזה משתייכת לארגון הפתח ולחבריה – תושבי דיר־אל־בלח, חאן־יונס ורפיח – מיוחסים מספר פיגועים בישראל וברצועת עזה וכן כוונה לבצע פיגועים חמורים בתוך ישראל. חברי החוליה חשודים בהנחת מטען חבלה שהתפוצץ בחודש פברואר השנה בחצר בית ספר בראשון לציון; בהנחת מטען שהתפוצץ ב־4 במארס בחוסם צה"ל באזור דיר־אל־בלח, שם נפצעו ארבעה חיילים; ובהנחת מטען באר־שבע ברחובות.

נגד כל החשודים יוגשו כתבי אישום לבית הדין הצבאי בעזה.

פועל גילה מטען

(ע). אסון נמנע אמש בתחנה המרכזית בתל־אביב, כאשר עובד נקיון, גילה מטען חבלה בגודל בינוני, שהיה עטוי בנייר עתון ומונח על המדרכה ברחוב יסוד המעלה. ניידות המשטרה שהגיעו לאזור מיהרו לחסום את הרחוב והרחיקו את עשרות הסקרנים שהתקבצו במקום.

פצוע מחן יונס הוטס לבי"ח בישראל

(ע). תושב חאן יונס הוטס אמש לבית חולים בישראל, לאחר שנפצע קשה מדקירות סכין בגבו. הדקירה היתה על רקע פלילי והמשטרה פתחה בחקירה.

תעודת זהות

(סוף מעמוד 1)

של המינהל האזרחי היושבות מול מחשבים הפולטים את פרטיהם של התושבים. שורות שורות נבנבים צעירים וזקנים למשרדים בבתי הספר, נרשמים, משלמים ועוברים לצד השני של בית הספר לקבל תעודות חדשות. התעודה הישנה שצבעה ירוק נלקחת על ידי החיילים ובמקומה מקבלים התושבים תעודה אדומה כאשר מקום מגוריו של התושב רשום בעברית באותיות גדולות.

"מדובר במבצע רחב היקף שהחל אתמול. המטרה של המבצע היא להביא את כל תושבי הרצועה להחליף תעודות זהות. אנחנו עושים במהלך הזה מבצע לעדכן את התעודות הנמצאות בידי התושבים כיוון שיש עשרות תעודות מזוייפות ותעודות רבות עם פרטים לא מעודכנים", אומר אלוף הפיקוד יצחק מרדכי המפקח מקרוב על המבצע. "אנחנו לא מאלצים אף אחד מהתושבים להגיע בכוח למקום, אנחנו קוראים להם לצאת הוצאה האומרים להם ללכת להחליף תעודה. יש זריזות אבשים הכל מתנהל כסדרו" אמר האלוף.

למרות הסיסמאות שהופצו ברצועה שקראו לתושבים לא להיענות ל"מזימה הציונית" הגיעו אתמול כאלפיים תושבים והחליפו את התעודות. "התהליך יקיף אוכלוסיה של 350 אלף תושבים ומי שלא יחליף תעודה ייאלץ להיות למשטרת או לעזוב את עזה." בשעות הצהריים מבעירים הצעירים צמיגים בסמוך לבתי הספר, אולי תגובות קטנה כי ההתקוממות נמשכת. ברצועה עצמה טוענים התושבים כי המבצע נועד לשלוט ביד יותר חזקה על כלל האוכלוסיה ולדכא את ההתקוממות.

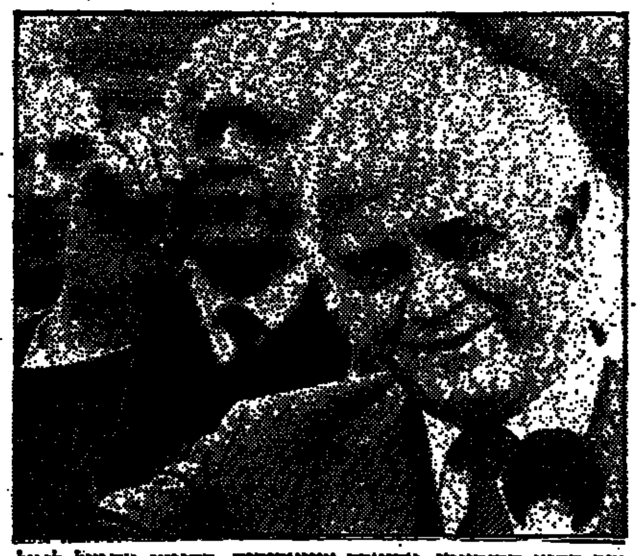

שר החוץ הסובייטי, אדוארד שווארדנדזה, בהגיעו אתמול לנמל התעופה בז'נבה, לצורך פגישתו שם עם שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ. (צילום– איי־פי)

שולץ־שווארדנדזה

(סוף מעמוד 1)

שעבר "יאושר על ידי הסנאט עד מועד ועידת הפסגה בין רייגן וגורבצ'וב המיועדת ל־29 במאי. אך נראה כי חילוקי הדעות בין הסנאט למימשל בנושא זה עמוקים מדי. הסנאט סבור כי קיימת אי בהירות מהותית בכמה שאלות הנוגעות לפיקוח על חיסול הטילים לטווח בינוני ונראה כי זה יהיה הנושא המרכזי עליו ידון שולץ עם שווארדנדזה.

הספקות העלו בעקבות דו"ח שהוגש המימשל לקונגרס על ביצוע ההסכם ושממנו עולה כי הסובייטים אינם מקיימים את סעיפי הפיקוח במלואם תוך נצול אי בהירויות בנוסח ההסכם. שולץ ינסה להשיג משווארדנדזה כמה מכתבי לוואי להסכם אשר יבהירו, כך מקווים, כיצד יש לבצע את פעולות הפיקוח. כמה חברים בוועדת החוץ של הסנאט, אשר נפגשו אתמול עם הנשיא רייגן, הביעו חשש כי לא ניתן יהיה לאשר את ההסכם ההסטורי הזה על אף המבוכה שעלולה להגרם לנשיא רייגן כתוצאה מכך.

חשיבות אשרורו של ההסכם עלולה גם לקצר את הזמן שיוקדש לדיון על קצוץ מספרם של הטילים האסטראטגיים. נושא זה מתוכנן לעמוד במוקד ועידת הפסגה, אולם פער העמדות בין שתי המעצמות באשר לדרכי הפקוח, מערכת ההגנה החללית, הסודי ההגנה גורמים למומחים בוואשינגטון להעריך, כי לא ייחתם כל הסכם נוסף בסוף החודש וכי ועידת הפסגה הבאה תהיה בעלת אופי טקסי, אך ללא תוצאות מידיות.

הפקיד הבכיר הוסיף כי שולץ יעלה גם כמה נושאים אזוריים, אך נראה כי המזרח התיכון יידחק לסוף הרשימה וכך גם נושא זכויות האדם. לשולץ לא יתלוו עוזריו לענייני המזרח התיכון ועוזרו לזכויות האדם, ריצ'רד שיפטר. גורמים במחלקת המדינה מסרו כי אם הסובייטים יעלו את נושא המזרח התיכון יציע שולץ מפגש של מומחים בזמן מאוחר יותר.

(ע"ד וע"צ). שווארדנדזה אמר אתמול בבואו לז'נבה כי הוא סמוך ובטוח שהסנאט האמריקאי יאשרר את ההסכם לחיסול טילים בעלי טווח בינוני, ולדעתו כל הבעיות הכרוכות בחוזה זה "נפתרו באורח בסיסי".

"אני מודע לעובדה כי לאחרונה התעוררו בעיות" הוסיף שר החוץ הסובייטי. "הצד האמריקאי העלה שאלות מסוימות וביקש הבהרות מסוימות. השבנו לשאלות אלה, והיינו סבורים כי אין יותר בעיות. אני מכיר באורח אישי כמעט את כל האמריקאים המשתתפים במו"מ. הם אנשי מקצוע מובהקים, ואינני יכול להעלות על הדעת כי אנשים אלה היו מציעים לסנאט חוזה שאינו טוב, שאינו יכול להתקבל על ידי ארה"ב".

פיקוח על החימוש, מדבריו עלה כי הוא מתכוון לשוחח במיוחד על ענייני החימוש הקונבנציונלי.

בתשובה לשאלות אמר שווארדנדזה כי ההסכם בדבר צמצום עד למחצית של מצבורי הנשק האסטרטגי של שתי המעצמות יתפוס מקום ראשון במעלה בשיחותיו עם שולץ. "אינני חושב כי נוכל להשלים את העבודה לגבי הסכם זה, אך ננסה להגיע להתקדמות ממשית בגיבוש הקווים של ההסכם". שווארדנדזה ושולץ אמורים לקיים ארבעה סיבובי שיחות.

פרס במדריד: גיליתי פתיחות

(סוף מעמוד 1)

בעמדה הסובייטית, וכי ייתכן שתה להתגבר על הקשיים בתהליך השלום. פרס נפגש בצהריים במאדריד למשך שעתיים וחצי עם אלכסנדר זוטוב הממונה מטעם המפלגה הקומוניסטית הסובייטית על המזה"ת ועם אלכסנדר בוזרוב מנגנו של הדוברינין. בשידור ממאדריד ל"מבט" בטלוויזיה הישראלית, צויין, כי חברי המשלחת הסובייטית הסכימו שהפגישה תצולם ואף העניקו ראיון מיוחד לטלוויזיה הישראלית.

מר פרס אמר בתום הפגישה, כי הנציג הסובייטי גילה גמישות מפתיעה, דבריו היו מעניינים בניסוחים ובנסיון לתאר את העמדה הסובייטית כ"גשר" ולא כ"מצבי", כהגדרת פרס. "היו בפיו כמה ניסוחים קצת יותר מתקדמים מבעבר, אבל עדיין יש הרבה נוקשות אצלם – סיפר פרס, והוסיף, כי מכל מקום הגישה היתה פתוחה.

הנציג הסובייטי אמר לטלוויזיה הישראלית, כי השיחה היתה טובה והיא נסבה על הסיכויים לשלום ועל הצורך בשלום במזה"ת, בהביעו תקווה שניתן להתגבר על הקשיים. בנקודה אחת הביע זוטוב, הדובר הרוסי העיקרי, כי מבחינת בריה"מ מיכאיל גורבצ'וב האיש שיאסר עראפאת להכיר בישראל. על כך הגיב פרס, כי עראפאת מיהר להכחיש את הדברים. זוטוב הגיב באומרו, כי ההכחשה לא היתה חד־משמעית, והיא משקפת את הקשיים הפנימיים של אש"ף. פרס מצידו אמר, כי עראפאת אינו יכול להגיע להחלטה חיובית, ושארגונו הוא קואליציה של קבוצות טרור קיצוניות.

זוטוב הוא סגן ראש המחלקה הבין־לאומית במרכז המפלגה הקומוניסטית במוסקווה, ומתמחה בנושא המזה"ת. מלוחה, וזהר, הוא מנגנו של דוברינין – האיש העומד בראש המחלקה.

בשיחה עם פרס הדגיש זוטוב שישראל איננה צריכה לחשוש מועידה בין־לאומית. הוא הדגיש כי בועידה כזאת יהיו שני יושבי ראש – ארה"ב ובריה"מ – והיא לא תכפה הסדרים, אך יש בה מקום להצעות של כל הצדדים המעורבים. פרס מציין דיבור בתקיפות על הבעיות הכספיות של ישראל, ודרש מהרוסים יותר פתיחות. שר החוץ אמר שפסגת מוסקווה הקרובה בין הנשיא רונלד רייגן לגורבאצ'וב היא הזדמנות טובה להתקדם לקראת פתרון של שלום במזה"ת.

אתמול בבוקר נפגשו פרס והנציגים הרוסים בוועדה לענייני המזה"ת של האינטרנציונל. בנאומו בפני הוועדה הדגיש זוטוב את האחריות המשותפת של בריה"מ וארה"ב, האמר שיש לנצל את פסגת מוסקווה כדי לטפל ביישוב הסכסוך הישראלי־ערבי. כבסיס להועידה בין־לאומית הזכיר זוטוב את החלטה 242 של מועצת הביטחון ואת ההגדרה העצמית לפלשתינאים. הוא צידד בהזמנה לאש"ף, אך אמר שהערבים צריכים לקבוע בעצמם כיצד תתממש הזמנה – על ידי משלחת משותפת או בדרך אחרת.

זוטוב גם אמר שבריה"מ איננה שוללת הסדרי ביניים בדרך לשלום מלא. הוא הגדיר את פיתוח היחסים עם ישראל כתהליך מקביל לתהליך של התקדמות לכינוס ועידה בינלאומית ולהסדר. פרס, שדיבר באותו פורום, אמר שישראל איננה מתנגדת לבריה"מ, אלא למדיניותה. שר החוץ ציין שירושלים תתנגד בתוקף לוועידה שתנסה לכפות הסדרים, ולא תסכים להשתתפות אש"ף – אלא רק להשתתפות פלשתינאים הדוחים את הטרור ואת האמנה הדורשת את חיסול ישראל.

בפגישתו אל שני הפלשתינאים שישבו באולם, הוא סניורא ואבו רחמן, אמר פרס: "אנחנו מוכנים לתת לכם כל זכות – מלבד הזכות להתקיף אותנו... אולי אש"ף מייצג אתכם, אבל אתם אינכם מייצגים את אש"ף בדעות שהשמעתם כאן".

לפני כן אמרו סניורא ואבו רחמן שאין להם דבר נגד קיום ישראל. סניורא אמר על המצב בארץ: "היד המרכאת פועלת – והיד המדינית משותקת". אבו רחמן חזר על הצעה שהשמיע בעבר – צמצום הכוחות הצבאיים בשטחים לכדי שיטור פלשתינאי עם בדרי ים האלות". אם האלות יאיימו על ישראל", הוסיף "נוחזר גם עליכם".

פרס נפגש אמש עם ראש ממשלת ספרד פליפה גונזלס. לאחר הפגישה האשים גונזלס את ישראל בניהול מדיניות מטעית בשטחים ובדיכוי הפלשתינאים. בראיון לטלוויזיה הספרדית, הוא הטיל את האחריות להעדר התקדמות מדינית על ראש הממשלה יצחק שמיר.

כן נפגש פרס עם שר החוץ הספרדי פרננדס אורדונייס ועם ראש ממשלת איטליה לשעבר בטינו קראקסי.

שלמה שמיר, מוסר "הארץ" בניו יורק, מוסר: פרס ינאם היום בישיבת הפתיחה של הועידה השנתית של הוועד היהודי האמריקאי. הוא עומד להגיע היום בצהריים לניו יורק, ומיד לאחר נאומו ימריא לביקור בשיקאגו. פרס ישוב לניו יורק ביום רביעי הבא וינאם לועידת הנשיאים היהודים על פגישתו עם הנשיא רייגן המתוכננת ליום שלישי הבא. בעת שהותו בארצות הברית ייפגש פרס עם נציגי התקשורת האמריקאית ויופיע בטלוויזיה.

משקיעי

(סוף מעמוד 1)

מתכוונת עכשיו להפוך את משקיעי ישראל לחברה פעילה שתעסוק בייעוד המקורי שלשמו הוקמה, כלומר גיוס כספים לשם השקעה בישראל.

בנוגע לעסקה עם חברת גלנויס שבבעלות קרלינגה, חברה שבבעלות חבר הכנסת שפירא, מוענת כור שהעסקה של מתן הלוואה בסך 6.3 מיליון דולר לחברה, היא עסקה כשרה שאושרה בוועדת הכספים של הדירקטוריון של משקיעי ישראל, תוך כדי מתן ביטחונות מתאימים ותשלום ריבית המקובלת בשוק האמריקאי. "לא נעשה שום דבר חריג והטיפול בה נעשה בהתאם לכללי מינהל תקינים".

מהנהלת "כור" שבשארה בארץ, המורכבת מראשי הקבוצות והאגפים בכור, נמסר שהם לא ידעו כלל על העסקה של מכירת מניות נשר והג'רוזלם פוסט. חברי ההנהלה לא קיבלו דיווח גם לאחר שהפרשה נחשפה ב"הארץ", על אף העובדה, כי בדרך כלל עסקאות כגון אלו מובאות לאישור הנהלת כור.

מתברר שהעסקה נעשתה על סמך אישורו של שבח אופיר, ראש אגף הכספים בכור ויוסי רובינשטיין, מנהל הכספים של כור ניו־יורק והמנהל בפועל את חברת משקיעי ישראל, ששניהם חברים בוועדת הכספים של דירקטוריון משקיעי ישראל.

שביתת מסחר כללית

(סוף מעמוד 1)

לבין חיילי צה"ל, הנמסר על כמה פצועים מירית הפגיעת כדורי גומי ומהלומות. בצומת הכפר ראמין שליד טולכרם נורה באורח קשה בעיר תושב הכפר, שנראה משליך אבנים על ג'יפ של צה"ל. חייל נחבל מפגיעת האבן. מקורות צבאיים רשמיים מכחישים ידיעות על כך שחיילים קיבלו היתר לירות על משליכי אבנים, ואומרים כי לפי ההוראות רשאים החיילים לירות רק כשנשקפת סכנה לחייהם.

ברצועת עזה נפתח אתמול מבצע רחב־היקף שבו מוחלפות תעודות הזהות של מאות אלפי תושבים ברצועה. מטרת המבצע היא לוודא שהתושבים אינם מנסים להשתמט מתשלום מיסים, ולהקל על זיהוי מהיר שלהם במחסומי דרכים ובעת סריקות. קבלת תעודת הזיהוי החדשה מותנית בהצגת אישורים על תשלום מיסים וחשבונות.

בגדה המערבית הן גם אתמול תקריות מזורות של הפרת הסדר הציבורי, ועימותים בין מפגינים לחיילים. כוחות של צה"ל פשטו על כמה כפרים בשומרון, וערכו בהם מסעות מעצרים. בכמה מקרים נתקלו בהתנגדות של תושבים, ונאלצו להתעמת איתם בכוח. נמסר על שני פצועים לפחות בנסיבות אלה.

התקרית הבולטת בגדה התרחשה אתמול ליד הכפר ראמין, בתוואי הדרך בין טולכרם לשכם. מקורות צבאיים מסרו כי סיור של צה"ל נרגם באבנים ליד הכפר. חייל אחד נפצע קל בראשו. החיילים בסיור ירו אל צעיר שנראה משליך אבנים, ופגעו בו. מקורות ערביים מסרו כי ראיק תוסיף חמיס נאסף בידי החיילים, הובא לבית החולים בטול־כרם כשמצבו קשה מאוד. מבית החולים בטול כרם נמסר כי האיש נפגע מכמה פגיעות של קליעים ברגליו ובבטנו, נותח, ויצא מכלל סכנה.

בכפר איתל שליד שכם נעצרו שלושה תושבים בשעת סוכת צבאי ערך במקום מסע מעצרים. מבצעי מעצר דומים נערכו גם בכפרים דיר אל־חטב, עזיל וכדורי. שלושת התקיימו מבצעי מעצרים בכפר סאלם, כפר אדיק, ופלוזה.

תקריות אלימות התקיימו אתמול בכמה מוקדים, בין היתר בעיר חברון, בג'נין ובקלקיליה, ובעיר העתיקה של שכם. לא נמסר על נפגעים בתקריות אלה.

בניגוד להודעת הדובר צה"ל כי ברצועת עזה עבר אתמול יום שקט לא כך היה. החל משעות הבוקר היו הפרות סדר קשות בערי הרצועה שכללו ידויי אבנים, הנפת דגלי אש"ף, הבערת צמיגים והנחת מחסומים שהוכבו מבניגוד והתפוצץ בעיר עזה. בכל פינה בעזה והבטמאסאות הובערו אתמול צמיגים ועשרות ילדים זרקו אבנים על חיילי צה"ל ואף על כלי רכב ערביים שעברו ברצועה. ברחוב הראשי של עזה, עומר אל מוכתר, זרקו ילדים אבנים על רכב של המינהל האזרחי, ניפצו את השמשה וגרמו לפציעתו באורח קל של אחד הנוסעים.

גם ברחוב אל ואחדה וברחוב אבו ג'יהאד היו הפרות סדר הכוחות גדולים של צה"ל פיזרו אתמול ברצועה. מקורות ערביים מסרו כי במהלך הפרות הסדר במחנות הפליטים נפצעו שמונה תושבים ממכות וכן בבצע מעצרים. נער בן שמונה נפצע מכדור גומי אך דיווח כזה לא הגיע לדובר צה"ל בעזה. אתמול סייר אלוף פיקוד הדרום יצחק מרדכי ברצועת עזה, ביקר בבסיסי צה"ל ועמד מקרוב על המצב בשטח. הוא אמר: "אין ספק כי האינתיפאדה מתגוררת". ברצועת עזה היתה אתמול שביתת מסחר כללית ורק תושבים מעטים יצאו לעבודה בישראל.

אבלים במותו של
שלמה בליזובסקי
ז"ל
"צדקתו עומדת לעד קרנו תרום בכבוד"
משפחת ח. נועם

דחפון
שרות מודעות טלפוני של דחק
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

דורות
אבלים על מותה ללא עת של חברתנו
ריבי בן־ארי ברמן ז"ל
ומשתתפים בצער המשפחה

לד"ר עמנואל ברמן
משתתפים בצערך על מות רעייתך
ריבי (בן ארי) ברמן
ז"ל
תחנת העמקים עין חרוד

לנעמי שמר
ולכל בני משפחתה
אתך באבלך במות עליך
אמך
תלמה אליגון־רוז
יורם רוז

בית התיאטרון הקאמרי
אבל על מותו
של אחד מבכירי שחקניו
זלמן לביוש ז"ל
ומשתתף בצער המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של
בעלי, אבינו וסבנו היקר
משה גוטברץ
ההלויה תתקיים היום, יום רביעי כ"ד אייר תשמ"ח 11.5.88
בשעה 2.30 אחה"צ בבית העלמין בחולון
נפגשים ליד השער הראשי
אבלים:
משפחות גוטברץ, גינתון

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו
הנרי (חיים) ארדמן
ב"ר שלמה ז"ל
ההלוויה תתקיים היום יום רביעי כ"ד באייר תשמ"ח
11.5.88 בשעה 11,30 לפנה"צ בבית העלמין בקרית שאול.
המשפחה המתאבלת

קבלת מודעות
03-735588/9
03-735590
גם במוצ"ש עד חצות
אשראי עד 60 יום

המוסד לביטוח לאומי

הודעה למעסיקים
בדבר שינויים בתשלום דמי ביטוח

אלה הנתונים לחישוב דמי הביטוח בעבור עובדים שכירים החל ב־1 באפריל 1988:

(א) המקסימום
מקסימום ההכנסה לתשלום דמי הביטוח ‎-.4,713‏ ש"ח לחודש (במקום ‎-.4,263‏ ש"ח עד 31 במרס 1988).

(ב) המינימום
מינימום ההכנסה לחישוב דמי הביטוח ‎-.393‏ ש"ח לחודש (במקום ‎-.355‏ ש"ח לחודש עד 31 במרס 1988).

(ג) שיעורי דמי הביטוח
בשיעורי דמי הביטוח אין שינוי. שיעורי דמי הביטוח לפי הסוגים שבטופס 102, רשומים בטופסי הדיווח לאפריל־יוני 1988, הנשלחים למעסיקים בימים אלה.

(ד) ניכוי משכר העובד
בשיעור הניכוי משכר העובד אין שינוי – 5.35% מן השכר ועד המקסימום. הניכוי המקסימלי משכר העובד 252.15 ש"ח לחודש (במקום 228.07 ש"ח לחודש עד 31 במרס 1988).

(ה) הכנסות פטורות מדמי ביטוח
(1) קצבת נסיעה ‎-.83‏ ש"ח לעובד לחודש (בתוקף מ־1 באוגוסט 1987).
(2) דמי הבראה ‎-.633‏ ש"ח לעובד (החל ב־1 בינואר 1988).
(3) את סכומי ההכנסה הפטורים מדמי ביטוח על־פי סעיף 9 (20) לפקודת מס הכנסה עדכן מס הכנסה, והם בתוקף מ־1 באפריל 1988.

(ו) תשלום קצבת ילדים בעד הילד הראשון
* ההכנסה המזכה בקצבת ילדים בעד הילד הראשון בחודש אפריל 1988 ‎-.1,414‏ ש"ח לחודש (ההכנסה החייבת במס הכנסה).
* קצבת הילדים בעד הילד הראשון לחודש אפריל 1988 ‎-.48‏ ש"ח.
איגרת מפורטת בענין השינויים תשלח למעסיקים בימים הקרובים

המח' להסברה וליחסי ציבור

חדשות חוץ

ספר תהילים עתיק שנגנב בפירנצה נתגלה בניו־יורק

הוצאה פקודת מעצר נגד ישראלי שהציג את עצמו כ"רב", יצחק שוורץ, בן 61, ממוצא הונגרי, המתגורר בישראל

פירנצה (ע"צ). ספר תהילים מהמאה ה־15, ששוויו נאמד ביותר ממיליון דולר ואשר נגנב באוקטובר אשתקד בפירנצה, נתגלה בניו־יורק, נודע אתמול ממקורות במשטרת פירנצה.

גם החשוד בגניבה והוא ישראלי שהציג את עצמו כ"רב", יצחק שוורץ, בן 61, ממוצא הונגרי, המתגורר בישראל. נגדו הוצאה פקודת מעצר על גניבה וייצוא שלא כחוק של יצירות אמנות.

ה"רב" ביקש פעמיים, בסיפריה הלאומית בפירנצה, לעיין בספר זה – אינקונאבולום שהודפס ב־1493 בברשיה, באותיות עבריות, ועל שעריו הכותרת "סאלטריום הבראיקום" (מזמורי תהילים של דוד). היה זה בסוף ספטמבר וב־2 באוקטובר אשתקד. בפעם השניה נעלם יחד עם הספר יקר הערך. החקירה העלתה קשר בין גניבה זו לבין גניבה של אינקונאבולום עברי אחר, בטורינו, שנה קודם לכן.

תוך שיתוף פעולה עם משטרת ישראל, התחקתה המשטרה הבין־לאומית, האינטרפול, אחרי "עקבות" הספר מברשיה, והגיעה עד לסוחר עתיקות בלונדון. בסופו של דבר נתגלה הספר בניו־יורק, ברגע שעמדו להציגו למכירה.

גניבות הספרים העבריים מפירנצה ומטורינו אינן היחידות שבוצעו על ידי ה"רב" שוורץ, מסרה משטרת פירנצה. ספר אחר, גם הוא מראשית תקופת הדפוס, נעלם לפני כעשר שנים במארנטה, וה"רב" שוורץ גם הופיע ב־16 במארס השנה בספריה במילאנו.

הבית הלבן מגן על זכות ננסי ל"השתעשע בכוכבים":

"הכוכבים לא מילאו תפקיד בבחירת מועד ועידת הפיסגה"

וואשינגטון (ע"ד). הבית הלבן הגן אמש על זכותה של ננסי רייגן "להשתעשע באסטרולוגיה", כפי שגילה זאת בספרו דונאלד ריגן, עוזר בכיר של הבית הלבן שפרש. אך דובר הבית הלבן הדגיש, כי הכוכבים לא מילאו תפקיד בבחירת המועד לוועידת הפיסגה שתיפתח במוסקווה ב־29 במאי.

הדובר, מארלין פיצווטר, הגדיר כ"שעשוע ומשחקים" את הסערה שקמה בעקבות הגילויים בזכרונות של ריגן, וגם תקף את ספרו של ראש הסגל לשעבר של הבית הלבן, שתיאר את הנשיא רייגן כ"מבודד ומרוחק מן האירועים".

כאשר נשאל הדובר, האם הגברת רייגן נועצה באסטרולוגית בעניין העיתוי של ועידת הפסגה שתהיה במוסקווה, השיב ב"לא", והכחיש כי הפרשה תחליש את הנשיא במשא ומתן שלו עם גורבאצ'וב.

"כל אלה הם שעשועים ומשחקים מעניינים כאן בוואשינגטון, והאורחים אוהבים לקרוא על כך, אך אין הדבר משפיע על אנשים במימשל או אנשים במדינות אחרות המטפלים בהחלטות מדיניות חשובות", אמר. עם זאת אישר הדובר כי הגברת רייגן "מתעניינת באסטרולוגיה", וכי התעניינות זו גברה אחרי ה־30 במארס 1981, כאשר נעשה ניסיון לרצוח את בעלה. הוא הגן על זכותה להתעניין בכוכבים ולתרום את תרומתה ללוח הזמנים ולתוכניות המסעות של הנשיא.

כאשר ריגן התפטר בפברואר 1987, פורסמו ידיעות כי הגברת רייגן הביאה להדחתו, משום שגרסה כי לא שירת היטב את הנשיא בשערוריית אירן־קונטראס.

"כמעט כל צעד והחלטה חשובים שקיבלו הזוג רייגן בשעה שכיהנתי בראש הסגל של הבית הלבן, אושר מראש בהתייעצות עם אשה בסן־פרנציסקו, שהכינה הורוסקופים כדי לוודא שהכוכבים אכן נמצאים בעמדה נוחה לפרויקט הנדון", נאמר בספרו של ריגן.

האסטרולוגית ג'ואן קוויגלי מסן־פרנציסקו אישרה כי אכן נתנה יעוץ אסטרולוגי לגברת רייגן, אך הכחישה שהיתה מעורבת בהחלטות פוליטיות.

"אמנסטי": צבא בורמה מענה והורג כפריים בלא משפט – במסגרת פעולות לחיסול מורדים

בנגקוק (ע"ד). הארגון למען זכויות האדם "אמנסטי אינטרנשיונל", מסר אתמול כי כוחות הביטחון של בורמה הורגים ומענים כפריים בלא משפט, במסגרת פעולות לחיסול מורדים.

בדו"ח של 71 עמודים שפורסם בבנגקוק, פירסם הארגון הצהרות של פליטים משבטי קארן, מון וקאצ'ין בתאילנד, ובהן פרטים על 60 מקרים של הוצאות להורג שרירותיות, מעשי אונס והתעללויות אחרות.

הארגון ציין, כי רוב ההרוגים לא נטלו חלק אפילו עם המורדים. בדו"ח נאמר, כי ממשלת בורמה שיגרה בפברואר מכתב לארגון, בו דוחה האשמות קודמות בדבר הוצאות להורג במורדים.

צבא בורמה נלחם מאז העצמאות ב־1948 בב־10 ארגוני מורדים, בעיקר לאורך הגבולות המזרחיים, וב־1984 החל במתקפה לחיסולם.

צליין סיקי, שנפצע ליד מקדש הזהב באמריטסאר מאש צולבת בין המורדים הסיקיים ובין כוחות המשטרה, מובהל על ידי חבריו לקבלת טיפול. המשטרה מסרה על חמישה הרוגים בהתנגשות עם הקיצונים הסיקים. (צילום: אי־פי)

חקלאים סובייטיים: "הפרסטרויקה עדיין לא שיפרה את חיינו"

מתאוננים: "אין מספוא לבקר"; "בחנויות אין מוצרים בסיסיים"; "בחבל שלנו אי אפשר לרכוש אפילו צנצנת יוגורט"; "אינני יכול להחזיק אפילו חזיר"

מוסקווה (ע"ד). חקלאים סובייטיים מתחו לאחרונה ביקורת, על הרפורמות הכלכליות של המנהיג הסובייטי מיכאיל גורבאצ'וב.

א. למשל, חקלאי בחבל סיזרן העשיר בנפט ממערבית מהרי אוראל, כותב כי המצב הוא חמור ומוסיף, כי יש להעלות את הנושא לדיון בוועידת המפלגה הקומוניסטית בחודש יוני.

"בחנויות אין מוצרים בסיסיים. בחבל שלנו אי אפשר לרכוש אפילו צנצנת יוגורט" כתב למקבץ המפלגה הקומוניסטית. "עד כה לא השפיעה הפרסטרויקה על חיינו".

נתונים רשמיים על ידי הכלכלה שפורסמו בחודש ינואר מוכיחים, כי הסובייטים בברית המועצות לא קיבלו כמויות מספיקות של בשר, חמאה, תפוחי אדמה וירקות, ב־1987. "כלום אפשר לחיות כך?" כתב אחר לאחרונה ל"פראבדה": "המלים הן יפות, אך הייתי רוצה לראות תוצאות. האם יש לכם מוכר במוסקווה כאן המלאי בלוך אולי".

במכתב שפורסם בפראבדה מתלונן חקלאי מאיזור הוולגה, כי המחסור במספוא עלול לשבש את הרפורמות החקלאיות. "אינני יכול להחזיק אפילו חזיר. אין ביכולתי לרכוש מספוא. האם עלי לגנוב אותו? זו הסיבה, שבגללה מוכרים אנשים רבים את חלקותיהם הפרטיות" כתב החקלאי.

תפוחי האדמה נרקבים במחסנים לקויים

בטאון האיגודים המקצועיים הסובייטים "טרוד" כתב, כי לפחות 20 אחוז מכל אסיף תפוחי האדמה במדינה לא מגיעים לחנויות במדינה, מכיוון שהם נרקבים במחסנים שאינם מתאימים לאיחסון מוצרים חקלאיים. המקררים רבים והתוצרת החקלאית הולכת לאיבוד בדרך לשווקים.

בטאון האיגודים המקצועיים מציין, כי המחסור שנגרם מסיבות אלה והמונע אספקה תקינה של תפוחי אדמה וירקות אחרים לשווקים מסתכם במיליארד רובל (1,6 מיליארד דולר) לשנה.

העיתון הזה גם להקדיש תשומת לב רבה יותר למחסור בסוכר, הראשון מסוגו בארץ זו מאז מלחמת העולם השניה. בטאון הממשלה הסובייטית "איזבסטיה" כתב כי המחסור נגרם כתוצאה מגידול ביצור המשקאות החריפים בבתים, בעיקבות הצעדים שנקטה הממשלה נגד מכירת משקאות חריפים. העיתון ממליץ על עיון מחדש במסע נגד המשקאות החריפים, בציינו כי מחירי הרוח הגורמת לאוכלוסיה על ידי המחסור בסוכר מסוכנת יותר מאשר השיכרות.

נעצר עורך סובייטי שתמך בייסוד מפלגת אופוזיציה

מוסקווה (ע"צ). עורך סובייטי, סרגיי גריגוריאנטס, נכלא לשבעה ימים באשמת התמיכה לייסוד מפלגת אופוזיציה חדשה – גילתה אתמול רעייתו.

תמרה גריגוריאנטס אמרה לכתבים שבאו לדירת בני הזוג במוסקווה, כי בעלה נעצר ביום ב', כאשר שוטרים ערכו חיפוש ב"דאצ'ה" שלהם בקרבת הבירה, שבעלה הפך לבית הוצאה לאור. יחד עמו נעצרו חמישה מבין עובדיו. שלושה מהם נכלאו לחמישה ימים והשניים הנוספים שוחררו, ציינה.

גריגוריאנטס, שהחל בשנה שעברה בהוצאה לאור של כתב העת הבלתי תלוי "גלאסנוסט" הביע בסוף השבוע את תמיכתו בהקמת מפלגה חדשה "האיחוד הדמוקרטי". הוא הציע את הבית הכפרי שלו בקראסנובו, במרחק 40 ק"מ ממוסקבה, כמקום לפגישות של קבוצת המייסדים. אך כאשר כ־70 אנשים החלו להגיע לפגישה, הוקף הבית על ידי מכוניות משטרה. קציני משטרה ערכו חיפוש בבית והחרימו 70 עותקים כתובים במכונת כתיבה של הגליון האחרון של כתב העת וגם כמה מאות עותקים של גליונות קודמים.

"לא רק המשטרה, גם התובע המקומי השתתף בחיפוש," אמרה רעייתו של גריגוריאנטס. היא התאוננה על כך שהשוטרים, עליהם הוטל התפקיד לקיים את החוק, הפרו אותו על ידי עריכת חיפוש ב"דאצ'ה" מבלי שהיו מצויידים בצו חיפוש. עוד אמרה כי "לא אהיה מופתעת אם המשטרה תאשים את בעלה בהחזקת נשק, סמים או מטבע זר", אמרה.

השלטונות האשימו את גריגוריאנטס בהתנגדות למעצר והטילו עליו שבעה ימי מעצר. זה עונש קל, שאפשר להטיל על אדם על פי החוק הסובייטי מבלי לקיים ישיבת בית משפט.

ארה"ב הסגירה גנרל ארגנטיני – יואשם ברצח 43 אנשים לפחות

בואנוס איירס (ע"ד). גנרל ארגנטיני בדימוס שהוסגר על ידי ארה"ב, הגיע שלשום לבואנוס איירס ויועמד למשפט, כחשוד ברציחתם של לפחות 43 אנשים – על כך הודיע מפקד המשטרה הפדרלית חואן פירקר. הוא ציין, כי גנרל קארלוס סוארז מאסון נכלא בבית כלא במרכז הבירה.

שופט פדרלי הורה בחודש שעבר, על הסגרתו של סוארז מאסון, בן 64, לארגנטינה, שם הוא מואשם ברציחת אסירים מדיניים, בעת שלטון הצבא בין השנים 1976–1983.

ממשלת ארגנטינה האשימה את סוארז מאסון באחריות ל־43 מקרי רצח ו־24 חטיפות בתקופה שכיהן כמפקד הגיס הראשון של הצבא בבואנוס איירס.

לפחות 9,000 אנשים נעלמו במהלך מה שכונה לשם "המלחמה המלוכלכת" של הצבא נגד מתנגדיו המדיניים.

הממשלה של הנשיא ראול אלפונסין פתחה עם עלייתה לשלטון בהליכים משפטיים, שבעקבותיהם נכלאו חמישה מבין השליטים הצבאיים לשעבר של ארגנטינה, וביניהם שני נשיאים לשעבר, לתקופות מאסר ארוכות לאחר שנמצאו אשמים בפגיעות בזכויות האדם.

מגיל 15 ומעלה באיראן יחוייבו בטביעות אצבעות

ניקוסיה (ע"ד). כל אזרח איראני מעל לגיל 15 יחוייב במסירת טביעת אצבעותיו לשלטונות, במסגרת המאבק נגד הפשע – על כך מסר רדיו טהראן. בשידור צויין כי השלטונות מקווים למנוע בדרך זו מעשי זיוף ולהכביד על חייהם של פושעים.

בשלב הראשון יוחתמו טביעות האצבעות של גברים בני 25 עד 30. התוכנית תושלם, לפי התוכנית, תוך ארבע שנים ותעלה כ־22 מיליון דולר.

צפוי מחיר של 15 מיליון דולר ליצירה של ואן גוך

הצייר ירה בעצמו לעיני הנערה המצויירת בדיוקן

ניו־יורק (ע"ד). תמונת שמן מאת וינסנט ואן גוך, ובה דיוקן של נערה, שהיוותה עדת ראייה להתאבדותו, מוצעת היום למכירה פומבית בחברת כריסטי בניו־יורק.

"אדלין ראבו", על שם הנערה בת ה־13, כנראה תימכר בסכום של יותר מ־15 מיליון דולר, מסרו דוברי החברה. "זהו אומדן גבוה עבור תמונת שמן, אך זה בהחלט מחיר לא גבוה עבור יצירה של ואן גוך", אמר אחד הדוברים. בתמונה מצויירת נערה בשמלה כחולה, שער בלונדי וסרט כחול, על רקע כחול־כהה.

הקטלוג מציין, כי ואן גוך צייר את התמונה בשבוע של ה־17 ביוני 1890, בעיירה אובר־סור־אואז שבצרפת, בשעה ששהה בפונדק "אוברז' ראבו". ב־27 ביולי ירה ואן גוך את עצמו בירייה בשדה חיטה בעיירה זו, לעיני הנערה, בתו של הפונדקאי. עוד נאמר בקטלוג כי "אשה זו מתה ב־1965, וקרוב לוודאי היתה האדם האחרון שהכיר את ואן גוך".

הדובר ציין שהיצירה היא הדיוקן החשוב הראשון מפרי מכחולו של ואן גוך, המוצעת בשנים האחרונות במכירה פומבית, וגם זה תורם לאומדן הגבוה.

יהודי יוון החרימו טקס לכבוד סגן קאנצלר אוסטריה

אתונה (ע"צ וע"ד). יו"ר המועצה של יהודי יוון, יוסף לוינגר, סירב להשתתף בקבלת הפנים שנערכה אמש לכבוד סגן הקנצלר ושר החוץ של אוסטריה, ד"ר אלויס מוק. יהודי יוון מאשימים את מוק כי הוא "אחד מראשי התומכים" בנשיא קורט ואלדהיים.

באיגרת כתובה בגרמנית, שנשלחה לשגריר אוסטריה באתונה, הלמוט שראאסר, העורך קבלת פנים זו לרגל ביקורו הרשמי של מוק ביוון, מציין לוינגר כי הוא אחד מבין המתנגדים הפעילים של ואלדהיים ומוסיף כי הוא נחוש להמשיך בהתנגדותו לוואלדהיים כל עוד ימשיך לכהן כנשיא אוסטריה.

עוד נאמר באיגרת: "סגן הקנצלר הוא אחד התומכים הראשיים של נשיאו, נשיא ששירת בארצי (יוון) במהלך מלחמת העולם השניה, שהשתתף פרק זה מזיין ושהואשם ביוגוסלביה בפשעי מלחמה."

יו"ר מועצת יהודי יוון מוסיף וכותב, כי על אף העובדה שאין בכוונתו לפגוע בעם האוסטרי ובשגרירו, ברור כי "מי שמכהן כיו"ר נשיאות יהודי יוון וממלא גם את התפקיד של סגן יו"ר הקונגרס היהודי האירופי, אינו יכול לשהות במחיצה אחת עם מי שמכהן עתה כסגן קנצלר אוסטריה."

בינתיים נמסר מריאד כי ואלדהיים יערוך בחודש הבא ביקור בן ארבעה ימים בערב הסעודית וייפגש עם המלך פאהד ועם מנהיגים סעודים בכירים.

בפעם ה־5 על פיסגת האוורסט

קטמנדו (ארפ"י). שני מטפסי הרים העפילו אתמול לפיסגת האוורסט. לאחד מהם, נפאלי בשם סונגדרה, היתה זו הפעם החמישית להעפיל לפיסגה זו בגובה 8,848 מטרים. איתו היה גם הנפאלי פורבה באהדור מאמאנג, שניהם בני 35.

השניים, בליווי שלושה עמיתים נפאלים יצאו מהמחנה הדרומי (8,500 מ') והעפילו במשך שמונה שעות אל הפיסגה. שלושה מחברי המשלחת התעייפו לאחר שעתיים וחזרו למחנה. השניים המשיכו ושהו על הפיסגה במשך 15 דקות.

בשבוע שעבר העפילה לאוורסט משלחת יפאנית־סינית בת 12 אנשים.

הרוג ו־13 פצועים בפיצוץ בבנק אמריקאי בניו־דלהי

ניו־דלהי (ע"ד). בפיצוץ רב עוצמה שהיה אתמול בסניף של "סיטיבנק" האמריקאי בלב ניו־דלהי, נהרג אדם אחד ונפצעו 13.

המשטרה מסרה כי אין היא יודעת מי אחראי לפיגוע, אולם חושדים כי עשו זאת סיקים, הנלחמים למען מדינה עצמאית במדינת פנג'אב שבצפון הודו.

הפיצוץ, שהרס את הבנק, אירע ערב יום השנה הראשון להנהגת שלטון ישיר של ממשלת הודו במדינת פנג'אב.

דוברת של שגרירות ארה"ב אמרה, כי לאנשי הסגל ניתנה מראש אזהרה על ידי המשטרה, מפני אפשרות של פיגועים בבירת הודו, בעקבות הגברת האלימות הבדלנית בפנג'אב.

הפיצוץ הרס את כל הקומה הראשית של הבנק, שמרכזו בניו־יורק, בלב אזור הקניות שבבירת הודו. מנהל הבנק אמר כי אין לו מושג מדוע המוסד שלו נבחר כיעד לפיגוע.

עוד נודע כי בקומת המשרדים של הבנק נערכו, יום לפני הפיצוץ, חמישה חיפושים והוכרזה כוננות גבוהה. בבנין הזה, שבו מגדלים תאומים, נמצאים גם המשרדים של אמריקן אכספרס וחברת התעופה ההודית. בסך הכל עובדים כאלף איש בבניין בן 13 הקומות, והם פונו בשהירות אחרי הפיצוץ.

496 מתוך ה־1126 חלו מאיידס בספרד

מדריד (ע"צ). 496 בני אדם מתו בספרד מאיידס, מאז נודעה מחלה זו – הודיע אתמול מנהל התוכנית הלאומית למלחמה באיידס, רפאל דה אגרדה.

בהרצאה בפקולטה לביולוגיה במורסיה הוא הוסיף, כי 1126 ספרדים חולים כיום באיידס.

ערך את העמוד: דויד

מכונות תספורת
Oster
הספרות בעולם
* לתספורת אנשים ביתית
* לתספורת כלבים מקצועית וביתית
* לתספורת סוסים ופרות
* לעבודות עדינות ויישור שפמים
* לגזיזת צאן
* לעבודות וטרינריות
הבלעדיים: ברקן
03-850745
03-680239

MICRO 88 מיקרו
GRAPH גרף
MICRO CADDEX
המיפגש הראשון לתיכון גראפי ושרטוט במיקרו־מחשבים ותחנות עבודה.
כפר־המכביה, 29-30 ביוני 1988
ארכיטקטורה / הנדסה / בניה, תיבים אלקטרוני ומכאני,
שרטוט, מיפוי וקרטוגרפיה.
מארגני המפגש:
אנשים ומחשבים / ערוצי שיווק

אצל אינטרסיסטם רח' בן־יהודה 97 ת"א
50 דגמי ספריות בגדלים שונים
100 אפשרויות הרכבה בשיטה המקורית של INTERSYSTEM
"צור בלעדי"

9 מידות רוחב 80, 90, 120, 140, 160, 180, 200, 220, 240 ס"מ.
3 מידות עומק 24, 30, 40 ס"מ.
3 מידות גובה 195, 230, 255 ס"מ.
2 קומות תצוגה * כמו כן מתקבלות הזמנות מיוחדות * הקטלוג בצבעוני יישלח לכל דורש
ספריות
אינטרסיסטם רח' בן־יהודה 97 ת"א 03-226061

דיינרס הארץ
כרטים לאנשים חושבים

חדשות הכלכלה

הוצאות השכר של מנכ"ל בנק טפחות: 29,000 שקל לחודש

מן קיבל ב–1987 את השכר הגבוה ביותר במערכת הבנקאות ● יקבל עם פרישתו מהבנק פיצוי חד פעמי של קרוב למיליון שקל, בנוסף לפנסיה ● משה מן: יש המשתכרים שכר גבוה משלי

מאת יהודה שרוני

הוצאות השכר החודשיות (המשכורת ברוטו וההוצאות הסוציאליות), של משה מן, מנכ"ל בנק טפחות, היו בשנת 1987 הגבוהות ביותר במערכת הבנקאות: 29,000 ש"ח.

בטפחות העסק פקיד מיוחד שמילא באופן ידני את תלוש המשכורת של מן, כדי שנתוני השכר לא ידלפו. בנק טפחות נשלט על ידי בנק המזרחי, ומשכורתו של מן, גבוהה ממשכורתו של מיכאל צבירי, מנכ"ל בנק מזרחי.

בעלת השליטה במזרחי היא באופן פורמלי תנועת המזרחי העולמית. בעלת השליטה בפועל בבנק המזרחי (ובעקיפין בבנק טפחות), היא הממשלה, שבאוקטובר תקבל לידיה את חלק הארי של מניות הבנק עקב ההסדר שבא בעקבות פרשת ויסות המניות הבנקאיות.

בנק טפחות העביר לרשויות הפיקוח נתונים לפיהם הסכום הכולל של הוצאות השכר שהבנק שילם למנהלים בשנת 1987, כולל חברי מועצת המנהלים של הבנק, הסתכם ב–360.5 אלף שקל, אך בבדיקה שערך "הארץ" התברר כי המנהל היחיד שאליו מתייחסים נתוני השכר הוא משה מן וכי כל חברי מועצת המנהלים קיבלו עבור השתתפותם בישיבות הדירקטוריון שכר כולל שנתי של 12 אלף שקל.

משה מן

משה מן יפרוש מבנק טפחות ב–1 ביולי, לאחר 25 שנות עבודה. עם פרישתו מהעבודה הוא יקבל פיצוי פרישה חד פעמי המתקרב ל–1 מיליון שקל. כמו כן יקבל פנסיה, בהיותו חבר בקרן הפנסיה "מקפת". תנאי הפרישה של מן אושרו בדירקטוריון הבנק בישיבה שהתקיימה לפני שבועות מספר.

משה מן מסר בתגובה כי במשק קיימים מנהלים המקבלים שכר הגבוה כמנו. לדבריו, נתוני השכר שהועברו לרשויות הפיקוח, כוללים גם את נתוני שכרם של מנהלים אחרים בבנק. מן הסביר כי מילוי תלוש השכר באופן ידני, הנהוג בשנת 1964, כשהחל את עבודתו בבנק. הוא סרב להתייחס לנושא פיצוי הפרישה, וציין שאינו מוכן למסור כל מידע מעבר למה שנמסר לרשויות הפיקוח.

הפסד של 5.3 מיליון דולר ל"פולגת" בהשוואה לרווח של 5.1 מיליון ד' ב־1986

מאת יונתן שרמן

קבוצת "פולגת" סיימה את שנת '87 בהפסד של 5.3 מיליון דולר בהשוואה לרווח של 5.1 מיליון דולר בשנת '86. לחברה היה הפסד תפעולי של כ־6 מיליון דולר, שנבע בעיקר מהפסד חברת "אומן", שהסתכם ב־5.3 מיליון דולר. גם חברת הבת המסונפת "ליגת" סיימה את השנה בהפסד של 2.6 מיליון דולר, מזה חלקה של "פולגת" היה מיליון דולר.

ישראל פולק, יו"ר הדירקטוריון מסר, כי אלמלא ההפסדים בשתי החברות בנות, היתה "פולגת" מסיימת ברווח. מכירות החברה ב־'87 גדלו ב־10.3% והגיעו לסכום של 182 מיליון דולר בהשוואה למכירות של 165 מיליון דולר בשנת '86.

ישראל פולק

יצוא החברה גדל ב־5% והגיע ל־106.5 מיליון דולר.

ב"פולגת" מסבירים את התוצאות הקשות של המאזן גם בהאטה במכירות בשוק המקומי, בהפסדים של 4.6 מיליון דולר מיצוא לארה"ב, בעליה במחיר חומרי הגלם ובהפרשי שער על הלוואות.

"פולגת", שעברה בתחילת לשליטת "כלל" (אהרון דברת, מנכ"ל "כלל" משמש בה כמנהל פעילות ראשי), מצפה לשיפור תוצאותיה השנה. בין השאר בשל צעדי הבראה שנקטה, כולל קיצוץ בהוצאות העקיפות, סגירת מפעל "לנה" באור יהודה והפסקת היצוא ההפסדי לארה"ב.

מתגבשת פשרה בעניין הפעלת הריפורמה במשק הדלק:

שחל מבקש למנוע מבתי הזיקוק האפשרות לשווק תזקיקים בארץ

מאת יהודה שרוני

בתום דיונים ארוכים ונמרצים שלשום בין ראשי חברות הדלק ומשרד האנרגיה, הושגה התקדמות משמעותית בעניין הפעלה מוסכמת של הריפורמה במשק הדלק. שר האנרגיה משה שחל פנה אתמול אל הרשות הלאומית לאנרגיה, בבקשה לשנות סעיף מהותי בריפורמה, ולמנוע מבתי הזיקוק את האפשרות לשווק בארץ תזקיקים.

בתי הזיקוק יהיו רשאים, על פי התנאים המעודכנים של הריפורמה, לשווק תזקיקים אך ורק באמצעות חברות הדלק, או לגופים עסקיים בחו"ל.

תוך האופטימיות, שמגלים ראשי משרד האנרגיה, ראשי חברות הדלק עומדים על דעתם בעניין מספר סעיפים עקרוניים, כמו מניעה מוחלטת של האפשרות, שבתי הזיקוק יוכלו בדרך כלשהיא, לשווק מוצר לחברת הדלק השמישית.

ראשי חברות הדלק ומשרד האנרגיה יוועדו פעם נוספת מחר, וייתכן כי מחר תושג ההסכמה הסופית בעניין הפעלת הריפורמה, והפשרת ההקפאה על מרווחי השיווק. אם כך יהיה, טובים סיכוייו של ג'ק ליברמן, לסיים בהצלחה את המשא ומתן על רכישת חברת הדלק פז.

בקרוב יחודש הסדר לתשלום חשבונות גז בבנק הדואר

חברות הגז ביטלו החרם על בנק הדואר

מאת צבי זרחיה

הסדר שלפיו ניתן יהיה לשלם חשבונות גז בכל סניפי רשות הדואר בארץ, יחודש בקרוב לאחר שחברות הגז פרשו לפני שנתיים מהסדר התשלומים שהיה להם עם בנק זה, והורו ללקוחותיהם לשלם החשבונות באמצעות הבנקים המסחריים.

מנכ"ל ארגון סוכני הגז אבי פרידמן מסר אתמול כי ארגונו פנה אל רשות הדואר לחזור להסדר בעקבות פניות תלונות רבות של הציבור במיוחד בישובים המרוחקים בדרום ובצפון. בישובים אלה נעשו התשלומים בעיקר באמצעות בנק הפועלים שהעלה משמעותית את עמלת הגביה.

בנק הדואר הוא הבנק היחיד בארץ, שאינו גובה מהלקוח עמלת רלפק בעת תשלום חשבונות.

דאגה בבנקים המרכזים בעולם מסכנת האינפלציה

באזל (ע"ר). ראשי הבנקים המרכזיים בעולם הביעו דאגה נוכח הסכנה של התגברות האינפלציה לאחר שבמשך חודשים הם חששו משפל כלכלי – זאת מסרו שלשום מקורות פיננסיים.

מתקבל הרושם שראשי הבנקים מודאגים מהאינפלציה וזו תופעה חדשה, מפני שבחודשים הקודמים עמדה במרכז הדיונים הסכנה של שפל כלכלי, אמר פקיד שהשתתף במפגש החודשי של ראשי הבנקים המרכזיים של המדינות התעשייתיות הראשיות.

"לא הייתי אומר שאנו מודאגים על סכנה המיידית של אינפלציה" אמר פקיד, "אך אנו מכוונים ברמה גבוהה של גידול הנזילות, דבר שיכול להביא לאינפלציה".

בנקים מרכזיים רבים הזרימו כמויות כסף נוספות לציבור הרחב בעקבות התמוטטות הבורסה בחודש אוקטובר 1987. עכשיו נוכח בקרב הבנקאים החשש שמא הנזילות הגבוהה תביא בעקבותיה לחצים אינפלציוניים.

1.25 % גידול – בקיצבאות למעוטי ההכנסה

מאת צבי זרחיה

הקיצבאות למעוטי ההכנסה יוגדלו החודש ב־1.25% עקב התייקרות המצרכים מאז יומיים.

מתחשיבים שנערכו אתמול במוסד לביטוח לאומי התגלה כי התייקרות סל הצריכה של העשירון התחתון מגיעה לאחר העלאת המצרכים ל־1.25%, ולפיכך הוחלט כי הקיצבאות למעוטי ההכנסה יוגדלו בסכום זה. הפיצוי הממוצע ליחיד יסתכם בכ־6 ש"ח, שכן הקיצבה הממוצעת למעוטי הכנסות היא כ־400 ש"ח ליחיד.

ערך את העמוד: חיים פל

מנכ"ל האוצר ל"הארץ":

"מיזוג הבנק לחקלאות עם הבנק לפיתוח התעשייה – ירד מעל הפרק"

מאת אבי בנאהו

מנכ"ל האוצר ויקטור מדינה אמר אתמול כי מיזוג הבנק לחקלאות עם הבנק לפיתוח התעשייה ירד מעל הפרק. לדבריו, המו"מ שנוהל עם בנק הפועלים ובנק לאומי לישראל נפסק והאוצר בודק פתרונות אחרים להצלת הבנק.

שלשום נפגשו בנושא זה גם שר החקלאות אריה נחמקין ושר האוצר משה נסים. השניים סיכמו לגבש בתוך יומיים דרך חדשה לפתרון המשבר בבנק.

שר החקלאות אריה נחמקין אמר אתמול כי הסיבה העיקרית לעיכוב במימוש הסדרי הסיוע למושבים היא קשיי הבנק לחקלאות. במגעיו עם האוצר הוסכם כי היועצים המשפטיים של שני המשרדים יגישו בתוך יומיים חוות דעת באשר לאמצעים שיש לנקוט כדי לחלץ את הבנק מהמשבר. נחמקין טען כי בשל קשייו של הבנק לחקלאות נמנעים גם בנק לאומי ובנק הפועלים מהמשך הסיוע לחקלאים והדגיש כי לדעתו חייבים להזרים לבנק הון עצמי. השר אמר כי אם לא ישוקם הבנק לחקלאות, יאלץ להיסגר, ולמדינה ולחקלאים ייגרמו הפסדים נוספים.

עד היום זכו רק שלושה ישובים לסיוע במסגרת מנהלת הסיוע בראשותו של אברהם סנפירי ומושבים רבים אחרים ממתינים לסיום התהליכים כדי להצטרף להסדר. אחד מהגורמים המעכבים בביצוע ההסדרים נובע מהימנעותו של בנק המזרחי לחתום על הסכם הסיוע.

מניתוח של משרד התעשיה:

עצירה בצמיחה; שפל חמור בענפי המתכת והאלקטרוניקה

מאת יונתן שרמן

הצמיחה בעצירה והמשק עסוק בשימור הקיים – זהו המסר המרכזי מניתוח מטעם המרכז לתכנון כלכלה במשרד התעשיה, שערכה תמר בן יוסף, הממונה על המרכז, לגבי מצב המשק עד ינואר '88. מהנתונים עולה, כי מהרבע השלישי של שנת '86 מסתמנת מגמת התמתנות וקיפאון בקליטת עובדים. והיקף הייצור התעשייתי בתחילת '88 דומה לזה שבתחילת '87, למרות סטיות שהיו בהיקף הייצור במשך השנה.

בענפים השונים המגמות סותרות לעיתים, אך ניתן לראות בבירור שפל קשה בתעשיית האלקטרוניקה, שתחילתו במחצית השניה של '85. היקף התעסוקה בענף מכשירי ההובלה (בעיקר התעשיה האווירית) נמוך ב־17% בתחילת השנה מאשר בשנת '85. בענפי החשמל והאלקטרוניקה ירד היקף התעסוקה ב־7% ובענף מוצרי המתכת ב־10%.

עקב החלטת קראוף בדבר סימון מחירי כל המוצרים

כמה מנהלי רשתות הצהירו: לא נפגר בתחרות על שירות

ליאון קופלר מרשת סופרפארם: 12 חנויות הרשת החלו בסימון המחירים כבר לפני כחצי שנה

מאת אבי בנאהו

הודעת רשת קראוף שתחזור לשיטת סימון המחירים בכל ה' מוצרים המוצגים על מדפיה במקום שיטת הקודים שהופעלה בשנים האחרונות, הפתיעה את רשתות השיווק הקימעונאיות. בתגובותיהם הראשוניות של מנהלי הרשתות, מורגשת התלבטות לגבי מדיניותם בעתיד, אם כי אחדים מיהרו להצהיר, שאין בכוונתם לפגר בתחרות על השירות ללקוח.

רשת שופרסל התקשתה לגבש מענה שכן המנכ"ל דוד ויינשל וכמה מבכירי ההנהלה שוהים בחו"ל. דוד פאשה הממלא את מקומו של ויינשל הבהיר אתמול: "השופרסל לא יפגר בשירות שניתן על ידי המתחרים". פאשה אמר כי רשת הקד אפס לא הקדימה את השופרסל בביצוע בשטח אלא רק בהצהרת כוונות, שכן השופרסל כבר עסוק בשינוי השיטה מאז כמה חודשים. לדבריו, גם כיום מסמנת הרשת מוצרים שאינם דברי מזון ובכוונתה להמשיך ולהאיץ את התהליך על כל משמעויותיו.

בהשק"ם מסר אתמול משה אילת: "מדיניותנו היא לא ליזום שינויים, גם בנושא האשראי. אנו מגיבים לנעשה בענף ולכן בשלב זה נמתין, נראה כיצד מתפתחים הדברים ורק לאחר מכן נגיב".

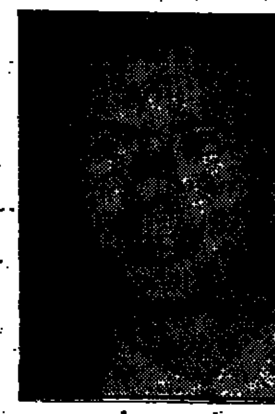
ליאון קופלר

ליאון קופלר מרשת סופרפארם ברך אתמול על היוזמה של הקראוף אך טען ש־12 חנויות אותה הרשת החלו בסימון המחירים לפני כחצי שנה ולמעשה כיום מרבית מוצריה מסומנים הן בקודים והן במחיר.

יהודה צדר מנכ"ל כלבו שלום מסר אתמול כי בחנות הכלבו מסומנים כל המוצרים במחירים מאז כשנה כולל מוצרי המזון והממכרים במעדניית החנות.

בליזובוסקי: אין גידול ביצוא לארה"ב

מאת יונתן שרמן

גם במשרד התעשיה מודאגים מהירידה ביצוא בחודש אפריל ויורם בליזובסקי, מנכ"ל המשרד ציין אתמול במיוחד, שבארבעת החודשים הראשונים של שנת '88 אין גידול ביצוא הישראלי לארה"ב. לדעת בליזובסקי, למרות שהסכם הסחר החופשי פתח אופקים חדשים בפני היצוא הישראלי לארה"ב, הסכם זה לא מנוצל בגלל בעיית ריווחיות היצוא לשוק הדולרי.

יחד עם זאת, בליזובסקי מסר, כי היצוא התעשייתי כולל יהלומים גדל באפריל '88 ב־6.8% וזו שמירה על תרמה בחודש אפריל '87 במונחים ריאליים. בליזובסקי מציין, כי ענף היהלומים ממשיך לצמוח בשיעורים נאים.

מכונות וציוד לתחזוקה ונקיון
המבחר הגדול ביותר של:
★ מקרצפות בכל הגדלים
★ שואבי אבק
★ שואבי אבק/מים בכל הגדלים
★ מכונות משולבות לניקוי רצפות
★ מבחר מכונות לנקוי שטיחים
★ מכונות לטאטוא כבישים ומדרכות בכל הגדלים
מבחר גדול של ציוד עזר וחמרים לנקיון
מעבדה לתיקונים ושרות
מחץ
מיכון, חומרים, ציוד לתחזוקה ונקיון
מקבוצת "השמירה" בע"מ
חדר תצוגה מרכזי: תל־אביב
איזור התעשיה, רחוב 1274 מס 12
יכניסה מדרך פ"ת 62
טל. 374113, 370121, 378473
חדרי תצוגה איזוריים:
ירושלים: טל. 242865
חיפה: טל. 674814
עפולה: טל. 595766
מדינה אחת לנו שתהיה לי נקי!

המפלגה הליברלית (בליכוד)
לתשומת לב חברי המועצה הארצית
א.נ.
בהזמנה לישיבת המועצה הארצית שתתקיים ביום ראשון 15.5.88 בשעה 16.00 במלון פאלאס בתל־אביב – יופיע בסדר היום כדלקמן:
"המועצה ביחד עם חברי 'מרכז' במקום 'המועצה שאליה יצורפו חברי מרכז'
יצחק קעטבי, יו"ר המועצה

הארץ

יום ד', כ"ד באייר התשמ"ח
11 במאי 1988

משרד, הנהלה, מודעות, הפצה ומנויים: תל-אביב, רחוב זלמן שוקן 21 טל' 5121212, ת"ד 233, מיקוד 61001, פקס' 810812 — טלקס 33748
ירושלים: רחוב ההסתדרות 2, טל' 02-224245/6, ת"ד 278, מיקוד 91002
חיפה: רחוב נורדאו 20, טל' 04-661166/8, ת"ד 5259, מיקוד 31052

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל-אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה-חנוך מרמרי
סגני עורך: משה ודרי, גדעון לוי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות והיא מחויבת בתגובות
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

הוציאו חוזה על "תכן"

חברי הליכוד בוועדת הכספים מנעו שלשום שוב מתן אישור להנפקת אגרות חוב של "תכן הנפקות", חברה המסונפת לקיבוצי השומר הצעיר. בפעם הקודמת מנעו את האישור בפברואר השנה, ובכך שיבשו את תכנית ההנפקה וגרמו את דחייתה בשלושה חודשים.

התירוץ לצעד זה היה — הצורך לבדוק ולוודא שכספי ההנפקה לא יתרמו לפעולות פוליטיות של קיבוצי השומר הצעיר או "שלום עכשיו".

אלא שכל מי שמצוי בעניינים יודע שזהו תירוץ, והעמידה עליו כמוה כשקר. הסיבה האמיתית להתגייל בעצה בצו על תנאי שהוצא בשעתו לבקשת חבר הכנסת יאיר צבן (מפ"ם) נגד חלוקת הכספים הייחודיים, הצו הקפאה שניתן בעקבות כך על-ידי בג"ץ. צו זה עלול היה למנוע הזרמת כספים למוסדות מפוארים כמו "תול", הפועל בהשראת חבר-הכנסת חיים קופמן מ"חירות", "סקופ" — מוסד לתפארת של חברו לסיעה יהושע מצא, ומוסדות דומים. על השיטה הפסולה שבה חולקו כספים כאלה נמתחה בהזדמנויות שונות ביקורת קשה מפי שופטי בית-המשפט העליון, מבקר המדינה והיועץ המשפטי לממשלה, אולם ללא הועיל.

בינתיים נפתרה בעית הכספים היהודיים על-ידי תרגיל מתוכם, שלביצועו חברו סיעות המערך והליכוד גם יחד. רשימת המוסדות המפוארים הוכנסה ברגע האחרון, כמות שהיא, לחוק התקציב. במהלך זה "הוכשרה" הטריפה, לפחות מבחינה חוקית. אלא שבכך לא נגמר החשבון של חברי הליכוד בוועדת הכספים עם "תכן הנפקות", ועם מי שהעזו לנסות ולמנוע חלוקת כספים בדרכים מפוקפקות למוסדות מפוקפקים, כלומר חבר-הכנסת יאיר צבן. אמנם אין כבר צורך לנסות וללפות את צווארו, כדי להניעו לחזור ממאבקו נגד השיטה הפסולה, אבל — בדיוק כמו במאפיה אמיתית — נשאר אלמנט הנקמה. על "תכן הנפקות" הוצא איפוא חוזה, ונציגי הליכוד בוועדת הכספים, מצא ודן תיכון (כן, גם הוא), מונו כמוציאים לפועל.

במצב מעוות כזה, אין כמובן כל מקום לשיקולים עניינים. אמנם, אף בר-דעת לא יתייחס ברצינות להודעתו הצבועה של חבר-הכנסת תיכון על הצורך לבדוק אם כספי הנפקה המיועדים לחברת "תכן" לא ישמשו למימון פעולות של צעירי מפ"ם נגד ההתנחלויות; אך באותה מידה יאבד בנמוכך גם קולו של מי שהיה הממונה על התקציבים, אהרן פוגל, שאמר כי קיבוצי השומר הצעיר, בניגוד לקיבוצי התק"ם, ויתרו על סיוע ממלכתי (למרות המשבר שנקלעו אליו) והעדיפו לגייס כספים חיוניים בדרכים אחרות וגם בהנפקה מסחרית.

מעבר לצרות עין, נקמנות ורשעות, המתגלות בהתנהגותם של חברי-הכנסת של הליכוד בוועדת הכספים, מתעוררת שאלה עקרונית: מה לוועדת הכספים ולאישור הנפקות של גופים כלכליים? אחרי הכל, אין המדובר בכספי מדינה, אלא בכספים שמגייסות חברות מסחריות בשוק ההון למטרות עסקיות. מדוע צריכה ועדת הכספים, עמוסת הסמכויות והמשימות, לתחוב אצבע גם לקדירה זו? השאלה היתה במקומה גם אילו גילו חברי הוועדה גישה סולידית ועניינית לנושא. נוכח הגישה צרת העין, הנקמנית והמרושעת של מקצתם — על אחת כמה וכמה.

הקו האדום במוסקווה

משטרת מוסקווה עצרה חלק מכמאה איש שהצטופפו בדירה פרטית, במטרה ליסד מפלגת אופוזיציה למפלגה הקומוניסטית. רוב האנשים שוחררו תוך זמן קצר, והתכנסו שוב במקום אחר, שחור מורש, ומקצתם נעצרו שוב. האנרכי שלחו לבתיהם. מאחורי משטר תותל-דעבכר בלתי-אפויני: זה לכוונת הביטחון הסובייטיים, יש שתי עובדות והגדרות. את הקו האדום בין המותר והאסור בתי-קפת ה"גלאסנוסט" של גורבצ'וב: רעיונות כפירה ותסיסות התארגנות אופוזיציוניות אמנם אינם עוד עבירה, עליה נענשים בשנות מאסר וגלות. אך, כל ניסיון לערער על בלעדיות המפלגה הקומוניסטית, הוא דבר בלתי נסבל לחלוטין. גורבצ'וב רוצה ברי-פורמות כלכליות ופוליטיות, אך לא במהפכות ובשינוי סידורי בר-אשית בשלטון הסובייטי.

ערעור מעמד המפלגה הקומוניסטית הוא האיום העיקרי שרואים השמרנים ברפורמות הכלכליות והתרבותיות של גורבצ'וב, והם הפכוהו לנשקם החזק והיעיל נגדו. יש לכך חשיבות קריטית עתה, שבועות מספר לפני הכנס המיוחד של המפלגה, אותו תיכנן גור-בצ'וב לחודש הבא. הכנס יידרש לאשר את הנקודות העקרוניות ב"פרסטרויקה" וגם רפורמות רגישות ביותר בתפקיד המפלגה הקו-מוניסטית — החל מבחירות חשאיות של בעלי התפקידים ועד הגבלת החסינות בהפעלת החוק הפלילי נגד חברי מפלגה, שחייבים לשמש דוגמה ליתר האוכלוסיה. אין לשכוח שגורבצ'וב דוגל בליבראליזציה תרבותית לא מטעמים אידיאולוגיים, אלא משום שהוא רואה במתן יותר חופש לפרט הכרח לתפקודה של כלכלה מודרנית.

טבעי, איפוא, שגם גורבצ'וב מבקש למתוח קו אדום ברור לשינויים, שכל אזרח סובייטי יוכל לראותו ולהימנע מלעבור אותו. אך טבעי גם שכאשר נפתחים אשנבי ה"גלסנוסט", יש מי שרוצים לפתוח דלתות בפני סממנים של דמוקרטיה מערבית.

שלטון בשיטת ה"סמוך"

מחיר חוסר הסבלנות הגובר, ברחוב ובממשלה, כלפי האטיות המעצבנת של סדרי משטר תקינים

מאת גדעון סאמט

יותר מדי פעמים התבקשנו בזמן האחרון, בנושאים חשובים מאוד, להסתמך על שיקול הדעת של פו-ליטיקאים ופקידים בניגוד לסדרי הממשל התקינים. מדוע אני צריך לשמוע מיועץ ראש הממשלה אבי פזנר את הנימוקים בעד גירושו של ד"ר מובארק עוואד? פזנר הסביר בעיתונים וברדיו את הטאויו של המועמד לגירוש, ואני לתומי חשבתי שלא מפיו אלא מפאת פרקליטות המדינה צריך המידע הזה לבוא. ומדוע ההחלטה על הפעולה בלבנון — "חוק וסדר" קראו לה — לא התקבלה בקבינט?

רק לאחר שעתר עוואד לבג"ץ נאלצה המדינה, על-פי החוק והסדר המקובלים, להביא את נימוקיה. אבל עד אז הכוונה היתה לגרשו מבלי להזדקק לבית משפט. הנימוק הפורמאלי בעניין פקיעת האשרה שלו הובא כדי שלא יהיה צורך להעמיד את הנימוק העיקרי — מעורבותו בהתקוממות — להכרעת השופטים. וכך, בסגנון קריצתי של "סמוך", גויס יועץ התקשורת של ראש הממשלה למלא את תפקיד התביעה הכללית.

ייתכן שמה שהיה לו לספר ישנו מכאן את עוואד, בסופו של דבר, על פיל לאמריקה. אבל אנחנו עדים, במקרה זה כמו באחרים, לתופעה מגונה שיש לחסל אותה בעודה קטנה: עקיפה של הרשויות המוסמכות והצפצוף על הליכים תקינים.

* * *

הקבינט הוא שצריך להיות ה-מוסמך היחיד לאשר פעולות צבאיות מהסוג של השבוע שעבר, אבל רק לאחר הטענות שהשמעו הדורה הממשלה — כאילו פעולות כאלה הן הרדוש של שנת הארבעים — להתקין לעצמה תקנות איך לטפל בהכרעות דומות בעתיד. גם יריביו הגדולים ביותר של אריק שרון אינם יכולים להסתפק בחיוך סרקאסטי כאשר הוא מתקומם נגד העלמת הפעולה מהקבינט: העובדה ששרון הישעה את הממשלה במלחמת לבנון אינה הצדקה להחלטת-המסכה ה-פעם. להיפך, הלקחים מאז צריכים להזהיר עד היום.

ומה העניין הזה של מניעת הזכות מעורכי "דרך הניצוץ" לראות את פרקליטיהם? הדרישה של פרקליטות המדינה היתה למנוע מהחשודים זכות בסיסית. ואכן, הפרקליטות חזרה בה ברגע שעורכי-הדין איימו בפנייה לבג"ץ: מומחי המשפט של המדינה ידעו שעיקום זה של זכות-אזרח לא יעמוד בבית הדין הגבוה לצדק.

התחזקות השיטה של הנוהג המינהלי, המחליפה עכשיו לעתים קרובות מדי הליכים סדירים, היא, כמובן, מתופעות-הלוואי של אירועי החודשים האחרונים. כתוצאה ממנה יש גם הגל הגדול של מעצרים מינהליים, המסתמכים על תקנות חירום. קשה לשלטונות: מספר העצורים גדול מיכולת הטיפול הסדיר של בתי המשפט. אבל גרועה מהקושי הזה המגמה ההולכת ומתפשטת להקל על הממשלה במחיר כרסום של זכויות-אדם. עלינו לשנן לעצמנו שאפילו יהיה הנאשם חשוד ברצח מתועב, זכויותיו אצלנו צריכות לעמוד לו, שאם לא כן לא יעמדו לנו כאן במשך הזמן כללי-יסוד אחרים.

משהו מהלקח הזה התחלנו ללמוד בראשית האינתיפאדה. נדמה היה בתחילה שסכנותיה מצדיקות שימוש בלתי מבוקר בכוח תוך הענשה עיוורת. לאחר זמן-מה התברר היטב שפריעה כזאת של סדרים מחירה כבד, אפילו היא נראית יעילה יותר. שבירת עצמות על ימין ועל שמאל עלולה להתגלגל לשבירת עמוד השדרה של עצמנו. צה"ל למד את הדבר על גבו והוציא הנחיות שנועדו — למרות הקושי, למרות הסיכון — למנוע את הנזק העמוק, ארוך-הטווח.

יש לי, לצערי, ניסיון לא טוב עם טיעונים מוסריים כלפי התופעות האלה: הם מתקבלים אצלנו על דעתם של פחות ופחות אנשים. הטיעון הנגדי המוכר אומר, כידוע, שבמלחמה כמו במלחמה ולעזאזל עם הכללים המתחשבים במי שרוצה את נפשנו, ודי כבר עם האיסטניסיות הזאת, ובכלל שמענו שעורכי "דרך הניצוץ" שיתפו פעולה עם האויב ושאביר אי-האלימות עוואד, כפי ש"עוד יתברר", הוא סוכן אש"ף וסוחר סמים. שלא לדבר על גישתם של אלה ששום דבר פחות מגירוש כל הערבים מכאן לא יניח את דעתם.

טיעונים כביכול רציונאליים ותועלתניים, שמעתי בזמן האחרון לא פעם, בין היתר, את הצידוקים האלה: מה הטעם להביא את הפעולה בלבנון לאישור הקבינט, אם ברור שממילא היה מאשר אותה אבל לא לפני שידליפו את פרטיה; מדוע צריך לעשות רעש כזה גדול סביב עוואד ולתת לו בימה של בית משפט אם אפשר להיאחז בנימוקים הפורמאליים ולגרש אותו בזריזות בגלל ויזה שפקעה; עורכי "דרך הניצוץ" הרי עומדים למשפט ותהבה לדיון ולפסק-הדין, אבל אם הפרקליטות והשב"כ טוענים שיש להם כל-כך הרבה חומר נגדם, למה להכביר על הקירות?

* * *

כל ההנמקות האלה, שהולכות ומשתרשות אצלנו, מבוססות על טשטוש מסוכן של מושגי שלטון החוק, מנשבים בהן רוח של "נמאס כבר" וחוסר סבלנות כלפי האטיות המעצבנת של סדרי משטר תקינים.

אפשר למצוא בתוכן לא פעם את החשש, השכיח בשיחה בין ישראלים, להיות לא-פופולארי ולהודות בזכות גם של חשודים באשמות חמורות לקבל סיוע משפטי מלא. בשיחה ישראלית אופיינית כיום, נדמה לי, קולו של בעל דעה כזאת נבלע יותר מבעבר.

אוי לנו אם אמנם כך. יש לגישה חסרת הסבלנות הזאת הנטייה להתפשט. לא רק לרחוב, ברחוב הישראלי, אלא גם כלפי מעלה. כאשר הצפצוף על שלטון החוק נעשה רווח, הוא נהפך לדעת-קהל. ומשטר התיקו הנוכחי שלנו רגיש לאיוושותיו של קול-המון יותר מאשר אי-פעם בעבר: עכשיו זה לא כל-כך פופולארי ברחוב להגן על זכויות-יסוד, במקרים מסוימים. מאוחר יותר זה יהיה לא פופולארי גם בצמרות הפוליטיות המתחרות על תמיכתו של הרחוב.

ההבנה המתרחבת, לעתים אילמת, בין הרחוב ובין אלה שם למעלה שאומרים לו "סמוך", מתרוששת מעל לראשה של מערכת סדרי הממשל התקינים. אני חושש שיש פחות ופחות ישראלים המוכנים לפעול לשבירת ההבנה המסוכנת הזאת.

שתיקת המוכיח

עזר וייצמן שהיה פעמים רבות צודק מדי, מאס בתפקיד הילד הרע

מאת עקיבא אלדד

המושג "עלילה" אינו שכיח במילון העסיסי של עזר וייצמן. השימוש שהוא עשה בו בישיבת הממשלה כדי להכחיש את "ההאשמות" כי התנגד לכניסה למירון, מרמז על סערת הרגשות שפקדה את וייצמן. הציבור לא שמע הפעם ולו מלה אחת של ביקורת. הוא אמר לחבריו שנמאס עליו התפקיד של הילד הרע. אפילו בישיבת הקבינט נשך את שפתיו, שמא יודלף משהו מדברי התגובה של שר הביטחון לשעבר ששמע בדיעבד על הפעולה הצבאית הראשונה נגד מעוז החיזבאללה.

מיום ליום קשה יותר להציל מפיהם של מרבית הפוליטיקאים תגובה כנה על מדיניות הממשלה בנושא חיוני כלשהו: זה שומר את הביקורת נגד מדיניות הטיפול באינתיפאדה לעצמו, או לכל היותר לחוג המשפחה והידידים. אין זה הזמן להרגיז את חברי המרכז הבצים שיקבעו את מקומו ברשימת המערך לכנסת הבאה. אחר מעדיף להתיישר לפי הקו הנראה בעיניו סמוך ככל האפשר לקונסנזוס הרחב ביותר, או לקולות הצפים הרבים ביותר. שישה חודשים לפני הבחירות, המשחק היחיד במגרש הפוליטי הוא פופולריות בכל מחיר.

עזר וייצמן היה בשלוש השנים האחרונות יותר מדי צודק ופחות מדי חכם מכדי שישמור לעצמו את הפופולריות שפנקה בה בימים שבהם סימל את הטייס הצבר, היודע להכות בערבים חזק יותר, רחוק יותר ומהר יותר. דומה כי גם בקרב היונים אין הוא זוכה להכרה ולאשראי בזכות עמדותיו בממשלה הזו, שהיו באופן עקבי וכמעט ללא יוצא מהכלל נבונות ותבונות וראויות את העולה. לשונו הרויה ותדמיתו כשלפון שוקר את התבונה המדינית האומצ-זהב שלו, אשר בוקעים שונים ואולי במקומות אחרים היו זוכים להכרה ראויה ולתגמול פוליטי הולם.

יחיד מול פרס

במבט לאחור ניתן לקבוע היום כי וייצמן צדק כאשר הזהיר את פרס שסירובו העיקש של הליכוד להביא לסיום המשבר עם מצרים על-ידי מסירת טאבה לבוררות, הוא אות לצפוי ליוזמות שלום חדשות. הוא צדק כשקרא לפרס לפרק את ממשלת האחדות ולקרוא לבחירות בהיותו בשיא הצלחתו, בטרם השליך ראש הממשלה יצחק שמיר את מסמך לונדון ככלי אין חפץ בו. וייצמן לא טעה כאשר הזהיר את פרס לבל יסמוך יותר מדי על מזכיר המדינה האמריקאי ג'ורג' שולץ, שהבטיח להוביל את שמיר אל השולחן וגם להשקעתו בשימקה. רק באחרונה מוכן פרס להודות — בחדרי חדרים — כי מימוש הרוטציה, חרף כל אותות האזהרה, היה טעות חמורה. טעות זו עלולה לעלות למפלגתו באובדן (מחצית) השלטון.

וייצמן לא חסך את דעתו ואת שבט לשונו מחבריו החדשים במפלגת העבודה כאשר חלק על דרכם. הוא עמד יחיד מול פרס ופנה לבדו אל נשיא המדינה במחאה נגד תרגיל החנינה לעבריני השב"כ. הוא יצא לבדו גם נגד הקשר האיראני והטיף לפתיחת ערוצי הידברות עם עיראק, ידידתו החשובה של המלך חוסיין. הוא צדק בהטיפו, זמן רב לפני האינתיפאדה, להגמשת תנאי ההידברות עם אישים פלשתינאים, והטיב לעמוד על משמעות ההתקוממות כאשר קרא ליצחק רבין לשוב מיד הביתה ולא להפקיד את הזירה לשאננותו של יצחק שמיר. וייצמן היה הראשון מבין שרי הממשלה שיצא למאבק הצודק בלביא, ולו האזינו לדבריו, אפשר היה לחסוך מיליוני דולרים.

בדרך להיות צודק גם בדברי הביקורת שלו על חוסר התכלית שברצח אבו ג'יהאד, מעד וייצמן כשהתנגד, בעניין קודם, לצינון (ההצהרתי בעיקרו) של היחסים עם דרום-אפריקה, צעד שחסך לישראל וליהודי ארה"ב מבוכה רבה, בעיקר מאז חשיפתו הגדולה של ביסי ניקסון.

רוח נביאים

ככל שמתעצמת המעלת הבחירות, הולך ונעלם קולם של יוני מפלגת העבודה, נוכח הסלחנות שנהג יצחק רבין במתנגדים מהזירה-להיזה של היד הקשה כלפי סוחרים ערביים שובתים. שמעון פרס מרקד לצלילי חלילו של יצחק שמיר בסימפוניה הבלתי גמורה של טאבה תוך הפקרת האינטרסים של ישראל והשלום עם מצרים, ובלבד שלא יאשימו אותו בתבוסתנות. יצחק שמיר מגרש את מובארק עוואד, אף שידוע לו היטב מה משקל הנזק שגורם האזרח האמריקאי הזה כנגד המחיר — כרסום בשארית האהדה לישראל בקרב שכבות ליבראליות בארצות-הברית.

גם ברמרומיה חייבת הממשלה השוקעת השולטת בישראל לקבל החלטות חשובות. שיקולים של אהדה בקרב ציירי סניף חולון במרכז המפלגה, ואף שיקולים אלקטורליים "גלובאליים", אינם עולים תמיד בקנה אחד עם צו ההיגיון וטובת הציבור. יישוב הדעת הצרוף הוא מצרך נדיר בימים אלה בקרב אנשי ציבור אשר לדעתם ולמוצא פיהם יש השפעה על דעת-הקהל, ומכאן, במידה כזו או אחרת, גם על מקבלי ההחלטות.

למרבה המזל נמנה וייצמן עם משוריינֵי "יחד" והוא משוחרר מאימתם של חברי מרכז "העבודה". ואולם, רוח הנביאים שאותה כעת האחרונה בלשכתו של פרס דבקה גם בוייצמן והמלא בימים אלה את מקומו. מי שהוביל לפני 11 שנה בדיוק את מנחם בגין לשלטון, ויתר לפני שלוש שנים וחצי על הצעה מפתה של יצחק שמיר להיות ממלא מקומו ואולי גם יורשו, כדי למצוא עצמו על תקן של נביא-זעם בלי תיק. ואולם, גם מפלגתו החדשה אינה אוהבת מטיפים, בעיקר אם הם כמעט כל הזמן צודקים.

ניהול נוסח שרון

דו"ח מבקר המדינה מספר, בלשון סתרים, שלוש פרשות במשרד התעשייה, המלמדות על האיש ועל שיטותיו

מאת נחמיה שטרסלר

כדי להבין את דו"ח מבקר המדינה אי אפשר להסתפק בכשרונות עיתונאיים מקובלים, נדרש גם כשרון בלשי בלתי מבוטל: כי מה יכול להבין הקורא מנוסח כגון: "הקונצרן פנה אל המשרד בבקשה להעלות את המחיר הבסיסי של שתי קבוצות מצרכים". באיזה קונצרן מדובר, מהו "מחיר בסיסי", מהם המצרכים?

הפעם הפנינו את מאמצי הבילוש (מתי כבר יפרסם המבקר את השמות בגלוי?) אל משרד התעשייה 36 עמודים מן הדו"ח, המכיל 983 עמוד — אמנם פחות מ-4%, אך מבחינת חוות הניהול, מצב בעמודים אלה מספר ריבעיך לכל חוקר מינהל. לא נתעכב על כל הפרשות הנידונות בשלושה סיפורים המופיעים בלשון הסתרים המקובלת של המבקר — בשישה עמודים בדו"ח. חלק מהפרטים וכל השמות, של האנשים ושל המפעלים, שיופיעו כאן אינם מופיעים בדו"ח.

* * *

עיסקת החבילה שנחתמה בנובמבר 1984 חייבה את משרד התעשייה לגייס עובדים שיעסקו בפיקוח על המחירים. לשם כך הוחלט בנציבות שירות המדינה, שמשרד התעשייה יגייס סטודנטים או פנסיונרים לארבעה חודשי עבודה, כדי להגביר את כוחם של הפקחים הקיימים. זו היתה הזדמנות הפז של שרון.

הוא לא פירסם דבר באמצעי התקשורת, כנהוג במקומותינו בעת גיוס עובדים. הוא גם לא פנה לשירות התעסוקה. לשכת השר בפיקודו של ישראל כץ גייסה פקחים מקרב "מקורבי חרות" וגם מקרב אנשי מרכז המפלגה ממש. כל קול חשוב.

זמן קצר לאחר תחילת עבודתם התברר בלשכת השר, כי חלק מהמועמדים הם בעלי עבר פלילי. נמצא כי ל-12 פקחים מבין ה-39 שנבדקו יש עבר פלילי, ולחמישה מהם יש יותר מעבירה אחת. למרות גילוי מרעיש זה, לא קיים דיון כלשהו בהמשך העסקתם של הפקחים.

מנהלי המחלקות במשרד התעשייה שלא היו מרוצים כלל כך מהחומר האנושי שנפל בחלקם, ביקשו להחליף חלק מהפקחים. מקרה אחד אירע עם פקח שמנהל מחוז תל אביב הגיש נגדו תלונות פעם פעמיים ושלוש, אך לשכת השר הורתה להמשיך ולהעסיקו. הטיפול בבעיה הסתכם רק בשיחה שקיים ישראל כץ עם האיש.

באמצע 1987 נמאס למשה נסים להוסיף ולשלם את המשכורות המיותרות לפקחים המיותרים, שכן מרבית המוצרים כבר הוצאו מהפיקוח, והוא הורה לשרון לצמצם בהדרגה את מספר הפקחים. שרון ענה כי לא יצמצם, ונסים שאהבתו לשרון ידועה, הפסיק להעביר למשרד התעשייה כספים למימון משכורות הפקחים. כעבור זמן שלח משרד האוצר מכתבי פיטורים לפקחים.

* * *

בספטמבר 1986 פנה דוד מושביץ למשרד התעשייה, כדי שזה יסכים להעלאת מחיר הקפה. מושביץ וילול כליבך בכלכלני משרד התעשייה עד שלא האמין שגם הם יכולים לקנות את ה"פיינשל טיימס" ולקרוא מדי בוקר איך מחיר הקפה הולך ויורד בשוקי העולם.

כלכלני המשרד היודעים את נפש השר, העדיפו שלא להיכנס אתו לעימות והמליצו בדיקה של רואה חשבון חיצוני. לתפקיד מונה רו"ח דוד גולדברג, העושה מדי פעם בדיקות כעין אלה בעבור המשרד. גולדברג בדק ומצא, שההון הפעיל של עלית הוא למעשה רק כמחצית מזה שנקבע על ידי הקונצרן ואילו הרווחים גבוהים ב-9.8 מיליוני ש"ח מהנתון שהציג הקונצרן בתחשיביו. מסקנתו היתה הרה: יש להוריד את מחיר הקפה — הפוך בדיוק מתביעתה של עלית.

באותם ימים רווקים הופיע מושביץ ביום עיון מטעם המרכז הישראלי לניהול, ואמר שמנהלי החברה צריכים היו להיות מעורבים ב-9%, ומשום שהערכון לא ניתן — עלית מפסידה. פשוט. היה צורך שיתחלף מנכ"ל בעלית כדי שנשמע מפי דוד פרדמן, שיש לעלית עוד בעיות כמו חוסר יעילות, בזבוז, קוי ייצור מיותרים — וגם זה פוגע ברווחים.

שרון שרצה למצוא חן בעיני התעשיינים, החליט שלא לקבל את מסקנותיו של גולדברג, והמשרד ביקש מרואה חשבון ד"ר יצחק סואר לבדוק את החישובים בשנית. אך מעשה שטן, גם סואר המליץ על הורדת מחיר של 18.5 אחוז.

מחירי הקפה בעולם המשיכו לרדת והלחץ הציבורי על המשרד הגיע אז לשיאו, אך דיוויד פרדמן שהחליף את מושביץ כמנכ"ל עלית, הוסיף לטעון שמגיעה לעלית עליית מחירים וכי העיתונאים כלל אינם מבינים את הנושא.

הלחץ על המשרד נשא פרי במאי 87, כאשר שרון החליט להוריד את מחיר הקפה ב-9% והורדה נוספת של 4% תוכננה לאוקטובר 87. באוקטובר המחיר לא הוזל. שרון צבר את נקודותיו בהתאחדות התעשיינים ובקרב אלפי פועלי עלית.

* * *

באותו חודש בדיוק, ספטמבר 86, פנה גם זוהר גהל מנכ"ל דובק למשרד התעשייה וביקש העלאת מחירים של 14%. גהל לא שם לב שהאינפלציה כבר שככה ואי אפשר עוד להשיג בקלות עליות מחירים — כפי שהיה נהוג בשנים "הטובות" ההן.

גם במקרה זה טענו כלכלני המשרד שאין מקום לאשר את הבקשה, אך הוחלט לפנות לאותו רואה חשבון, דוד גולדברג, שיבדוק את הבקשה. גולדברג אמר שיש להוריד את מחיר הסיגריות ב-25 אחוז. הנהלת המשרד החליטה להסתפק ב-15% הורדה. בדובק הכה בהלם זהר שאשא, יו"ר הוועד, פנה לשר הטוב והמיטיב כדי להסיר את רוע הגזירה.

שרון, שהדבר האחרון המטריד אותו הוא טובת המשק, אך לעומת זאת יודע להעריך היטב את כוחו האלקטוראלי של ראש ועד בן מאות עובדים, הבריע מיד: להשהות. מאז עברו כמה חודשים של הפגנות ושביתות מצד עובדי דובק, שהצליחו להמשיך ולעכב את רוע הגזירה, עד שהלחץ הציבורי אילץ את שרון למנות לשם בדיקה נוספת רואה חשבון נוסף, את סער רסולי.

רסולי טען בתחילה שיש מקום להוריד את המחיר ב-3%, אך לאחר שיחות הבהרה עם אנשים שונים, שינה את עמדתו והמליץ שלא לשנות את המחיר — וכך, מאז ועד היום מחיר הסיגריות נשאר ללא שינוי.

גם כאן ניסה שרון להצטייר כמגן התעשייה, אך האם באמת, בסיכומו של דבר, אלה פני הדברים? הרי במקרה של עלית נאלץ המפעל להוריד מחירים ותדמיתו נפגעה קשות, ובמקרה של דובק הוריד האוצר את המכס המוטל על סיגריות מיובאות, וגרם בכך לירידת מחירן, כאשר התוצאה הבלתי נמנעת היא — ירידת חלקו של דובק בשוק. בקטע השלישי, בנושא הפקחים, הם מפסיד בסיכומו של דבר.

אין זאת אלא שדרכו העקלקלה של שרון מובילה תמיד לנזקים — גם למי שהוא חפץ ביקרו.

משבר השרותים הרפואיים בחו"ל (ב)

יותר בריאות בפחות כסף

מאת אליהו סלפטר

יש הרבה מן המשותף במשברים של שרותי הבריאות הציבוריים במדינות המערב, החל מתורים ארוכים לניתוחים בבתי חולים ועד הצביון הפוליטי של הפתרונות המוצעים. מפלגות השמאל, רוב ספקי השרותים וגם חלק ניכר מהציבור המטופל, מאמינים שצריך להגדיל את תקציבי הבריאות. מפלגות הימין, הממשלות, ורבים מהמומחים לאירגון, משוכנעים שאפשר לייעל מאד את השרות, ע"י שינויים במיבנה שיביאו הן לטיפול טוב יותר של האמצעים הקיימים, והן להורדת הביקוש המיותר. עם זאת, בכל מדינה ומדינה יש דגשים שונים וצצים רעיונות חדשים ואף חדשניים ודומה כי ישראל יכולה ללמוד משהו מכל אחת מהן.

בבריטניה פירסמה הממשלה "ספר לבן" ובו בולט העקרון שיש להפריד בין אירגון המימון לבין האספקה של שרותי הבריאות: במלים אחרות: הממשלה והמבוטחים יספקו את האמצעים הפיננסיים לשרותי הבריאות והלאומיים השרותים יקנו את הטיפול הרפואי, והדפות האישפוז מרופאים כלליים ומקצועיים, מבתי מרקחת ומבתי חולים ציבוריים ופרטיים. שינוי כזה אפשר הן תמריצים ופיקוח הן יצירת תחרות שיביאו לייעול השרות לחולה. ההכנסות של ספק השרות יהיו תלויים בביקוש לשרותיו.

תנאי לכך הוא שלחולה יהיה מידע על האיכות והמחיר של הרופאים ובתי החולים שיטפלו בו והיה לו אפשרות בחירה ביניהם. מידע אובייקטיבי על הרמה של רופאים ובתי חולים הוא עניין שבמחלוקת. אך בארה"ב מוסדות רפואה פרטיים כבר מפרסמים נתונים השוואתיים על שיעורי תמותה ועל תקופת שהייה בטיפול, כדי למשוך לקוחות.

בבריטניה מציעים לפתור את התמונה המצמשבת לניתוחים על ידי "תלושי ניתוח" שיינתנו לחולים: לכל סוג של ניתוח ייקבע זמן המתנה מקסימלי, ואם הלישכה המחוזית של שרותי הבריאות לא מסוגלת להבטיח ביצוע הטיפול הדרוש בבתי חולים באזור, היא תיתן הפניה או לבי"ח של הרשות במחוז אחר או לבי"ח פרטי.

בבלגיה מקובלת אחת השיטות הפשוטות והיעילות ביותר: קופות החולים הן חברות ביטוח המממנות טיפול רפואי. החולה רשאי לבקר אצל כל רופא, מרפאה בבית חולים ועד הפרופסור המפורסם ביותר, וללכת לבית חולים לפי בחירתו (או המלצת הרופא). החולה משלם עבור הטיפול את הסכום שדורש הרופא (או בית החולים) ואלה מספקים לו תלוש ובו מצויינים, במספרי קוד, הטיפולים שקיבל. לכל טיפול יש סכום קבוע שהוא כ-90% מהמחיר במרפאה או בבית חולים ממשלתי. את היתרה משלם החולה מכיסו. לגבי התרופות יש תשלום אחיד קבוע על כל מרשם. השיטה הבלגית מבטיחה בחירה חופשית של החולה, מידה רבה של שקיפות, וכל זה ללא ביורוקרטיה: המבוטח שולח בדואר את התשלום החודשי, מקבל בדואר את הכול, וכך גם מתבצע התשלום עבור טיפול שקיבל.

בגרמניה המערבית מתבצע שרות הבריאות הממלכתי באמצעות קופות חולים, כשהממשלה מוסיפה למימון התקציב. התרומה שמוסכמת לאחרונה נועדה להקטין את ההוצאות כדי להמשיך בסובסידיה הממשלתית (הבריה הביטוח) ולהוזיל את הטיפול ע"י הנהגת תחרות מסויימת בין ספקי השרותים הרפואיים. אך בגרמניה, כמו בכל יתר הארצות, שרותי בריאות הם עניין פוליטי ממדרגה ראשונה, המפלגה הסוציאל-דמוקרטית במיוחד מתקוממת נגד קיצוצים שיגרמו ל"רפואה של שתי מחלקות" — לעניים ולעשירים. בסופו של דבר הושגה שורה של פשרות אשר מאיטה את קצב ביצוע הרפורמה ומפחיתה את התחרותיות בין ספקי השרותים. קופות החולים לא יבוטלו כמתוכנן.

הקיצוצים העיקריים שיונהגו הם אלה:

חלוקת כל התרופות לשלוש קבוצות: הבסיסיות (כשליש מכלל הרשימה) יינתנו חינם; לגבי הקבוצה השניה תועלה השתתפות המבוטח מ-2 מארק ל-3 מארק למרשם; עבור קבוצה שלישית, כתרופה הגדולה ביותר, ישלם החולה אחוז קבוע מהמחיר. דבר זה נועד לחסוך ס"ה כ-800 מליון מארקים לשנה.

עתיד של כ-70,000 מיטות בבתי חולים יצומצם בהדרגה ע"י האטת בניית בתי חולים חדשים; תבוטל ההשתתפות בהוצאות הלוויות המבוטחים; תוגבל ההשתתפות בדמי נסיעה לרופא; ייקבעו מחיר מירבי להשתתפות עצמית לגבי משקפיים וציוד רפואי אחר; תוספת ההשתתפות בטיפול שיניים מ-80% ל-50%; ההשתתפות בטיפול חולים הרותקים למשכבם בבית, תוגבל ל-25 ביקורי רופא או אחות ועד 750 מארק לחודש, או מי שבוחר לטפל במבוטח השוכב בבית, יוכל לקחת חופשה ללא תשלום ממקום עבודתו ויקבל את דמי החופשה, עד חודש ימים לשנה.

בשוודיה, אשר שירותי הבריאות הציבוריים שלה נחשבים למופתיים, מבוטחים כולם "מחדר הלידה ועד בית הקברות". כל אזרח משלם היטל בריאות בשיעור של כ-14% מהכנסותיו בעוד המעסיק מעביר תשלום לקופת חולים של העובד. עם זאת משלם החולה כ-2 שקלים עבור כל ביקור אצל הרופא ואחוז ממחיר התרופות. בעבר ניסתה שוודיה לשפר את השירות הרפואי על ידי בניית בתי חולים ומרכזים רפואיים גדולים עם מיטב הציוד. בעשור האחרון חל מיפנה — יש מאמץ לצימצום המטופלים בבתי חולים והעברת כל המקרים האפשריים לטיפול מרפאת רופא-המשפחה. וטיפול בבית החולה, שבמקרה הצורך מקבל גם עוזרת בית ומבית שעושה ניקיון ועורכת קניות ומבשלת גם לגבי זקנים. רק כ-14% מהקשישים (כ-80% מהם מעל גיל 80) נמצאים בבתי אבות, והאחרים מטופלים בבית.

יש רופאים הטוענים שהעברת הדגש לטיפול בית ולרופא משפחה אמנם הקטינה את מספר המופנים לאישפוז, אך חולים רבים מגיעים באיחור לטיפול אינטנסיבי בבית החולים. המצדדים בשיטה החדשה טוענים שירדה לא רק השהות הממוצעת בבתי החולים (9 ימים, לעומת 10 ימים בבריטניה ו-18 באנגליה) אלא קטן גם שיעור התמותה באוכלוסיה ושיעור ההוצאות לבריאות ירדו מ-9.7% מהתל"ג ב-1982 ל-9.1% בשנת 1986.

משבר שירותי הבריאות אינו, אם כן, תופעה יהודית לישראל. מה שיחודי לה הוא שיעור סיכסוכי העבודה בשירותי הבריאות המתנהלים, לרוב, על גבו — אם לא על גוויתו — של החולה.

(מאמר שני ואחרון)

פרחים בנמל התעופה

בשנים האחרונות מתארחים תיירים רבים בבתי משפחות בארץ ולומדים ממקור ראשון על החיים כאן. מאוחר יותר הם משמשים שגרירים של רצון טוב בארצותיהם

מאת אסתר בלווה

שם המשחק הוא "כל תייר אורח – ואתה המארח". רודה ומייק קליין וחנה ואברהם יכין משתתפים כבר שנים במשחק זה, שלא על מנת לקבל פרס וגם לא כדי למצוא משפחה שתארח אותם כאשר יגיעו לחו"ל. אלה הן שתי משפחות, מתוך עשרות רבות ברחבי הארץ, שפותחות את דלתות ביתן בפני תיירים המוקירים את הארץ בשנים האחרונות.

אותו לסדר והיא זו המזמנת את הזיווגים.

רודה: "יש לי קבוצה של 12 חברה שמאוד רוצים לפגוש ישראלים ואנחנו מזמינים תמיד. זה לא חשוב אם הם יהודים או לא. הנה, בחג הסוכות התארחו בסוכתנו 18 תיירים לא־יהודים ונהנו מאוד. אתמול ישבו פה בסלון שבעה חברי סמינר תיאולוגי מסקוטלנד. לרובם היה זה ביקור ראשון בארץ. הם באו בשעות הערב עם זר פרחים בלוויית נציגת משרד התיירות. הארוחה היתה מאוד נעימה. הם סיפרו על הלימודים ועל חשיבות הביקור בארץ הקודש עבורם, ובעיקר בירושלים. אנחנו דיברנו מעט על עצמנו. אני הגשתי קפה ועוגיות תוצרת עצמית. מייק כיבד בפירות טריים ויבשים. השיחה ממש קלחה.

"האורחים התכוונו להישאר חצי שעה אבל ישבו שעתיים. התייחסנו גם, על קצה המזלג, לאירועים האחרונים. אנחנו לא נקטנו עמדה. אותנו לא מעניינת הפוליטיקה, אלא האנשים, וזו הסיבה שאנחנו פותחים בפני התיירים את הבית שלנו. לא מעט מהם חוזר לביקור נוסף גם ללא תיווכה של סוזי. כולם כותבו – מי על גבי גלויה ומי במכתב ארוך. בתחילה עוד ישבנו והשבנו להם, ואחר כך כבר ראינו שנצטרך להעסיק מזכירה במשרה מלאה וויתרנו על הרעיון. אני שומרת למזכרת על כמה מכתבים".

מכתבי תודה וגלויות. זוג התיירים הירושלמי כבר אירח, בזכות הפרויקט האמנותי שלו, אנשים מכל העולם. חנה, ילידת הולנד, ואברהם, יליד ירושלים, ושמונת ילדיהם, הפכו את הבית לאו"ם קטן. בבית ה"ורוק" שלהם, סמוך לשוק מחנה יהודה, התארחו מדי יום שני אורחים במסורת.

אומרת חנה: "כשתייר מסייר בגליל, שוחה בכינרת, עולה למצדה וקורא עיתון בים המלח ולאחר מכן אומר שגולת הכותרת של הטיול שלו היא הארוחה אצלנו בבית, זה נשמע נורא מלודרמטי, אבל זו עובדה". ומי שמכיר את הבית של בני משפחת יכין יודע, שהוא לא מן המרווחים ובוודאי שלא מן המהודרים, ושניהם בו אנשים יוצרים.

לעניין התיירים מתייחס אברהם בטון פילוסופי: "רוב האנשים בעולם המערבי מנוכרים זה לזה. לפעמים אנשים שגרים באותו בניין לא יודעים מי השכן ממול. אנחנו לא כאלה. אנחנו אוהבים אנשים ולכן הבית שלנו תמיד פתוח. חנה ואני דוברים יחד 10 שפות, כך שאין בעיות תקשורת. לפני שנה יצרנו קשר עם משרד התיירות ושם שולחים לנו תיירים. אנחנו מכבדים אותם בקפה, תה מסוגים שונים ועוגיות. לפעמים מגישים להם גם חרמוס, טחינה, פיתות וגם בורקס. אני הוא המסביר הראשי, משתדל לספר על החיים בארץ. הפוליטיקה משתלבת לשיחה דרך אגב. אנחנו לא קובעים עמדות, כי אנחנו לא אנשי מפלגות. אותנו מעניין הצד האנושי. רובם של התיירים מודים לנו על האירוח. מי בעל פה, מי בכתב. מישהי שלחה מגבנבוירה מחו"ל, יש המשאירים כתובת מגורים".

חנה: "לעתים נשמרים הקשרים כמו עם אותה צעירה שאירחנו בליל סדר אחד לפני כ־20 שנה ומאז אנחנו כמו משפחה. לעתים יש הפתעות כמו עם אותה צעירה מפינלנד, שביקרה אותנו ויום אחד התקשרה מוקדם בבוקר ושאלה אם תוכל לבקר אותנו שנית. השבנו בחיוב. בשעה 1 בלילה שוב טלפון: הגברת כבר בלוד. ב־2 לפנות בוקר נשמעו דפיקות בדלת. הפינית הגיעה עם שישה מחבריה להתגורר אצלנו. הקטע הזה לא היה כל כך סימפטי. זה לא אומר שהרמנו ידיים. אנחנו ממשיכים לארח ונודע לנו גם שבחג הפסח הצטרפו עוד מאה משפחות צעירות לפרויקט ותיירים התארחו אפילו אצל משפחות באילת ובטבריה. אנחנו מקווים שהמבצע הזה יצליח ויבואו לו אורחים רבים. היום יותר מבעבר כל תייר מטופל היטב וכשהוא חוזר לארצו הוא הופך לשגריר של רצון טוב".

הזוג קליין (האשה מימין והבעל משמאל) מארחים בביתם בירושלים תיירים מסקוטלנד (צילום: דן לנדאו)

אומר מייק, יליד ארה"ב, פיזיקאי במקצועו: "במשך שנים באים תיירים ארצה ואינם יודעים מה אנחנו, האורחים הפשוטים, בעצם חושבים, כיצד אנחנו חיים. המפגשים הללו עם תיירים בודדים, או עם קבוצות, על ספל קפה ועוגה, הן ההזדמנות שלנו להראות לתיירים: הנה, כך אנחנו. נולדנו בארה"ב, עלינו לארץ ב־1970 עם ארבעה ילדים, ששניים מהם עובדים אתנו במפעל המשפחתי למכשירים רפואיים. היינו בעצמנו תיירים בארץ כמה פעמים ואותנו לא הזמין אף אחד להתארח בביתו. גם כעולים חדשים ידענו תחושת ניכור ולמרות הרווחה הכלכלית היחסית עברנו חבלי קליטה לא קלים".

מוסיפה רודה, אשתו של מייק: "הסיפור עם 'בית פתוח לתיירים' התחיל שלוש שנים לאחר שהשתקענו בירושלים. פגישה מקרית עם זוג תיירים מארה"ב, הזמנה שלנו לקפה ועוגה, והשמועה עשתה לה כנפיים. מאוחר יותר ראינו מודעה קטנה מטעם משרד התיירות וכך הצטרפנו לרשימת הישראלים המוכנים לארח תיירים בבתיהם".

סוזי קלנבכרון ממשרד התיירות היא אשת הקשר. במשרדה כרטסת מעודכנת של משפחות בתוספת פרטים כמו גיל, שפות, מקצוע ותחומי התעניינות. שאלון מסוג דומה ממלא גם תייר הרוצה להתארח. האורח, אצל התייר, מתורים בלוח בעת האחרונה: מקבלים אותו בפרחים בנמל התעופה ומצמידים מדבקה לדש בגדו ומציעים לו, בין הסיורים הרבים, גם פגישה עם ישראלים. המעוניין ממלא שאלון, מוסר

אריה קנן

גם חנה ואברהם יכין זכו לעשרות

צנע ירד על דרום ספרד

מאת אברהם טל

חור בכיס

מי אומר שכסוד זה עוסקים רק בעמלות בבנקים (ראה להלן), מי יבוא על מקלטי רדיו ויראה (הכיתו אותה בוקם לסוף זה בשבוע שעבר) ובפטנטים למניעת גניבת מקלטי רדיו ממכוניות (להלן)? הנה היסטוריה כלכלית על קצה המזלג. סם ברונפלד סימן למעני קטע מהספר "כלכלת אירופה בעידן משבר 1600 – 1750" מאת יאן דה פריז, פרופסור מברקלי. הקטע עוסק ברפורמות הכלכליות שבוצעו בספרד בעשור הראשון של המאה ה־17, לאחר שהמשק הספרדי הגיע לסף התמוטטות. אני מביא להלן את עיקר הקטע, בתרגומו מאנגלית:

"... חולשת כלכלתה של ספרד הופגנה בעליל בעת שמדינה זו הגיעה לשיא כוחה הבין־לאומי תחת שלטונו של פיליפ השני... לאחר שהממשלה לא עמדה בהתחייבויותיה והכריזה על פשיטת רגל (ב־1596), לאחר שורה מתכת הכסף הזול לגזול ומרמה אחריכן, ולאחר שהתמעטה אוכלוסיית קסטיליה שמשקה איבד את חיוניותו – הלך גל של התנכרות וייאוש על החברה הספרדית...

"לא היתה זו חברה בלתי מודעת למתרחש. אסכולה שלמה של רפורמטורים כלכליים, הארביטריסטאס, חיברה הררי מסות המטיפות לנקיטת אמצעים חריפים. שום דבר לא חמק מתשומת לבם. הרפורמות שהציעו נעו מאמצעים להחייאת הכלכלה על־ידי איסורי יבוא של תוצרי גלם ויבוא מוצרים מוגמרים, עד להגבלות על מספר ימי המושב של החצר המלכותית הבזבזנית. אכן, ב־1623 המליצה הוועדה דה רפורמאסיון למלך הצעיר, פיליפ הרביעי, על סדרה של אמצעים שכללה מסים לעידוד נישואין מוקדמים (למען הגדלת האוכלוסייה), הגבלות על מספר המשרתים, הקמת בנק, איסור יבוא מותרות, סגירת בתי זונות ואיסור לימוד לטינית בערים קטנות (כדי להקטין את בריחת האיכרים מן השדות, לאחר שטעמו שמץ השכלה).

"אלא שלא נמצא כוח הרצון הנחוץ כדי להגשים בעקביות המלצות אלה. חודשים אחדים לאחר שהוועדה הגישה את המלצותיה, בא הנסיך מוויילס מאנגליה לביקור ממלכתי; המלך הספרדי, החצר והאצילים נכשו את משטר הצנע הבולט שקיבלו על עצמם. אומרים כי ההישג היחיד של מסע הרפורמות היה ביטול הצווארון הנוקשה – אופנה שהעמיסה חשבונות כביסה הרסניים על האצולה".

עד כאן. מעניין, מעניין מדוע סם ברונפלד סימן לי קטע זה.

דיסקונט: אלוף עמלות

יותר מפעם אחת עסקתי בטור זה בעמלות הגזל שגובים הבנקים תמורת שיקים בנקאיים במטבע חוץ. לא מכבר שלח לי ד"ר דוד אשכנזי מירושלים, שהוא חבר באגודה מדעית מסוימת באירופה, את החשבון שקיבל מבנק דיסקונט על שיק בנקאי בסך 20 דולר, דמי חבר באגודה. להלן החשבון:

20 דולר לפי שער 1.5925	31.85 שקל
1% היטל רכישת מט"ח	0.31
עמלת חליפין, מינימום 2 דולר	3.16
15% היטל שירותים מיוחדים	4.77
עמלת גביה, 2 דולר	3.16
עמלת שיק בנקאי, 6 דולר	9.59
סה"כ	52.84 שקל

סך הגזילים (העמלות) מהווה 66% משוויים בשקלים של 20 דולר לפי שער מכירה. אם נגבה את היטל הרכישה והיטל השירותים שהבנק גובה לטובת ממשלתנו, יתברר שהבנק גבה לטובת עצמו 15.91 שקל על מטבע חוץ שמכר בשווי 31.85 שקל – עמלה דשנה ועגלגלה של 50 אחוזים. למעשה, סך העמלה של הבנק גבוה עוד יותר, מכיוון שהוא מכר ללקוח מטבע חוץ לפי שער המכירה, הגבוה כמובן משער הקנייה וכולל עמלת מכירה.

בכל שזכור לי, מבין המקרים שהגיעו לידיעתי – בנק דיסקונט מחזיק לעת עתה בשיא הגזל העמלתי בסעיף המחאות בנקאיות. אם למישהו מקוראי טור זה מידע על טוען אחר לכתר אליפות, הוא מתבקש להודיע על כך לטור.

רדיו בלתי גניב

גניבת מקלטי רדיו ממכוניות היא תופעה שכיחה למדי באירופה, בעיקר בחלקיה הדרומיים (אך גם באזורים מסוימים בצפון; לדוגמה, לא כדאי להשאיר בלילה מכונית ובה מקלט רדיו בעיר הולנדית). בחופשה באחרונה באירופה העמידה לרשותי חברת ההשכרה מכונית שבה היה מותקן, על־פי פתק בחלון המכונית ותג צמוד למקלט עצמו, רדיו מקודד. מה רדיו מקודד? רדיו, שכאשר עוקרים אותו ממקומו, משתבש אוטומטית משהו בחשמל הפנימי שלו, והוא אינו ניתן עוד לשימוש אלא לאחר תיקון מסובך במעבדה מסוימת, שבה שואלים שאלות. רעיון, לא?

הבריאה המקפי בבגדי הים של אברזון: ספי זברה, גב עמוק וחשוף (שלא כל כך נראה בתצלום) והותך ירכיים גבוה

בתנועה מתמדת

מאת שלמית קיסרי

בימים אלה, כשרוב יצרני האופנה מתאוננים על מר גורלם, ואולי בגלל, נמצא גדעון אוברזון בתנועה מתמדת. הוא אינו מרגיש שום משבר בתחום האופנה. הוא מתבסס בעיקר על קהל לקוחות קבוע, שחלק ממנו הזמין בימים אלה שמלות ערב לאירוע נוצץ בלונדון (נשות יהלומנים המוזמנות לנשף של חברת יהלומי הגלם "דה ביירס"). אברזון אינו מתלונן. הזמנות המשפחות ברחוב ימשיכו נראית מרווחת, בעלת קיום נקיים, במשחקי שחור לבן, פרי עיצובה של האדריכלית דיאנה שחר. חנות זו מצטרפת לתנופה בולטת של שיפוצים בתל־אביב בבתי חום הבניינים הוותיקים ומרמזת אולי על עידן חדש של תל־אביב יפה ומשופצת.

בשלב זה פרט החלפו בובות התצוגה הישנות של אברזון, הנראות שלא במקומן והן מכוערות למדי. אבל היצרן מבטיח ומגיבות כי הבובות האיטלקיות החדשות, העשויות שיש אפור, הן בדרך ארצה.

אוסף האופנה של גדעון אוברזון לאביב־קיץ 1988 הוא מן היפים שנראו כאן הקיץ: מבחר גדול של מערכות, חולצות, חצאיות, מקטורנים, מכנסים ושמלות ערב. בתחום הפשתן, שהוא הגיע ה"להיט" של הקיץ, מציג אברזון קבוצה יצירתית, מפתה ומרגשת של משחקי פשתן האורגנזה ומשחקי פשתן ורי־אפיה. הצבעים הראשיים הסקסיות, באורך מיני, ומקטורני הפשתן הגזורים היטב, הבשיים והמתנוצצים, הן קומבינציה מקרית ויפה. משחקים יפים של פשתן, אורגנזה שקופה במשחקים צבועים והשפכניים, ארגים פרחוניים עם שילובים של פסים וחלקים, משחקים מעניינים של צווארונים קלאסיים רעננים – כל אלה הופכים את האוסף לצעיר ומשעשע במיוחד. מוצלחים הם המכנסיים באורך ברמודה ובאורך הקרסול, המבשרים כבר את הגזרות הצרות של מכנסי סוף שנות השישים, בעלי מותן גבוה ומהודק, בהשראת מכנסי המטאדורים. מעניינות הן מערכות הג'ינס עם עיטורי העור.

בתחום שמלות הערב – מבחר גדול של שמלות בהשראת כרמן ומערכות של מקטורנים ומכנסיים מבדים במשמשי שקוף ואטום מקרק, לורקס האל שקוף, או אורגנזה ושיפון.

בימוי מקצועי

האירוע האופנתי שזכה לסיקור נרחב בעיתונות הישראלית היה תצוגת קלוד מונטנה בתל־אביב, שנערכה בין השאר לתרומת כספים לבית החולים הפסיכיאטרי אברבנאל בבת ים. בית חולים זה משווע לתרומות, שכן החולים המטופלים בו חאורים מבשות, עובדים מטפלים; שכמו מחויה ורמה מינימאלית, כדי לאפשר תפקוד לעובדים ולחולים. לכן כשהסכים היבואן מיקי לדר, מרשת החנויות "סילהאט", להקדיש את רווחי התצוגה של בגדי מונטנה ומנתנה לטובת בית החולים, היתה זו הזדמנות מצוינת לעשיית מצווה. התוצאה היתה, למרבה הצער, רק כמה אלפי שקלים לטובת בית החולים בשלב זה. אגודת הידידים מקווה, כי בעתיד יצליחו יותר.

הערב בהילטון היה מוצלח במיוחד, בין השאר בזכות עריכה מוסיקאלית ובימוי מקצועי, שנעשה על־ידי אריה לביא ולא הוצג ולא הצטעכות. הדגמים של מונטנה, שקצרו לא פעם תשואות, היו בולטים שמרניים למדי ולא ייצגו את פאריס כפי שהיא נראית כיום – עיר של אופנה צמודה, אישה סאטנית "קטנה", עטורות מבכים והושפת רגליים. בכל זאת חלק מן הדגמים של מונטנה בלבן־שחור ופרחים על רקע שחור או לבן היו מצוינים

הצעקה האחרונה

ומאים במיטבם וקישור בין הטעם האמריקאי והצרכים הישראליים של אישה שהיא עכשיו מתניים ויוכיים יותר מן האישה האמריקאית.

מן האוסף המקורי של קלוד מונטנה, הכולל יותר מ־100 דגמים, הגיעו לארץ רק כ־25. אך אפילו כמות מזערית זו הספיקה כדי להפתיע את הקהל שבא בערב זה (שרובו קהל שוחר אופנה). בסידרת הדגמים שהוצגה ניתן שיעור באופנה מתקדמת. הגזרות יוצאות הדופן, השינוי המוחלט בכתפיים – בריחה מ"כתפי המתנגשים", שהוא היה האב הזהב שלה לפני עשר שנים, רעיונותיו הפיסוליים–אופנתיים במשחקי צווארונים, מכנסה מתגניים ופרוטזיות, הבהירו למי שלא מכיר את המעצב כי מונטנה הוא אמן מוביל בתחומו, בעל רעיונות המושך אחריו את תעשיית האופנה. לא עוד חייט מעולה, אלא מעצב יצירתי יוצא דופן. צפייה בדגמים של מונטנה כמוה כביקור בתערוכה של יצירות אומנותיות בתחום האמנות הפלאסטית, וקשה למי שלא ראה את מונטנה בפאריס לדמיין את העושר וההדר שבהם הוא מציג פעמיים בשנה את אוספיו. היה נעים, מכל מקום, לראות כאן חלק קטן ויש לקוות שמסורת זו תימשך גם כאן, פעמיים בשנה.

פרץ של כשרונות

הצגה צבעונית ופרץ של כשרונות צעירים איפיינו את תצוגת האופנה של בי"ס "שנקר", במסגרת תחרות לפרס "דבלוך", המוענק זו השנה השנייה לתלמידים המצטיינים של בית־הספר. השנה היה האתגר עיצוב בגד ישראלי מקורי, לכבוד 40 שנות המדינה.

תלמידי השנה הראשונה ריכזו את עיצוביהם בדגמים בהשראת המדבר עם מבנה מעורב, מלווים במעילים באורכים שונים עם בימנה כתולה.

תלמידי השנה השלישית עבדו לפי השראה אורבנית. כיכבו בתצוגה של שנה זו בגד זהב ודמוי פעמון, בהשראה ירושלמית, בגד בגווני טגל, מעוצב בהשראת הפסל של אגם, שמלה לבנה בחיתוכים אלכסוניים כדוגמת מרצפות תל־אביב. הבגד שזכה בפרס ראשון היה של רנה פלגמר – יצירה שנקראה "אורות הכרך".

הבגד המקורי בהשראת העיר בעיצוב רנה פלגמר, שזכתה בפרס ראשון מבין תלמידי שנה ג'

ויצרו דגמים יפים בשילובי צבעים, כמו לבן וחום על גוניו ושחור – בגדי־לימות, במעילים ובמבנים שיואשל עתידי בד. פוית לוד קיבלה את הפרס הראשון על סרבל בבגע חאקי בשילוב עם הדפס זהב, שחור בגד־טנת המעיל שגלווה לבגד.

תלמידי השנה השנייה יצרו בגדים בהשראת הים. יפים במיוחד היו בגדי החוף של שרי כהן, יעל מירן ותמר אבידן, בהשראת בגדי הים של תחילת המאה. הדגמים שעיצבה ל"גליי" יעל פלג, אשר הדהימו בצבעוניותם. פרס ראשון קיבלה ארנה לאלו על עיצוב סידרה של מערכת בגדי פשתן, שכללו מכנסים קצרים בשתי והאצילות וסרבל

העבודות הזוכות יוצגו בתצוגת האופנה החגיגית שיקיים מכון היצוא הישראלי לציון 40 שנה למדינה. בחודש אוקטובר הן יוצגו בפי.אי.טי. – ביה"ס הגבוה לאופנה בניו־יורק, המחזיק פרס – בכלים, בתחרות הבין־לאומית הנערכת שם בין בתי־הספר לאופנה. חבל רק שאירוע צבעוני, רב השראה ואסתטי מסוג זה אינו זוכה לסיקור בטלוויזיה הכללית. אולי הסיבה לכך היא כי לא תקעו בסוף גול. רק מספר ימים אחרי האירוע, הוקרנו צילומים ממנו בטלוויזיה הלימודית. (יהודית קגולד)

נעליים אלה לא נועדו להליכה

מאת עדנה לוינשטיין

לקט

גם למכון התקנים הישראלי יש לפעמים סיפורים מהסרטים. עדינה כספי, הדוברת, מספרת על חוויה בלתי נעימה לחלוטין שנתגבעה באחרונה מתושבי המדינה, הקשורה בנעליים קרובות. למעבדה לבקטריל, בידי עובדי של המכון, הובא באחרונה לבדיקה משלוח נעליים מיבואנו מאיטליה. [illegible]

הדפי מכיוון שטיבן היה גרוע ביותר, אך גם מחירן היה זול יחסית למחירי נעליים איטלקיות, ששמן הולך לפניהן. היבואן המאוכזב, שמבה ליצרן האיטלקי ודיווח לו על תוצאות הבדיקה, קיבל את התשובה הבאה: הנעליים שרכשת לא נועדו להליכה אלא לשימושם של נפטרים – עובדה שלא הובהרה מראש בעת עריכת העסקה. "בורותו" של היבואן מנעה ממנו לדעת שהאיטלקים קוברים את מתיהם בלבוש מלא, לרבות נעליים. ●●●

יצירה ביתה חדשה. מצפה רמון הוא יישוב המונה כ־3,000 נפש וממוקם על כתף המבוק המצפה של מכתש רמון, בגובה 892 מטר מעל פני הים, צופה אל נופי בראשית. כדי לעורר מעט את הנוף הדומם הוליכו אנשי החברה להגנת הטבע במקום, ובראשם יעקב (יעקבל'ה) שהוא מנהל ביתספר־שדה "הר הנגב", להקים ביתספר לאמנויות במתכונת פנימייה, שבו ילמדו, נוסף למסגרת הרגילה של הלימודים לבגרות, גם מגמות כמו מחול, קולנוע, תיאטרון ואמנות פלסטית. הם מאמינים כי ההשפעה לנופי הטבע והיצירה בנוף הפתוח תביא את התלמידים להישגים גבוהים בתחומם. במקום יהיו גם אם בית, יועצת חינוכית, פסיכולוגית, רכזי תרבות, רופא ואחות. פרטים: טל' 057-88185, 057-88933. ●●●

אל תבכי, ארגנטינה. לפעמים קוראים לזה "מיטנה" ולפעמים גם "הטנגו" – תלוי מאיזה צד מסתכלים. העם החוגגים. הם 20,000 איש, עולים מדרום אמריקה, שיתכנסו השבת בפארק מקסיקו שביערות בן שמן כדי לחגוג יחד את יובל ה־50 לעלייה ארצה. יוצאי אמריקה הלטינית, שרובם כאן מארגנטינה, מצ'ילה וממקסיקו, מונים כיום בארץ יותר מ־70 אלף איש. האירוע יציע מרחב פעולה ללהקות קצב וריקודים לטינו־אמריקאיים, דוכנים של מאכלים אופייניים, דוכנות בידור ומקומות מפגש לפי ערים. מפיקת האירוע, הלנה קוריקר, אמרה, כי אמנים רבים מדרום־אמריקה הסכימו להופיע בה תגובות בפני המשתתפים. ●●●

גם הן בתנומים. במסגרת הכנס השנתי הארצי של בנות ברית, שהתקיים באחרונה בתל־אביב, הוענק אות הצטיינות לחמש נשים מן הציבוריות הישראלית, שתרמו, כל אחת בתחומה, לחיי הבריות, המספרות והקניית השפה. תמר אבידור זכתה בשל "כתיבתה המרתקת ועבודתה הספרותית", רבקה מיכאלי, בשל "הצטיינותה בתחום הקריינות והתיאטרון", בתי דובינר בשל "פעילותה בתחום התרבותי" [illegible] עקיבאי, הודצליה לוקר על "פעילותה הציבורית והמשפטית בעדיאל"...

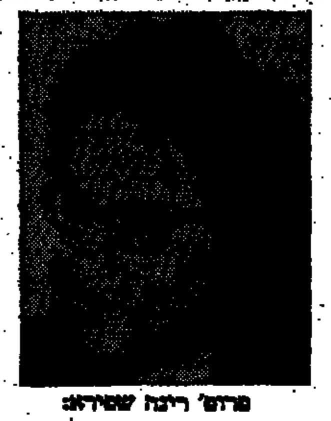
פרופ' רינה שפירא: מעמד האשה

פרופ' שמעון שיטרית: סייג ב"משען"

נאוה ארד: מתחילה ב"משען"

את אותות ההצטיינות העניק ראש עיריית רמת־גן, אורי עמית. וקציגת חה"ן ראשית, יהודית אלמוג. ●●●

קידום נשים בסגל האקדמי. הסוציולוגית פרופ' רינה שפירא מונתה ליועצת למעמד האשה באוניברסיטת תל־אביב – על כך מסר פרופ' יהודה בן שאול, רקטור האוניברסיטה. בתוקף תפקידה תפקד שפירא אחר תהליך שילוב הנשים בסגל האקדמי וקידומן. בנוסף היא תאתר בעיות בתחום זה במישור האישי, והייחודי והאוניברסיטאי ותמליץ בפני הרקטור על דרכים לפתרונן. ●●●

שינויים אישיים ב"משען": ח"כ נאוה ארד נבחרה ליו"ר במקום פרופ' שמעון שיטרית, שסיים את תקופת כהונתו. ארד ממלאת שורה של תפקידים ציבוריים, ביניהם – חברה בוועדות הכספים, העבודה והרווחה, העלייה והקליטה בכנסת ויו"ר השדולה למען הגימלאים בכנסת. היא בעלת תואר ראשון בעבודה סוציאלית ותואר שני במינהל חברתי ושירותים סוציאליים. מינוי אחר: אהרליה אלון התמנתה באחרונה למנהלת שירותים סיעודיים בקהילה ב"משען". אלון היא בוגרת סטטיסטיקה ופסיכולוגיה באוניברסיטה העברית ומילאה שנים רבות תפקידים מגוונים בשירות הממשלתי. בתפקידה האחרון ריכזה את הפרויקטים המיוחדים של המוסד לביטוח לאומי בנושאי רווחה לילדים, לאמהות, לנשים מוכות ולקשישים. ●●●

התמוטטות המערכת הרפואית הציבורית גרמה, כידוע, לפריחת הרפואה הפרטית ועוד צדדי שלה – הרפואה האלטרנטיבית. כאשר יש יותר ביקוש – יש גם יותר צימאון לדעת ויש יותר התעניינות – כך חשבו היוזמים של "בריאות על בוריה", ביטאון חדש לתזונה ולרפואה שלמה. בגיליון הראשון, בעריכת פרופ' אבשלום מזרחי, מייסד המועצה הציבורית לתזונה ולאורח חיים בריא, מצאנו מאמר של פרופ' צבי בנטוויץ' על הרפואה המודרנית ושיטות הרפואה החלופית, כתבה של ד"ר אריה בלב על קשר הגומלין בין בריאות לתנועה, כתבה של ד"ר צבין זוגנר על האקופונקטורה, ד"ר מיכה אלמוג על אבי ההומיאופתיה, נסים קיימסייל על צמחי מרפא. כן מצאנו בגיליון זה כתבות על תזונה, מקרוביוטיקה, מתכונים. דיווחים מימי עיון – ובקיצור כל מה שרצית לקרוא על מקצועי בצורה הקונסטרוקטיבית ביותר ולהשאיר בידיו את הטיפול בבריאותנו. עורכי הביטאון, שצפו מראש אפשרות של פרסומים סותרים, מגדירים את הביטאון במה לתיאוריות שונות, שייתכן שיסתרו זו את זו. הם מתנערים איפוא מכל אחריות בקביעה, כי הנכתב מובחרת זאת הוא על דעת ועל אחריות המחברים בלבד ואינו מייצג את המערכת ואת המועצה הציבורית לתזונה. ●●●

ניקוי ראש באנגליה. אלה מכם המתכוננים להגיע הקיץ לאנגליה, מוטב שידעו כי יותר מ־70 בתים פרטיים ובהן משפחות ממתינים לכם לאירוח באזור שקספיר, בגבעות קוטסוולד וביער דין. האירוח כולל לינה וארוחת בוקר במחירים מ־9 עד 36 לישט ללילה. הדגש הוא על אירוח אישי, נחות, ניקיון ושירותים אחרים כמו סיורים באזור. בכמה מהם ניתנים שירותי השגחה על ילדים. פרטים אלה מוסר העלון "חדשות מבריטניה" ופרטים נוספים אפשר לקבל בטל' 03-5463433, המשרד ליחסי ציבור.

תכנית טיולים ייחודית. חברת הנסיעות "קשרי תעופה" יוצאת הקיץ בתוכנית ייחודית של טיולים מאורגנים על בסיס של טיסות שכר. בנוסף מעניקה החברה לכל הנוסעים באמצעותה ביטוח בריאות ומטען חינם. הטיולים כוללים יעדים קלאסיים וגם מקומות מיוחדים כמו אזור מקדוניה ביוון או מונטנגרו ביוגוסלאוויה. ●●●

סוכרת מהי. האגודה הישראלית לסוכרת ולהתמודדות מקיימת כינוס וסימפוזיון בנושא "הילד עם סוכרת בעורקים במשפחה ובחברה", שיתקיים ביום ג', 17.5, בשעה 15:00 באולם בר שירה באוניברסיטת תל אביב ובהשתתפות. בתוכנית – הרצאות שונות כמו "סוכרת מהי", "הטיפול בסוכרת מבחינה רפואית", ועוד.

כולסטרול – תוצאות מיידיות. אגודת "לבב אל לב ישראל" רכשה באחרונה מכשיר לבדיקת כולסטרול בדם, המותקן בניידות הדרכה של האגודה. מנכ"ל האגודה, יוסף מילוא, מסר, כי המכשיר נותן תוצאות מיידיות ויותר עם בדיקת להזן דם, והערכת בניידת הדרכה מאפשרת הבדיקה לנבדק לקבל מידע ראשוני לגבי חלק מגורמי הסיכון למחלות הלב. באחרונה התקיים כנס מדעי־עולמי מטעם האגודה שנושאו כולסטרול ושומנים בדם כגורם סיכון למחלות לב השתתפו בו הזוכים וזוכי פרס נובל לרפואה לשנת 1986. ●●●

"מזכרות ישראליות – זיוף מלאכותי"

מאת יהודית קגולד

שלי שבתב בדקה את חשיבות המזכרות האותנטיות לתייר היהודי ואת ממצאיה פירסמה בביטאון "סוציולוגיה תל־אביבית" של החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה באוניברסיטת תל־אביב. היא בדקה גם את ההתייחסות למוצרים האופייניים של "משכית". לדבריה, התייר היהודי תופס את ישראל ומתייחס אליה כאל מרכז בנוי. הוא חש קירבה ומחויבות כלפי מרכז זה, ורכישת מזכרת היא לגביו חוויה הקשורה בזהותו וביטוי לקשר ולמחויבות לארץ. התייר, לדעת שבתב, רוכש באמצעות המזכרת פיסה של אותנטיות ישראלית, סמלית, אישית מאוד וסובייקטיבית.

הבחירה ב"משכית" לייצוג ה"אותנטיות" הישראלית אינה מקרית. ל"משכית" יש מיתוס משלה, שיצר אמינות ולעתים גם נתפס על־ידי התיירים כ"ישראל אותנטית". בפועל, מדגישה שבתב, אין המזכרות הללו מייצגות דבר, למעט זיוף מלאכותי והמוסר של מה שנראה לתייר כאותנטיות ישראלית.

באותו ביטאון יש גם בשורה טובה לחובבי המוסיקה המזרחית. מוטי רגב בחן את ניסיונות חדירתה של מוסיקת הקסטות לתוך הממסד המוסיקלי והעלה את המסר הבא: אם בשנות ה־70 צומצמה המוסיקה המזרחית לאירועים משפחתיים, או ל"חאפלות" מקומיות, וההקלטות לקסטות היו התכבויות הבנויות תופעה חברתית ולא מוסיקלית, הרי בשנות ה־80 מבצעי המוסיקה המזרחית כבר מושמעים ברדיו: איכות ההקלטות, העיבודים, התמלילים ושילוב של אלמנטים מערביים, הפכו אותם לחלק בלתי נפרד של המוסיקה הפופולארית הישראלית.

מוטי רגב מאמין כי חדירת המוסיקה המזרחית לתוך המוסיקה שהוגדרה מוסיקה ישראלית ואופייה בהיותה מערבית ואשכנזית, היא סימפטום לתופעות אחרות שמן הראוי לבחון אותן, בתחום הפוליטי והכלכלי, דהיינו במישורים הביתיים שונים של מה שהוגדר הפער הבין־עדתי בישראל.

Lotus®

GAASH PLUS®

** הקשת טקסט בעברית:
1. קבוע מימין לשמאל.
2. שימוש חופשי בחיצי תנועה לאחר ההקשה.
3. עריכה / זום באופן חופשי מימין לשמאל.
4. הקלדת טקסט דו לשוני בתא אחד.
5. עד 240 סימנים בתא.
** סימנים גרפיים ליצירת מסגרות לטבלאות.
** אין צורך בהכנסת דיסקט בזמן הפעלה.

משווק לוטוס בישראל
גאש שרותי תוכנה בע"מ
רח' ארבע ארצות 15,
ת"א 62486
טל: 234976, 03-237055

אגודה שיתופית להלוואות חיפה בע"מ
(מיסודה של הלוואה וחסכון חיפה)
חברי האגודה מוזמנים בזה
לאספה הכללית
שתתקיים ביום ה' ', בסיון תשמ"ח 26.5.88 בשעה 17 במשרד האגודה י.ל. פרץ 32 חיפה.
סדר היום
1. בחירת יושב ראש האסיפה ומזכירה.
2. דוח ההנהלה על פעולות האגודה.
3. אישור המאזנים לשנים 1986–1987.
4. בחירת הנהלה וועדת הביקורת.
5. מינוי מבקר חשבונות.
6. שונות.
אם באסיפה זו לא יהיו נוכחים חברים במספר הדרוש לפי התקנות תידחה האסיפה ליום ה' כ"ד סיון תשמ"ח 9.6.88 ותתקיים בשעה 17.00 באותו המקום ואותו סדר היום ותהיה חוקית בכל מספר המשתתפים.
ההנהלה

נצחונו של פרנסואה מיטראן

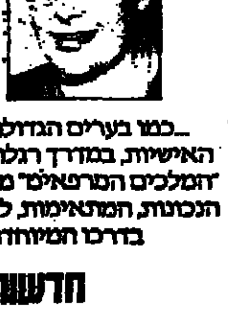

עדית זרטל
דיווחים ופרשנויות

...כמו בערים הגדולות האחרות, שאותן כיבד בהופעותיו האישיות, במודרך רגלו ובנפנוף ידיו הרכות והחיוורות, כמנהג המלכים המרפאים מימי הביניים, מוצא מיטראן את המלים הנכונות, המתאימות, לאנשי טולוזאים... הוא מחזר אחריהם בדרכו המיוחדת, העשירה כל־כך, וכובש אותם

חדשות של שבת 13.5.88

בזריזות, כדי שלא תאחרו

מנהיג הזרם הרפורמי בארה"ב, אלכסנדר שינדלר, מהרהר על עתיד ישראל באמריקה

מאת יואב קרני

ניו יורק

מבין המנהיגים היהודיים באמריקה, הרב אלכסנדר שינדלר הוא אחד המעטים שיש להם צבא של ממש. "האיחוד ליהדות מתקדמת" — זה השם העברי שנתן לעצמו הזרם הרפורמי — מאגד 800 בתי כנסת ויותר. על פי הסטאטיסטיקה שלהם רשומים אצל הרפורמים 1.3 מיליון יהודים. מאין נתונים חד־משמעיים אפשר רק להניח שהרפורמים הם כיום הזרם הגדול ביותר, מאחוריהם באים הקונסרבטיבים והאורתודוקסים.

הרבה יותר משני הזרמים האחרים, לרפורמים יש מערכת ארגונית כרכוית מרשימה. ועידותיהם הדו־שנתיות מזכירות ועידות של מפלגות אמריקאיות: 4,000 צירים, המשתלטים על בית מלון עצום־ממדים, ומסבינים מידה של חיוניות, המסוגלת להפתיע משקיף ישראלי, אם הוא בא לשם עמוס בדעות קדומות ובנבואי־אמיתות.

הרב שינדלר, בנו של משורר ידוע בלשון היידיש, הוכן על שולחנו. במקומה התעשייתית של בית המשרדים הגדול בניו־יורק. מולו מביט הסנטרל פארק, הפארק העירוני הגדול ביותר בעולם. הוא חוזר ומספר בהנאה, שהציה שעשע הוציה אבותה נכבדה, על פגישה עם הרב שלמה גורן, לפני שנים רבות. גורן, אז רב ראשי, אמר לשינדלר: "אומרים עליך שאתה עושה דברים טובים בשביל ישראל — אבל למה לך להתעסק עם הרפורמים האלה?" את הניהול היום־יומי של התנועה הרפורמית מניח שינדלר בידי סוללה של סגנים ועוזרים. הוא מתענג מאוד על נסיעות בכל רחבי ארה"ב, שבמהלכן הוא מדבר באוזני יהודים ולא־יהודים. מעסיקים אותו בימים האלה עניינים אסטרטגיים.

התמצית ההיסטורית

הוא חושב שישראל מחמיצה הזדמנות היסטורית לתאם עמדות עם ארה"ב. לא היה לישראל ממשל חיובי בוואשינגטון יותר מן הממשל הנוכחי. "לא רק נשיא הנוטה חיבה במידה יוצאת מן הכלל, אלא גם מזכיר מדינה, שהוא אולי האיש ההגון והישר ביותר שהיה שם אי פעם. סדר יומו ברור ומתון, אין הוא פתלתל, אינך צריך לשאול את עצמך מה הוא באמת חושב, האם אין הוא משתמש בי".

שינדלר אינו בטוח איזה ביטוי יאמץ הממשל הבא. הוא מנתח באריכות את העמדות של ג'ורג' בוש ושל מייקל דוקאקיס, ומגיע לכלל מסקנה, כי יהיה הנשיא הבא אשר יהיה, מצבה של ישראל "אינו עומד להשתפר. לכל היותר יישאר בעינו, ואפשר שיורע".

מן הטעם הזה הוא מציע, שישראל תבהיר תחילה "מה קו המינימום שלה, מה היא רוצה בסוף משא ומתן לשלום. ואז עליה להגיע למיזכר הבנה עם אמריקה". כאשר "כל מה שתקבל עליה ממשלת ארה"ב עכשיו, יחייב ממשלות גם בעתיד". הבנה כזאת צריכה לכלול התנגדות לכל ניסיון של גוף בין לאומי לכפות דרישות על הצדדים. "במקרה כזה, צריך להסכים, שלא רק ישראל תסתלק מפורום כזה, אלא גם ארה"ב".

המיזכר צריך לכלול התנגדות משותפת לשינוי אופייה של ירושלים". יש להסכים גם על "דרישות מינימום בשטחים, כמו פירוז של הגדה המערבית, יהיה אשר יהיה מבנה הפוליטי". על יסוד מיזכר כזה, אשר שינדלר מאמין באפשרות השגתו, צריכה ישראל "ליזום תהליך של משא ומתן במהירות האנושית האפשרית".

אין לשינדלר ספק, ש"בסופו של דבר ישראל תצטרך להסב אל השולחן". הוא מזהיר את הישראלים מפני "האשליה, שהזמן פועל לטובתם". מה יקרה, הוא שואל, אם תהיה התלקחות כללית בשטחים, ויוכנו מאורעות דצמבר וינואר? "לא איכפת לי מה שאומרים — יש סוף לאהדה לישראל בזירה האמריקאית, אפילו במידה מסוימת בין יהודי אמריקה. היהודים יוכלו להחזיק מעמד. אבל האוכלוסיה האמריקאית בכללה מגיבה על מאורעות הרגע. אם יוזרו המהומות במשך שנה, תהיה להם השפעה תת אמת על דעת הקהל האמריקאית".

מה חושב מוריס באמת

הוא גם משוכנע לחלוטין, שהרוב המכריע של יהודי אמריקה תומכים במעורבות פעילה של ממשלת ארה"ב בתהליך השלום, וגם תומכים בעיקרון של שטחים תמורת שלום.

על יסוד מה הוא אומר את זה? על יסוד סיורים שהוא עושה. הנה ארבעה ימים לפני הראיון היה בבוסטון, למחרת דיבר בפיטסבורג, שבמדינת פנסילווניה, יומיים קודם דיבר בקאנסאס במדינת ניו יורק, בשבוע הבא הוא נוסע למדינת אורגון. בהופעותיו הפומביות, הוא אומר בין השאר, כי "יש למצוא צד שלישי, שיפעל כמתווך הגון, וישתתף אקטיבית בהבאת הצדדים אל השולחן.

אני אומר לשומעי, שמעולם לא השיגה ישראל הסדר עם שכנותיה ללא תיווך של צד שלישי... ואנשים מקדמים את הדברים האלה בתשואות סוערות". מדוע איפוא מניח יצחק שמיר, ששמורה לו תמיכת היהודים באמריקה? שינדלר: "שמיר טועה בין נימוס להסכמה. הוא בוודאי טעה, כאשר האמין שתשואות לישראל הן תשואות בשביל מדיניותו. אני עצמי מכבד את ראש ממשלת ישראל. באתי לקבל את פניו בנמל התעופה. האם זה אומר שאני מסכים אתו?" שינדלר מסכים, כי חלק מן המנהיגים היהודיים פנו ימינה. "אני חושב שזה בעיקר מוריס", הוא אומר על מוריס אייברמס, היושב ראש של ועידת הנשיאים. "הלמן היה במידה מסוימת יותר נייטראלי ממלקולם". הלמן הוא יהודה הלמן, המנכ"ל המנוח של ועידת הנשיאים, ומלקולם הוא מלקולם הונליין, המנכ"ל הנוכחי. "אבל עלי להגיד לך, כי אני משוכנע שיהיו דבריו הפומביים אשר יהיו — באופן פרטי אייברמס אינו כל כך בקצה הימני... אין לי כל הוכחות, אבל אני מבטיח לך, כי בכל אימת שהוא נפגש עם שולץ, הוא נותן לו תמיכה תקיפה ביוזמת השלום שלו. תמיכתם של מוריס ושל אייפאק היא שבכלל איפשרה את היוזמה". אייפאק הם ראשי התיבות האנגליים של "הוועד האמריקאי ישראלי לעניינים ציבוריים", שהוא השדולה הפרו־ישראלית בוואשינגטון.

שינדלר חוזר לבסוף אל עניין המציק לו מאוד: חוסר ההבנה שמגלים ישראלים הן בענייני יהודי אמריקה, והן בענייני אמריקה בכלל. "אני נוסע אל ישראל, ושואלים אותי על הבחירות בארה"ב, כמו היו התוצאות תלויות בלעדית במה שישראל רוצה... הישראלים מתבוננים בעולם דרך הצד הלא נכון של הטלסקופ. הם חושבים, שהבחירות בארה"ב יוכרעו על יסוד גישתם של דוקאקיס ושל בוש כלפי ישראל. לא היה ולא נברא (את המלים האחרונות הוא אומר בעברית), הן יוכרעו על יסוד נושאים כלכליים מהותיים, הנוגעים למעיהם של האמריקאים, בלי שום קשר לישראל".

שינדלר: הזדמנות מוחמצת

קיסינג'ר עוד יכול ללמד את כולם

מאת בני לנדאו

בל אייר

הנרי קיסינג'ר נכנס לחדר בצעד מאושש והוסח וקבוצת המארחים הקטנה הממתינה לבואו מקדמת את פניו ביראת כבוד השמורה לעושי ההיסטוריה. האיש נראה רענן, נינוח, נאה מכפי שהוא מצטייר על גבי מרקעי הטלוויזיה. הוא לוחץ את ידי המוזמנים בחום, מקסים אותם, קורץ לבביות המפיגה את צינת הקוקטייל הקפוא. בתום ארוחת ערב ומסיבת עיתונאים קצרה הוא מתייצב אל מול 2,500 יהודים המקדמים אותו בקימה ובתשואות ממושכות.

12 שנה מאז סיים את תפקידו שומר עדיין מזכיר המדינה לשעבר על צדודית גבוהה. השפעתו נרחבת ודעותיו מופיעות בבהירות בכל קשורות התבונה והאלקטרונית. בכל מה שקשור למדיניות הבין־לאומית — הנרי קיסינג'ר יכול עדיין ללמד את כולם.

זו אבחנתו לגבי יחסי ארה"ב־ברה"מ: "בארה"ב קיימת נטיה לבלבל בין מדיניות חוץ לבין פסיכולוגיה. בעיות החוץ, סבורים כאן, ימצאו את פתרונן כשמנהיג הסובייטי יתייחס אליך כאמריקאי בחומר מהמערב התיכון. וזוהי גישתם של מרבית האמריקאים כלפי גורבצ'וב וההנהגה הסובייטית... עלינו לשאול את עצמנו מיהו הטיפוס המתמודד על הנהגת המפלגה הקומוניסטית בבריה"מ? אין זו משרה המעניקה למאייש אותה ביטחון מקצועי. רק תשוקה עזה לכח מביאה מישהו לתפקיד כזה.

"להושיב שאדם שעבר ניסיון כזה יתרשם למראה חווה באיווה, בריכת שחיה בחצר האחוזה או קסמו השופע של הנשיא האמריקאי — זוהי תמימות. גורבצ'וב מעניין אותנו יותר מכל מנהיג סובייטי שעמו נפגשתי אבל לא ניתן יהיה להוציא את הדין על מגמות ההתפשטות של בריה"מ או על מדיניות החוץ שלה עד אשר יסכים גורבצ'וב לקיצוץ משמעותי בכוחות הקונבנציונליים... לא יהיה זה הגיוני לשתף את בריה"מ במדיניות במזה"ת בטרם יתברר שהם מוכנים לתבוע ממדינות ערב הקיצוניות אותם ויתורים שישראל תיאלץ לבצע בלחצה של ארה"ב. אם התנאי הזה לא יקוים, לא תצמח כל תועלת משילובה של בריה"מ בתהליך השלום".

על מלחמת איראן־עירק: "לעולם החופשי לא תצמח כל תועלת מנצחונה של אחת המדינות. התוצאה הטובה ביותר היא התשה הדדית של שני הצדדים. במוקדם או במאוחר יתחילו המולות באיראן להבין את השלכות גבולה היבשתי הארוך של מדינתם עם בריה"מ ואת לקחי ההיסטוריה שלה. המדינה כולה היתה נתונה פעם לשליטת האימפריה הרוסית. לא מן הנמנע שהם יתחילו לאותת למערב. מבחינה זו היה היעד של ממשל רייגן וממשלת ישראל — לשמור על אופציות פתוחות ולהותיר להשלמה הדרגתית — נכון. אבל השיטה שנבחרה — נשק בתמורה לבני ערובה — לא תירשם בדברי הימים כבעלת חזון דיפלומטי".

על הסכסוך הישראלי־ערבי: "השלום כמצב של קבע הוא רעיון המשקף ניסיון פנים־אמריקאי. כל המלחמות בהיסטוריה החלו ממצב של שלום. רק במזה"ת פורצות מלחמות בין מדינות הנמצאות כבר במצב מלחמה. אנשים שמעולם לא ידעו שלום מהו, מייחסים לו משמעות פילוסופית אחרת. הסכנה היא שישראל תגלה להיווכח רבה מדי להשגת מצב ליגאלי, כמעט תיאורטי, ותתעלם ממציאות בשטח. שום פתרון שיספק את תביעות הביטחון של ישראל לא יספק את תביעות ההגדרה העצמית של הפלשתינאים. לדעתי — ולדעת רבים שבדקו את הנושא — על גבולות '67 אי אפשר להגן. מדינה המתקיימת במסדרון שרוחבו 15 ק"מ בין חיפה לתל־אביב אינה שונה מצ'כיה לאחר מינכן. השאלה היא האם ניהול מו"מ על קו שונה מגבולות '67 הוא מעשי.

על הוועידה הבין־לאומית: להוציא את ארה"ב וישראל, כל המדינות האמורות ליטול חלק בוועידה הבין־לאומית מחויבות לגבולות '67. מדוע אמורות ישראל וארה"ב להשתתף בוועידה שבה ימצאו עצמן מבודדות? מה הסיבה? הסיבה היא, כך מספרים לנו, על מנת לאפשר לירדן ולישראל לנהל שיחות. אלא אם כן אני קורא את העיתונים הלא נכונים — הן משוחחות מזה 20 שנה. לא ברור לי מהם הדברים שהן אמורות להשיג בחסותה של ועידה בין־לאומית שאותם נבצר מהן להשיג בכוחות עצמן. קראתי את כל הסיפורים שהוועידה לא תכפה דבר. אני סבור שהאמונה בכמויותה של נוהל היא מסוכנת מאד. מה ימנע מהוועידה מלדון בשאלות של תוכן? אני חושב שחיוני מאד שישראל וארה"ב יגיעו להבנה מוקדמת של הפתרון הרצוי להן. ישראל אינה יכולה להישאר בגבולות הנוכחיים ואסור לה לסגת לגבולות '67 ולהחזיר את ירושלים. אינני מצדד בקו מסוים. אבל אני מודה מפני השאלת הנושא לטיפולה של ועידה בין־לאומית.

על הקיטוב הפוליטי בישראל: אינני מבקר עתה בישראל כיוון שאינני רוצה להיות מעורב במערכת הבחירות שם. אבל רבים מידידי היהודים שואלים אותי אם ישראל יכולה לסמוך על ארה"ב. וברצוני לשאול: איזו ישראל רוצה לסמוך על מה? כשיש סלט כזה של עמדות ישראליות. כשעמדות ישראליות משקפות ויתורים מהותיים לכת אפילו מאלה שאותם תובעים האמריקאים — כיצד ניתן לדעת על מה אתה אמור להגן? אי אפשר למצוא מפלט בהליכים. ועידה לא תציל אף אחד. כשאינך יודע לאן אתה הולך — כל הדרכים מובילות אותך לשם.

על ג'סי ג'קסון ה"גדול" בראשו: אני מתנגד התנגדות מוחלטת למדיניות החוץ של ג'סי ג'קסון. הוא בעל דעות קיצוניות בנוגע לעולם השלישי... אם ברצונה של ארה"ב להגן על ידידותיה עליה להיות חזקה ואני תומך בג'ורג' בוש כיוון שיש לי ספקות רציניים באשר לגישתם הכוללת של כמה מדריבי בשאלה זו.

על דיכוי המהומות בשטחים ופיקוח הטלוויזיה: אני יודע שקשה לצפות בזה. אני בטוח שהרבה יותר קשה לבצע את זה. לדעתי על יהודי ארה"ב להפסיק לנדנד. ישראל אינה קיימת במטרה להתניע להם.

קיסינג'ר: לדעת להבין היהודים

השיבה הביתה

"ירדן היא פלשתין", ארגון בריטי שנוסד בתחילת העשור, חותר להוכיח שהפלשתינאים אינם חסרי־בית. הפעולות כוללות שיגור מברקים תכופים לחוסיין

מאת שאול צדקא

לונדון

"לפני שנתיים־שלוש חשבו אנשים שאנו משוגעים. עתה תומכים בפעולותינו יותר מתריסר חברי פרלמנט, שני לורדים, הרבה אישי ציבור ומאות חברים, רובם לא־יהודים. העניין במה שאנו עושים הולך וגובר מיום ליום. אנו מקיימים כנסים ואירועים אחרים וזוכים לאהדה רבה. אחרי הכל, זוהי המדינה אשר באשמתה הנושא הזה הפך לאקטואלי הזה".

מיה סילבר ודיוויד הרבייך הן המנהלת והיושב הראש של "ירדן היא פלשתין", ארגון ששמו מעיד על עצמו. ואת העיקון הן מבססות אל אותה בריטניה אשר ב־1922 קרעה את עבר־הירדן מפלשתינה המנדטורית. אותו על מגש של כסף לאמיר עבדאללה. זה שורש הרע, הן אומרות, זה החטא הקדמון, כאן החל הסכסוך שאת פירותיו הבאושים אוכלים עתה תושבי האזור עד היום.

"זוהי מלחמת עכבים", טוענת מיה, הגננת לשעבר מלודוד ויגה. "מערכה של מלים על המצב ועל הפרק ההיסטורי. לומר שהפלשתינאים זקוקים לבית לאומי, זה להעניק נשק בידי האויב. יש להם בית ושמו ירדן, זו אותה מדינה אשר נוצרה בצורה הדרגתית, כמעט בלתי לגאלית, ומתוך הפרה של הסכמים שעמי חבר הלאומים לבריטניה".

האם להקים מדינה פלשתינית במקום ירדן? האם לעזור לאש"ף להדיח את חוסיין מכס מלכותו? האם להכניע את שלטון ישראל בגדה המערבית? הרבייך וסילבר טוענות שכל השאלות הללו אינן מעניינן. הזמנת הכל לירדן היא שלא תקום מדינה שלישית בין המדבר ובין הים. אם יוותר המלך בארמונו או לא, על כך יחליטו תושבי ירדן בעצמם. אם תהיה זו ממלכה או מדינה פלשתינית לכל דבר, גם על כך אין הן באות להוסיף מוסר פוליטי.

גם עתידה של הגדה המערבית אינו חלק ממבוקשן. הישראלים הם שיחליטו על כך את הרעות, הן אומרות, אינן רוצות להיכנס לפולמוס הכיבוש בארץ. בעניין זה, המטרישות שלא להתייחס לרעיונותיו חזיונות של אריאל שרון, אשר לטענתו הגדה המערבית... מצרית, המלחמה, הן מדגישות, להגיע את העקרונות המשכנעות בשכל העולם. "להוכיח שהפלשתינאים אינם חסרי־בית. שישראל היא המישית כלפי פלשתין הגב־דיסורית, שירדן היא פלשתין הערבית. שהבעיה האמיתית היא הסירוב הערבי לקבל את ישראל ולסייע לתהליך השלום על־ידי הטבתה של אותה אמת".

בתוך קריה מפרם

ב"מועדון הרכב המלכותי" שבו חברים בעליון, אומרות לי הרבייך וסילבר, כוונה להם ועם יותר משמץ של אופטימיות, כי פעילותן כבר הולכת לשאת פירות. שאלת השאלות המופנית אליהן, מובנת מאליה: האם לא מאוחר מדי? "נכון שאם היינו מתחילות לפני 10 או 20 שנה, עבודתנו היתה קלה יותר. אבל אין זה אומר שאיננו יכולות לסגור את הפער. שכרה היא שאנו מגיעות עתה יותר תומכים ופעילותנו תובנת עלם, במאוחר מדי, בוודאי שלא".

ומה על האינתיפאדה, זו שהיכתה בישראל ובירדן גם יחד הוציאה את המלך חוסיין כמעט מפוגיות מן הניתוח על עתיד הגדה המערבית... המתקוממים בשטחים הם הבליטו את הבעיה. כאשר השטח היה שקט, איש לא דיבר על הנושא. כאן אנו נכנסות לתמונה להוכיח בשטף ולהתריע קבל עם ועדה שהפלשתינאים אינם חסרי־קורת־גג, כפי שהם מנסים להצטייר. תאר לך שדווקא בחודשים האחרונים אנו מוצאות בכבנות להעניק סיוע מגורם של פרלמנטאים, אנשי רוח נוצריים וסתם אנשים.

אנשי רוח "התנועה, אבל יש לנו יותר הולכה עם לא־יהודים. ההנהגות של היהודים גובלת במזוכים. הם יצאו מן הגטו, אבל קשה להוציא את הגטו מהם. מוקפים אותם יהודים מבוסון בשל גורל הפלשתינאים ואין הם בטוחים בבריקות, בעיקר בימים האלה. הם רוצים להיראות צדיקים גם על חשבון של קורבנות".

הרבייך וסילבר אומרות כי בשבתיים הפעילות ניכר רישומו של הארגון במאמרים רבים התוקפים אותו ואף טוענים באחרונה, כי ההערכה שבירדן יש רוב פלשתינאי מבוססת על טעות חמורה. לדבריהן, יזם בית המלוכה בעמאן, "הציד הפלשתינאית הגדולה בעולם", את המסע נגד הארגון אשר הקים לו תומכים בכל העולם המערבי... השאלה אם באירוניה, או מבחינות, הן משיבות מניה וביה: "הטוענים כי יוכחו בקרבנו במקומה".

השתיים מחויבות שמאנו מסייע דיפלומטי ישראלי עד שנכנס שמעון פרס לתפקידו כשר החוץ. את המדיניות הזאת הן כורכות גם בוולכצת. המשרד להגדיל מהסבת המגמה הפלשתינית ברבים. "משרד החוץ כבר אינו משתמש במונח שלנו. נראה שהמשרד מתלהב פחות מקידום הרעיון, ואף כי איננו מעוניינות בתמיכה ממשלתית, מתעורר בנו הרושם כי גם בישראל יש המטילים ספק בסיסמתנו".

הסוד השמור

"ירדן היא פלשתין" נוסד בתחילת העשור על־ידי פיקלים אסטמולי ושבו דיוויד סטגר... הרחיב את פעילותו לארה"ב, לבלגיה, לקנדה, לצרפת, ליפאן, לגרמניה, לשוודיה וכמובן לישראל. בחודש ספטמבר האחרון קיים הארגון סמינר בין־לאומי ראשון בירושלים ובו השתתפו חבר הפרלמנט הבריטי טים רנטון, הח"כ אליהו בן אלישר, אלוף (מיל') יהושע שגיא ואחרים.

את תקציבו הוא בונה על תרומות ותמיכה. חלק ניכר מן הפעילות כולל עבודות מחקר היסטוריות ומברקים תכופים למלך חוסיין. אחד מהן נשלח בינואר האחרון. נכתב בו: "... מעלתך, בפרק צינת בראיון לערוץ 4' של הטלוויזיה כי ירדן היא פלשתינה... לפלשתינאים הערבים הירדנים הם עם אחד... אנו מבקשות... לפרסם לעמדות הכללית שהפלשתינאים הערבים אינם חסרי־בית".

המלך, מיותר לציין, לא השיב על המברק וגם לא נתן בעצת שלוחיו. אך אין בכך כדי להרתיע את שתי הנשים, המזורות והנשעות כי הגיעה העת לגלות ברבים אחת ולתמיד את הסוד השמור ביותר במזרח התיכון — שהערבים שולטים על 77 אחוזים משטח פלשתין.

פתח־תקווה בפרלמנט ההולנדי

מאת הנרייטה בוען

אמסטרדאם, פתח־תקווה, לא ירושלים או תל־אביב, אף לא עזה, שכם או רמאללה, עמדה במוקד ההתעניינות — והביקורת — בהולנד בשבוע שבו חגגה ישראל 40 שנה לעצמאותה. הדברים אמורים בנאום שנשא יו"ר הבית השני בפרלמנט ההולנדי, דיק דולמן, אשר הניח (ב־18 באפריל) את אבן־הפינה לסניף מגן דוד אדום בפתח־תקווה. רב הכסף לבניית התחנה הזאת נתרם על־ידי הולנדים.

הביקורת שנמתחה על דולמן לא נגעה בהנחת אבן־הפינה כי־אם בתוכן הנאום. ליתר דיוק, בפסקאות אחדות מן הנאום, שלא זכה להדהוד יתרה בישראל, אך שודר בטלוויזיה ההולנדית ב־18 באפריל בערב ואחר כך פורסם במלואו באחדים מעיתוני הולנד. אותם הולנדים החיים בישראל ואשר נכחו במקום... כלפי ישראל... ביקורתי די־הצורך. אחרים מתחו ביקורת על העובדה שדולמן, שהוא אתאיסט מושבע, שיבץ בנאומו מובאות מן התנ"ך.

אך הביקורת העיקרית נמתחה על כך, שדולמן אמר כי הוא מדבר בשם העם ההולנדי, אף שהוסכם לפני צאתו לישראל כי ביקורו יהיה פרטי ואישי.

ידיד של ישראל

דיק דולמן הוא חבר הפרלמנט ההולנדי מטעם מפלגת העבודה ההולנדית, אך אין הוא איש־מפלגה בולט. הוא חבר פרלמנט מאז 1970 ויו"ר הבית השני של הפרלמנט מאז 1979. בכהונתו זו הוא מקפיד לא לשאת פנים לשום צד. הוא הצטיין בתפקידו כיו"ר עד כדי כך שנבחר בשנית פה אחד על־ידי כל סיעות הבית. מעולם לא היה במרכזו של פולמוס.

דולמן הוא ידיד טוב של ישראל ושל היהודים. לפני חודשים מספר, בויכוח שניטש על מחזהו של פסבינדר ועל הסיפור־כביכול של השחקנית דיל קוראסה (שהתברר כי לא היה לה שחר), היה דולמן אחד הדוברים העיקריים בהפגנת מחאה נגד מה שנראה כהתחדשות האנטישמיות. הוא אמר, בין היתר, משפט שנטבע בהדהוד: "העוברים שבים ויוצאים מתוחים".

בזכות התעניינותו בישראל, הוזמן דולמן על־ידי מגן דוד אדום להניח את אבן־הפינה לסניף בפתח תקווה. ההזמנה היתה אישית, אך בוודאי היה משקל גם לעובדה שדולמן הוא יו"ר הבית השני של הפרלמנט ההולנדי. עם זאת, בשונה מביקורם "השנוי במחלוקת" של ראש־הממשלה לוברס ושר־החוץ ון דן ברוק בישראל, שנועד להיערך באמצע חודש מאי וכעת נדחה באורח אלגנטי בגלל "בעיות של לוח־זמנים", לא הובעה בהולנד התנגדות לביקורו של דולמן בישראל.

אחרי שדולמן ציין בנאומו בפתח תקווה כי ישראל היא המדינה היחידה בעולם שהוקמה מכוח החלטה של ארגון האומות המאוחדות, הוא הוסיף ואמר: "הארגון אינו יכול להסכים לכך, שגבולות 1967 ישונו לצמיתות, וכי זכויות הפלשתינאים שהוכרו על־ידי האו"ם (נפגעו) על־ידי ישראל כמדינה כובשת. אכן, ישראל שוחרת שלום. אך אם מצרים, סוריה או ירדן מפירות את השלום, אין היא מוסמכת להוציא את הגבול ולהישאר בכוח הזרוע בשטח שאליו לא הוזמנה. האם זה רצון אלוהים?" שאל דולמן שאלה רטורית.

פסוקי התנ"ך המרגיזים

אך בשעה מאוחרת יותר באותו לילה, במהדורות חדשות אחרות של הטלוויזיה ההולנדית, מתחו חברי פרלמנט אחרים, ממפלגת העבודה ההולנדית וממפלגה שמאלית קיצונית, ביקורת על דולמן, שלא היה ביקורתי די־הצורך כלפי ישראל, ועל שלא גינה במפורש את התנהגותם של החיילים הישראלים כלפי הפלשתינאים בשטחים הכבושים.

מצד שני, רגזו חברי פרלמנט נוצרים על השימוש שעשה דולמן בנאומו בפסוקים שונים כמו "ה' נתן, ה' לקח, יהי שם ה' מבורך". כמו כן אמר: "לפעמים לובש הרס צורת צלב, לפעמים — צורת סהר, לפעמים — צורת כוכב (קרי מגן דוד), הרס ימשיך לרוות את האדמה כל עוד לא יתאחדו בני־האדם, כל עוד לא יציבו את השלום מעל לגבורה ואת הפיוס מעל לנקמה."

מצד שני, בהשוותו את מדינת ישראל הקטנה עם הולנד הקטנה, הוא חלק שבחים לישראל ואמר: "שני העמים שינו את פני ארצם בכוחם שלהם. אימרה עממית גורסת שאלוהים ברא את העולם וההולנדים הקימו בעצמם את ארצם. אפשר לומר זאת גם על ישראל. הולנד זכתה בעצמאות לפני 400 שנה, ישראל — לפני 40, במאבק איתנים כנגד כוחות עדיפים פי־כמה. לנגד עיניהם של ההולנדים היו היהודים, כאשר ניהלו המלחמה נגד מלך ספרד... משה הוביל את בני ישראל על פני ים סוף כשם שוויליאם מאורנז' ציוה לפרוץ את הסכרים על־מנת להציל את ליידן בשנת 1574." גם ההשוואה המופלגת הזאת לא מצאה חן בעיני רבים.

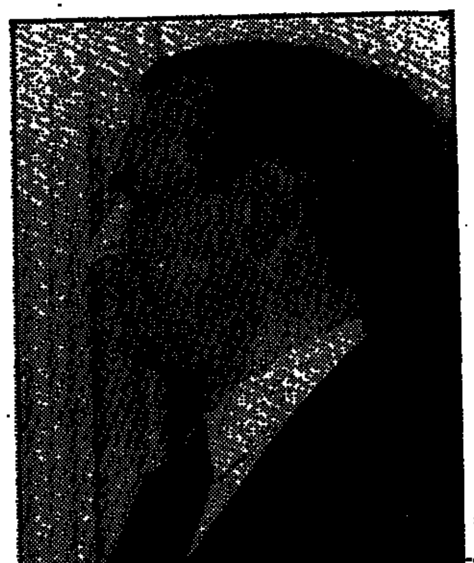

דיק דולמן: נאום ביקורתי מדי, או לא ביקורתי די הצורך

"בשם העם ההולנדי"

אך הביקורת העיקרית נמתחה על משפט קצר אחד, בו טען דולמן שהוא מדבר "בשם העם ההולנדי". מאחר שזה היה ביקור פרטי, צוינו בהולנד, לא היתה לו זכות לומר זאת. דולמן הופתע כאשר הובאה הביקורת לידיעתו, בעודו בישראל. הוא אמר כי הראה את נאומו, לפני נסיעתו, לשני סגני היו"ר של הבית השני של הפרלמנט, שאחד מהם הוא ציר בכיר של הנוצרים־הדמוקרטים, והשני הוא ציר בכיר של הליברלים. השניים הציעו לו תיקונים קלים, שהוא התחשב בהם. אך איש מהם לא הביע התנגדות למלים "בשם העם ההולנדי". והוא עצמו חשב, שמותר לו לומר זאת, בהיותו חבר פרלמנט.

יהיה אשר יהיה, אין ספק שבשובו להולנד יהיה על דולמן, שעד כה היה לו עבר פוליטי נקי כרבב, להגן את הדין על נאומו בפתח־תקווה, שכבר נמתחה עליו ביקורת במספר רב של מאמרי מערכת, כמעט בכל עיתוני הולנד.

לא פשוט לערוך ביקור רשמי בישראל, ויעיד על כך ביקורם המיועד של ראש־הממשלה ושר החוץ של הולנד. אך ביקור פרטי בישראל גם הוא אינו עניין קל ופשוט, כפי שהוכיח זאת מבכורה דיק דולמן.

אנטי־ישראליות פופולרית באיטליה

הצעתו של קראקסי להכיר באש"ף ולשלוח לשטחים המוחזקים יחידות צבא של מדינות הקהיליה האירופית, זכתה לתמיכה רחבה ומבטאת את המגמות האנטי־ישראליות של רוב הגופים הפוליטיים הגדולים באיטליה

מאת חולדה ליברנומה

פירנצה

ב־21 באפריל נפגש מזכיר המפלגה הסוציאליסטית וראש הממשלה לשעבר, בטינו קראקסי, עם שגרירי מדינות ערב ברומא. אליהם הצטרף דובר אש"ף בעיר, אחמד גימאר. השגרירים הודו לו על הגינוי החריף שפירסם על רצח אבו ג'יהאד, וקראקסי, שמפלגתו שותפה בממשלה הבטיח "פעולה נמרצת בנושא הדיכוי בשטחים הכבושים".

למחרת זימן מסיבת עיתונאים במאמלי. בשולי ועידת התאחדות התעשיינים האיטלקיים, הסביר לנוכחים את עקרונות הצעתו שאיטליה תכיר בהקדם באש"ף, וכן הציע לשלוח לשטחים יחידות צבא של מדינות השוק המשותף, שיקבלו מנדט של האו"ם. זאת, כדי לאפשר את הוצאת כוחות צה"ל, להפיג את המתיחות, לשים קץ למדיניות הדיכוי הישראלית וליצור אפשרות של משא ומתן בין הצדדים. למחרת, כשהציג ראש הממשלה החדש, דה מיטה, את ממשלתו בפני הסנאט, התייחס להצעה בחיוב, אם גם במילים מעטות. למרות שההצעה לא נדונה בישיבת ממשלה, ולמרות תגובות ראשוניות חיוורות, הוליכו שר החוץ הדמוקרטנוצרי רב ההשפעה, ג'וליו אנדריאוטי, להתוות את ההצעה בקווים הכלליים בפני שרי החוץ של השוק ב־25 באפריל בישיבתם בלוקסמבורג. באותו יום חגגה איטליה את יום כניעת הצבא הגרמני וסיום מלחמת העולם השניה בשטחה. בעצרות עם שנערכו בכל רחבי איטליה, הובעה תמיכה נרחבת בהצעתו של קראקסי. בנוסף למפלגת הרוב הדמוקרטנוצרית והמפלגה הסוציאליסטית, שותפתה בממשלה, תמכו בהצעה המפלגה הקומוניסטית, התנועה הניאו־פאשיסטית, הרדיקאלים, הדמוקרטיה הפרולטרית, היינו מפלגות אופוזיציה מהימין ומהשמאל. הסוציאל־דמוקרטים שבממשלה נמנעו מלהגיב, הרפובליקאים והליברלים, מפלגות קטנות, שגם הן חברות בממשלה, התנגדו מסיבות פורמליות (ההצעה טרם נדונה בממשלה) ובשל שזו הצעה חד צדדית וגם בלתי מעשית.

קראקסי (מימין): גינוי חריף בעקבות רצח אבו ג'יהאד. אנדריאוטי (משמאל) קפץ גם הוא על העגלה

על רקע הגל האנטי־ישראלי הגובר והמתחזק להופעה יום־יומית ועל רקע איגנורים פוליטיים פנימיים, יש לקלוט של המסתייגים הרים מועטים. במכה אחת השיג קראקסי יתרון פוליטי ניכר. הוא התמיא לגאוה הלאומית האיטלקית ביצור מדיניות חדשה במישור הבינ־לאומי. על גל גאוה זו עלה קראקסי גם בפעמים אחרות.

כך, למשל, כאשר יירטו האמריקאים את המטוס המצרי בו טס אבו עבאס לתוניס לאחר פרשת אקילה לאורו, והמטוס האמריקאי המיירט נחת בנמל תעופה של נאט"ו בסיגונאלה שבסיציליה, לצורך הולוק, אבל בהתערבות המשטרה האיטלקית הובא אבו עבאס לרומא ונמלט משם ליוגוסלוויה. קראקסי, ראש הממשלה דאז, אמנם הביא את יחסי רומא וואשינגטון לשפל המדרגה, אולם זכה אז בתמיכה עממית נלהבת על שמנע מהאמריקאים לעשות באיטליה כביתו שלהם. העובדה שבו נמלט מי שהיה מעורב בחטיפת האניה האיטלקית לא עניינה אז את ההמונים.

קראקסי גם חושב על הבחירות המקומיות, שייערכו כאן בסוף החודש, ואף כי אלה בחירות חלקיות, משתתפים בהן כשבעה מיליון איש, וזהו סקר דעת קהל חשוב, שנה לאחר הבחירות הכלליות של אשתקד. מבחינה זו בוודאי יש בהצעתו תועלת.

במכה אחת הצליח מנהיג המפלגה הסוציאליסטית, לאחד את מרבית הכוחות הפוליטיים האיטלקיים, צעד בעל תקדימים מועטים בדברי ימיה של הרפובליקה. ראשית, הוא הפך להיות השמאל כולו בנושא בו רגז בשבועות האחרונים כל מנהיגי מפלגות השמאל. יש לדבר חשיבות על רקע המאבקים הנמשכים מזה שנים ליצור באיטליה חלופה לשלטון הקיים. בנוסף שונות, מאז שנות סוף מלחמת העולם השניה, הוא הצליח גם לספק את הקבוצות הפרו־ערביות המפעילות עליו לחץ ולהשביע את רצונם של ידידים ערבים. קראקסי ידוע מזה שנים כמקורב לאש"ף לא פחות משר החוץ הדמוקרטנוצרי אנדריאוטי.

היה זה אנדריאוטי שהזמין ב־1982 את ערפאת לרומא כאורח הוועידה הבינפרלמנטרית, למרות שהיה אז נגדו צו מעצר איטלקי. אולם אנדריאוטי לא היה באותם ימים שר. לעומת זאת נפגש קראקסי עם ערפאת בעת היותו ראש ממשלה, אמנם כשהיה כבר פחות מתונים, שניהם הגיבו בחריפות רבה על הפצצת מיפקדת אש"ף בתוניס על ידי צה"ל, אנדריאוטי אף מבא לנכון לשוות אותה למעשה תגמול נגד אנחרים מצד הנאצים. על אותו רקע קיימת מזה זמן רב התבצרות אישית סמויה בין שני ראשי ממשלות, שניהם ממפלגות סוציאליסטיות וחברים באינטרנציונל הסוציאליסטי, קראקסי ופרס.

בהצעתו גם העמיד קראקסי את המכשול הראשון בדרכו של ראש הממשלה החדש הנתמך על ידי רוב מכריע בפרלמנט. אולם דה מיטה אינו יכול להתעלם מעמדות הרפובליקאים והליברלים. הוא חש היטב, כפי שמתאר קריקטוריסט ידוע, את אקדחו של קראקסי בגבו. הסכסוך הישראלי־פלשתיני הנו, איפוא, בימים אלה, לנכס פוליטי יקר לקראקסי. הוא גורם קשיים לדה מיטה, מחזק את הידידות עם המפלגה הקומוניסטית ומנגנון בפני הקואליציה הממשלתית אפשרות תיאורטית של חלופה סוציאליסטית־קומוניסטית, מקווה להגדיל את מספר התומכים במפלגתו בבחירות הקרובות, מוציא מידי קבוצות שמאל קטנות את מונופול התמיכה באש"ף, מחזק את השפעתו בממשלה וברוב האיטלקי.

אנדריאוטי, הזהיר יותר, לא ראה דרך אלא לקפוץ גם הוא על העגלה. בהודעה של משרד החוץ ב־26 באפריל שיבח את מתינות הפלשתינאים בשטחים והטיל על קבוצת יועצים בנושאי חוק להכין הצעה רשמית למבצע אירופי בשטחים, אותה יגיש לשרי החוץ של השוק לאחר שתידון תחילה בממשלה.

הגל האנטי־ישראלי גובר עכשיו לא רק בגלל מדיניות הדיכוי בשטחים, הסכסוך הישראלי־ערבי המתמשך והתוקשות המצטיירות כאן מן הצד הישראלי בלבד, אלא גם מפני ש"הוא גורמת צרות" ומשמשת אמצעי להזין עקיף גם בעניינים פוליטיים פנימיים. יהודים השים הישב גם בתוך אנטישמי ברור בעגבי ישראליות היומיומית בדרג הפוליטי ובתקשורת, ואין להעמעה כמעט תקדים אלא בתגובות האנטי־אמריקאיות בימי מלחמת ויטנאם.

מבחינה מעשית הרי כבר למטרת ההצעה נסוג. מכנה חלקית קראקסי עצמה את ההכרה באש"ף הוא רוחה לפחות עד הקמת ממשלה פלשתינית גולה. את יישום התכנית עליו ממילא להתנות לא רק בהסכם (כרגע זה לא מציאותי) של רוב מדינות השוק, שוודאי אינן ששות לחזור על הנסיון הלבנוני, אלא גם בהסכמת שתי מעצמות־העל, שאף היא בוודאי איננה בכיס. יישום ההצעה מותנה אף בהסכמת ישראל וירדן. זה היה איפוא מהלך סוציאליסטי מחושב בזירה הלאומית ובמישור היחסים עם מדינות ערב.

היעדר תכנית לפיתרון פוליטי בעלת סיכוי לקרב את הצדדים בעתיד הנראה לעין, המצב העומד בשטחים, תדמיתה השלילית של ישראל, התגיעה היומיומית במאגר ואהדה אליה כמערב, מעניקים להצעתו של קראקסי משקל גם גבירים. את בידודה הגובר של ישראל.

המשרד לענייני דתות
*
המועצה הדתית ירושלים

משרד החינוך והתרבות
מרכז ההסברה
*
עיריית ירושלים

עצרת הודיה במלאת כ"א שנים לשחרור ירושלים

תיערך ברחבת הכותל המערבי
ביום ראשון, כ"ח באייר התשמ"ח (15.5.88)
בשעה 17.00

בהשתתפות: השר לענייני דתות זבולון המר
הרב הראשי לישראל הרב אברהם שפירא
הרב הראשי הראשון לציון הרב מרדכי אליהו
הרב הראשי לצה"ל האלוף גד נבון

בתכנית: קדיש — אלישע בירנבוים
להקת הרבנות הצבאית, בהשתתפות החזן הצבאי הראשי לצה"ל סא"ל אריה בראון
זמרה: שר שלום קשת
הנחיה: מרדכי פרימן

* העצרת תועבר בשידור חי ברשת א' של קול ישראל

— הציבור מוזמן —

משרד החינוך והתרבות
האגף לחינוך מוכר

חוק פיקוח על בתי־ספר 1969

בקשה לקבלת רשיון לפתוח או לקיים בית־ספר/גן־ילדים

סעיף 3 בחוק הפיקוח קובע:
"לא יפתח אדם בית ספר ולא יקיימו אלא אם יש בידו רשיון לפי חוק זה ובהתאם לתנאיו, ולא יפרסם אדם פניות בית־ספר אם אין עליו רשיון כאמור".

חובת הרישוי חלה על בית ספר / גן־ילדים שעובדי החינוך שבו אינם עובדי מדינה, ואשר שר החינוך והתרבות לא פטר מהוראות החוק הנ"ל.

בעלויות על מוסדות חינוך המתכוונות לפתוח בית־ספר / גן ילדים חדש בשנה"ל תשמ"ט, תפנינה אל משרד החינוך והתרבות — אגף החינוך המוכר, רח' שבטי ישראל 34, ירושלים, לא יאוחר מ־16.6.88, ל' בסיון, תשמ"ח.

עד 60 יום אשראי
03-738707
03-735588-9
הלוח הארצי
הארץ חדשות
לוח העיר
קבלת מודעות
מודעות לוח ומשפחתיות
מ־8.00 עד 20.00
לבעלי כרטיסי אשראי

صكها من الاهل

صورة عن الاصل

על הכוונת

מהנדס כבישים מבקש:

תיבעו אותי לדין

"אני מוכן ליום שבו מישהו יתבע אותי לדין. מישהו שנפגע בתאונת דרכים בכביש שאני תכננתי, או שהייתי אחראי לתכנונו או לסלילתו. אקבל כלגיטימית גם תביעה מצד מישהו שיקירו נפגע, אפילו מישהו שידידו נפגע. לא חשוב. אני רוצה להגיע לבית המשפט — כנאשם, כי שם, ורק שם, אוכל סוף־סוף לפרוק את כל הזעם — האישי והמקצועי — שיש בלבי זה שנים רבות על הנושא הזה ששמו כבישים בישראל. כבישים, שלי יש בהם חלק אולי יותר מאשר לכל אחד אחר. לפחות כך אני מרגיש — מבחינת האחריות. כמעט שרציתי לי־זום ולארגן שמישהו יתבע אותי לדין, אבל הבהירו לי, שכעובד רשות ציבורית הדבר לא ייתכן. וכמה, אני אף מנוע מלהתראיין, לצערי הרב. אבל אני עומד מאחורי כל מלה שלי: אני מבקש לתת את הדין, כדי שבמסגרתו יוכל להיחשף, אחת ולתמיד, הביזיון הגדול של תכנון וסלילת כבישים בישראל במקצוע הנדסי".

כך החלה השיחה עם אחד מהבכירים מבין מהנדסי הכבישים בישראל. איש מקצוע מובהק, שניסיון גם במשהו שמעבר לנדרש בשולחן השרטוט: הוא חי במלואם את צרכי הנהג וכבר ראה בו, כאדם, קורבן שהוא הנופל לא אחת בשורה הקרב הקרוי כביש.

"את שאלת למה אני, כמהנדס, מחכה לאולם בית המשפט ולא עושה משהו בגרון מחוץ לאותה זירה. אומר לך: משום שאני חסר אונים. אני קורא בעיתונות, לעתים אני גם שומע אישית, ביקורת על סלילת הכבישים. הביקורת מופנית אלינו, המהנדסים. אני מרגיש כל טענה כזו כאילו היא מופנית אלי, אישית, ואני רוצה לצעוק: נכון, אתה צודק ואינני יכול. אני פקיד. פי סתום. אני, האמור לשרת אותו אזרח שסבל את משפחתו בתאונת דרכים, שאומר כי העיקול היה חד מדי, ששפת הכביש היתה רכה, שהבור שנפער בכביש לא תוקן, שהתמרור לא תיפקד כראוי, שלא היה סימון בכביש, אינני יכול לומר לאותו אזרח: הצדק אתך. למה? ככה אסור לי. אני פקיד. לכן אני פונה אליך ומבקש שתספרי לכל אותם קורבנות של אתמול ושל מחר, כי בישראל, לא המהנדס מתכנן את הכביש ולא הוא הסולל אותו. כל שנדרש ממנו, בשורה התחתונה של התהליך, זה לצבע את מלאכת הפישור. הוא רק 'מאכער' של כבישים והפתח על התוצאה הקלוקלת.

"אינני מתחמק מן האחריות המתבקשת באותה חתימה. להיפך, אני מבקש לשאת בה. אבל אני גם דורש, שכל אלה שהפעילו את סמכותם כדי לאלצני לסטות מן התכנון הנכון, מטיבות של אינטרסים כאלה ואחרים: שכל השרים, החל משר האוצר, הפנים, השיכון והתחבורה, שהפעילו לחצים לאלצני לתכנן ולסלול כביש בעלות נמוכה בהרבה מזו הנדרשת על־פי צרכי הבטיחות, כדי שהכספים הללו ישמשו אותם לצרכים אחרים; שכל חברי הוועדות — הארצית, המחוזיות, וזו לשימור קרקע חקלאית — כל אלה יבואו ויתנו יחד אתי את הדין בפני משפחות השכול".

אתה מתכוון, שמשפחות השכול של תאונות הדרכים בישראל יכולה לקראת הבחירות הבאות לשלוח כמה נציגים לכנסת, וכי הבריך צריכים לסמוך תוכניות? — שאלתי.

"גם זה. במספרי ההרוגים והנכים עברו אצלנו מזמן את המאסה הקריטית. האם מספר בוחרים הוא המדבר אל לבו של ראש עירייה, שר או חבר כנסת — זה כשר לא פחות מאשר הלובי הפוליטי שמספקים בעלי קרקעות, או הניצול הציני שעושים ראשי רשויות בתהליכי קבלת החלטות בוועדות הסטאטוטוריות, כדי למשוך נושא עד בלי די, כאשר יש בכך כדי לשרת אינטרס של אנשי שלומם, הביצויים, עם ישראל נוסע עקב בצד אגודל, מתהפך, מתנגש ומבלה בבתי חולים ובבתי קברות.

"אני רוצה לשאול: כיצד ייתכן, מכל בחינה מקצועית, שאני אתכנן כביש ואהיה אחראי לאחזקתו מכל בחינה של חיי האנשים הנעים עליו, אבל מי שלמעשה הסמכות בידיו להכתיב לי לסטות תוואי או לסלול אותו בפחות נתיבים, ללא אי הפרדה, ללא סימון על הכבישים, ללא תאורה, תמרורים חסרים או מקולקלים וכהנה החלטות מקצועיות בעלות היבט בטיחותי ממדרגה ראשונה — הוא ראש העיר שלי, או שר השיכון, או שר הפנים, או שר התחבורה, או שר האוצר? ממתי אישיות פוליטית מבינה בכבישים? ואם כן, מדוע התכתיבים הללו נעשים בחדרי־חדרים, ללא ביקורת ציבורית? מדוע לא ניתנו לי הכלים לעמוד על דעתי המקצועית בצורה לגיטימית? מדוע עלי לעבוד לפי תכתיבים של פוליטיקאים, שלעתים אני יודע מראש שהחלטתם תביא מוות את הקורבן התורן?

"זהו. אם עד היום סתמו את פי, ו'הגנו' עלי מפני הביקורת הציבורית, עשיתי אני היום את מלאכת התביעה. שלפחות עם ישראל יידע מיהם מקבלי ההחלטות כולם, ויוסיף את חתימתם על כבישי הדמים, בצד חתימתי".

הפתרונות שישנם והכבישים שאינם (א')

עוקף ישראל במבוך הוועדות

ב־1976 אישרה ממשלת ישראל את תוכנית המתאר הארצית לדרכים, הידועה בכינויה תמ"א־3. במסגרת תוכנית זו נכלל גם כביש מס' 6, האמור להוות ציר תנועה צפון־דרום ראשי למדינה, שיעקוף את כל המטרופולין הנרחבת של תל־אביב מזרחה, בתוך גבולות הקו הירוק. ציר זה, שאפשר לראותו כ"עוקף ישראל" מזרחה, אמור לשחרר את לחצי התנועה מכבישי החוף, להרים תרומה נכבדה לפיתוח התאונות עלידי הקטנת הצפיפות, וליצור מוטיווציות כבעיות לפיזור האוכלוסיה לפריפריות של המדינה, שייהנו מיתרונות של תחבורה משופרת ברמה בינלאומית גבוהה.

לכאורה, פתרון אידיאלי. מה גם שחלק נכבד מן התוואי של כביש 6 נקבע לאורך קווי מסילת הברזל הקיימים, דבר שאמור היה ליצור פרוזדור תעבורתי שיכלול גם את נתיבי אספקת המים, החשמל, וכן חלקו גם את צינור הנפט, כמקובל במדינות מתוקנות.

היום, 12 שנה לאחר אישור התוכנית, עדיין מתגלגלת תוכנית הקטעים שנועדו להיסלל ראשונים, הלוך ושוב בין הוועדות והמתכננים, בעוד היישובים על התוואי שבים ומביעים התנגדויות לכל תוכנית מוצעת והמעכבים שב ושוב את תחילת העבודות. אפשר היה להפנות אצבע מאשימה אל היישובים, אלמלא היתה התנגדותם זוכה לתמיכת הוועדות, ובעיקר לתמיכתה של הוועדה לשימור קרקע חקלאית.

נוצר מצב מוזר אנשי מקצוע מן הבכירים במדינה מתווים תוכנית מתאר ארצית לדרכים. ממשלת ישראל מאשרת את התוכנית. מהנדסי מע"ץ בכירים מגישים תוכנית סלילה ברמה בינלאומית. הנה באים יישובים חקלאיים ועירוניים על התוואי וטוענים כי הקרקע שתילקח מהם תמוטט אותם כלכלית, או שתפגע בתוכניות בנייה למגורים שכבר אושרו. ואז מתגבים חברי הוועדות בראשם ואומרים להם: אתם צודקים, התוואי לא מאושר? מדוע לא חשבו על כל הבעיות הללו קודם־לכן? מדוע צריכות לחלוף 12 שנים כדי לדעת, שבקטע זה יועדה הקרקע למגורים עוד לפני 1976? מדוע כה מסובך היה לדעת מראש, כי הפקעת קרקע בכמות כה גבוהה מיישוב חקלאי עלולה למוטט אותו? מדוע חברי הוועדה הארצית קובעים תוואי בלא כל בירור ברמה זו, יוצרים קווים אוטופיים על המפה, ואחר־כך עם ישראל משלם בשנות חיים כדי לשנות את התוואי?

מתברר, כי הוועדה הארצית אינה "יורדת" לרמת בירור של פני הבעיות בשטח. זו מלאכתם של חברי הוועדות המחוזיות, המקומיות, והוועדה לשימור קרקע חקלאית. הוועדה הארצית קובעת את התוואי האופטימאלי לפי עקרונות אסטרטגיים והנדסיים. צרכי בני האדם בשטח — זו כבר מלאכתם של חברי הוועדות בדרגים "שלמטה".

אדריכל דינה רצ'בסקי, מנהלת האגף לתוכניות ארציות ומחוזיות במשרד הפנים, מספרת כי כדי להתמודד עם בעיה זו — ואולי כדי לחמוק מלהתמודד עמה — נאמר בתמ"א־3, בסעיף 8 לתוכנית, כי "בתוכנית מתאר מחוזית מותר לקבוע הוראות שיש בהן משום סטייה מתוואי דרך, תוך התאמה לתנאי המקום ובהתחשב בצורך למנוע מפגעים סביבתיים — הכל במידה הנראית לוועדה המחוזית. סעיף זה בא להוסיף על סמכויות אחרות לפי תוכנית זו, להרשות סטיות — ולא לגרוע מהן".

וכך אמנם עשו היישובים באזור המרכז, כאשר התברר להם כי התוואי עובר בתחומם. "בציניהם גילו התנגדות עזה. הם אפילו הגיעו לוועדות הכנסת, ושיכנעו שם את הבריון עד כדי שהגיע תהליך אישור בוועדות הסטאטוטוריות. מע"ץ נתפס, היתה, כי דווקא העובדה שהתוואי מקביל לפסי הרכבת, והד תוספת של 100 המטרים שהם המרחק של איסור הבנייה מן התוואי, יגזלו קרקע חקלאית רבה. בהשפעת הלובי הפוליטי בוועדות, החליטה הוועדה הארצית לתכנון ולבנייה להיכנע, ולאשר חלופה מזרחית. הדרך החלופית גוזלת פחות קרקע חקלאית, מאחר שהיא עוברת בשטח טרשי לא מעובד" אומרת רצ'בסקי.

מע"ץ נכנסה לתמונה ב־1980. אינג' שמעון פרהנג, ראש מדור תכנון מוקדם ותכנון לטווח ארוך במע"ץ, החל אז בתכנון המוקדם של הקטע מצומת קסם למחלף לוד, שבחלקו נקרא "עוקף התעשייה האווירית". בכביש 6 הוא ראה אז — והוא רואה גם היום — פרויקט לאומי ממדרגה ראשונה. גם מנכ"ל מע"ץ יהודה כהן העניק לפרויקט את הכינוי "כביש היסטורי". אלא שההיסטוריה העידה לכביש זה תסריט אחר.

היום מביך פרהנג לפני ולפנים את בעיותיהם של היישובים על התוואי. זאת, לאחר שישב עמם על המפה, יצא עמם לשטח, ולמעשה, חרש יחד עם בעלי הדבר כל מטר רבוע בשטחי המחלוקת. הוא הגיע לכך רק לאחר שנכפתה עליו הסטת התוואי. מדוע לא ידע כל זאת לפני התכנון המוקדם, שאף הוא ארך כמה שנים? "בסיס המוצא שלי היה תמ"א־3. הרי הייתי צריך להתחיל ממשהו, והתוכנית הארצית היא המחייבת אותי. אחר־כך — המציאות השתנתה" אומר מהנדס התכנון.

כביש מס' 6 אמור להיפתח בנקודה דרומית לבאר־שבע, לעקוף את בירת הנגב, לעקוף מזרחה את מטרופולין תל־אביב ולהגיע עד יקנעם, מזרחית לאזור חיפה. משם יתפצלו שתי זרועות צפונה עד נהריה, וצפון־מזרחה עד צומת גולני, קריית־שמונה וכפר גלעדי. שלוחות אלה אמנם אינן נקראות "כביש מס' 6", אבל למעשה הן אמורות להשלים אותו ואת משימותיו הלאומיות. אורכו של כביש 6 בלבד הוא כ־200 ק"מ ועלותו המשוערת, ללא המחלפים, הדרכים, הגשרים העיליים והתחתיים שייבנו לאורכו, היא כ־300 עד 400 מיליון דולר. העלות המשוערת, בהערכה גסה, של הכביש הכולל את המחלפים, הגשרים וכו' דומה, מגיעה לכמעט מיליארד דולר.

מתי יוכל עם ישראל לנסוע על "הכביש ההיסטורי"? אינג' פרהנג מסרב להתנבא. הניסיון המר בקטע "הקרוב" לימד אותו שיעור נכבד. אחרי שהיישובים זכו בתמיכת ועדת הכלכלה של הכנסת, ובמקביל בהבנה מצד הלק"ח, עמדו בפניו שתי אפשרויות: על־פי האחת, ניתן היה לדלג על הקטע הבעייתי ולהמשיך הלאה. זה היה מאלץ את הנהגים לעבור מנסיעה בכביש ראשי, אשר מבחינת הסטנדרדים הגיאומטריים שלו מתוכנן למהירות של 120 קמ"ש (מהירות מותרת — 90 קמ"ש), לכביש 444 הקיים, שהוא כביש אזורי ישן. כביש זה בנוי בסטנדרדים שמאפשרים מהירות של 70־80 קמ"ש בלבד, ויש בו פיתולים שלא ניתן לעבור אותם ביותר מ־50 קמ"ש. בכביש זה יש צמתים רבים ומצטלבות בו דרכים חקלאיות. כל אלה מחייבים האטה ועצירה "ד" בוודאי יוצרים קונפליקט תעבורתי" אומר המהנדס.

על־פי כל קנה־מידה מקצועי, לא ניתן היה להפוך את כביש 444 לכביש ראשי. "לכן, החלטנו להסיט את התוואי מזרחה, כדי להימנע ככל האפשר מפגיעה בקרקע חקלאית" מספר פרהנג. הסטייה של כ־1 ק"מ מצומת קסם איפשרה לעקוף מזרחה את המבנים הקיימים של ראש העין ואת נחשונים, והתוואי החדש ירד בהדרגה דרומה תוך התקרבות לתוואי המקורי.

כאן ציפתה למתכננים הפתעה חדשה: הקטע החדש מלוד עד נחשונים זכה לאישור, למרות התנגדותם של היישובים שם. זה הקטע הנקרא "עוקף התעשייה האווירית", הכלול בתוכנית העבודה של מע"ץ ל־1988. אבל מנחשונים עד התחברות הקטע עם כביש מס' 5 — התוכנית נדחתה. ראש העין טענה, כי התוואי חוצה בין העיר הבנויה לזו המתוכננת לעתיד. "זה אילץ אותנו להטות את התוואי עוד יותר מזרחה, לאזור טרשי. אמנם הוא מחוץ לתחום ראש העין, אבל הוא חודר לשטח צבאי, בשולי שטח אש של צה"ל. אז קם צה"ל והתנגד. למעשה, נשארנו בלי כביש 6", מספר פרהנג.

המצב החדש אילץ את מע"ץ לתכנן, לטווח הקצר, שיפורים ל־444, ואילו לטווח הארוך להמשיך ולתכנן את התוואי של מס' 6 מנחשונים צפונה לאורך 444 ובסמוך לו, וצפונה מזה להתרחק מתוואי 444 תוך התקרבות הדרגתית לצומת קסם, בהתאם לתוואי המקורי.

מהנדס התכנון מספר, כי השינויים האחרונים נעשו בשיתוף הדוק עם יישובי האזור ורשויות התכנון; היישובים הללו בקטעים מסוימים לקראת התכנון עלידי צרכיו המקצועיים ומע"ץ מצדו עזר להם להשיג חלופות בקרקע וכן אמצעים אחרים מן הרשויות האחרות. "הכל — כדי למנוע סבב נוסף בוועדות ועיכובים של שנים" אומר פרהנג.

מדוע המלחמה הגדולה על כל קטע בכביש מס' 6, ובלבד להוציא מן המגירות? לדברי איש התכנון לטווח ארוך במע"ץ, יתרונו הגדול של כביש ארוך זה, כי בכל קטע שלו הוא מתחבר עם כביש רוחב, מאפשר מעקפים מקומיים והיטצעות מכביסה לערים של רבב שיקוף איננו אותן ערים, ועל כן פותר בעיית צפיפות באותו אזור. בטווח הארוך, אמור הכביש לקצר את משך הנסיעה מקריית־שמונה לתל־אביב, לדוגמה, משעתיים וחצי היום לשעה וחצי בלבד. "זה עשוי ליצור תהליך ארוכי טבעי חדש של העתקת תעשיות, מערכות צבאיות ואזורי נופש מן המרכז מזרחה לפריפריה הצפונית והדרומית של המדינה, בקרבת התוואי. אחרי מקורות התעסוקה תיווצר גם מוטיווציה להעתקת מגורים. שחרור מישור החוף מן הצפיפות התעבורתית שלו תתרום באופן ניכר לשיפור איכות החיים בו" אומר מהנדס התכנון.

מתי, אם כן, יזכה עם ישראל ליהנות מכל היתרונות הללו? פרהנג: "אם הכביש יוכר כפרויקט לאומי, כפי שהוא באמת, ויוקדשו לו כל המשאבים הדרושים ויקוצרו הליכים הסטאטוטוריים, התכנון ייעשה בחלקו במקביל לקטעים שכבר יהיו בביצוע, הוא יושלם לכל המוקדם בעוד 8־10 שנים. אבל במציאות הקיימת, אסור לצפות לנס הזה, בעיקר בגלל התהליכים הסטאטוטוריים וההתנגדויות, שמאריכים את תהליכי התכנון עד כדי כך שאין לי אפילו אומדן גס להעריך את משך הזמן הנדרש להשלמה למעשה של הפרויקט".

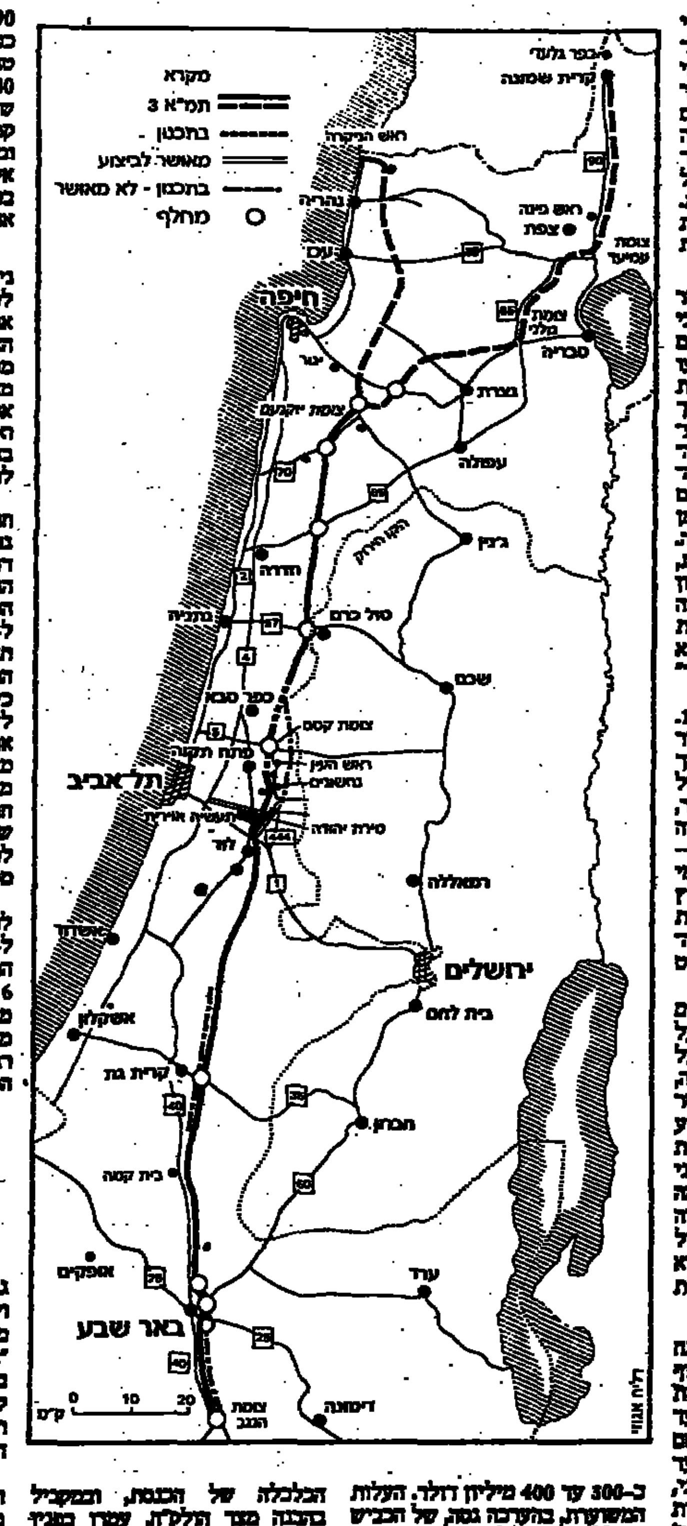

ראלי הג'יפים

"ראלי אל הנגב" — מסע ניווט ג'יפים במדבר אשר יצא מירושלים וימשיך במרחבי הנגב — יהיה אחד מן האירועים היחודיים של חגיגות "אל הנגב", שיתקיימו בדרום הארץ בחודש יולי לציון שנת ה־40 למדינה. יהיה זה מבצע ניווט תחרותי ברכב 4x4 מירושלים אל הנגב.

ב"ראלי אל הנגב" ישתתפו עשרות ג'יפים וצוותי מירוץ שיבואו מירושלים ויקבלו לידיהם כתבי חידה המתמקדים בפרשיות היסטוריות הקשורות לנגב. הג'יפים ימשיכו במסע על פני מרחבי הנגב וגם יתמודדו על ביצוע משימות ניווט מורכבות. במסלולי אתגר יחודיים — לאורך מספר צירי תנועה מקבילים, בימים אלה נבדקת האפשרות שכתבי החזית ישודרו בחלקם באמצעות גלי צה"ל.

כל צוות ג'יפ יאויש על־ידי נהג, נווט, מכונאי, חובש ומומחה לידיעת הארץ ותולדות הנגב וידרש להפגין מיומנות, כושר ניווט, תימרון והיגיון, בצד ידע ועניין בגיאוגרפיה של הנגב ובתולדותיו.

ב"ראלי אל הנגב" יטלו חלק מאות משתתפים שיופיעו באירוע זה כמשלחות המייצגות את האירגונים הגדולים בארץ וחברות מן המיגזר הפרטי והציבורי. מעוניני ג'יפים מחו"ל מגלים עניין בראלי הג'יפים בנגב, ומשא ומתן עם מפעלי מתנהל עם נציגים מצרפת ומערב־גרמניה.

חגיגות "אל הנגב", המציינות 40 שנה למדינה, ייפתחו בנגב ב־5 ביולי 1988.

לאן הלך הכסף?

כולם מדברים על כסף. הקטנת מספר התאונות תלויה בכסף, שיפור התשתית — כסף. הנה, בא דו"ח מבקר המדינה ומספר, לא פעם ולא פעמיים, שהכסף היה. שהכסף ישנו. פשוט אין מנצלים אותו. מבקר המדינה אפילו מספר מה קרה כאשר לא ניצלו את הכסף, הנה:

"ביולי 1986 אישרה ועדת השרים לענייני בטיחות בדרכים את התוכנית שהגישה לה הוועדה המקצועית. בתוכנית — חמישה קטעים מרשימת הכבישים הארוכים שבתוכנית משנת 1984, להם הוחלט להקציב 12.3 מיליון דולר מתוך ה־15.9 מיליון דולר, ועוד ארבעה פרויקטים נוספים, להם יועדו 3.6 מיליון הדולר הנותרים.

"לאחר אישור הרשימה עלידי ועדת השרים", ממשיך מבקר המדינה, "ביקש משרד האוצר שפרויקט תל־נוף־בילו לא יבוצע באורח מיידי, משום שנפח התנועה בקטע זה אינו כה גדול שיחייב מתן עדיפות מיידית לסלילת מסלול נוסף בו. במקום זאת הציע משרד האוצר לכלול בתוכנית פרויקט של שיפור קטע כביש שבין פתח־תקווה להוד השרון". וזה עדיין לא הכל. האוצר, מספר המבקר, מצא לנכון להתערב גם בבנייתם של שני מחלפים בקטע גבעת־אולגה—פולג. מע"ץ הגישה אומדן תקציבי לבניית שני המחלפים, ואומדן זה אף שימש בסיס לחלוקת ההקצאה התקציבית עלידי ועדת השרים. מה עשה האוצר? "לאחר שהתברר לו שהאומדן התקציבי הנ"ל היה מוטה בהרבה כלפי מטה — כותב המבקר. הוא אישר את בניית מחלף ביתינאי בלבד.

"במציאות, נראו התוצאות כך: דווקא הפרויקטים שהוצאו מהתוכנית היו המוכנים ביותר לביצוע, ואילו לעבודות האחרות לא היו תוכניות זמינות לביצוע, או שהפעלת התוכנית היתה מותנית בהפקעה ובפינוי שטחים ממושכים שנים — פעולות המתנהלות בעצלתיים.

"עקב כך, התקציב שאושר לפרויקטים אלה לא נוצל במלואו. מצב דברים זה מעורר שאלה רבת חשיבות, באיזו מידה אמנם ישימות התוכניות שאישרה הממשלה, בהתחשב בכך שהן כוללות פרויקטים שביצועם כרוך בהשלמת הליכי תכנון ורישוי ממושכים ובפתרון בעיות של הפקעת שטחים סמוכים לקטעי כביש הנכללים בתוכנית" — דברי המבקר.

מבקר המדינה אינו מציין בדו"ח שלו מה נעשה בכספים שלא נוצלו. הוא גם אינו מתייחס לשאלה המטרידה מדי פעם, מדוע נמצאים למשרדי הממשלה השונים כספים למטרות שאינן מופיעות כלל בתקציב. לעומת זאת, סיפר לנו המבקר בדו"ח האחרון על מקור נוסף שהוסיב מאוד לדעת כיצד לא לנצל את הכספים שברשותו. זוהי הקרן למימון פעולות למניעת תאונות, שבמשרד התחבורה.

המבקר מספר, כי במינהל הבטיחות אין כלל "רשימת עדיפויות ארצית לשיפור קטעים וצמתים מסוכנים בתחום העירוני". גם בידי משרד הפנים "אין רשימה מעודכנת של הכבישים העירוניים שעל הרשויות המקומיות לתחזק". בתוך התגיעה הזו של חסר בסדרי עדיפויות וברשימות, אשר רק על־פיהם הכספים מועברים בפועל לשיפור הטעון שיפור, מספר המבקר, בלשונו היבשה, כי תקציבי משרד התחבורה כללו ב־1986 5.7 מיליוני ש"ח לפרויקטים בתחום התשתית הבטיחותית העירונית, ואילו לשנת 1987 תוקצבו נושאים אלה בכ־8 מיליוני ש"ח. זאת משום ש־80% של תאונות הדרכים הן במגזר העירוני.

כלומר: היה כסף. לעם ישראל אפילו הירבו לספר כי תוקצבו לו כספים רבים לשיפור הבטיחות. מה קרה בפועל?

המבקר כותב, כי ב־1986 הצטבר בקרן יתרות בסך של כ־5.5 מיליוני ש"ח, בשנת 1987, שבה הוקצבו לנושאים אלה 1.5 מיליון ש"ח, לא היתה עד סוף ספטמבר כל הוצאה, כותב המבקר. לאן הלך הכסף?

ועוד סיפור: לאחר התאונה בצומת הבונים דיברו הכל על הצורך הדוחף בהצבת מחסומים במפגשי כביש־רכבת ובאמצעי בטיחות אחרים. "השינויים שחלו במצבת האמצעים למניעת תאונות במפגשי רכבת (מחסומים מוגנים, ומורים ומחסומים אוטומטיים) מאז התאונה בצומת הבונים היו קלים בלבד" כותב המבקר. מדוע? לא היה כסף? בשנות הכספים '85–'87 הסתכם תקציב הפיתוח של הרכבת לבטיחות במפגשים ב־264 אלף ש"ח. תקציב זעיר לעומת הצרכים. מציין המבקר. וכיצד ניצלו כסף מועט זה? "מסכום זה נוצלה מחציתו בלבד" כותב המבקר. לאן הלך הכסף?

טיפול בחום וציננון בלהט

כמי שנת, לפני עונת הקיץ, חייבים להקדיש למזגן הרכב תשומת לב ומזג. חום הלב של בעל הרכב כלפי מזגנו ישפיע בתהליכו על מידת כושר הצינון של המזגן. כך, שבבוא ימי החום הלוהטים, ישיב המזגן את גמול הטיפול, ויצנן את בעליו במלוא להט מגניעה.

האמנם מקדיש הישראלי למזגנו את תשומת הלב הראויה? "מרבית בעלי הרכב אינם מודעים לכך", טוען אריה אמינק, מנכ"ל חברת פילקאר. הוא מציין, כי במשך תקופת הסתיו והחורף, בהן מערכת המזגן אינה מופעלת, עלול הגז לדלוף. אי לכך, הבדיקה המרכזית לקראת ימי החום היא כמות הגז במזגן. הוא ממליץ לבצע בדיקות יסודיות נוספות, הכוללות:

1. פעילות ותקינות כל פתחי המזגן ברכב. הבדיקה נעשית תוך כדי הפעלת מנוע הרכב.
2. מערכת החשמל ברכב הקשורות בהפעלת המזגן.
3. רצועת המדחס המפעילה את המזגן. רצועה זו חייבת להיות במצב מתוח ותקין.

כדי לעמוד מאחורי העצות הללו, החליטה חברת פילקאר לצאת במבצע בדיקות חינם לכל סוגי מנועי הרכב.

בחו"ל

המנהרה הימית יוצאת לדרך

לקראת תחילת העבודות לבניית המנהרה התת־ימית בין צרפת לאנגליה, מתחת לתעלה האנגלית, נערך בקולמר (צרפת) סימפוזיון בינלאומי בנושא "רשת הדרכים במערב־אירופה על רקע גידול התנועה, כתוצאה מבניית המנהרה מתחת לתעלה האנגלית".

בניית המנהרה בתעלה תפעלת תנועה מהירה בקו, לרכבות מסעות לרכב, תגדיל את נפח התנועה במערב־אירופה. הרשת החדשה תיצור תחרות רצינית לאניות השיטות מעבר לתעלה ולקווים אוויריים בין צרפת לאנגליה. עקב כך מתעוררת בארצות אירופה אחרות בעיה של חיבורים מהירים בין ארצות אלה למסוף המסילה, שתעבור מתחת לתעלה.

התחזיות האחרונות מעריכות שבמשך 6 השנים הראשונות, לאחר הפעלת המנהרה בשנת 1995, יעברו בה 30 מיליון איש. הרכבות ינועו במהירות של 160 קמ"ש. העבודות בבניית המנהרה החלו בסוף אוקטובר '87 ומדי יום ביומו ייכרו כ־540 מטר.

אגרת נסיעה בארץ קומוניסטית

ממשלת בולגריה החליטה, החל מ־1 בספטמבר 1988, לגבות מס נסיעה בדרך בין סופיה לפלובדיב, אשר אורכה כ־120 ק"מ.

חלודנומה — סרטן הפח

מאת ג'ו קריידן

הסיפור מתחיל כך: מחפשים רכב משומש. למה משומש? כי אין כסף לחדש. נימוק טוב, הגיוני ומקובל. פותחים את העיתון והנה, שפע של הצעות! או שמספרים לידידים ויש מהר מגיעות תגובות: יש מכונית שכמעט לא נסעה. יד ראשונה. בקושי יד שנייה. מצב מצוין. מציאה. זול. מחיר מוזל, לא יותר. מנוע משופץ. רדיו, טייפ, מזגן. או שמשוחחים עם הגרדניק המכר. יש לו, במקרה, אחד, שבמקרה, מכיר אחד שיש לו אחת למכירה. הוא נוסע לחו"ל ומוכרח למכור. הזדמנות. המכונאי מכיר את הרכב — אישית.

בוחרים באחת המציאות. לא סומכים על אף אחד. הולכים למכון לבדיקה. התוצאות ברורות ויפות: תאונה לא היתה, המנוע שקט, מצב מצוין. בלמים, צירים, הגה, חשמל, כל המערכות תקינות. שים שני צמיגים חדשים וסע לשלום. המפתחות בפנים. כך הסיפור, בדרך כלל. אך לצערנו, לעתים קרובות, זו קנייה של חתול בשק.

התוצאה: תיקונים, אובדן ימי עבודה, הוצאות אסטרונומיות, עגמת נפש. המשך: מחפשים קונה לרכב הזה. וחוזר חלילה.

מה קרה? הרי הכל נבדק, הכל היה במצב מתקבל על הדעת? או דעו לכם שכך לא קונים. כך אין בודקים. מנוע, קל לתקן. אפשר להתגבר על כל פגם מכני. או מחליפים רדיאטור, ופירות בלמים, מנסר. החלפתם הרכב חלק חדש? או לפחות חלק זה — אפשר לצפות שיתפקד כהלכה. אך על בעיית הפח לא התגברתם, כפי שבעלי הרכב הקודמים לא התגברו על החלודה, האוכלת את הפח בתיאבון גדול. היא כמו סרטן ניקר, צבעו בצבע יסוד, צבעו את המקום החלוד מחדש. את כל המכונית צובעים מחדש, וזה לא עוזר. החלודה, אף אם נשארה רק נקודה קטנטונת, היא מולה מתפשטת, מתחת לצבע. הצבעי עשה אמנם עבודה יסודית, אך היה קשה להגיע לכל מקום, להלחמה לא חלקה, לחיבור ציר הדלת או מכסה המנוע, מתחת לכנף. נשארו נקודות חלודה, והן צומחות כמו קוצים. עשב פרא. החלודה מחלישה את הפח. מופיעים חורים. חלקים הקשורים למתכת הבנויה מתרופפים ונופלים.

הזהירות — צבע טרי

כאשר הדברים אמורים בחלודה, קשה לצבע כוונת. גם אם התיקון הוא רדיקלי, כמו כריתת איבר, וחותכים את כל הפח החלוד, ומתאימים חתיכת מתכת חדשה, בריאה, ומשחזרים את תפר הרלחמה, וצובעים מחדש, עדיין תוקן רק מקום אחד. זה הנראה לעין, אבל לא זה הנמצא מתחת לשכבת צבע במקום אחר.

מוסר השכל: פגם מכני, אפשר לתקן. פח חלוד — בבייה לדורות. אל תקנה רכב ישן בלי לבדוק, בדיקה יסודית, את כל המרכב. יש לחשוד במכונית ישנה הצבועה יפה. הצבע מכסה בעיות חמורות. יש לבדוק את צדי הדלתות, את מכסה המנוע, מעל ומתחת. יש להוריד את הגומי או המרבד מרצפת האוטו ולהתבונן במצב שם. לא נעים להתיישב ברכב, ללחוץ על הדוושה, ולהרגיש שהרגל מורצת דרך הרצפה. בודקים את הכנפיים, את מקומות החיבור לגוף הרכב. וגם מתחת לכנף. זה לא נוח, לעתים יש צורך להוריד גלגל, אך חשוב לדעת מה מצב הרכב, מבפנים מבחוץ.

בעיקר יש לחשוד ברכב משנת 1982 ולפני כן. אז לא ידעו עדיין על האמצעים למניעת החלודה. המיגון היה פרימיטיבי ולעצרי, נשאר כך עד היום הזה, בדגמים מסוימים. היום, במרבית המקרים, היצרנים נותנים אחריות נגד חלודה, ל־5־6 שנים. יפה, אך אין להסתמך על אימרות כגון. יש המצויינים שהמנזריות מתגבית וחידוש המיגון, מדי שנה, ויבואנים אחרים מציעים לציפות בחומר מיגון רק בזמן קניית הרכב. במלים אחרות, החומר מותז כאן — כתול לבן. החומר עצמו אמנם טוב, אבל אם הפח הגיע ארצה עם חלודה יבוא, או אם הרכב זכה לשפריץ של מי ים, בזמן הנסיעה מחו"ל, או המיגון שנעשה פה אינו מלא. בכל מקרה, מי יודע מבפני שכתבתי, אם יש כבר חלודה, או אין? ואנכי?

ניתן למנוע חלודה, רק אם הרכב הגיע במצב טוב, ואז יש לשמור ולטפל במהירות בכל מקום שנפגע על ידי שריטה, פגיעה או שפשוף. חשוב לבדוק את כל שטח הפח. נמצאה פגיעה, ולו קטנה ביותר, יש לשפשף בנייר שמיר, וכאשר השטח נקי, לצבוע מייד. אם הכתמת במקום נגוע כאשר אתה מחוץ לבית, או ממהר, ניתן לתת עזרה ראשונה: כסה את המקום בטפט "לוזר", או מעט שמן, כדי שהלחות לא תגיע לפח, ותהליך החלודה יתעכב. חשוב לרחוץ את הרכב גם בחורף. בשיבון שגרבקים נראים יבשים בחוץ אך נשארים לחים בפנים. הם שומרים על הרטיבות כך שהאויב הטרטני יכול לכרסם מבפנים. זכור! החלודה מדבקת! אם יש חלודה במקום אחד, יש להניח שמקומות אחרים נגועים.

לסיכום: קניית רכב משומש, רכב טוב מבית טוב, קח בחשבון כי קל, יחסית, לתקן כל פגע מכני. תיקנת, שיקמת את המכונית, היא נוספת ישה, ללא רעשים, ללא תקלות, לא עשית כלום אם לא התגברת על הריקות פח, על נקודות חלודה ועירות. ראה, הוזהרת.

הגוף של מכונית פורשה, שעבר תהליך גלוונזציה נגד חלודה

או שאתה מזריק לו
או שאתה "מיישן" אותו

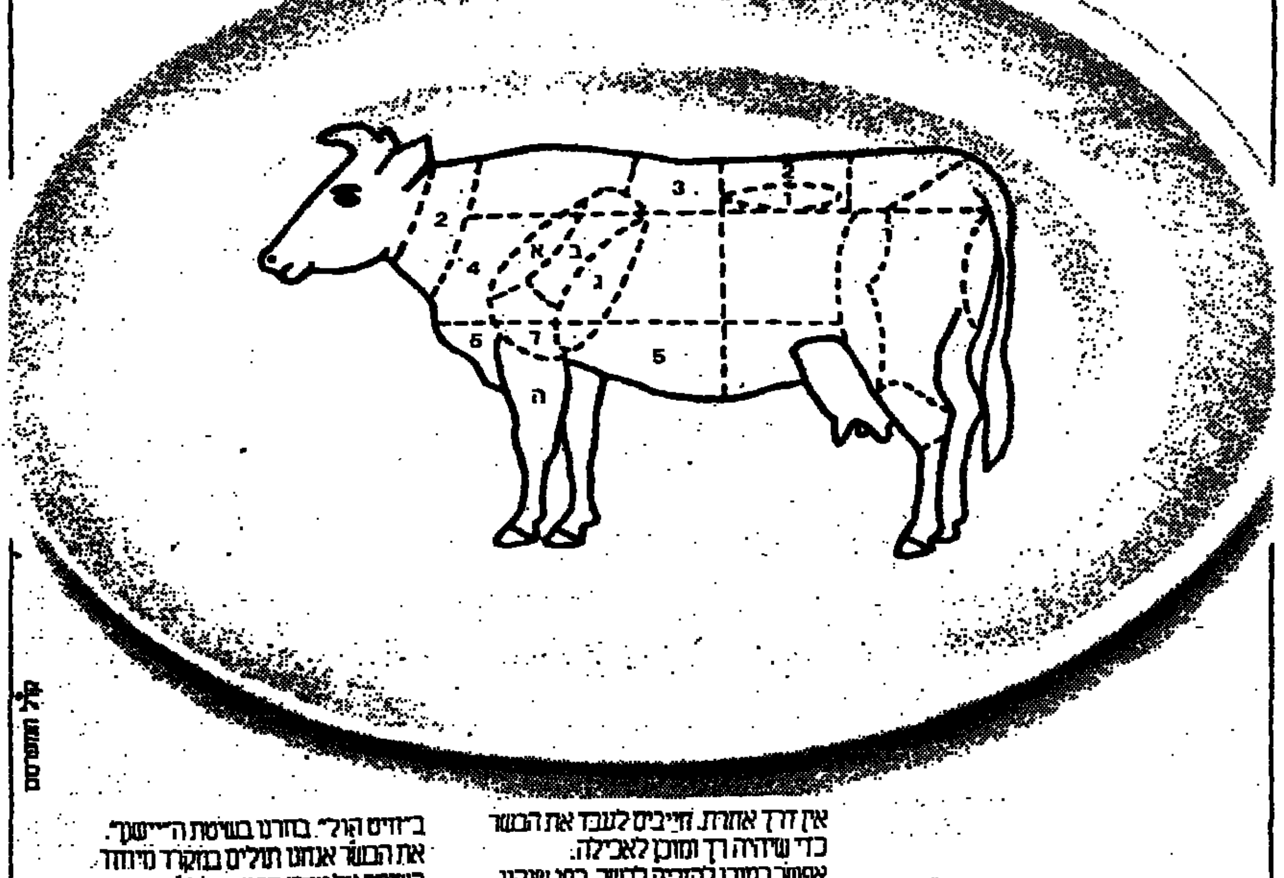

אין דרך אחרת. חייבים לעבד את הבשר כדי שיהיה רך ומוכן לאכילה.
אפשר כמובן להזריק לבשר, כפי שנהוג ברוב המקומות. זה זול יותר, מהיר יותר, קל יותר, אבל...
אתה יודע מה זה. כימיקלים וכאלה.
ישנה דרך נוספת: ל"יישן" את הבשר.
שיטת טיפול מיוחדת שנהוגה במקומות מסוימים שבהם יש יחס רציני לבשר.
ועוד יותר רציני לאלה שאוכלים אותו.

ב"ווייט הול" בוחרו בשיטת ה"יישון".
את הבשר אנחנו תולים במקרר מיוחד השומר על טמפ' קבועה של 1°,
לתקופה של שבועיים עד חודש,
בהתאם לגודלו ולחלק המסויים של הבשר.
וכך, חומצת החלב הנמצאת בבשר, מתפרקת ומרככת את הבשר בתהליך טבעי לחלוטין;
זהו אמנם תהליך ארוך ויקר. אבל...
את ההבדל בטעם
מרגישים כבר מהנגיסה הראשונה.

steak house
WHITE HALL
רח' מנדלי 6 תל־אביב, טל. 03-249282

נגיסה אחת תשכנע אותך

קופת חולים על פרשת דרכים (ב')

שוויוניות הולכת ונעלמת

מאת עדנה אירדור

לפני חמש שנים החלה השחיקה שיצרה בהדרגה שתי רמות של רפואה: בעלי אמצעים או בעלי קשרים מקבלים שירותים ברמה גבוהה, ומי שאין לו פרוטקציה או ממון נשאר מאחור

מינויו של פרופ' ציון סרבריו, מנהל המחלקה האורולוגית במרכז הרפואי בילינסון ומנהל בית החולים לשעבר, ליו"ר הנהלת הקופה, לווה בלחצים אדירים מצד רופאי הקופה. שוב הם הוכיחו כי ידם על העליונה וכי הם אלה שיכתיבו את מדיניות הקופה. לחצם מנע ממזכ"ל ההסתדרות להעמיד בראש הקופה צוות של אנשי מינהל וכלכלה ולהביא להפרדה בין נותן שירותים למבטח.

בראש הקופה יעמוד בשנים הבאות מי שמילא בעבר שורה של תפקידי מפתח במערכת, בניהול בתי החולים העמק ובילינסון, ולמד להכיר היטב את תחלואיה. בראיון עמו קובע פרופ' סרבריו, כי "המבוטח מקבל כיום טיפול גרוע, אולי יש פה ושם פינות אור, אבל בסך הכל המצב די מרבא. החולה מטולטל ממרפאות הקהילה למרפאות מקצועיות וממרפאות מקצועיות לבתי החולים. מרופאים לפקידים ומפקידים לרופאים, נשלח הלוך ושוב למכוני עזר, אם לצילומי רנטגן או בדיקות למיניהן.

"בסך הכל גובל הדבר בהתעללות. שירותי הרפואה, כמו בדיקות, מכשור, תרופות, הולכים ומתייקרים בה בשעה שמשאביה של הקופה הולכים ומידלדלים. יש במערכת כפילויות בשירותים, בבזבוזים ובציוד, המגדילים את ההוצאה ואת המבוך שלתוכו נקלע החולה. הישגיה היפים של המערכת הולכים ונשחקים. לכן צריך להגיע במהירות למסגרות חדשות וללמוד מהניסיון שנצבר במהלך השנים לחיוב ולשלילה."

קללת הכפילות

לדעת המיועד לתפקיד יו"ר הנהלת קופת חולים הכללית, אין הצדקה לרפואה מקצועית בהיקף נרחב בקהילה, כי המרפאות המקצועיות ממוקמות היום צעדים ספורים מבתי החולים. "במרחקים הגיאוגרפיים הקצרים במדינה, אנו לא יכולים להרשות לעצמנו לוקסוס של כפילות, שמתבל באיכות השירות. אני חושב שצריך להגיע להחלטה: או ששירותים מקצועיים טובים יהיו ליד בתי החולים או שימצאו רק בקהילה. אני לא בטוח שיש הצדקה לכך שמרפאה מקצועית כמו זמנהוף, למשל, תפעל בתל־אביב כאשר אפשר להגיע לשירותים באיכות לא פחות טובה, ואולי יותר טובה, בבתי החולים איכילוב או בילינסון.

"הכפילות בשירותים עולה לכלל המסים הון תועפות. יש לצמצם את המרפאות הראשוניות בקהילה ובמקביל את פער התיווך בין החולה לרופא, ולייעל את שירותי הרפואה הקהילתיים: לגרום לחיסכון במבנים ובכוח־אדם, ובמקביל להפוך את בתי החולים למרכזים רפואיים במובנם המלא של המלה ולא כסיסמה על ניירת־מכתבים. עמוד התווך של השירותים הרפואיים הוא בית החולים, כאשר הוא מופעל ומנוצל 24 שעות ביממה, ולפחות שישה ימים בשבוע. היום, למרות ההשקעות האדירות, מנוצלים בתי החולים חמישה ימים בשבוע, בין חמש לשש שעות ביום. בשאר הזמן מכבים שריפות ונותנים שירותים וניתוחים דחופים למקרים של פיקוח נפש".

פרופ' סרבריו טוען, כי במסגרת מאמצי הייעול יש לנייד כוח עבודה מהקהילה לבתי החולים. תוספת כוח־האדם תאפשר להגדיל את התפוקה במשמרות, בלי להגדיל את מספר המיטות. במערכת שאינה יעילה, אדם שוכב שבוע לצורך בדיקות שבפועל ניתן לבצען בתקופה קצרה יותר. כשיהיה תמריץ להתייעל, אפשר יהיה לנצל את מעודף האשפוז הקיים. הגיע הזמן שהעובדים יתחילו לפקח על עצמם. לשם כך יש להכניס את המושג של ניהול כלכלי עד לדרג של צוות מחלקה.

"ברור לי שאי אפשר לעשות את זה על־ידי הצהרות וסיסמאות בלבד. אחד האסונות של השירות הרפואי הציבורי הוא הפרישות למה שנעשה וחוסר מודעות להיבטים כלכליים. יש מקום להתחיל להפעיל את המערכת על בסיס של תמריצים ותוספת פריון עבודה, כפי שהדבר נעשה בתעשייה. יש לקבוע בסיס שכר שווה לקבוצות עובדים, ואת התוספת לשלם בהתאם לתפוקה".

לדבריו, ההסתדרות ניסתה ומנסה להיות שומר הרפואה השוויונית, אך זו סיסמה שהתרוקנה מתוכן. "רפואה שוויונית שבמסגרתה קיבלו העשיר והעני שירותי רפואה ברמה טובה בלי אפליה, היא נחלת העבר. לפני חמש שנים החלה השחיקה, שיצרה בהדרגה שתי רמות של רפואה. בעלי אמצעים או בעלי קשרים מקבלים שירותים ברמה גבוהה, ומי שאין לו פרוטקציה או ממון, נשאר מאחור."

רפואה ציבורית — לעניים

"התופעה הזו הלכה והחמירה ועמה הלכו וכשלו שירותי הרפואה הציבורית. הפער בין הרמות גדל ומכאן התורים לניתוחים, המתנות לבדיקות וכו'. יש מקום שבעלי האמצעים יממנו את הסיוע האמצעים, אך הדבר צריך להיעשות במסגרת מיסוי, כפי שהוא נעשה במקומות אחרים בעולם".

פרופ' סרבריו אינו רואה אפשרות לנתק את קופת חולים מכלל הבעיות של מערכת הבריאות. לכן לשעתנו, על הנהלת קופת חולים, האוצר, משרד הבריאות והעובדים לבצע היארגנות של כלל המערכת. "אם זה לא יבוצע בהקדם, נגלוש למצב שקיים בהרבה ארצות בעולם כעובדה מוגמרת: תהיה לנו רפואה ציבורית ברמה נמוכה לעניים וכל השאר יתבסס על שירותי רפואה פרטית תקנית בכסף. אפשר שבחשבון קר, לטווח קצר, יהיו כאלה שירותים מכך, אולם מבחינה חברתית אסור שזה יקרה".

רפואה פרטית, המתנהלת לפי שיקולים כלכליים גרידא, אינה יכולה לספק מחקר, חינוך והוראה. כל אלה צריכים לבוא מתקציבים לאומיים. אם לא תהיה רפואה ציבורית ברמה גבוהה, היכן יוכשרו רופאים, אחיות ועובדי מעבדות?

יש לפרופ' סרבריו ביקורת על קודמיו. לדבריו, אחת הבעיות שבעיקרי המערכת ההסתדרותית היא הריכוזיות בקבלת החלטות. "הדבר גרם לכך שמהשטח ניטלה היוזמה או הרצון לקדם ולפתח. תנאי הכרחי להצלחתה של כל תוכנית התחדשות, שיקום, הבראה, הוא בהחזרת האחריות לרופא, לעובדים המערך הרפואיים, לעובדי המשק. התרוקנו מגורמה כזו. אבל לא תהיה ברירה, נצטרך להתנתק מהרבה דברים שהיו מוסכמים ומקובלים, ובין השאר אי קיום דוקטרינה של תפקידים. לעקרון התחלופה יש השלכה על כל המינהל. הרוטציה חייבת להקיף את כל התפקידים — מנהל בית חולים, מנהל מחלקה וכו' — ולא רק רופאים אלא גם בעלי תפקידים אחרים".

היו"ר החדש של הקופה מקבל לידיו מערכת הסובלת מיחסי עבודה מעוותים. את הפתרון לניתוק ולניכור בין העובדים להנהלה רואה סרבריו בשיתוף העובדים בהתוויית קווי מדיניות לשנים הבאות. נהירות לו הסיבות לתסכולם של הרופאים, ובהסתדרות רואים בו את מי שמסוגל להחזיר לרופאים את המוטיבציה לעבוד במערכת הציבורית. "בזמן שביתת הרופאים ב־1983, שפרצה במטרה לשפר את השכר, טענתי שהזיכה צריך להיות על תורה, לא על קפה. אם נצליח לשבור את מחסום התורה, יימצאו תשובות ופתרונות גם לקפה. אם יתאפשר להפעיל את בתי החולים בשלוש משמרות, יימצאו התשובות לכל העובדים.

"יש ליצור לרופאים את האפשרות להתפרנס בצורה סבירה במקום עבודה אחד, וליצור כלים שיאפשרו לרופא סיפוק מקצועי, כלים למתן שירותי רפואה באיכות טובה. אני בטוח שחלק גדול מהרופאים היו מעדיפים זאת על פני חלטורות".

בקופת חולים הלך וגדל, לדבריו, בשנים האחרונות הפער בין מה שהרפואה המודרנית הציבה לעצמה לבין מה שהיא מציעה בפועל. לכן הפוליטיקאים קובעי המדיניות לא יוכלו עוד להתחמק מהחלטה איזו רפואה הם רוצים לספק. אם רוצים לתת רפואה ברמה גבוהה, אי אפשר להותיר את הרופא בשטח להתמודד בלא כלים ולבוא אליו בטענות בשלא ביצע דיאליזה או ניתוח. האחראים צריכים לגלות אחריות ולהגיד לציבור את האמת — שאין בכוח לספק לאזרח רפואה ברמה גבוהה. יש לקום ולומר: אנשים ימותו כי אין כסף לטיפולי דיאליזה או השתלות. אבל אם לא רוצים לומר, יש לתת תקציבים.

פרופ' סרבריו מסיים בנימה אופטימית: "קובעי המדיניות החלו בחודשים האחרונים לפקוח עיניים. הם מבינים סוף־סוף שקיימת בעיה. אבל לא די להודות, גם לא די להבין — צריך לבצע".

(הכתבה הבאה — מחר)

הטור שלי/נתן דונביץ

צדק בשיטת קח־תן

אזרח של שוק משתלשת בשנים האחרונות על מערכת המשפט בארץ. שופטים מנסים למחות, לגנות, להוקיע — אך את העסקות עושים בלעדיהם, ולעיתים מאחורי גבם. שפיטה, בידי בית־המשפט לבדו, נעשתה רק חלק מן המשחק או התהליך. כתוצאה מכך, גם כאשר העמד לדין, לפני שלושה שופטים, עמית שלום, שופט־שלום בבית תל־אביב, היו ידי השופטים כבולות. במגעים ומקחמבר בין הסניגוריה לתביעה, נמחקו סעיפים מחמירים בכתב־האישום והותירו את הקל שבין הסעיפים. השופט הרשיע את הנידון רק על אותו סעיף, אף כי במקור ייחסו לו עבירות חמורות יותר.

יושבים אזרחים בביתם, קוראים בעיתון, או שומעים ברדיו על העיסקה — ומה הם חושבים על בית־משפט, שכך מסכים לדון בעבירות עמית שסרחו?

אותם אזרחים גם קוראים ושומעים, כמה ימים קודם לכן, שנעשתה עיסקה בין התביעה הצבאית לבין הסניגוריה במשפטם של חיילים שהתעללו במתפרע ערבי, לעיני מצלמת הטלוויזיה של סי־בי־אס. בעשותה עיסקה, התביעה ביקשה עונש קל, בית־הדין נענה. הנאשמים נראים צוחקים ומחבקים. בית־דין צבאי אחר הרשיע את הש"ג רק אלמוג, שהובא לבית־הדין כשהוא נתון באזיקים ושער ראשו גולח. איתו מיצה בית־הדין את מידת העונש עד תום. לא היתה עיסקה. חיילים צעירים, כאזרחים בוגרים, חייבים להבין שכך נעשה צדק. עוד אומרים להם שזה צדק אבסולוטי.

המשטרה "מסתדרת" לבד עם עברייניה. את השוטרים המכים, בועטים, שוברים עצם או שתיים, פוגעים, עולבים ומקללים, אין מביאים לפני בית־משפט של המדינה, כאשמים בתקיפה, לעיתים בתקיפה בנסיבות מחמירות. חס ושלום. באשר אליהם יש הבנה, או שמתבצעת עיסקה. את השוטרים שופטת המשטרה לבדה. לשופט כזה גוזר עמיתיו קנס בגובה שכר חודש אחד, פחות או יותר. לשוטרים גוזרים קנסות בגובה משכורות של שבוע, או יותר. אזרח שיעשה מעשה דומה לזה של השוטרים, לא רק ייקנס, אלא גם יוטל עליו — בדרך כלל — "עונש מרתיע". כלומר מאסר על תנאי. ואם יש לו הרשעה קודמת, גם ייתכן שיהיה צפוי למאסר בפועל. שוטרים עם הרשעות קודמות לא נשלחו, בדרך כלל, למאסר.

תעשיית העסקאות

התעשייה הזאת, של עסקאות בסגנון סחר־סוסים, אינן מתחילות ואינן מסתיימות במשרדי התביעה ובמשרדים אחרים. היא פשטה על פני כל המשבצות של פסיפס זה. היותה בקשה לעיכוב־הליכים בידי היועץ המשפטי לממשלה — מעשה נדיר מאוד. היום מגישים עורכי־דין בקשות כאלה חדשות לבקרים, בסיטונות, כמעט כמעשה אוטומטי. לא יכול להזיק, אולי יועיל. היועץ המשפטי מפעיל תהליך נוסף — שימוע שמו, דבר שבעבר היה מעשה נדיר ביותר. היום, כאשר מדובר בחשודות המיוחסים לעורכי־דין גדולים, או באלה שיש מי שילחץ בשמם, עורכים להם שימוע. אולי יצליחו לבלום את יוזמת התביעה על סף בית־המשפט, שלא תעבור אותו. גם מתמקחים על סעיפים ועל אישומים. מתמקחים, כמו היה היועץ המשפטי השופט עצמו.

אחר כך, אם כל אלה אינם עוזרים, מתחיל המשפט עצמו. ואז, מתברר כי משלושה נאשמים נותר אחד, רק אחד, המבקש שישמעו את עדיו. השני נהפך לעד־מדינה. כלומר, הוא שפל פי כמה מהראשון. לא רק שנטל חלק בביצוע הפשע, אלא שהוא עוד בא מביתו, חופשי, להעיד נגד חברו, המובא כבול, מן הכלא. השלישי כבר סיים את עניינו מזמן. פרקליטו עשה עיסקה מוצלחת עם התביעה. אמר לתובעים: ראו, יש לכם המון עבודה, אתם כורעים תחת הנטל. לשם מה לכם כל הלחץ הזה? בואו נוותר קצת אחד לשני. אתם תורידו סעיפים חמורים, אנחנו נודה בקלים, הכל יבוא על מקומו בשלום, רק נא הזרו לתובעת, או לתובע, להבהיר לבית־המשפט שמבקשים עונש לא קשה במיוחד. נותר אפוא הנאשם הסבור שכותר להשמיע את עדיו, או שאין התביעה רוצה לעשות עיסקה איתו או עם פרקליטו. אלה תהליכים הנעשים בחדרי חדרים, לא לעיני כל. ואין אנו יודעים מה השפיע על התביעה יותר — טיעון ענייני או מתנה מתניפה — אולי דבר אחר.

מסתיים משפטו של זה שביקש שישמעו אותו ואת עדיו. יש הכרעת־דין, ונקבע עונש. הולכים לערעור בבית־המשפט העליון. הרבה זמן, הרבה כסף, אבל עבודת הצדק נעשית, לגביו, רק לגביו, באופן יסודי. והנה, בית־המשפט העליון קובע כי צדק בית־המשפט המחוזי ודוחה את הערעור. גם עתה, אין זה סוף פסוק. מתחילים לעבוד על עירעור לנשיא המדינה.

למערכת החנינות של נשיא המדינה יצא שם, בשנים האחרונות, של מכונה, של משהו המייצר בסיטונות, ולעיתים גם תוות להצים כבדים. מציפים אפוא את לשכת נשיא המדינה בבקשות חנינה ובתחינות להמתקת העונש. חלק מן הבקשות נענה.

שופטים נשמעו, פעם אחר פעם, כשהם מגנים את שיטת העסקאות ומוחים על חנינות. זאת אינה רק הגנה על המקצוע, אלא גם הבעת חשש עמוק מפני התערבותם של גורמים רבים, חיצוניים, במערכת השפיטה. לא כל מי שצריך לעמוד לדין מגיע לבית־המשפט. ואם הגיע, מנעים את העונש על־פי המעשה שעשה. ואחר כך, רצים אל נשיא המדינה שיתערב, למעשה, בשיקולי השופטים, לאחר מעשה. הם שמעו את העדים, בדקו את הראיות, שמעו על הרקע הסוציאלי והכלכלי של הנאשם, שקלו וגזרו את העונש. בא נשיא המדינה ומוליך שהעונש כבד מדי. איך נראה בית־המשפט בעיני העבריין, לאחר התערבות הנשיא?

נראה לי, שעד כה נשמעו רק מחאות רפות מדי מפי מערכת המשפט. הגיע זמן שתקרא תגר, ברמה, נגד ההתערבויות, למיניהן, בעשיית הצדק המשפט.

רעב בגיהנום הירוק

מאת אלאן ריידינג

The New York Times

מיוחד ל"הארץ"

צפון מזרחה של בראזיל סובל מחוליים כרוניים של תת־תזונה ואבטלה

ריביירה, בראזיל

גשמים תכופים בשבועות האחרונים הצמיחו בשדות הגבעות המקיפות את העיירה הקטנה קני סוכר שופעים וכך הפיגו חששות מן קללת הבצורת תחלום השנה שוב לנורדאסטה (צפון מזרח) של בראזיל. אבל כמעט כבר כבר אילצו זעקות רעב של אוכלוסיית איכרים שזה זמן רב הכירה עם תת־תזונה כרונית, את ממשלת מדינת פרנאמבוקו לשגר משלוחי חירום של מזון להכל ולמנוע בזיזת חנויות.

זה דורות מטילים את אשמת הדלות המשוועת של תשע מדינות צפון מזרח בראזיל על מזג האוויר. אבל כאשר הגשמים כן יורדים, התמונה בנורדאסטה עוד יותר: מאות אלפי משפחות המוקפות בצמחייה ירוקה ושופעת עדיין אינן יכולות להאכיל את עצמן, מבינון, שאין להן קרקע. "אני מכנה זאת הגיהנום הירוק", אומר מנואל רודריגאש דה מאלה, ראש העירייה. "ירוק מסמל את התקווה, וזה גיהנום מפני שיש רעב. כיליתי את הבוקר בחלוקת שקי קמח וקטניות. ועדיין שלחתי מעל פני אנשים בידיים ריקות".

לפני שלוש שנים עודד שובו של שלטון אזרחי לבראזיל תקוות כי סוף־סוף תינתן קדימות לנורדאסטה ול־42 מיליון תושביה כי ניתן יהיה להתחיל בתוכניות רווחה וסעד, ואפילו חלוקת הקרקעות המובטחת תצא לפועל. אולם כעת נותרו תקוות מועטות. אף כי 850 אלף איש התקבלו לעבודה בפרויקטים שונים של עבודות ציבוריות ב־1987, מפרקים כעת תוכנית זו בעקבות הגשמים האחרונים. האינפלציה הגבוהה נגסה בהכנסותיהם של פועלים באזור שבו 70% מהם משתכרים פחות מ־100 דולר לחודש, ותוכניות הממשלה למסור חלקות קטנות לחסרי קרקע, שיספיקו רק לפרנסתם, נסוגו.

"אתה לא יכול לדבר על רפורמה אגררית", אמר ג'וזה אלקנטארה, פועל חקלאי צנום ושדוף בסופו של יום שבו השתכר סכום המקביל ל־1.25 דולר על עבודה בשדות קני הסוכר. "אדם יכול ליהרג אם הוא מדבר על רפורמה אגררית", אמר. "בעלי בתי החרושת לסוכר לא רוצים לשמוע על כך מלה".

משבר המזון האחרון פגע במיוחד באזור פורה זה מסביב לריביירה. בצורת "חלקית" בשנה שעברה צמצמה את יבול הסוכר באזור והפכה את קוצרי קני הסוכר למובטלים שוקעים יותר מהרגיל. הם תלויים כעת בתרומות ובברכות ואין להם שום דרך אחרת להתפרנס. אבל גם באדמות הצחיחות למחצה בפנים הארץ, שם מסווה שושה של ירק את האיכות הירודה יותר של הקרקע, שורר רעב. זאת מכיוון שלמרבית החקלאים אין אדמה לגדל עליה את מזונם. אפילו בערי־החוף בנורדאסטה, שרובם הפחותים ושכונות העוני הקודרים שלהן נושאי על־ידי הגירה מתמדת מפנים החבל, מתרפת כעת התת־תזונה הנרחבת במילא בשל אינפלציה מרקיעה שחקים.

"רוב הילדים באים לבית־הספר רק משום שאנחנו נותנים להם ארוחה קלה של ביסקוויטים, ביצים וחלב", אומרת עדנה פרייטאס דה סילווה, מנהלת בית־ספר עממי ממלכתי בפורטאלזה. "כאשר אין לנו שום אוכל, שיעור הנוכחות בבית־הספר יורד לפחות ממחצית".

בחבל הצפון־מזרחי אף פעם לא התייחסו לגידול מצרכי מזון בסיסיים כאל קדימות ראשונה במעלה. הדיקטטורה הצבאית ששלטה בבראזיל מ־1964 עד 1985 רצתה להביא תעשייה לצפון המזרח של נורדאסטה באמצעות שיטה של ניכויי מס ואשראי מסובסד. מדיניות זו משכה בתי חרושת רבים, אולם השפעתם על האבטלה היתה קטנה, ומאז התחנכו תמריצים אלה לפני למעלה מ־25 שנה, הם הצמיחו שחיתות בקנה־מידה אדיר. את בנייני הזירות והבניינים רבי־הקומות היקרים, ליד החופים בערי החוף רבות הזאים כעת כאנדרטאות למה שמכונה בציניות "התעשייה הבצורת".

בעלי האחוזות יצאו נשכרים

גורלם של המגדלים החקלאיים היה אפילו גרוע מכך, שכן הם תועלו דרך בוסים שליטים השולטים על פני החבל. תמריצים אלה סייעו לבעלי אחוזות גדולים, שהשתמשו בכספי ציבור כדי לבנות מאגרי מים ותעלות השקיה בבחלותיהם. לכן, אף כי מיליארדי דולרים הוצאו על החבל בשנים האחרונות, רמת המחיה בנורדאסטה מוסיפה להיות מן הגרועות באמריקה הלטינית.

"מצוקת הנורדאסטה מוינה את העוני של כל בראזיל", אמר המושל טאסו ג'יראסאטי. ואמנם 18 מיליון תושבי החבל שעזבו אותו בשנות ה־60, ו־24 המיליון שהלכו בעקבותיהם בשנות ה־70, מסבירים במידה רבה את הצמיחה הכאוטית של סאו פאולו, ריו דה ז'אנרו, בראזיליה וערים אחרות בדרום. אפילו כעת, כאשר החבל הצפון־מזרחי מייצר רק 15% מהתל"ג, מתגוררים בו 30% מתושבי המדינה.

על־פי כל סמן חברתי, מצבו של החבל גרוע בהשוואה למצב בראזיל בכללותה. שיעור האנאלפבתיות בנורדאסטה הוא 45% לעומת ממוצע ארצי בסך 25%, שיעור תמותת התינוקות הוא 125 על כל 1000 לידות בהשוואה ל־80 על כל 1000 בבראזיל בכללותה, ותוחלת החיים היא 51 שנים בהשוואה ל־60 בשאר חלקי המדינה.

סוף תקופת הדיקטטורה הצבאית ב־1985 הקרה הזדמנות לשינוי. היו שחשבו כי הזדמנות זו נוצרה בעיקר מאז עלה פוליטיקאי מנורדאסטה, ג'וזה סארני, לכס הנשיאות. אך בשיעור אינפלציה שנתית של יותר מ־500%, קיצצה הממשלה הבראזילית בהוצאות. תחילה הכיר סארני בצורך בחלוקת קרקעות בחבל שכ־57% מתושביו חיים עדיין באזורי כפר, שבו בעלי 224 חוות גדולות מחזיקים בבעלותם קרקע יותר מאשר יש ל־1.7 מיליון חקלאים זעירים, ואשר לשני מיליוני חקלאים אין בכלל שום אדמה. אולם התנגדות בעלי האחוזות שיתקה את הרפורמה. בינתיים, הנורדאסטה חייבת לייבא 70% ממזונה משאר חלקי בראזיל. ופקידים אומרים, כי המצב באזורי הכפר מידרדר בתמורה, כאשר מרבית האדמות מרוכזות בידיים אף מועטות מכפי שהיה לפני 20 שנה.

בימה חופשית

המסגרת השלטונית הראויה

מאת יואל לרנר

על הציבור הדתי־לאומי לתבוע הנהגת חוקה שתושתת על עקרונות המשפט העברי

רוזן־צבי: משכנע רק את המשוכנעים

יואל לרנר, בלשן ומחנך, נשפט בעבר למאסר על השתתפותו במחתרת היהודית "ב"ל". משמש עתה יו"ר הנהלת "מכון סנהדרין"

מאמרו של המשפטן פרופ' אריאל רוזן־צבי ("הארץ", בימה חופשית, 27.4), שהכין הצעת חוקה למדינת ישראל, משכנע אך ורק את המשוכנעים. הפתיחה שלו במשפטים: "אין כל ניגוד בין עבודת ה' ובין חיי ציבור מתוקנים. ההיפך הוא הנכון: מסגרת שלטונית ראויה נוחה לקיום תורה ומצוות יותר ממסגרת רופפת ובלתי צודקת". בהמשך כתב הפרופסור המלומד: "כיוון שחוקה היא תיקון שלטוני וגם מגן למיעוט, היה נכון לצפות שהציבור הדתי, לפחות הדתי־לאומי, יתייצב בראש הנאבקים למענה. כידוע, פני הדברים שונים". במבט ראשון, נראה כי דבריו תלושים מכל הקשר יהודי או הגיוני מעמיק.

תחילה יש להבהיר: בהקשר היהודי־ציוני בארץ־ישראל, אין כל משמעות למשפט הפתיחה שכתב רוזן־צבי. האם יעלה מישהו על דעתו ש"מסגרת שלטונית ראויה נוחה לקיום תורה ומצוות יותר ממסגרת רופפת ובלתי צודקת" היא קביעה שמובנה הפוך מהקביעה, כי "אין כל ניגוד בין עבודת ה' ובין חיי ציבור מתוקנים", כפי שהפרופ' רוזן־צבי מנסה לטעון? שוב, בהקשר יהודי־ציוני, או דתי־לאומי — לפי המינוח שהמחבר בחר להשתמש בו — "מסגרת שלטונית ראויה" היא מסגרת שלטונית הפועלת על־פי עקרונות התורה; אין "מסגרת שלטונית ראויה" — בהקשר הנדון — שהיא "נוחה לקיום תורה ומצוות".

מבחינה עקרונית, ייתכן רק אחד משניים: מסגרת שלטונית תורנית, והיא "ראויה", או מסגרת שלטונית חילונית, והיא אינה "ראויה". האם אמור הציבור הדתי־לאומי בארץ להיות מעוניין במסגרת שלטונית "נוחה לקיום תורה ומצוות"? אולי הציבור "החרדי" מעוניין בכך; מכל מקום, הוא אינו מייחס למדינת ישראל משמעות מיוחדת, במסגרת היהדות. אך הציבור הדתי־לאומי, הרואה במדינת ישראל לפחות "אתחלתא דגאולה", אינו יכול להסתפק ב"מסגרת שלטונית נוחה לקיום תורה ומצוות": הוא חייב להתגייס לכינון מסגרת שלטונית העולה בקנה אחד עם התורה והמצוות, ומתוך הבנה זו הוא אינו יכול להתייחס בחיוב להצעת החוקה שהפרופסור רוזן־צבי שותף לגיבושה.

שנית, צודק הפרופ' המלומד בקובעו כי "אין כל ניגוד בין עבודת ה' ובין חיי ציבור מתוקנים: ההיפך הוא הנכון", אך במובן זה בלבד: שכיוון שעבודת ה' מתגלית על־פי הד"ל לקיום מצוות שבין אדם למקום, מחד גיסא, ולקיום מצוות שבין אדם לחברו, מאידך גיסא, וכיוון ששתי הסיבות אלה חיוביות הן באותה מידה לשלמותה של התורה, אשר קיומה השלם הוא עבודת ה' — נובע שחיי הציבור של העם היהודי יהיו מתוקנים. ולא — אין העם היהודי יוצא ידי חובתו כלפי שמיא. לא רק ש"אין כל ניגוד בין עבודת ה' ובין חיי ציבור מתוקנים", חיי ציבור בלתי מתוקנים פוגמים בעבודת ה'.

מכאן יוצא הפרופ' רוזן־צבי וטוען, בעצם, שקבלת חוקה למדינה היא צעד חשוב ואפילו חיוני לקראת תיקון חיי הציבור שלנו. לאור האמור לעיל יתברר כי שב צודק רוזן־צבי, אך בתנאי שהחוקה שיש לקבלה עולה בקנה אחד עם קביעות תורת ישראל. נראה לי, שאין שום עמדה אחרת קבילה בקרב הציבור הדתי־לאומי.

המסקנה העולה מכאן היא שהציבור הדתי־לאומי צריך לתבוע הנהגת חוקה למדינה, חוקה שתושתת על עקרונות המשפט העברי, שהוא בעצם משפטנו הלאומי מדור דור, זאת לעומת ההצעה שהגיעו אותו אבות־אבות־המיסדיה של מדינת ישראל. ההכרזה במשימה זו היא אשר הביעה לפני שנתיים את הצוות ב"מכון סנהדרין", אשר היה לי הכבוד לעמוד בראשו, לחתור לגיבוש הצעת חוקה למדינת ישראל שאמנם תתבסס על עקרונות המשפט העברי. כפי שנמסר בעיתונות, המשימה הזאת הוכתרה בהצלחה, ערב חג הפסח תשמ"ח, ובימים אלה הוגשה משלחת מטעם המכון עותק של הצעת החוקה הזאת לראש ממשלת ישראל, יצחק שמיר.

אנשי המכון מודעים לקשיים שיצטרכו להתגבר עליהם כדי לשכנע את העם לאמץ את הצעתם, או כל הצעה חלופית שתתבסס אף היא על המשפט העברי, אך לפחות בעיני אותו ציבור דתי־לאומי — זאת חייבת להיות המטרה אשר לשם השגתה ייעלו. שכן אם ינחלו מאמצים אלה כישלון, ספק אם יהיה אפשר לראות, בעיני ההיסטוריון, את מדינת ישראל כחוליה בהמשכיות הקיום היהודי. לכל היותר היא תהווה אפיזודה חולפת ותורד מהבמה באותה בושה, פנים שאיפיינה את מלכות של ממלכת ירושלים שהקימו הצלבנים בארץ־ישראל, לפני שמונה מאות שנה.

הקדם שיווק להפתעה!

יגאל אילן חברה לפיתוח תוכניות שיווק בע"מ - שרותים בישראל ארה"ב ואירופה.

דרך חיפה 13 תל־אביב - טלפון: 252967 / פקס: 268020

למי שמחפש תשובות מעשיות בתחום השיווק

בדין ובצדק/צבי הראל

עינוי־הדין של בית המשפט העליון

ארבל: לא עירערה / ביילין: מאסר בפועל

בחודש אפריל 1980 התמקמו שלוש משפחות בחוף גבעות: משפחות לסרי, ארדי ואשכנזי. הנופשים התמקמו מתחת ליריעה שנמתחה מעל לשלוש מכוניותיהם, שהועמדו בצורת האות ח"ת ואילו הדופן הרביעית נסגרה על־ידי סירה. בעת שניסה אחד הנופשים להחליף את בלון הגז של כירה ניידת ששימשה אותם ("שוגית"), אירעה דליפת גז ופרצה דליקה. [illegible] כולם באופן קשה ביותר בכל חלקי גופם [illegible]. האסון הגדול אירע עקב מכלי הדלק של שלוש המכוניות, שהכילו כמות בנזין גדולה.

בנובמבר 1980, כשבעה חודשים לאחר התאונה הטרגית, הגישו שתי משפחות (לסרי וארדי) תביעה לתשלום תגמול על־פי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים. התביעה לבית המשפט המחוזי בתל־אביב היתה לצורכי מזיה חודשים. משפחה אחת ביקשה דמי מזיה חודשיים השווים ל־607 דולר ואילו המשפחה השנייה תבעה סכום של כ־400 דולר לחודש. שתי המשפחות תבעו את חברת הביטוח "ציון", האיל והמכוניות היו מבוטחות על־ידי חברה זו. המשפחה השלישית, משפחת אשכנזי, לא הגישה את תביעתה באותו מועד, משום שטרם התגבש הנזק הסופי.

בשלב מאוחר יותר הגישו כל המשפחות את התביעות הנודלות. תביעות אלה היו תלויות בתוצאה של פסק־הדין שניתן על־ידי השופטת המחוזית שולמית ולנשטיין. בפניה של שופטת זו התעוררה שאלת המחלוקת בין הצדדים: החוק קובע כי תאונת דרכים מוגדרת "מאורע שבו נגרם לאדם נזק גוף עקב שימוש ברכב מנועי בין בנסיעת הרכב ובין בעמידתו". מכוניות מכונית גם בזמן החנייה משמש ברכב למטרות חברתיות ולתענוג. המחלוקת בין הצדדים היתה אם להחיל את הוראות החוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים במסגרת המונח "שימוש תחבורתי".

השופטת ולנשטיין דחתה את תביעות שתי המשפחות וקבעה כי יש לפרש את המונח "שימוש תחבורתי" כפעילות הנוגעת לייעוד הטבעי של הרכב, ואין לכלול בו מכוניות ששימשו כדפנות. בחודש מרס 1981 החלה התביעה להתברר בפני השופטת ולנשטיין ובעבור זמן קצר למדי, באותו חודש, ניתן פסק־הדין שדחה כאמור את תביעות המשפחות.

כעבור שבועות אחדים (אפריל 1981) הגיש פרקליט המשפחות עו"ד משה קפלנסקי ערעור לבית המשפט העליון (ערעור אזרחי 81/236). בין השאר טען פרקליט המשפחות, כי האיל והשופטת לא איפשרה למערערים להביא את ראיותיהם, נמנעה האפשרות להוכיח כי 150 הליטרים בנזין שנבערו במכלי הדלק של שלוש המכוניות היוו את הגורם המכשיר, בה"א הידיעה, לאסון. טענותיו של קפלנסקי נשמעו באפריל 1983 בפני הרכב השופטים הבאים: פרופ' אהרן ברק, שושנה נתניהו ואליעזר גולדברג. כאשר בא תורו של עו"ד גולדברג לטעון, מטעם חברת "ציון", הוא ביקש להגיש את השיבה. נקבעה לעוד שנה (אפריל 1984). מאז, ארבע שנים, טרם נתן בית המשפט העליון פסק־דין בסוגיה זו.

במועדים שונים פנו בני המשפחות, באמצעות פרקליטם, למזכירות בית המשפט העליון וביקשו לזרז את מתן פסק־הדין. השבוע ביקשתי תגובה מרשם בית המשפט העליון שמואל צור, מדוע לא ניתן עדיין פסק־הדין בערעור שהגישו המשפחות. ידוע שעל בית המשפט העליון רובץ עומס הולך וגדל, אבל האם ארבע שנים לא הספיקו לשופטים למצוא זמן לכתוב את פסק־הדין? הרשם אמר, כי תיק זה (23681) הוא חלק מסידרה ארוכה של ערעורים עקרוניים הדנים בשאלת תחולת חוק נפגעי תאונות דרכים. עוד אמר, כי התיק ותיקים אחרים הנוגעים לשאלה העקרונית הזו נמצאים בשלב של כתיבת פסקי־דין.

הוויתור של ארבל וביילין

לפני כחודשיים נשמעו הטיעונים לעונש במשפטו של עו"ד אברהם איזמן (48) מנתניה, שהורשע בשיבוש הליכי משפט ובהשמדת ראיה. התובעת עו"ד הלנה ביילין ציינה בטיעוניה, לפני שהשופטת המחוזית ששנה ברמן גזרה את העונש, כי אין בתולדות הפסיקה את רע לב־סיבות והמגורות של העבירות שבהן הורשע איזמן. כאשר להרשעה בעבירה של שיבוש הליכי משפט, הורשע הנאשם בשתי הזדמנויות שונות: פעם אחת בקשר לעריכת תצהיר שקרי לבג"ץ ופעם נוספת באשר לטענות השקריות, שטען בבית המשפט הגבוה לצדק. איזמן, בטיעוניו השקריים, הסתיר את דבר היותו שותף במועדון "הד מקום" בנתניה שהסתבך עם החוק והמועדון נסגר לבקשת משטרת נתניה.

סניגורו של הנאשם עו"ד יעקב רובין הגיש מסמכים רפואיים המלמדים על מחלתו של הנאשם, שהשופטת ברמן אסרה לפרסם את תוכנם. ביילין טענה שהיא אינה מקלה ראש במסמכים הרפואיים, אולם הציבור עותר "להטיל על הנאשם מאסר בפועל".

כאשר גזרה השופטת ברמן על הנאשם מאסר על תנאי בלבד, הופתעו מכך בפרקליטות מחוז המרכז לרבות התובעת. העונש הקל היה לשיחת היום במסדרונות הפרקליטות. זאת ועוד: ביילין הזכירה בטיעונים לעונש תקדימים משפטיים. בין השאר, ציטטה פסק־דין של ממלא־מקום לשעבר בבית המשפט העליון, חיים כהן, שקבע במשפטו של מיכאל צור כי יש להחמיר דווקא כשהעבירה נעברת "בידי איש משכיל ונשוא פנים... עבירתו של בעל 'צווארון לבן', המקפיד על ניקיון בגדיו ומנקה את ניקיון כפיו, חמורה פי כמה ועונשו של זה חייב להיות חמור שבעתיים" — כלשון השופט כהן.

יתר־על־כן: כדי לשכנע את השופטת ברמן מווית נוספת כי יש להטיל במקרה זה מאסר בפועל, היא הביאה תקדימים של עורכי־דין שנשלחו לרצות את עונשם בכלא. כך, למשל, הביאה את המקרה של עו"ד יעקב מור שהורשע בעבירות של מסירת הצהרות, ידיעות והודעות שאינן נכונות (לפי חוק מס שבח) ונידון על כך לשנת מאסר בפועל.

"מחובת בית המשפט", כתב בשעתו בית המשפט העליון שדחה את ערעורו של מור, "להגיב בכל חומר הדין על מעשים כאלה של עורך־דין".

מאז ניתן גזר־הדין של איזמן חלפו 45 יום. זו התקופה שעמדה לפרקליטות להגיש ערעור. עד עתה לא הוגש. מה שהפתיע את התביעה לא היתה מחלתו של הנאשם אלא העונש הקל שהוטל עליו. כאשר למחלתו, קיבלה התביעה את המסמכים הרפואיים כלשונם, אף כי היתה יכולה לחקור את הרופאים שחתמו עליהם ואף להביא רופאים מטעמה. מי שהחליט שלא להגיש ערעור לבית המשפט העליון זו פרקליטת המחוז המרכז עו"ד עדנה ארבל והתובעת עו"ד ביילין. שאלתי אותן, בשבוע שעבר, מדוע לא הגישו ערעור לבית המשפט העליון על קלות העונש. תשובתן היתה, כי פעלו כך לאור נימוקיה של השופטת, שהעדיפה לתת משקל מכריע למחלתו של הנאשם.

העד שלא היה

בשבוע שעבר, במסדרונות הפרקליטות בתל־אביב, לא האמינו תובעות ותובעים למקרא טענתו של עו"ד פנחס מרינסקי, במסגרת ערעור שהגיש לבית המשפט העליון, כי השופטת המחוזית ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן המציאה בהכרעת־הדין עד־הגנה שלא היה, ולא נברא. תובעת בכירה אמרה לי, כי כשקראה את הידיעה ב"הארץ" על טענתו של מרינסקי, היא התקשתה להאמין בה, בהכירה את השופטת שהיתה בעבר הממונה עליה (השופטת אוסטרובסקי־כהן היתה במשך שנים פרקליט מחוז). "זה אינו מתאים לשופטת", אמרה התובעת הבכירה.

בעקבות הידיעה ביקשה התובעת לעיין בהכרעת־הדין כדי לבדוק אם אכן אוסטרובסקי־כהן כתבה מה שייחס לה עו"ד מרינסקי. במרבן שחזרה התובעת עם התובע שהופיע במשפט, עו"ד שמחה תקוע. התובעת הבכירה אמרה לי, כי לאחר ששמעה את דבריו של התובע, הדברים אינם נראים כפי שטוען עו"ד מרינסקי.

זה סיפור המעשה: עו"ד פנחס מרינסקי ייצג שני יבואנים שהורשעו על־ידי השופטת אוסטרובסקי־כהן. מטעם התביעה הופיע עד מומחה, איש משטרה, ושמו אמנון בצלאל. הסניגור נטל את מוצגיו של המומחה ואמר שהוא רוצה לבדוק אותם על־ידי מומחה מטעמו. מרינסקי לא נקב בשם של מומחה כלשהו שיוזמן בעתיד מטעם ההגנה, ומומחה כזה לא העיד כלל בבית המשפט. מרינסקי החזיר את המוצגים בלא הבאת מומחה כלשהו או נקיבה בשם מומחה שהיה אמור להעיד. היה מוסכם על כולם כי עד הגנה לא העיד וגם לא הוזמן. גירסה זו מקובלת לא רק על מרינסקי אלא גם על התובע עו"ד תקוע.

כך כתבה השופטת אוסטרובסקי־כהן בעמוד 9 להכרעת־הדין: "גם המומחה שהוזמן מטעם ההגנה לא העיד דבר שיכול היה לערער את חוות־דעתו של בצלאל". האם לא ניתן להבין מכך כי עד הגנה אכן הופיע במשפט — דבר שאינו נכון?

כלכלה ועסקים

פמה — נותרו רק התקוות

מניה על הכוונת / יהודה שרוני

עד לשנים האחרונות היתה חברת השקעות פמה הספינה נושאת הדגל של בנק המזרחי. פמה החזיקה בנכסי נדל"ן ובניירות ערך מגוונים, ובהם חבילה של 10.5 אחוזים ממניות החברה לישראל. בשנת 1982, עת דהרה הבורסה כלפי מעלה, היתה למניות פמה עדנה. נסיקה של למעלה מ-2000 אחוז בתוך שנה אחת אינה דבר של מה בכך. מאז נותרו הזיכרונות.

ביוני 1987 מכר בנק המזרחי לחברת ליבי קורפוריישן (הנשלטת על-ידי איש העסקים וליג וינגר-הבסקי) 38 אחוז מההון בפמה ו-52 אחוז מהשליטה, ב-3.9 מיליוני דולר. הבעלים החדשים של פמה הגיעו חיש מהר למסקנה כי יש צורך בביעור תיק ההשקעות של החברה, וביצעו כמה מהלכים. השיא השתקף במאמצים שפרסמנו בשבוע שעבר, כשפמה מחקה השקעה של 10 מיליוני דולר בחברת תדיראן מעגלים מודפסים.

אלמלא השקעה כושלת זו, עד תולדותה בתחילת שנות ה-80, תקופת שגעון הגדלות של הבנקים, היו בעלי המניות בפמה יכולים להמשיך ולחייך כיום. אלא שהנהלת בנק המזרחי פתתה להשקיע בתדיראן מעגלים מודפסים סכום של 7.25 מיליוני דולר (10 מיליוני דולר מתואמים לאינפלציה) וקיבלה בתמורה 26 אחוז ממניות החברה. תדיראן, השותפה הבכירה, השקיעה כ-1 מיליון דולר בלבד, אך קיבלה 74 אחוז ממניות החברה (תדיראן הבטיחה אמנם לתרום את המוניטין והידע, אך העובדה לא השתקפה כלל וכלל ברווחיותה של מעגלים מודפסים).

כיום מנהלת פמה מאבק משפטי נגד תדיראן. פמה תובעת להשיב לה את השקעתה, ולצורך העניין היא תובעת מינוי בורר. תדיראן מתנגדת, ועל-פי כל הסימנים טרם באמרה המלה האחרונה במאבק זה.

עם מחיקת ההשקעה במעגלים מודפסים, נותרה פמה עם הון עצמי של כ-8 מיליוני דולר (3 מיליוני דולר מתוכו ביתרות נזילות). פמה משקיעה בתחומים הבאים:

● 37.5 אחוז במניות אורדע פריגם. החברה, העוסקת בייצור מסמכים מגנטיים, גייסה הון בבורסה לפני כשנה. ביום ההון יצר במאזני פמה רווח הון של 321 אלף שקל. פמה רושמת את מעגלים לפי שיטת השווי המאזני (מופיעה בספרים לפי 900 אלף שקל, הגם ששווי החזקתה לפי מחירי הבורסה הוא 3 מיליוני שקל). אורדע פריגם החלה במדיניות של חלוקת דיוידנד במזומן, עובדה המספקת לפמה מקור כספי חשוב לפעילותה העסקית.

● קומת משרדים בבניין הבורסה הישן. קומה זו מושכרת לבנק המזרחי ב-100 אלף דולר לשנה.

● סניף בנק בבאר שבע, המושכר אף הוא לבנק המזרחי.

● חברת עמילות המכס אלדר. בשנה האחרונה חל גידול בפעילותה העסקית של החברה, לא מעט הודות למאמציו של יעקב רינגל יו"ר הדירקטוריון שלה.

● חברת פינקו, המשתתפת בחברה העוסקת בתחום התעופה.

את שנת 1987 סיימה החברה ברווח תפעולי של 960 אלף שקל לעומת הפסד של 640 אלף שקל בשנה הקודמת. נראה כי על-פי מבנה תיק הנכסים שלה, אמורה פמה להרוויח מדי שנה לפחות 1 מיליון שקל. הנחה זו מביאה בחשבון את העובדה, שבניגוד לעבר, מנהלי פמה משתמשים ביתרות הנזילות לשם מתן הלוואות לחברות עסקיות גדולות.

פמה נסחרת כיום לפי שווי שוק של 6 מיליוני דולר, שהינו נמוך משוויה הממשי של החברה. הפעילות הבורסאית במניות החברה מתנהלת על אש נמוכה, בניגוד לעבר הקרוב כשהפעילות זוהתה עם חברת הברוקרים "בטוחה" ו"בנשואה", והעבר הרחוק יותר, כשהפעילות זוהתה עם קרנות בנק המזרחי.

הגרף של "מיטב" מראה כי מניות החברה ירדו ממחיר של 48 דולר למניה בתחילת 1987 למחיר של 23 דולר למניה כיום.

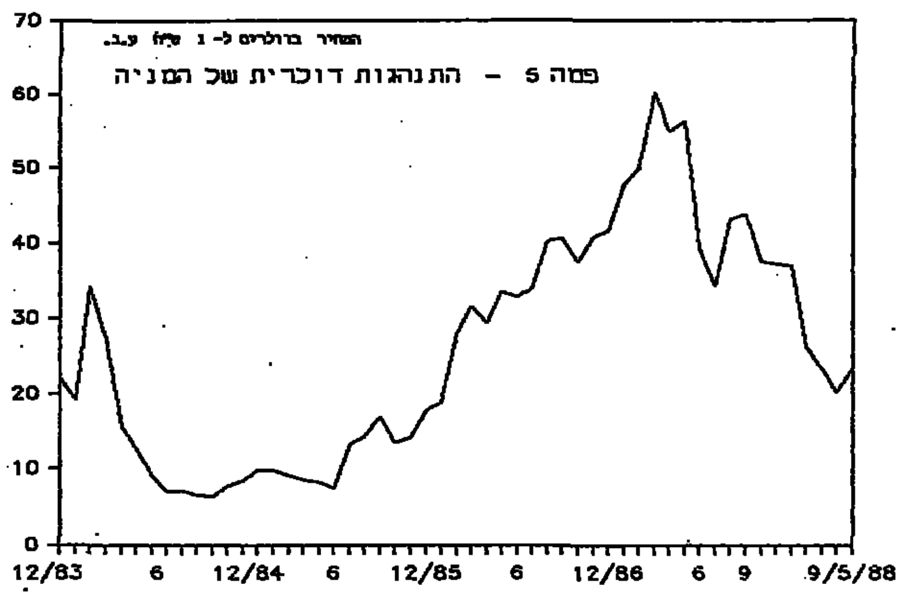

מונו מפרקים לחברת המגדר

מאת יונתן שרמן

בית המשפט המחוזי בתל אביב מינה את רואה החשבון חיים כהן מדושה ועו"ד דינה גרוס מתל אביב למפרקי "המגדר". הדיון בעניין מינוי המפרק הקבוע נקבע לסוף שבוע שעבר.

יצוין, כי חברת "המגדר" נוהלה על-ידי כונס הנכסים, עו"ד יעקב אמיתי, זה כשנה וכעת עם מינוי המפרקים יוחל בהליכי פירוק של החברה. הנכס העיקרי שהיה בבעלות "המגדר", המפעל בקריית גת, נמכר כבר בקיץ שעבר.

משולם ריקליס ואריה גנגר עומדים להקים חברת השקעות חדשה בישראל

מאת יהודה שרוני

קבוצת משקיעי חוץ מארה"ב, בראשות אנשי העסקים משולם ריקליס ואריה גנגר, עומדת להקים בארץ חברת השקעות חדשה. החברה תהיה רשומה בארץ ולא מן הנמנע כי בעתיד תגייס הון בבורסה. יזמי החברה כבר פנו לגורמים הממלכתיים לשם קבלת האישורים הסופיים; החברה תתחיל לפעול בשבועות הקרובים. בימים אלה עסוקים יזמיה בגיבושה הסופי של קבוצת המשקיעים.

חברת ההשקעות החדשה תפעל בהון ראשוני של כ-50 מיליון דולר. בכוונתה להשקיע במפעלי תעשייה שסיכויי הצמיחה שלהם טובים, ואת מוצריהם ניתן גם לייצא. יזמי החברה החדשה מאמינים בהשקעה בארץ וסבורים כי בישראל יש כמה מפעלי תעשייה שבניהול נכון ניתן יהיה להעלותם על פסי רווחיות.

החברה החדשה לא תקבל תמיכות חריגות, מעבר לקבוע בחוק לעידוד השקעות הון בתעשייה. יזמי החברה החדשה כבר פנו לבנימין גיבלי על-מנת שזה ישמש נשיאה. גיבלי מסר בתגובה, כי הוא שוקל ברצינות את הפנייה ויחליט בעניין בקרוב.

מרכז פעילותה של קבוצת ריקליס-גנגר הוא בארה"ב, אך לפני כשנתיים החלה לפעול בישראל, כחברה בבעלותם, ורכשה את השליטה בחברה חיפה כימיקלים. גורמים עסקיים מעריכים כי בהקמת החברה החדשה יש משום זריקת עידוד גדולה למשק הישראלי, שכן בשנים האחרונות התמוקה התופעה של מכירת החזקות של משקיעי חוץ בארץ.

יגייסו הון ראשוני של 50 מיליון דולר

ריקליס הגנגר — השקעה בתעשייה

המשקיעים מעדיפים ליהנות מתשואה גבוהה יותר על חשבון הנזילות

מאז ראשית השנה מורגש מעבר בולט של משקיעים לעבר פיקדונות שקליים לטווח בינוני שבין 3 ל-12 חודשים. הפיקדונות הללו גדלו מראשית השנה ב-64 אחוז והם מגיעים כעת ל-2.013 מיליארדי שקל לעומת 763 מיליון שקל בסוף 1987.

חוגים בנקאיים מציינים שבתקופה האחרונה מורגשת העדפה של המשקיעים ליהנות מתשואה גבוהה יותר על פני הרצון להיות נזיל. נראה שהדבר נובע מהערכה שבעת הצורך ניתן יהיה לקבל אשראי ללא קושי במערכת הבנקאות, וגם עקב צמצום הפער בין ריביות הזכות לריביות החובה.

בעקבות כך קיימת נטייה לעבור לפיקדונות קבועים גם מהשקעות אחרות, כמו שוק המניות, קרנות נאמנות ואף מאיגרות חוב. יצוין שמאז ראשית השנה ירדו פיקדונות הפז"ק (תפ"ס בעבר) ב-12 אחוז והם מגיעים עכשיו ל-3.29 מיליארדי שקל לעומת 3.755 מיליארדי שקל בראשית השנה.

האשראי החופשי הגיע לשיא חדש: 13.12 מיליארד שקל

היקפו של האשראי החופשי בשקלים הגיע לשיא חדש של 13.12 מיליארד שקל, מתברר מנתונים מעודכנים של בנק ישראל ל-4 במאי. בכך גדל האשראי בשבוע האחרון ב-110 מיליון שקל, לאחר שבשבוע הקודם הגיע ל-13.01 מיליארד שקל. יצוין שהשיא הקודם נרשם ב-20 באפריל, עת הגיע האשראי ל-13.08 מיליארד שקל.

העורך: נחמיה שטרסלר

רווח והפסד / אריה לביא

600 מיליון שקל עודפים למערכת הבנקאות

מערכת הבנקאות נהנית כעת מעודפי נזילות של כ-600 מיליון שקל, לאחר שבראשית השבוע ספג בנק ישראל כ-80 מיליארד שקל בהנפקות של איגרות גליל ושגיא.

הציפייה היא, שהעודפים הללו יימשכו עד ה-17 בחודש, מועד שבו מעבירים הבנקים לאוצר את כספי המע"מ, ביטוח לאומי ומס הכנסה הנגבים ב-15 בחודש. העברת כספים אלה עלולה להכניס את המערכת לגרעונות קטנים של כ-100 מיליון שקל.

השבוע צפוי מכרז חדש של בנק ישראל. המכרז גדל שוב ל-400 מיליון שקל, מ-250 מיליון שקל בשבועות הקודמים, והוא עתיד לשפר את מצב הנזילות של הבנקים.

הג'אמבו מגיע עד ל-12 אחוז ויותר

הריבית על פיקדונות ג'אמבו היתה יציבה בימים האחרונים. כיום היא נעה בין 11.5 ל-12 אחוז, ובשוליים יש בנקים שמשלמים קצת יותר, בעיקר ללקוחות מיוחסים או כאשר יש חשש מגלישה לגרעונות.

הריבית על פיקדונות פז"ק, על בסיס טבלה, כלומר פיקדונות קטנים ובינוניים, נעה בין 9.5 ל-10.5 אחוזים. הריבית על פיקדונות מסוג זה לתקופה של 30 יום — פק"ם — נעה בין 11 ל-13 אחוז.

רווחי הבנק לספנות ירדו ב-72%

הבנק לספנות, הנמנה עם קבוצת איזנברג, מצביע על ירידה תלולה ברווחיותו ברבעון הראשון של 1988. יצוין שהבנק סיים גם את 1987 בירידה חדה ברווח, בשיעור 61 אחוז, בניגוד לבנקים האחרים שהצביעו על עלייה תלולה ברווחיות במהלך השנה.

ברבעון הראשון של 1988 ירד הרווח הנקי של הבנק ב-72 אחוז, ל-182 אלף שקל, לעומת רווח של 653 אלף שקל שהיה לבנק ברבעון הראשון של השנה הקודמת. התשואה על ההון היא כעת מהנמוכות ביותר במערכת הבנקאות — שלושה אחוזים.

יציבות ברווח עליה לאומי

רווח בנק עליה לאומי לא השתנה כמעט ברבעון הראשון של 1988 והגיע ל-481 אלף שקל (304 אלף דולר) לעומת 486 אלף שקל בשנה הקודמת. רווח זה מהווה תשואה נטו של 12.6 אחוז על ההון העצמי לעומת 14.5 אחוז תשואה על ההון ברבעון המקביל.

מלונות ים סוף תשתתף בהקמת מלון "נופית"

מאת אריה לביא

חברת מלונות ים סוף תהיה שותפה בפרויקט חדש של הקמה וניהול של מלון דירות יוקרתי — "נופית" — באילת. אלי פפשרו, יו"ר מועצת המנהלים של החברה, מסר כי המלון עומד לקום באתר הנמצא לצד הכביש המוביל לטאבה, כ-180 מטר משפת הים.

בפרויקט יהיו 280 דירות נופש יוקרתיות, מרכז קניות, מועדון בריאות ובריכת שחייה. בניית המלון תחל עוד השנה ותסתיים בתוך שלוש שנים. לצורך ביצוע העיסקה רכשה חברת מלונות ים סוף 24 אחוז מחברת "ים אילת", המקימה את המלון ואשר תנהל אותו. החברה נמצאת בבעלות שלושה אנשי עסקים פרטיים. מלונות ים סוף השקיעה ברכישה 440 אלף דולר והתחייבה להשקיע עוד 150 אלף דולר בביטוחנות, אם יידרש אשראי נוסף.

פרויקט "נופית" מוקם על קרקע בשטח של 9.8 דונמים הנמצאת בבעלות חברת "נופית": הבעלים של החברה הוא איש העסקים האילתי יוסי בן דוד. במלון ייבנו דירות של 2 ו-2.5 חדרים במחירים שבין 50 ל-90 אלף דולר הדירה.

ליאון תמן העביר את ביטוחי קבוצתו מ"הפניקס" ל"סהר"

מאת אריה לביא

איש העסקים ליאון תמן העביר החל מראשית החודש את ביטוחי קבוצתו מחברת הביטוח הפניקס הישראלי לחברת הביטוח סהר.

הביטוח כולל את מלון מגדל דניאל בהרצליה, כמה וילות שבבעלותו בישראל ובן עסקים נוספים שיש לו בארץ. היקף הפרמיה השנתית מוערך ב-150 אלף דולר בשנה. סהר חילקה את ביטוחי תמן בדרך זו: 70 אחוז לעצמה ושאר 30 האחוזים לשלוש חברות: הסנה, כלל והמגן.

העברת עסקי תמן מחברת הפניקס לסהר היא פרי ניסיונה של סהר להגדיל את היקף עסקיה, בניסיון לשפר את רווחיותה. לחברה מונה באחרונה מנכ"ל חדש, מנחם הרפז, מי ששימש סמנכ"ל חברת הביטוח הסנה. הרפז הוא המנכ"ל הראשון בחברת הביטוח סהר שלא נמנה עם בני משפחת סוזוב, בעלת השליטה בקבוצת סהר.

"נשר" ביטלה הזמנה של 30 אלף טונות פחם

מאת יונתן שרמן

"נשר" ביטלה הזמנה של 30 אלף טונות פחם, שהוזמנו באמצעות חברת סחר בינלאומית, בדרום אפריקה. ביטול זה נעשה בעקבות ירידת מחיר הנפט בעולם והוסר הכלכליות של המשך הפעלת כבשני החברה בפחם במקום במזוט. המשלוח בוטל ללא הוצאות ל"נשר", אף שהאנייה שהיה אמורה לשנע את המטען כבר היתה בדרכה לדרום אפריקה. "נשר" הצליחה במשא ומתן עם חברות הספנות להביא להעברת המשלוח לידי לקוח אחר של חברת הסחר. "נשר" הזמינה במכרז בחודש מרס 60 אלף טונות, מחצית מזה היא קיבלה ואילו את המחצית השנייה, כאמור, היא הצליחה לבטל.

יצוין, כי גבול הכדאיות של הפעלת כבשני "נשר" במזוט ולא בפחם הוא כאשר עלות המזוט עומדת סביב מחיר של 82 דולר לטונה, מחיר המזוט כיום. "נשר" מפעילה כיום את כבשניה בהר־טוב במעט רק במזוט ואילו הכבשנים ברמלה מופעלים בתערובת של מזוט ופחם.

מאז החלה "נשר" בהפעלת כבשניה באמצעות פחם, בדצמבר 86', היא ייבאה כ-240 אלף טונות פחם.

שכונת קוטג'ים חדשה ברחובות

שתי החברות, "שיכון עובדים" ו"כנרת ושמש", יחלו בשבוע הבא בעבודות פיתוח הקרקע לבניית שכונת קוטג'ים חדשה בגבעה שזכתה לשם "גבעת האהבה" ברחובות. ההסכם שלפיו יממנו החברות את פיתוח הקרקע ובתמורה תוותר העירייה על האגרות והמסים, נחתם בשבוע שעבר אחרי עיכובים ממושכים.

קושייה שלישית למערכת הבנקאות

מאת נחמיה שטרסלר

אתמול העלינו שתי קושיות ביחס למערכת הבנקאות. להלן השלישית, והיא מתייחסת לרווח על הרווח.

ניתוח שעשה רואה החשבון יצחק עזר בקשר לרווח מפעולות לפני מס, משאיר אותנו עם סימני שאלה רבים. הרי המירווח הפיננסי הלך וירד לאורך שנת 1987, כך שניתן היה לצפות לירידה ברווחיות מרבעון לרבעון; אך לא כך הציגו הבנקים את תוצאותיהם.

להלן התפלגות הרווח מפעולות לפני מס, באחוזים, לפי רבעונים:

	פועלים	בל"ל	דיסקונט	מזרחי	בינלאומי
רבעון ראשון	19	25	24	29	31
רבעון שני	24	19	20	16	26
רבעון שלישי	23	27	28	18	24
רבעון רביעי	34	29	28	37	19
	100	100	100	100	100

שלושה בנקים מתנהגים פחות או יותר לפי הציפיות. הבינלאומי, שהפריש ברבעון הרביעי את רוב ההפרשה לחובות מסופקים, מציג רווחיות הולכת ויורדת. בבנק לאומי הסיבה לגידול הנוסף ברבעון האחרון היא, שהבנק מכר נכסים והגדיל את ההון הפעיל שלו במהלך השנה. גם אצל בנק דיסקונט התפלגות הגיונית.

מי הם שני יוצאי הדופן? פועלים ומזרחי. לפי הדו"חות של בנק המזרחי, 37% מרווחי השנתיים, הרוויח ברבעון האחרון. האם זה נראה לכם הגיוני? גם בבנק הפועלים יש קפיצה תמוהה ברבעון הרביעי, ל-34% מהרווח השנתי.

ביום א' הקרוב יתקיים באוניברסיטת ת"א יום העיון השנתי על מערכת הבנקאות. אולי שם יינתנו תשובות לשלוש הקושיות שהועלו כאן אתמול והיום.

גלי זוהר

בכינוס נכסים

הודעה

מלון גלי זוהר

מודיע

שהוא ממשיך לשרת את אורחיו בנאמנות וללא כל הפרעה כמיטב המסורת בת 19 השנים.

אורחינו מוזמנים לבוא, וליהנות אצלנו מחופשה שכולה בריאות, יופי ו...הנאה באוירת הבית החם של המלון

איתן ריזון — מנכ"ל

דחפון

שרות הודעות מלבניי של דחף

לבעלי כרטיס אשראי

03-611001

חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו בקשה ליתן אישור להקלה להוספת אחוזי בניה בשטח 4% ברחוב שמואל הנביא מס' 7 גוש 6688 חלקה 2 (מגרש)

תיק בנין 2/93/1987

בקשה-מס' 871560

כל בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם, שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה, רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת והטלפון.

התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.

י. כספי

סגן ראש העיריה

יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו

עתידית

שערי ביצוע	"עתידית דולרי" קניה	"עתידית דולרי" מכירה	"עתידית מדדי" קניה ומכירה	"עתידית מדדי" אחוז שינוי מדד הביצוע לעומת המדד הידוע
תכנית יוני 1988				
תכנית ספטמבר 1988				
תכנית דצמבר 1988				
שער יציג להיום			מדד המחירים לצרכן הידוע כיום	

* המחיר המרווח של הכנת "עתידית דולרי" - יום העסקים האחרון של חודש התכנית. של "עתידית-מדדי" - ה-16 לחודש התכנית.

תכל'ס בנק המזרחי

אל על מטענים לכל השערים

שערי מטבע חוץ

10.5.88

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.52	1.59	1.5563	1.5757	1.52	1.59	1.5553	1.5747	1.52	1.59	1.5573	1.5769	1.5658	−0.0040
1 לישט"ש	2.86	2.99	2.9321	2.9686	2.87	3.01	2.9263	2.9628	2.87	3.01	2.9269	2.9637	2.9477	0.0112
1 מארק גרמני	0.90	0.95	0.9255	0.9371	0.91	0.95	0.9252	0.9368	0.91	0.95	0.9264	0.9380	0.9323	−0.0010
1 פרנק צרפתי	0.26	0.28	0.2734	0.2768	0.26	0.28	0.2734	0.2768	0.26	0.28	0.2734	0.2768	0.2751	0.0004
1 גולדן הולנדי	0.81	0.85	0.8274	0.8377	0.81	0.85	0.8249	0.8352	0.81	0.85	0.8271	0.8375	0.8313	−0.0008
1 פרנק שווייצרי	1.09	1.14	1.1116	1.1255	1.09	1.15	1.1136	1.1274	1.09	1.15	1.1129	1.1269	1.1202	−0.0009
1 כתר שוודי	0.26	0.27	0.2650	0.2683	0.25	0.27	0.2648	0.2682	0.26	0.27	0.2653	0.2687	0.2666	−0.0001
1 כתר נורבגי	0.25	0.26	0.2529	0.2560	0.25	0.26	0.2527	0.2559	0.24	0.26	0.2528	0.2560	0.2544	–
1 כתר דני	0.23	0.25	0.2405	0.2435	0.24	0.25	0.2401	0.2431	0.23	0.25	0.2407	0.2437	0.2420	−0.0004
1 מרק פיני	0.38	0.40	0.3888	0.3937	0.38	0.40	0.3887	0.3936	0.38	0.40	0.3891	0.3940	0.3915	0.0003
1 דולר קנדי	1.23	1.29	1.2586	1.2743	1.24	1.29	1.2581	1.2738	1.23	1.30	1.2594	1.2752	1.2666	−0.0030
1 דולר אוסטרלי	1.14	1.25	1.2074	1.2224	1.16	1.25	1.2050	1.2200	1.17	1.25	1.2054	1.2206	1.2131	0.0054
1 ראנד דרא"פ	0.46	0.55	0.7069	0.7157	0.42	0.84	0.7073	0.7161	0.45	0.63	0.7078	0.7167	0.7112	0.0005
10 פרנקים בלגיים	–	–	0.4453	0.4508	–	–	0.4434	0.4489	–	–	0.4437	0.4493	0.4458	−0.0003
10 שילינג אוסטריים	1.29	1.35	1.3167	1.3331	1.29	1.36	1.3169	1.3334	1.29	1.36	1.3197	1.3363	1.3262	−0.0008
1000 לירטות איטלקיות	1.21	1.28	1.2478	1.2633	1.22	1.30	1.2472	1.2628	1.22	1.31	1.2486	1.2643	1.2545	0.0009
100 ינים יפאניים	1.22	1.28	1.2510	1.2666	1.23	1.28	1.2474	1.2630	1.23	1.29	1.2516	1.2675	1.2572	−0.0007

חוסך לך זמן ומחיר והעבר את המטען שלך בתובלה משולבת ים-אוויר. מהמזרח הרחוק לישראל.

ELAL אל על

להיות מרובע...
או חכם בריבוע!

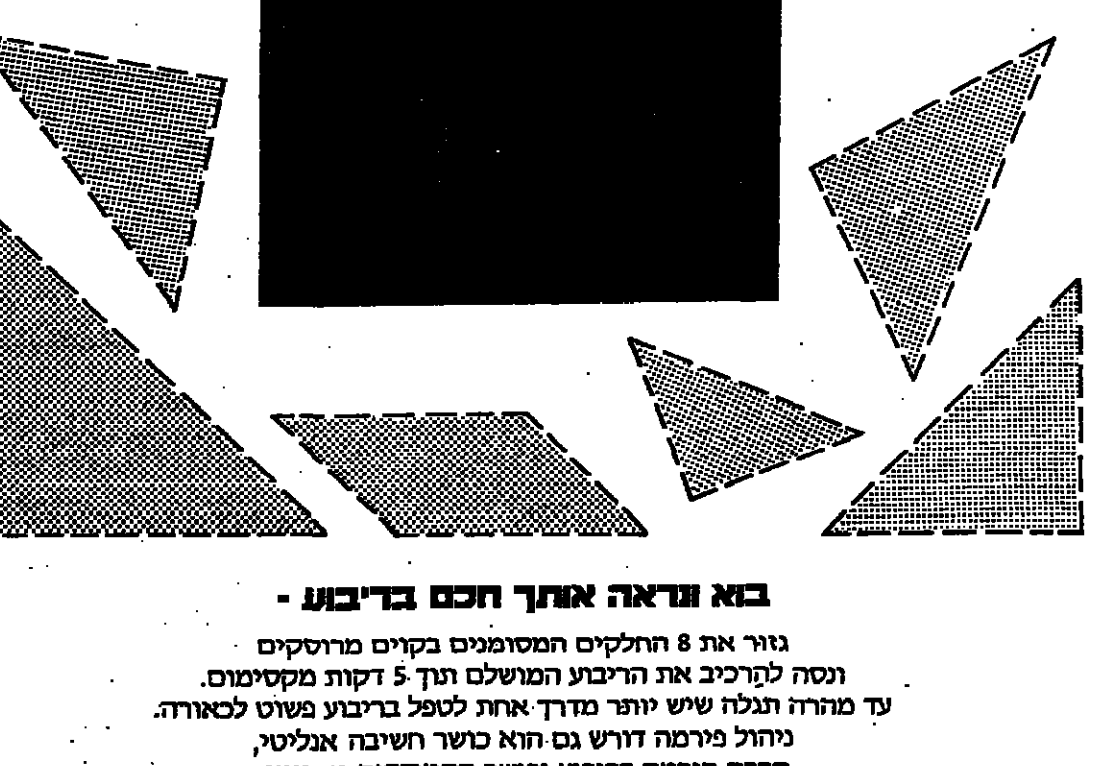

בוא ונראה אותך חכם בריבוע -

גזור את 8 החלקים המסומנים בקווים מרוסקים
ונסה להרכיב את הריבוע המושלם תוך 5 דקות מקסימום.
עד מהרה תגלה שיש יותר מדרך אחת לטפל בריבוע פשוט לכאורה.
ניהול פירמה דורש גם הוא כושר חשיבה אנליטי,
הרבה חוכמה בריבוע וכושר התמודדות יומיומי.
מנהל חכם, בוחר לו לכן, סוכנות פרסום חכמה בריבוע לפחות כמוהו.

צוות מי-טל
שירותי פרסום מאוחדים בע"מ
טל. 03-281188-9

גלגל הבורסה / יהודה שורוני

התחדשו הביקושים

יום המסחר בבורסה עבר אתמול בסימן של חידוש מגמת הביקושים למניות חופשיות. עוד בשעות הצהריים המוקדמות, הורגשו ביקושים למניות הבנקים, הכספות במסגרת הפריץ. חלק גדול מביקושים אלה מקורם, למרבה התמיהה, בחזירות וללא שינוי שער, באמצעות קרנות בנק הפועלים. כך היה, לדוגמה, במניות טבע, כלל ישראל, החברה לישראל, אורים, כלל סחר ועוד.

אם פעילות זו של בנק הפועלים מנעה בשלב זה של המסחר את עליות השערים, הרי בשלב המסחר הרב־צדדי, כבר נטו השערים לעלות, בדרך כלל עד 1%. בשלב זה בלטה גם אתמול מגמת רכישות מצד קופות הגמל של בנק לאומי ובנק דיסקונט.

בשלב המסחר הרב־צדדי נרשמה מגמה מעורבת, עם נטיה לעליות שערים.

	מדד יומי	שינוי ב־%
מדד מניות כללי	99.56	+0.63
כללי ללא בנקים	90.79	+1.60
מדד משתנים	93.64	+1.88
מדד אג"ח כללי	109.18	+0.07
אג"ח צמוד מדד	109.51	+0.08
אג"ח צמוד מט"ח	106.02	-0.01

פעילות ערה ביותר נרשמה במניות ימימלה ואי־די־בי. פיתוח (רכישות באמצעות בנק לאומי), וכן במניות דיסקונט השקעות ופ־י־בי. כתבי האופציה של דיסקונט השקעות ואי־די־בי. פיתוח עלו בלמעלה מ־7%. מניית דלק עלתה ב־3%, ומניית הסנה עלתה בשיעור של 4% יותר מכל מניה אחרת במשתנים.

מחזור המסחר במניות החופשיות המשיך לעמוד על ממוצע הימים האחרונים, והסתכם ב־11.7 מיליון שקל.

היצעים להסדר

למניות הבנקים שבהסדר, הורגשו אתמול היצעים קטנים שנקלטו בירידות שערים מתונות. המוקד אתמול עבר דווקא במניות הבנקים אשר אינן נסחרות במסגרת ההסדר, שם חל אתמול גידול בהיקף הפעילות. כך, למשל, מחזור המסחר במניות פ־י־בי. ממשיך לגדול, כתוצאה ממגמת רכישות נמשכת של הנייר. פעילות ערה יחסית גם נרשמה במניות הבנק הבינלאומי.

תשואה שנתית ריאלית ב־%	מריון אוק' 88	מריון אוק' 89
בל"ל 0.1	12.88	6.79
הפועלים ש	12.89	6.06
אי.די.בי. רג	13.66	6.44
דיסקונט א	12.85	6.18
המזרחי ש	13.42	6.18

"פרוייקטים" על הבורסה

לאחר תקופה ארוכה של תרדמה בשוק הספקולטיביות, מורגשת באחרונה התעוררות במה שמכונה מניות "הפרוייקטים". אחד הלוהטים התורנים בבורסה, לאחר שמניות תעשיות רוגוזין האחרות עלו תוך תקופה קצרה בלמעלה מ־100%, הן מניות מלונות איילון. על־פי השמועות, עלותה החברה על דרך המלך בעקבות ביזם החוף הארוך. הפעילות הבורסאית במניות מתבצעת באמצעות בנק איגוד, ואתמול עלתה המניה ב־10%, ואילו כתב האופציה שלה עלה ב־15.6%.

התעוררות בכור

במניות חברת ההשקעות כור, מורגשת בתקופה האחרונה התעוררות מסויימת. ביקוש גדול יחסית בהיקפו למניית החברה, מושך בעליה של 5%. למרות זאת, עוד רבה הדרך, עד שמחיר המניה יחזור לרמה של 20,000 נק, שהיא הרמה שהיתה קיימת, קודם למפולת בשערי המניה.

הנפקות באג"ח

בשוק אגרות החוב נרשמו הנפקות שערים של עד 3% לשני הכיוונים. עיקר הפעילות היתה אתמול באגרות החוב מסוג שגיא, הנפרעות בממוצע בעוד 5 שנים.

היקף הפעילות במלוות קצרי המועד שב ועלה אתמול, הן בגלל הנפקת סדרות חדשות, והן בגלל הרמה הגבוהה יחסית של הריבית על פקדונות שקליים.

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה שנתית
538	7	99.73	14.90
548	14	99.47	14.95
618	21	99.19	15.28
628	28	98.91	15.40
638	35	98.60	15.80
648	42	98.29	16.20
658	49	98.00	16.20
718	56	97.70	16.35
728	63	97.41	16.40
738	70	97.08	16.70
748	77	96.80	16.65
818	84	96.53	16.60
828	91	96.20	16.80
838	98	95.96	16.60
848	105	95.65	16.70
858	112	95.35	16.35
918	119	95.09	16.70
928	126	94.81	16.70
938	134	94.47	16.75
948	140	94.26	16.65
1018	147	93.99	16.65
1028	154	93.71	16.65
1038	161	93.43	16.70
1048	168	93.14	16.75
1118	175	92.84	

הודעות בורסה

● פולגת סיימה את 1987 בהפסד של 8.1 מיליון שקל, לעומת רווח של 7.8 מיליון שקל בשנה הקודמת.

● אבגול סיימה את 1987 ברווח של 355 אלף שקל, לעומת רווח של 288 אלף שקל בשנה הקודמת.

● אינטרגאמא הוערכה לצורך מכירה לחברה לישראל לפי שווי של 13.7 מיליון דולר. הבורסה הפסיקה עקב ההודעה על רכישת החברה, את המסחר במניות סידרון ואינטרגאמא.

● מלונות ים סוף רכשה 24% ממניות ים אילת. הרווח הצפוי לחברה עקב העסקה מפרוייקט בניה באילת הוא 1.25 מיליון דולר.

● איבות ותמה על הסכם למכירת מניותיה בעיין (9.8%) מהחברה, תמורת 475 אלף דולר. כתוצאה ממכירה זו יירשם רווח של 470 אלף דולר.

הארץ
עיתון לאנשים חושבים

"לא מכרת
לא שילמת"
"לוח העיר"
"פרסום
און"
885-885

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יהודה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	5580.83	5540.40	48.56	0.88
אבוקה	444.39	435.73	3.42	0.79
אבן	277.37	272.04	0.01	0.00
אגם	111.68	109.53	0.07	0.06
אדיר	1875.19	1838.33	5.95	0.32
אדום	179.64	176.17	2.63	1.52
אופיר	170.04	168.87	0.09	0.05
אור	431.07	427.27	0.40	0.09
אורין	134.61	131.94	0.08	0.06
אור־לי	305.75	303.51	0.87	0.29
אורן	867.92	851.05	3.61	0.43
איל	5577.43	5468.76	8.36	0.15
אילים	5776.29	5659.98	2.42	0.04
אילון	827.62	811.40	1.32	0.16
אלון	677.54	663.81	-0.30	-0.05
אלמוג	715.60	701.66	0.56	0.08
אגליטס	102.52	100.08	0.62	0.62
אג"ח	107.52	106.07	0.22	0.21
מניות	101.18	98.73	1.60	1.65
ארז	339.43	332.80	5.13	1.57
אש	151.26	147.94	2.27	1.56
אשל	192.18	188.41	-0.18	-0.10
אתגר	94.66	92.84	1.19	1.30
אתרוג	269.86	267.23	0.15	0.06
בדולח	169.92	166.70	1.89	1.15
ברוש	554.47	543.76	4.06	0.75
ברק	495.43	485.60	3.91	0.81
ברכה	324.97	322.59	-0.10	-0.03
בכורים	1639.20	1627.38	7.36	0.45
גבע	121.45	119.68	0.28	0.23
גורן	483.62	474.42	1.35	0.29
גיא	108.94	107.33	0.23	0.21
גיל	3487.65	3421.18	5.70	0.17
גלית	677.48	669.15	0.36	0.05
דובדבן	373.84	370.27	2.62	0.71
דוכיפת	537.44	526.96	3.44	0.66
דולב	257.36	252.06	0.08	0.03
דורון	1661.20	1631.43	2.20	0.14
דגון	286.16	281.02	0.50	0.18
דליה	603.03	592.60	1.26	0.21
דרור	355.02	348.80	2.24	0.65
דקל	387.98	380.51	5.15	1.37
הדס	408.52	405.75	-0.61	-0.15
הילה	425.46	423.54	0.69	0.16
ורד	576.22	566.35	0.55	0.10
זהבית	2040.19	2000.19	-0.84	-0.04
זוהר	115.89	114.18	0.26	0.23
זיו	142.69	140.60	0.36	0.26
זינוק	110.28	107.91	1.19	1.12
זמיר	486.77	477.31	6.86	1.46
חוחית	171.44	167.66	0.20	0.12
חליפין	151.17	150.76	-0.03	-0.02
חלמיש	222.01	220.53	0.11	0.05
חן	157.92	157.29	0.10	0.06
טופז	120.41	117.78	0.25	0.21
טל	6606.23	6532.34	4.24	0.06
יבול	494.58	485.04	1.10	0.23
יהלום	185.48	181.99	2.29	1.27
יסודות	387.96	384.50	3.78	0.99
יערה	482.52	473.22	0.95	0.20
כוכב	326.56	320.23	4.55	1.44
כחל	133.80	131.19	0.04	0.03
כלנית	659.75	648.21	1.39	0.21
כספית	277.29	275.22	0.40	0.15
כרמל	145.10	142.83	0.75	0.53
כתר	1279.66	1261.14	6.29	0.50
לוטם	5023.45	4926.89	-3.35	-0.07
למשקיע	133.45	132.00	0.05	0.04
לפיד	363.60	356.54	2.65	0.75
לגם	2042.08	2001.05	2.35	0.12
לשם	405.64	402.93	0.77	0.19
מבחר	1466.45	1438.48	1.10	0.08
מבטח	4176.38	4149.62	-0.06	-0.00
מגן	268.26	266.41	0.07	0.03
מגדן	3958.43	3922.60	16.06	0.41
מור	1787.17	1775.14	25.84	1.46
מורן	914.53	903.31	5.98	0.67
מטח	25959.48	25556.73	13.07	0.05
מיטב	1093.34	1072.32	0.45	0.04
משוש	4962.26	4867.55	40.20	0.83
מעיין	786.85	772.18	0.51	0.07
מקסם	408.00	405.35	0.04	0.01
מכלול	106.72	104.69	1.50	1.45
מרווח	133.18	132.68	0.20	0.15
מרום	1438.63	1411.71	1.15	0.08
נובה	156.39	154.08	0.56	0.36
נטיף	302.34	300.27	4.92	1.67
נמר	504.75	497.15	6.51	1.33
נילי	151.02	148.79	2.19	1.49
סביון	667.70	655.85	3.19	0.49
סגולה	146.73	143.84	0.30	0.21
סלע	396.39	393.74	0.16	0.04
סנונית	569.93	558.81	0.24	0.04
סער	406.84	399.08	3.62	0.92
ספיר	175.25	174.81	0.04	0.02
עדיף	386.10	378.83	3.48	0.93
עידית	809.84	804.31	5.38	0.67
עידן	517.85	510.34	0.65	0.13
עגור	115.80	113.34	0.19	0.17
עוז	2475.58	2456.99	25.23	1.04
עפרוני	541.09	530.50	0.49	0.09
ערמון	131.03	128.55	-0.17	-0.13
פז	1749.23	1715.41	13.96	0.82
צבי	560.20	548.98	1.19	0.22
צופית	509.68	499.70	3.56	0.72
צוק	133.67	133.14	-0.10	-0.08
צמיר	1207.89	1183.75	1.97	0.17
צמרת	547.82	540.05	3.19	0.59
צפרת	152.36	151.23	0.18	0.12
צריה	107.46	106.05	0.29	0.27
קלע	180.10	179.20	1.17	0.66
קשת	113.67	111.44	0.14	0.13
רותם	18855.22	18694.12	182.11	0.98
רימון	140.86	140.62	0.04	0.03
רעות	924.79	909.10	10.03	1.12
רשף	437.79	428.79	0.60	0.14
שבלים	485.71	476.39	0.49	0.10
שוהם	357.86	354.46	-0.19	-0.05
שוקי	106.96	104.88	0.06	0.06
שירה	475.77	472.28	3.11	0.66
שמיר	441.45	432.88	0.62	0.14
שנהב	734.97	724.20	9.38	1.31
שסק	773.18	758.24	11.00	1.47
שקד	195.91	192.10	0.17	0.09
תאנה	261.48	259.00	1.86	0.72
תדהר	545.08	542.37	5.64	1.05
תירוש	579.68	572.62	-0.14	-0.02
תבונה	110.58	108.39	0.23	0.21
תפוז	271.69	266.47	0.04	0.02
תפוח	210.59	209.12	0.13	0.06
תרשיש	121.57	119.26	0.11	0.09
תשרי	566.66	561.95	1.23	0.22

שערי אגרות החוב

סדרה	שער	שינוי
שגיא 4.25%		
4101	150.6	+1.3
4102	175.2	+0.8
4103	168.5	+0.8
4104	163.4	+0.8
4301	163.4	+0.8
4302	154.4	+0.1
4303	153.5	--
4304	151.3	--
4105	136.2	-0.4
4106	132.8	-0.5
4107	129	-0.4
4108	126.8	-0.5
4109	122.6	-0.3
4110	121.5	-0.3
4201	151.2	+0.1
4204	141	--
4205	138.5	--
4206	148.1	-0.7
4207	139.6	-0.8
4208	138.1	-0.7
4209	135.2	-0.8
4210	131.9	-0.8
4211	128	-0.7
4212	126.8	+1.2
4213	123.9	+1.2
3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)		
3601	47337	+30
3602	43655	+28
3603	40659	+26
3604	36660	+671
3605	33583	+653
3606	31600	+617
3607	29897	+508
3608	27558	+301
3609	26268	+294
3610	23535	+109
3611	22750	+108
3612	22104	+107
3613	21089	-116
3614	20256	-115
3615	18710	-109
3616	17098	-86
3617	16133	-84
3618	15317	-82
3619	14403	+21
3620	13373	+6
3621	12826	+43
3622	11546	+5
3623	10779	+4
3624	10175	+106
3625	9428	+22
3626	8802	+5
3627	8163	+3
3628	7514	+19
3629	7872	+53
3630	6600	-80
3631	6068	-75
3632	5755	+41
3633	5440	+40
3634	4886	-83
3635	4548	-80
3636	4363	-48
3637	4179	-47
3638	3913	+2
3639	3584	+1
3640	2955	-2
3641	2563	-1
3642	2311	+19
3643	2087	+16
3644	1805	-9
3645	1630	-8
גליל 4.25%		
3701	1355	--
3702	1899	-21
3703	954.1	+0.4
3704	818.1	+0.4
3751	451.1	-3.7
3752	171.9	-1
3753	165.1	-1
3901	162.6	+0.1
3902	155	+0.1
3903	154	--
3904	151.8	+0.1
3754	149.7	+0.1
3755	144.4	--
3756	139.5	+0.1
3757	137	--
3758	136.6	-0.5
3759	136.3	-0.5
3760	134.6	-0.5
3761	131.7	-0.5
3762	128.4	-0.5
3763	124.5	-0.5
3764	122	+0.1
3765	119.1	--
3766	117.8	--
3791	125.5	+0.1
3792	123.3	+0.1
3826	147.3	+0.4
3827	144.7	+0.4
3828	139.8	+0.4
3829	137.3	+0.3
3830	138.9	+0.2
3831	138.6	+0.1
3832	136.8	+0.1
3833	134	+0.2
3834	130.6	+0.1
4%, 6%, 7% פיתוח (80% הצמדה)		
3526	165100	--
3527	162220	--
3528	157897	+997
3529	155401	--
3530	151700	--
3531	151443	--
3532	146800	--
3533	146618	--
3534	138800	--
3535	138800	--
3536	138470	--
3537	138500	--
3538	130500	--
3539	131100	--
3540	130703	--
3541	126260	-500
3542	125900	--
3543	128500	--
3544	120178	--
3545	117400	--
3546	117800	--
3547	117315	--
3548	117931	--
3549	111200	--
3550	111313	--
3551	111100	--
3552	102000	--
3553	101700	--
3554	102200	--
3555	102500	--
3556	97300	--
3557	98000	--
3558	98900	--
3559	94117	--
3560	93500	--
3561	92450	--
3571	92202	-800
3572	95400	--
3573	92900	--
3574	85700	--
3575	85500	--
3576	85700	--
3579	78800	+400
3577	85800	+380
3578	78600	+800
3580	73400	--
3581	66525	--
3582	61960	--
3583	58050	--
3584	55427	+948
3585	52702	+944
3586	47276	+279
3588	47297	+291
3589	43191	+266
3587	47187	-422
3591	43082	-404
3592	43047	-404
3593	42994	-406
3590	42779	-23
3595	40846	-25
3594	41310	+16
5% מלווה פיתוח (בירידה בעולה)		
2008	159720	--
2009	163000	--
2010	162250	+100
2011	159100	+150
2012	157800	+150
2013	157500	+100
2014	153400	--
2015	152400	--
2016	153900	--
2017	151500	--
2018	151200	+1500
2019	150300	--
2020	149200	+1300
2021	145500	--
2022	139500	--
2023	138000	--
2024	128500	--
2025	129600	--
2026	129600	--
2027	124500	+300
2028	126300	--
2029	121100	--
2030	121200	--
2031	116000	--
2032	116000	--
2033	109700	--
2034	109900	--
2035	103309	--
2036	103400	+1000
2037	110240	--
2038	96730	--
2039	94500	--
2040	98468	+2060
2041	91000	--
2051	90713	--
2052	86400	+516
2053	86700	-300
2055	77300	-1460
2054	84454	--
2056	74917	--
2057	84872	--
2058	76681	--
2059	83200	-473
2060	107800	-1971
2061	49719	-1457
2062	49906	+1471
2063	47811	-518
צמודות זהב		
5 יהד	187.5	-0.5
רמון		
7006	196.4	-2.4
7007	184	-0.5
7008	174.9	-0.4
7009	169.5	-0.4
7010	163.2	+2
7011	152	-0.8
7012	146.7	-0.8
7013	143.2	-0.2
7014	124.5	-0.3
7015	104	-0.1
7016	103.5	-0.1
7017	105.9	-0.1
7018	105.7	-0.1
7019	106.2	--
7020	106	--
7021	105	-0.1
7201	105.1	-0.2
גלבוע		
6101	13640	-171
6102	8351	-28
6103	7519	+75
6104	6849	-9
6105	6660	-12
6106	6585	-107
6107	6135	-103
6108	4437	-10
6109	4289	-10
6110	4132	-18
6111	3411	-7
6112	3302	-6
6113	2287	+13
6151	885.7	-2.1
6152	847.9	-2
6153	734.6	-1.5
6154	720.5	-1.4
6155	400.1	+3.7
6156	389.5	+4
6157	291.5	-0.7
6158	273.8	-0.7
6159	237.6	+3.7
6160	218.5	-0.5
6161	210.6	-0.5
6162	191.9	+2.1
6163	177.5	+1.4
6164	171.2	+1.4
6165	162.1	+3.2
6166	153.4	+3
6167	150.1	+2.9
6168	147.6	+2.9
6169	138.7	-0.3
6170	129.6	+2.2
6171	91.8	-1.5
6172	92.7	-1.5
6801	98.7	+0.9
100% מט"ח		
אל אופ	1493	--
אלבים	215.6	--
אלתא	1275	--
אלסינט	2481	--
מסיטקס	1141	+5
תדיר 84	96.5	+0.5
זב היש	259.5	-3.5
דים הש	195.5	--
כור	159.7	-0.1
כלל	487	--
מ'צמ ד	192.3	--
מ'צמ ם	272	--
מ'צמ י	314.2	--
רן	145.8	--
סול בוב	187.3	--
תישש	258.7	+1
מדד/מט"ח		
כלת.	160	--
דים הש	168.2	+0.5
סדר	159.1	--
כלל	204.7	-2
מג דים	165.6	--
מבמ מו	161.3	--
משב מו	155	--
קטא מו	146.3	--
לאומי	143.7	--

שערי המניות 10.5.88

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי ערך נקודות	השינוי ב־%	ההיצע/ביקוש
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה						
אגוד ש	22500		15	+500	+2.3	+10
הספנות 0.1	1395		3086	-5	-0.4	-445
המספנות א 0.5	717		3456	-12	-1.6	-4731
כללי לא בהסדר	15600		207	+500	+3.3	+363
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה ל 88						
אדיבי רג 100.0	106700		189	-300	-0.3	-210
אדיבי ב 100.0	106400			-540	-0.5	-5
אדיבי כב א	643900			+1000	+0.2	+11
אגוד 0.1	79400		65	-270	-0.3	-115
דיסקונט ב	136900		7	+586	+0.4	+57
דיסקונט א	136650		78	+200	+0.1	+276
דיסקונט שה ב	16250		15	+245	+1.5	+15
המזרחי ש	43945		485			+502
המזרחי ב	44500			-50	-0.1	-10
הפועלים מגב	93501			+1		+1
הפועלים ש	72720		795	+99	+0.1	+938
הפועלים ב	72650		21			+9
כללי א 1.0	185150		31			+46
כללי שה 2	8900					+100
כלל 0.1	46200		1797			-1662
כלל שה 11	17275		23			-23
מימון וסחר 1.0	61200		4			+46
מימון וסחר 5.0	31100	שב				

שערים בינבנקאיים

אתמול, בצהריים, 10.5.1988 באירופה

מטירה מדינה (ממוצע)

$ ארצות הברית	1.8795/1.8805	ל"ש שטרלינג
מרקים גרמניים	1.6800/1.6810	ל"ש ארה"ב
פלורינים הולנדיים	1.8828/1.8835	
פרנקים שוויצריים	1.3983/1.3993	
פרנקים בלגיים	35.09/35.10	
פרנקים צרפתיים	5.6920/5.6950	
לירטות איטלקיות	1247.20/1248.20	
ינים יפאניים	124.40/124.50	
$ ארצות הברית	1.3503/1.3508	ליס.ד.ר.

שער הזהב $ 447.10 ארה"ב אונקיה לונדון פיקסינג

מטירה מאוחרת (פורוורד)

	$/ליש	פר"ש/$	מרק/$
1 ח'	1.8782/1.8793	1.3921/1.3934	1.7645/1.6757
3 ח'	1.8758/1.8771	1.3802/1.3816	1.6636/1.6648
6 ח'	1.8715/1.8730	1.3625/1.3642	1.6473/1.6488

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

שף נאמנות
בטוחה כלל
ניהול תיקי השקעות, ניהול קרנות נאמנות וניהול קופות גמל

אתה ורוטשילד
בשולחן אחד
בחברת עוד 10 יינות נבחרים.
כבר היום אתה יכול להזמין את רוטשילד לשולחן ועוד 10 יינות מכובדים לא פחות, הנמנים על רשימת 11 מומלצי מועדון היין החודשים. בין ה־11, ארבעה יינות חדשים בשוק - מתוך שמפניין שרדונה, ירדן לבן - יין הבית של הילטון, רוטשילד ואמיי. שבעה מה־11 משווקים בלעדית ע"י המועדון. להזמנות חייג לדיינרס 03-295858 מוקד הזמנות יין, א'־ה' עד 15.00, קבל את הרשימה המלאה, הזמן ונשלח לביתך. לחיים!

טלפן ונשלח לביתך
מועדון היין
בחסות דיינרס קלוב

هكذا من الأصل

מכתבים למערכת הארץ

הזורעים שנאה — מעשי חבלה יקצורו

תום שגב מספר ("הארץ" 6.5) כי בבהריי יום ג' נעצרו ע"י שוטר צעירים ערבים שעברו במקרה באיזור שער שכם. הועמדו ליד אחד הקירות ברחוב סואן, נצטוו לפשוט מכנסים, לפשוט תחתונים ובמשך 20 דקות הועמדו ערומים בגלוי. אח"כ נתבקשו להתלבש, לא נדרשו להזדהות, לא נחקרו ונשלחו לנפשם.

באותו יום בשיחות המילואים עמותי בגבול הצפון בשמירה בפני חדירת מחבלים מבחוץ. בירושלים, תוך שתי דקות — הפכו צעירים ערבים למחבלים־בכוח עם רגש עז של נקמה על גילוי עריות בפרהסיה. כמו ידינו אנו מלבים את אש השנאה.

האם עושי המעשה המביש הזה יועמדו לדין? האם האחראים ידאגו שמקרים כאלה לא יישנו?

חיפה אריה קנטור

הופכים ידידים לאויבים

זה קרה רק לפני שבוע: הגשש הבדואי רמזי חוש הובא למנוחות בבית הקברות ביקיה — מושב משותף ליהודים ובדואים. הוא נהרג עם סא"ל שמואל אריב בהתקלות עם מחבלים בגבול הצפון. משפחת חוש שכלה ארבעה בנים ששרתו בצה"ל, ורמזי הוא החמישי.

מדינת ישראל, היא מדינת־ווקף: בדואי בנה בית ללא רשיון באיזור שומם בנגב. המתרגם: בא בולדוזר הרס את הבית. כולנו ראינו ב"מבט" (3.5.1988).

מעשה שטיפשותו זועקת לשמים של מישהו בביטחון הפנים.

ד"ר הרברט כהן
אשדוד

להתחרות בשיטות הליכוד

במאמרו "מוח בשבע שגיאות" ("הארץ" 27.4) מפרט ומנתח גדעון סאמט את המחדלים וה"פאשלות" של המערך בכל הנוגע לסיסמאות, ניכות, באקטיקה תעמולתית של מסע בחירות והעברת מסר מתאים ליצירת תרמית משכת ודיונית — ללב הבוחר ולקולו.

ובאמת קשה להבין איך מפלגה ותיקה, בעלת נסיון ואמצעים, עם מנגנון רחב של יועצי תרמית ותעמולה, עושה הכל כדי להקל על הירב ואינה לומדת משגיאות העבר. שלילת הפצצת הכור העיראקי עלה למערך ברבבות קולות. עכשיו זה חוזר עם הביקורת על חיסול אבו־ג'יהאד. החזרים גם הפטפוטים המיותרים.

האם מעצבי מדיניות המערך עיוורים וכה מרוחקים מרובו של הקהל הישראלי עד כדי כך שאינם רוצים ואינם מסוגלים להבין את המגבלות והאינסטינקטים שלו, את השקפת עולמו, את יחסו למדינה, לערבים, לפלא"שים, לדמוקרטיה. האם לא ברור — מה שהליכוד תפס, הבין וניצל מזמן — (ראה צ'חצ'חים, בריכות הקיבוצים וכו') ששום הדגשת הישגי עבר, מיבצעי הווה ותוכניות קונסטרוקטיביות לעתיד, לא ימצאו אוזן קשבת ולא יצליחו בשכנוע "עמך" 1988. השמצת הירב, הסתה, עררות קנאה, גידוי והפעלת אינסטינקטים פרימיטיביים — אלה ה"ג'וקרים" של תעמולת בחירות, רכישת קולות וניצחון.

אמנם קשה להתחרות בשטחים האלה עם הליגה הלאומית של הליכוד — מטיפי אדם, מטנפי אופי ותרמית, "כלבי ישראל" מנופחים, מוכרי "לוקשן" פופוליסטיים. אבל לנסות צריך. חוסר לא חסר. מלוכלך אין ברירה. הבטחת קוברות בבגינת חליל מצליחה רק בסרטים. אחרת — המקומות בספסלי האופוזיציה — מובטחים.

חיפה ישראל קשת

העולם בידי האסטרולוגים

אני מתחלחל למחשבה, שגורל העולם עלול להתרץ בהתאם ללהגים של אסטרולוגים. מאז חרטומי מצרים העתיקה, שום קבוצה של ידענים לא הצליחה לסבור את עצמה בהצלחה כה גדולה. שליטי שתי המעצמות הגדולות קובעים בבירה רבה את עתיד האנושות כולה, ולכן מבהיל היה לקרוא ("הארץ" 4.5 לפי "ניוזוויק") שריגן, כמו הפרעונים בשעתם, נוהג ליהועץ בחוזים בכוכבים. עדיין זכורות נבואותיהם של האסטרולוגים לגבי שנת 1984, שבה עתידים היו להתרחש בעולם אסונות לי מכביר בגלל "התקרבותם", כביכול, של כמה כוכבי לכת זה לזה. מי יודע אם ריגן לא התחשב בנבואות הבל אלו בתכניות הפעולה שלו. דבריהם של המדענים, שהסבירו כי להתקרבות מדומה זו לא יכולה להיות שום השפעה על כדור־הארץ, אינם משכנעים את קוראי ההורוסקופים. בדיעבד התברר ששנת 1984 לא היתה גרועה משנים אחרות, אך גם עובדה זו אינה מעלה ואינה מורידה. אמונת ההבל עדיין שרירה וקיימת.

תל אביב נחמן גבעולי

לקחת דוגמה משר המשטרה

צאו וראו שמתוך 21 משרדי ממשלה רק במשרד אחד (המשטרה) המבקר הפנימי חשף ממצאים על שחיתויות ומחדלים. הראיה — ביותר עשרים המשרדים לא שמענו על ליקויים וכו'. מסתבר שהכל מתנהל שם על מי מנוחות. אין חריגות מהתקציב, אין חריקות במערכת. הכל רופק עפ"י התקשי"ר, ממש ימות המשיח כי־מנו, ומשאירים את מבקר המדינה כביכול ללא כל תעסוקה.

על אף כל זאת היינו מציעים לשרים העומדים בראש משרדים (למעט שבעה שרים ללא תיק) שילכו בעקבות שר המשטרה חיים בר־לב וימנו מבקר פנים מבית האולפנא של צה"ל.

ירושלים מרדכי אפשיר

הארץ ממליץ

לילי איב (ת"א) — קומדיה רומנטית שנונה ומענגת מ־1941, בבימוי של פרסטון סטרג'ס, עם הנרי פונדה וברברה סטנוויק כששניהם צעירים ויפים.

המבצר הנסתר (ת"א) — פרודיה עדינה על סרטי הסמוראים שצולמה ב־1958 על ידי אקירה קורוסאווה ("שבעת הסמוראים", "ידו רסקאנר", "קאגמושה" ועוד).

מוכת ירח (ת"א, ירושלים, חיפה) — ירח מלא בברוקלין משפיע באורח רומנטי על אלמנה איטלקיה ועל כל בני משפחתה. עם שר הנפלאה, ניקולאס קייג' ושחקני משנה מצויינים.

חופשה בכפר (ת"א, ירושלים) — ילד פריסאי בן 9 מבלה חופשה קצרה בכפר, בה הוא נפגש בכמה אמיתות חיים ורוכש ידידים אהובים. סרט אישי של הבמאי הצרפתי ז'אן לו הירב.

עיניים שחורות (ת"א, ירושלים) — סיפור אהבה אירוני ומריר המבוסס בעיקר על "הגברת עם הכלב" אך גם על סיפורים אחרים של צ'כוב. נעשה במערב ע"י הבימאי הרוסי ניקיטה מיכלקוב. בכיכובו של מרצ'לו מסטרויאני הנפלא.

תקווה ותהילה (ת"א) — מלחמת העולם השניה מוצגת כהרפתקה דרך עיני ילד לונדוני. סרט אוטוביוגרפי של ג'ון בורמן ("גברים במלכודת", "יער האזמרגד").

הקיסר האחרון (ת"א) — סרטו המרהיב של ברנרדו ברטולוצ'י על תולדותיה של סין במאה זו. בעיניי פחות ומסורתי יותר מסרטיו הקודמים, ולכן, כנראה, זכה הסרט השנה בפרס ה"אוסקר".

שאלה של שפיות (ת"א) — דרמה דידאקטית אודות זונה שרצחה את אחד מלקוחותיה ונאבקת על זכותה לעמוד למשפט - כשפויה. במקביל: מחקר קולנועי ברמותה של כוכבת הסרט: ברברה סטרייסנד.

שם המשחק (ת"א) — שעשוען קולנועי שביים המחזאי־התסריטאי דיוויד מאמט. נשים, הימורים והאלימות במערבולת שנונה למדי שהיא אולי יותר תרגיל מאשר סרט מגובש, אך מהנה בכל זאת.

סרטי בידור

חשוד (ת"א) — מתח, דרמה של בית־משפט ופרשת שחיתות, בסרטו של פיטר ייטס ("בוליט", "זה מלביש"). עורכת־דין יפה ונוגעת־לב (שר) מגינה על נאשם ברצח, ובעזרתו של אחד המושבעים (דניס קוויד) חושפת שחיתות בבית־המשפט.

מעקב צמוד (ת"א) — סרט פעולה, מתח, קומדיה ורומנטיקה של ג'ון בדהם ("רעם כחול", "משחקי מלחמה"). על בלש העוקב אחר חברתו של פושע נמלט, ומתאהב בה.

תקליטים / דני בלושטיין

יוצר אישי מרגש

שלמה ארצי: הצלחה גדולה

שלמה ארצי — "חום יולי אוגוסט" (הד־ארצי). מלים ולחנים: שלמה ארצי. מפיק מוסיקלי: לואי להב. מעבד מוסיקלי: עדי רנרט. תופים וכלי הקשה: מאיר ישראל. סינתיסייזר: עדי רנרט. גיטרה אקוסטית: דני רובס. גיטרה בס: מיכה מיכאלי. גיטרה חשמלית מובילה: עמוס הדני. גיטרה חשמלית: שמואל בורגיב. סקסופון: אמיר גבירצמן. קולות רקע: מזי כהן, עודד פרח הלהקה. הוקלט באולפני מרימון 11.87—3.88. צילום עטיפה: ורדי כהנא. עיצוב עטיפה: יהודה צרי.

שלמה ארצי יכול לזקוף לזכותו הצלחה גדולה: "חום יולי אוגוסט", תקליטו הכפול החדש, עתיד להיות אבן־דרך במוסיקה הפופולארית בארץ, שתאפיל על הצלחות תקליטיו הקודמים, אם לא מבחינת מכירות, בוודאי מבחינה אמנותית. "גם בקיטש יש שמץ אמת" שר ארצי ב"לב שבור לרסיסים", והפעם הוא מתוכר לאמת הפנימית שלו יותר מאי־פעם. את המחיר הוא משלם בחשיפה קשה, כואבת, מביכה לפעמים, אך משכנעת. לשורות מ"ביסיה לרומנטיקה" על אביו: "כמה היה תמיד/ מתנכור כמו אי/ לא באשמתו" ועל עצמו: "עודני זקוק לליטוף שאיחר לבוא... או למה פתאום תוקף אותי פתאום/ כמה זמן נשאר לנו ביחד", יש הכוח לרגש. גם אם יהיו ציניקנים שיאמרו: הנה הוא מוכר את אבא שלו אחרי שכילה את "דוב הזמן את אשתי".

הטקסטים של ארצי גרמו מאז ומתמיד תגובות חצויות, הרבה בגלל יומרנותם. הנטייה הזו עדיין ניכרת ב"חום יולי אוגוסט", בפרט בשירים הכורעים תחת נטל עומס המסר הפרלירי כמו "עבד המסר" למשל, אך בטקסטים האישיים שלו עשה ארצי קפיצה מרשימה, כמעט "קיצור דרך" קבליסטי. השיר "ימים כאלה" עוד ייזכר, ואולי גם ייפסל לשידור, בכל האמת הקיומית של "אין לי זיונים" והחשיפה של "ימים כאלה אני נרדם/ ובשנתי בוכה".

מוסיקלית, ההצלחה היא מלאה. לואי להב נמנע מהשתלטנות המפורסמת שלו ויצר סביבה מוסיקלית נבונה ורגישה. העיבודים של עדי רנרט, בצליל סטינגי אופייני של סופרן־סקסופון, מתלבשים ככפפה על אוטי לחנים מהטובים שארצי כתב אי־פעם. יש בתקליט רגעי קסם, "כמו חצר גדולה" — שיר געגועים אל הילדות, קרקס נמוך, עולם במהופך, באווירה מוסיקלית חלומית של גיטרה פורטת וסופרן־סקסופון בסיגנון בראנפורד מארסליס, או "בגרמניה לפני המלחמה" — לחן יפהפה לטקסט של עבר כואב ועצוב, אם כי קשה שלא להבחין בהשפעתו של ראנדי ניומן, ששיר בשם זהה מופיע בתקליטו "פושעים קטנים".

"טלפני טלפני", השיר שבו פותח שלמה ארצי לעבר בתו את המסע הרגשי שלו כבן הדור השני של ניצולי השואה, ייעשה בוודאי להמנון יום האב. כך גם "בוירשת מקום", הקליט הסלולרי, המוקדש לזכרו של רון ארלה. אך הפייבוריט שלי הוא "נבראתי לך". השיר מתחיל אמנם ביתרות מילולית "צלצולך הטלפוני", המאפיינת לפעמים את ארצי ("התפשטה, גם כשלא צריך"...) אך משם הוא מתפתח, תוך בנייה מוסיקלית ודרמטית, לקראת שיא מוסיקלי וטקסטואלי: "כשהגעתי באתי/ בעוונתי בדלת מה ידעתי, לא ידעתי/ התפשטתי וזותי כמו מסתוף בחצר/ שנינו יותר כבר שבוע/ מסוכן לנו כליבר/ כי אני נבראתי לך".

עטיפת התקליט היפה אמנם מכבדה להפליא את "נברסקה" של ברוס ספרינגסטין, אך בניגוד לו, השכיל ארצי לשמור על האינטגרלי שלו וקידם את עצמו למקום של כבוד בליגת היוצרים האישיים שלנו. אני קיים לו בענווה.

אמריקאי במוסקווה

פול וינטר — קבוצת האוצמה ("Living music") — יבוא "קר רוס"). הקונצרטים של פול וינטר יחד עם מקהלת "זומרי דימיטרי פוקרובסקי": פול וינטר — סופרן־סקסופון, יוג'ין פרידן — צ'לו, פול הולי — קלידים, אוסקר קסטרודיטה — גיטרה, ראסל לבנאי — באס, פו מור וגלן ולד — כלי הקשה. הוקלט במוסקווה, מרס 1987, באולפני "מלודיה" ובניו־יורק, אפריל יוני 1987, בקתדרלה ג'ון הקדוש. הפקה משותפת ל"Living music" וחברת "מלודיה" הרוסית.

"האלבום הראשון של מוסיקה מקורית שהוקלטה על־ידי אמריקאים ורוסים ביחד" מכריזה בגאווה הכתובת על עטיפתו האחורית של תקליטו החדש של פול וינטר — הסקסופוניסט, מגנבת מוסיקת ה"ניו־אייג'" ומייסד זרם "מוסיקת העולם" — מושג שהוא טבע אותו לפני כעשרים שנה, הלך ונוצר תנופה והשפעה. וינטר נכנס ויצא פעמים רבות בשערי בריה"מ במסגרת חיפושיו אחר סוגי מוסיקה אתנית שאינם מוכרים לו. כך הגיע אל מקהלת "זומרי דימיטרי פוקרובסקי" המשמרים ומחדשים מוסיקה רוסית כפרית עתיקה.

וינטר, אמון על הפוטוליות של מושג "מוסיקת העולם" שטבע, הקליט את המוסיקה עם הרכב שלו והמקהלה הרוסית במוסקווה, ולאחר מכן הלביש את התוצאה בשכבות של הרמוניות מערביות וקצבים אפרו־ברזילאיים ולטיניים המאפיינים את הקונצרט שלו. כבר בקטע הפותח את התקליט — "קורסקי פאנק" — האוזן מותקפת בתערובת הייחודית הזו: מקהלה שרה בהרמוניות ביזנטיות, במנגון "המסתורין של הקול הבולגרי" למי שמכיר, שוזרות בהרמוניות במנגון מוסיקת האינקאס של האינדיאנים בדרום־אמריקה. כשנבנה הקטע המוסיקלי נכנס וינטר עם הסופרן־סקסופון שלו בצורה מרשימה, אם כי המשך לוקה במלודרמטיות־יתר.

הקטע המרשים ביותר בתקליט, קטע מתוכם ממש, הוא "קריי". זה קטע מקורי שחיבר הקלידן פול היילי ונעשה בו שימוש מרהיב לכח ביכולת ההרמונית של המקהלה הרוסית והמוטיבים של מוסיקה ביזנטית. אל הקטע מצטרף קולו (המוקלט בטבע) של זאב טונדרה מאלסקה — סימן היכר למוסיקה של וינטר, שהקליט כבר בעבר זאבים, לויתנים, פילים וקולות טבע למיניהם. ב"שיר אפי" — שיר קוזאקי מסורתי — הלביש וינטר את השיר בליווי גיטרה אקוסטית ודרוב אמריקאי בסגנון שירים מוסאבים.

ההכלאה המוסיקלית הזו תואמת גם את התיאוריות האומרות, שהאינדיאנים מקורם במונגוליה־אירופה ובסיביר והם עברו ליבשת אמריקה בדרך היבשה, כאשר אלסקה היתה עדיין מחוברת לרוסיה. "איישם בכלגוריה" הוא תערובת נוספת של שירה מקולוגית, מרדום רוסיה עם ליווי כלי בסגנון פאנקי־סאלסה.

לא תמיד המטרה האמנותית היא שעמדה מול עיניו של וינטר. ב"גן האדמה" למשל הוא סוחף אורך את המקהלה הרוסית, יחד עם מקהלה אמריקאית, בשיר־עם רוסי הדומה ביותר שמצא להמנון האמריקאי, אל מחוזות הקיטש. אך גם כך התוצאה הכוללת של התקליט היא מרתקת, ותקפותה של הקלישאה שהמוסיקה אינה יודעת גבולות, בעינה עומדת.

עמוק בתוך הסיוט

"ראשים מדברים" — "עירום" (סי.בי.אס.). מלים: דייוויד בירן. מוסיקה: דייוויד בירן, כריס פרנץ, ג'רי האריסון וטינה וויימאות'. הפקה: סטיב ליליווייט ו"ראשים מדברים".

לאחר שני אלבומים שבהם הוביל דייוויד בירן את "ראשים מדברים" למחקר מוסיקלי וקולנועי של הפרובינציאליות האמריקאית, ר כמעט גרם בכך לפירוק הלהקה, "ראשים מדברים" חוזרים לדבר בראש עכשווי, כפי שאנו אוהבים לאהוב אותם מתקופת "להישאר באור". כדי להתנתק מהאווירה הפרחית ומהמוסיקה הקאנטרי של שני האלבומים האחרונים, נסעו חברי הלהקה לפאריס והקליטו את "עירום" בליווי נגנים ידועים רבים, ביניהם הגיטריסט ג'וני מאר (לשעבר מ"הסמית'ס") והמוסיקאי האפריקאי ואולי באראו.

ב"עירום" מציג בירן, באינטלקטואליות בלתי מתפשרת כהרגלו, תמונת עולם אפוקליפטית, ניהיליזם שנושב ציניה לכל אורך התקליט, עולם שנקרע בין אינסטינקטים של הקוף האנושי (שדיוקנו מעטר בלגלוג רנסנסי את עטיפת התקליט) לבין הצורך להיות תרבותי ומוסרי. מוסיקלית, נע התקליט מהקצביות העליזה והלגלגנית של "מר ג'ונס" עד למלנכוליה של "מים קרים", החותם אותו. מצב הרוח הולך ומקדיר. כנראה לא רק אצלנו אין סיבות לשמחה גדולה.

ההרמוניה הקיימת בהרכב הדי־גוני המלווה את התקליט, הכולל סקציית כלי נשיפה מלאה בשלושה מוסיקאים, עומדת בסתירה לרוח הניהיליסטית המסויימת הנושבת מהם, אך מוסיקלית והאמנותית "עירום" הוא הצלחה גדולה. "Ruby Dear", למשל, הוא אחד מהקטעים הטובים של "ראשים מדברים" זה זמן רב — תיפוף אפריקאי על רקע של הרמוניות נירוזייביות עם אלמנטים מזרחיים. ב"הקרקס הדמוקרטי" מתאר בירן חשבונות עם הפוליטיקה — אם כל הטאת. השיר מתחיל בטון שמאלצי כמעט, עם גיטרה סליד במנגון השוויל, ותהפך לרוקיסטי, דיסונאנטי, כאשר הקרקס הפוליטי עוזב את העיר והגשם הכבד מתחיל לרדת: "וכשהם יבקשו מתנדבים/ אנחנו נהיה הראשונים/ וכשמנהל הוידה יקרא בשמותנו/ נהיה הראשונים ללכת... לישון/ וננבים את כל החלומות שלנו".

את "עובדות החיים" מבצעים "ראשים מדברים" במונוטוניות מפחידה: אנחנו שימפנזים מתוכנתים. ב"אבא גדול" — האח הגדול החדש עלינו כנפיים אפלות, הם משתמשים בזאגר הריתם־בלוז עם מפוחית.

בלזו מייבבת הגיטרה של מאר היא הכוח המניע של "מים קרים", שהוא יצירת מופת. על רקע לחן מתחר ומורכב בעל איכויות קורדרייליות, פורש בירן תחינה לפתרון של הסור הצרק וחוסר השוויון שבטבע האנושי. השיר מסתיים בתמונת סביבה מועצת: "וראותיו מתמלאות בגשם/ והמים חודרים פנימה..." בעקה מוזרה משאירים בין חבריה הוהיר את כל הישגי להקת הרוק האגבלי הדיכאוני.

"עירום" הוא תקליט חשוב המצייר תמונת עולם על פי עיון הוריש העצמי. המסר של התבוננות בעקיפתו הוא של התבוננות בראי. התמודדות אינה קלה, אך המאמץ יותר מכדאי — הוא הכרחי.

התיאטרון הישראלי
הערב יום ד' 11.5
תיאטרון הבימה:
מאלה שבתה 20.30
ההצגה שנדחתה ל־17.00
נדחתה למחר ב־17.00
בן ריקי — בביטרונה 20.30
התיאטרון הקאמרי:
עלובי החיים 16.00, 20.30
גיצות — אודיטוריום דוהל 20.30

ליהודית ואברהם שדים
ברכות לנשואי הבן
שינו עם בזהל אסתי
דני מעוז

משרד החינוך והתרבות
האגף לתרבות ולאמנות
עיריית תל־אביב־יפו

בית הספר לשירת מקהלה

בהנהלת המנצחים: אבנר איתי, סטנלי ספרבר, מיכאל שני

פתיחת ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ט

ביה"ס מיועד לזמרים עד גיל 40 השרים או מעוניינים לשיר שירה אמנותית במקהלה.

הלימודים מתקיימים במכללה ע"ש לוינסקי בתל־אביב פעמיים בשבוע בימים ג' וה' בשעות אחה"צ והערב.

השיעורים כוללים: פיתוח קול, סולפג', היגוי, רפרטואר וקאלי וחזרות מקהלה.

מספר המקומות מוגבל

המועמדים יוזמנו למבחני קבלה ומיון.

ההרשמה בכתב עד 30.5.88 בצירוף הפרטים הבאים: שם ומשפחה, שנת לידה, כתובת ומס' טלפון. ת"ד 48130 תל־אביב 61480. נא לצרף 15 ש"ח דמי רישום. פרטים נוספים בטלפון מס' 03-426162 בימים ג' וה' משעה 4 עד 8 אחה"צ או בטלפון מס' 03-740168 בשעות הבוקר.

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

המוקד הרפואי בבקרים רופאים כ־5 בערב עד למחרת בבוקר בחסות מד"א טל' 101.

מגן דוד אדום: ירושלים 523133; תל־אביב 5793333, 5793334; חיפה 512233; גוש דן 781111; הרצליה 052-541333; נהריה 823333; רחובות 08-451333; בת־ים 5511111; חולון 803133; לוד־רמלה 08-221022; באר שבע 057-74767.

מוקד מידע רפואי בקופ"ת הכללית: בימים א'־ה' — 20.00-8.00; בימי ו' — 15.00-8.00; טלפונים: 03-433300.

ער"ן — שירות רפואי ביתי: 24 שעות ביממה, כולל רפואת שיניים: ירושלים, מוקד יום 660585, 669531; מוקד לילה, שבת וחג 226191; מס' 1788 (להשאיר הודעה לרופא תורן) תל־אביב, מוקד יום 218820, 218898; מוקד לילה 651011; מבד' 3752; להשאיר הודעה לרופא תורן; מבט ב"ר שבע — שירות רפואי לקופ"ח מ"א.

שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 24-19: טל' 03-7549111 "שקמה" מבד' 222.

שח"ה — שירות רפואי לקופת חולים: בימי חול בשעות 19-24, ימי שישי 24-14, בשבת 24-08 טל' 04-380541 עד מבד' 1665.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב: דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המטבח) טלפון 294869, 03-285822.

המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים 24 שעות בד' כבכבא 49 טל' 03-284649. פתוחה בימים א'־ה בין 21.00 עד 23.00; ימי ו' וערבי חג מ־24.00 עד 18.00.

שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00. ירושלים ביה"ח הדסה ע"כ — 22-16. קשב לכלות — שירות מנויים לרפואה, שיקום וסיעוד בבית. מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575. 7549111 אזורית 1500.

ער"ן — עזרה ראשונה נפשית (24 שעות): ירושלים 227171; תל־אביב 5461111; ילדים ונוער 03-261113; חיפה 6722225; נתניה 053-335316; באר־שבע 057-418111; כרמיאל (גליל מערבי) 04-988410; כפר סבא 052-913999; מוקד רפואי באר־יעקב 08-228868; מוקד מידע לקורבנות אונס (24 שעות): תל־אביב טל' 234819; ירושלים טל' 02-245554; חיפה טל' 04-382611; מרכז סיוע לנפגעי לחץ מטעם "מעגלים": א' ד"ה 13.00-11.00; ב' ד"ד 18.00-16.00; טל' 220031.

רח' מאפו 13 תל־אביב: יד ביד — ארגון קשישים לילד ולהורים תל אביב "לילך" 226027 24 ש' ביממה להורים, בימים ב', ה' מ־20.00-17.00, 222732. ירושלים 243358; חיפה ונהריה — 229488 מ־20.00-11.00; הגליל המערבי 04-922222; קו אליך — האגודה להגנת הילד ענה בבעבי אלימות כלפי ילדים. 261070 א'־ה' 16.00-20.00. ארגון לשירות אחים — חברה סיעודית לשירות הציבור בגוש דן 24 שעות ביממה 03-54617228. שהל — שירותי בריאות מיוחד, נגיש להולי לב (מיטי) 330848. ויצו — 24 שעות קו ארגום לנשים מוכות טל': 03-5461133, 08-550506. הזועד למלחמה באיידס — הסברה וסיוע לחולים, מידע מוקלט 24 שעות בטלפון: 290101, 203121. קו פתוח בכל יום: ב' 19.30-23.00. ת.ד. 33602 ת"א.

תורנות מורשות בטלפון — דיהזן ת"א 239952, 246363, 611801; דיהזן ירושלים 226335; דיהזן חיפה 645334. האגודה לזכויות האזרח סניף ת"א בן יהודה 146 טל' 239207.

תורנות בתי־חולים

תל אביב: רוקח — (ילדים, פנימית, כירורגיה). ירושלים: הדסה ע"כ — (פנימית, כירורגיה, נשים, עיניים). הדסה ה"צ — (אורתופדיה). ביקור חולים — (א.א.ג). שערי צדק — (ילדים).

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב: בריאות המלך ג'ורג' 28, 283731. קופ"ח כללית אבנשטרם 7, 252383. ירושלים: שערי־צדק בית וגן 555502. חיפה: קופ"ח מכבי יל"ג 6, 672472. חולון: מכבי שנקר 35, 895571. בת ים: מור הכינה רייך 20, 585360. רמת גן: מיכבי ויזמן ציון 43, 782821. פתח תקוה: קופ"ח כללית חיים עוזר 905271. נתניה: נורת ת"ת 76, 340967. הקריות: הרצל 715136. הוודיה: אבוה הנשיא 75, 322539. בני ברק: שפירא עקיבא 60, 781854.

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברה, משפחה, מיניות — אנמנני סביבה. ימים ב' ג' ה' — 19.00-16.00. רמב"ם 9, 51015112. חיפה: ימים א' וד' 19.00-16.00 רח' הסמדים 14 טל' 381520.

מרכזי מידע — אגר

02-304304, 03-432277, 04-549121

מוגש כשירות לציבור על ידי
הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

טלוויזיה

חינוכית

08.00 חדשות קול ישראל
08.05 שעת כושר
08.15 ארץ מולדת
08.40 אנגלית ו'
09.00 מדעי הטבע. יסודי
09.20 אנגלית ד'
10.10 מדעי הטבע ה'ד'
10.30 פרפר נחמד
11.00 חשבון ו'
11.15 אנגלית "אריב"
11.30 מושגים ביהדות
12.00 אנגלית ה'
12.25 אנגלית י'
15.00 מדעי הטבע. פיסיקה, רדיואקטיביות
13.30 גיאוגרפיה כללית
14.05 חדשות קול ישראל
14.05 האוניברסיטה הפתוחה
15.00 טוב טוב הגמד
15.25 שעת כושר
15.35 יוצא מן הכלל
15.55 דפי מידע, מבואות ים
16.00 שביל באמצע שביל
16.15 שבעה סיפורים מבריטים

כללית

17.30 שמיניות באוויר
18.30 (ס) קיצור החדשות
18.32 (ס) הקלאות היום
19.00 בוק הבריאות
19.30 חדשות
20.00 כותרות מבט
20.02 עד פה, מבטאין לפופ
21.00 מבט לחדשות
21.30 השדרוי. שירות
21.35 מוקד
22.05 "מתבאים" סרט קולנוע
23.25 מבזק של יום החדשות

ערוץ 2

18.30 מבצעים היכה בטו בטר. טיול השבוע. בזל חורף
19.00 "סופרבכה"
20.00 דינגו שבועי
20.15 "השומר והלבך"
20.30 "לעולם המערבי"
21.00 שם צחשני
21.30 דרים. סדרת פתח

ירדן ערוץ 6

18.00 עלוני החיים
19.00 חדשות בצרפתית
19.15 ירדן כיום
19.30 חדשות בערבית
19.45 מבטאון ספורט
20.00 חדשות בערבית
20.30 השיאים של ביניס
21.00 הסרט (בלשי)
21.30 סיפורי מסתורין (מגמת)
22.00 חדשות באנגלית
22.20 סדרה חדשה

לבנון ערוץ 12

14.30 חיים אחרים (סדרה)
15.00 מועדון 700
15.30 התעמלות
16.00 האיזור הלוליני (סדרה)
16.30 סופרבוק (מצויר)
17.00 שוכני הסלעים (לילדים)
17.30 סרט. "רצח קסל"
19.00 חק וקשת (סדרה)
19.30 משפחת קמבל (סדרה)
20.00 חדשות בערבית
20.30 חדשות באנגלית
21.00 רצח במשיכת קולמוס
22.00 החוק הדי מקבר
23.00 המשוגה (בלש)
24.00 מועדון 700
24.30 חיים אחרים (סדרה)

רדיו

20.30 מאולמי הקונצרטים
22.30 מבאו הלאה
23.00 מתנורי יצירות

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר
07.09 בהאמנה גינותה
11.57 פינת השיר
12.00 אמנים באולפן
13.05 בהאמנה גינותה
15.00 מוסיקה ויוזה
16.00 קונצרט מהקלטות התזמורת הפילהרמונית
18.00 שעה עם בבלמין בריטן
19.00 מוסיקה אהובה עליכם
20.05 אינטרלוד

רשת א'

15.30 האוניברסיטה הפתוחה
16.05 מושגים
17.10 צבעי הקשת
18.06 מבחת ערב
19.05 סיכום המשבה היומית
19.10 דף נמצא יומי
19.29 פרקי היום בתנ"ך
19.30 שידורים לעולים
22.05 תנך מחרו כוכב
18.45 היום במסורת
19.35 היום הזה
20.05 צבועים ושקרים
22.05 מתמשים את המסמן
00.05 יומן חדשות
00.15 באו העוד

רשת ג'

18.06 הצעקה האחרונה
20.05 כמוב באחוזים
21.05 צליל מבוזן

רשת ב'

18.06 שירים עבריים

גלי־צה"ל

18.05 המבר
18.43 מעבר לבגל
00.05 ציפורי לילה
02.00 לא רוצים לישון

צה"ל 1

05.00 צלילי בוקר
19.05 שירים מכאן
20.05 כוכב הערב
21.00 מבט לחדשות
21.30 אנטיבריסיטה משודרת
22.05 על הרבש (על הכיסא)
23.05 עשרים הארבע, היום שהיה
23.55 שעות הצות

צה"ל 2

19.05 שליפה מהמותן
20.05 "מצער המסמלים הלווים והממושב"
22.05 הפסקת עשר
23.05 קול הג'אז הזה

שידור קבוע

12.10 אלף־אלף ב"ב
13.05 במצי היום. חדשות הצהריים
14.06 להראות או לא להראות, תרבות ואמנות
14.30 בודמתם. הורי המוסר
15.05 שירים ושיעורים
15.55 קראון צער. קראים מסלולים
16.05 יומן לכלכלה
17.05 הנביבי קסם

רשת א'

07.30 רדיו־קל. עברית קלה
08.05 הנה עם בני הגדל
09.05 סלונים. שיחות מידע
10.05 טריקה. מחולות ואורים
11.05 צלילי בוקר
12.05 מקורב וכורוכסי
14.06 בראש צעיר. מאבטון לילדים

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה
08.05 עשים עניין
09.05 ביקור בית. עם רבקה מיכאלי
10.05 כל צבעי הרשת

רשת ג'

06.04 בתורה לאורה. להשים
07.07 שיר בשקיבבוקר
09.05 בינלים. עם מיכל שמואלי
10.05 דברים שבים. עם שפירה איסנר
11.05 שבעים מי יודעו שירי שבת השבעים
12.05 אהבה יומיומית. עם יוסי סיאס
13.05 רק בימי חול. עם מנחם פרי
14.00 לי ולך שיר הכרכה
15.05 דרים, חרים, תמיתר
16.05 הצגה יומית. עם יקיר אביב

גלי־צה"ל

06.05 אנטיבריסיטה משודרת
06.30 פוקוים עין. חדשות
07.07 שבע אפס שבע. עם אלכס אנסקי
08.00 מבוקצוב ישראל. אקטואליה
09.05 אילה בוקר. עם אלי ישראלי
10.05 עשר. שירים עבריים
11.05 גבון לעכביש
13.05 דודיהיומי. עם רזי לבין
13.55 40 לאותר. סיפור היום בתש"ח
14.05 מניפה יומית
15.05 שירים להב. עם ארז טל
16.05 ארבע אחר־הצהריים
17.00 ערב־טוב ישראל

קולנוע

תל־אביב

אורלי — מוכת ירח 5.00, 7.30, 9.40
אסתר — המשימה ואנשבאם 5.00, 7.30, 9.45
בן יהודה — חיזור גורלי 4.30, 7.15, 9.30
בית לסין — בית הזונות 11.15
גורדון — המבצר הנסתר 5.00, 7.30, 9.30
גת — שאלה של שפיות 5.00, 7.30, 9.45
דקל — חשוד 7.00, 9.30
דיזנגוף 1 — סמי ורוזי עושים את זה 11.00, 13.30, 5, 7.30, 9.50
דיזנגוף 2 — פאגון 11.00, 13.30, 5.00, 9.50; ז'אן דה פלורט 7.30
דיזנגוף 3 — תקוה ותהילה 11.00, 13.30, 5.00, 7.30, 9.50
דרייב־און — בראונק — מבצע בשוק השריב 9.45, 7.45
סטודיו 12.00
הקולנוע — בית צמד אמריקה — הערב אין הקרנה
חוד — רב מכר 5.00, 7.30, 9.30
חן 1 — חל סטרים 4.50, 7.25, 9.50
חן 2 — צי שוטר על 5.00, 7.30, 9.55
חן 3 — הקיסר האחרון 12.30, 3.30, 6.30, 9.30
חן 4 — אימפריה השמש 11, 2, 6.30, 9.30
חן 5 — מעקב צמוד 11, 2, 5, 7.30, 9.50
לימור — עקבי פרא 4.30, 7.00, 9.30
לב 1 — חופשה בכפר 2, 5, 7.40, 9.55
לב 2 — המבצר הנסתר 2.00, 4.45, 7.15, 9.45
לב 3 — מלאכים בשמי ברלין 2.00, 4.45, 7.15, 9.45
לב 4 — עסקי משפחה 5.2, 7.30, 9.50
מוזיאון ת"א — עיניים שחורות 4.30, 7.30, 9.30
מוזיאון — ויקטור טוש ופקוקסיל 10.00 בערב
פאר — הנגה הרביכי 4.30, 7.00, 9.30
פלמנט ישראלי — מבחר מסרטי N.Y.U. חלק א' 7.30, מבחר מסרטי N.Y.U. חלק ב' 9.30
פריס 1 — שם המשחק 5.00, 7.15, 9.30
פריס 2 — מוכת ירח 5.00, 7.30, 9.30
פריס 3 — טסמבר 5.00, 7.30, 9.30
פאר — מועדון לגברים בלבד 5.00, 7.30, 9.30
פריז — לידי איב 2, 7.15, 9.30; פאשת סידני אפסיפס 11.30 בלילה
צוות המחורק — להנאות ילדים 5.00, 7.30, 9.45
תמוז — העולם לפי גארפ 7.00, 9.30
תכלת — הקיסר האחרון 6.30, 9.30
תל־אביב — בראונק — מבצע בשוק השריב 5.00, 7.15, 9.30
מוקה (ינוב־ארוני) — פורק אוליב הוויס: המנהיגה לעולם נשמרת 8.00, 10.00
שחף — הנה כמש 6.15, 9.15

ירושלים

אדיסון — הנה כמש 6.00, 9.00
אורגיל — חל סטרים 4.30, 6.50, 9.15
אורגין — עיניים שחורות 4.30, 7.00, 9.15
בית אגרון — זבלתי משוחרים 5.00, מכבי
מיכל — בחירל 7.15, מלאכים בשמי ברלין 9.45
כפיר — מוכת ירח 4.30, 7.15, 9.15
סינמטק — העולם עפ"י גארפ 7.00, 9.30
סינמטק 1 — השדר 7.00, לקט מסרטי סטרי דמנים 8.45
סינמטק 2 — בנין קרושה 7.00
עדן — בראונק — מבצע בשוק השריב הלוהט 4.30, 7.15, 9.15
סמדר — חופשה בכפר 7.30, 9.30
רון — אורמי השטח 4.30, 7.30, 9.30
תיאטרון ירושלים — להנאות ילדים 7.00, 9.30

רמת גן גבעתיים

ארמון — שאלה של שפיות 5, 7.25, 9.45
אורדע — בראונק 7.15, 9.30
הדר — מוכת ירח 5.00, 7.30, 9.30
לילי — שם המשחק 7.30, 9.30
שבים — חיזור גורלי 7.00, 9.30
רב בן 1 — חל סטרים 5.00, 7.30, 9.55
רב בן 2 — מעקב צמוד 5.00, 7.30, 9.50
רב בן 3 — ז'אן דה פלורט 5.00, 7.20, 9.45
רב בן 4 — הקיסר האחרון 6.15, 9.15

כפר סבא

חן — בראונק 7.15, 9.30
סטל — ז'אן דה פלורט 7.15, 9.30

הרצליה

דוד — מעקב צמוד 7.15, 9.30
חן אברהם — מבוישה עיורות 7.00, 9.30
מלון דניאל — סמי ורוזי עושים את זה 7.15, 9.30
תפארת — הקיסר האחרון 6.30, 9.30

נתניה

סטודיו — עיניים שחורות 5.00, 7.15, 9.30
שרון — ריקוד מושגת 5.00, ז'אן דה פלורט 7.00, 9.30

ראשל"צ

רון 1 — מוכת ירח 5.00, 7.30, 9.30
רון 2 — הנה כמש 6.45, 9.30

עכו

אודיטוריום — לילה מגביב 9"7

חדרה

חדרה — עבודה בעיניים 7.30, חיזור גורלי 9.15
חוף — הלם קרב 7.00, 9.15

חולון

ארמון — מגב בולה 7.30, 9.30
מגדל — אי אפשר לקנות אהבה 7.30, 9.30
מבוי — בראונק — מבצע בשוק השריב 5.00, 7.50, 9.50
רינה — מוכת ירח 7.15, 9.30

בית שאן

כוכב — הנדוך 9.15

רחובות

בית העם — שוחתות בכדול 8.30
הדר — חל סטרים 7.15, 9.30
חן — יוקד של החושב 7.15, 9.30 מהרכיב
לאוננה 5.00

חיפה

אורה — עקבי פרא 6.30, 9.00
חן — המשימה ויטנאם 4.50, 7.00, 9.15
אורלי — ללא כבוא 7.00, 9.15
רב גת 1 — צי שוטר על 4.30, 7, 9.15
רב גת 2 — עקבי בר 4.30, 7.00, 9.15
סינמטק — סרטים הונגריים קצרים 7.00, פסימר 9.00
עמק 1 — בראונק — מבצע בשוק השריב 4.50, 7, 9.15
עמק 2 — חיזור גורלי 4.30, 6.45, 9
עמק 3 — הנה כמש 6, 9
פאר — הלמסוריט 4.30, 6.50, 9.15
רב אור 1 — הקיסר האחרון 5.00, 8.15
רב אור 2 — שאלה של שפיות 4.50, 6.50, 9.15
רב אור 3 — מעקב צמוד 4.30, 6.50, 9.15
רון — מוכת ירח 4.30, 7.00, 9.15
שביט — יופי של החנוג 7.00, 9.15
קרן אור המחודש — לאכל הכתלים במחוכות 4.30, 7.00, 9.15

קריות (חיפה)

אורות — מוכת ירח 7.00, 9.15
בית העם — חיזור גורלי 9.15
היכל — ריקוד משגת 7.00, להנאות ילדים 9.15
כוכבים — חיזור גורלי 7.15, 9.15
צמון — בראונק - מבצע בשוק השריב 7.00, 9.15
סביון — אי אפשר לקנות אהבה 7.00, 9.15
סמיר — חשוד 7.15, 9.30

עפולה

כוכבים — חיזור גורלי 9.00
היכל התרבות — הנה כמש 6.00

פתח תקוה

היכל 1 — בראונק - מבצע בשוק השריב 5.00, 7.15, 9.30
היכל 2 — הנה כמש 6.15, 9.10
היכל 3 — הקיסר האחרון 6.15, 9.10

נהריה

הוד — הלם קרב 7.15, 9.15
היכל התרבות — חיזור גורלי 7.00, 9.15
רון — גבי רחוב 7.15, 9.15

אשקלון

אסתר — חיזור גורלי 4.45, 7.30, 9.45

באר־שבע

רון — בראונק - מבצע בשוק השריב 5.00, 7.15, 9.30
היכל התרבות — הוטש, יוטש 7.00, 9.15

רמת השרון

כוכב — יום במלכודת 7, מעקב חוש 9.15

בת־ים

אורדים — חל אביב לוס אנג'לס 5.00, 7.15, 9.30
עצמאות — בראונק - מבצע בשוק השריב 5.00, 7.30, 9.30
חוף — הלם קרב 4.30, 7.00, 9.15

קרית אונו

כרמן קמילוש — ומגני הגיל המתשבי 4.30, יום במלכודת 7.00, 9.15